Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 20 Μαΐου 2018 • Έτος 10ο • Αρ. φύλλου 504*

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,50

Πάγωσε η μελέτη κοστολόγησης του ΓεΣΥ

Δεν βλέπει λόγο η κυβέρνηση, «χωρίς το κόστος η πιο μεγάλη μεταρρύθμιση κινδυνεύει να εξοκείλει», λένε ειδήμονες

Υπό τη σκιά του τραγικού θανάτου του δεκάχρονου μαθητή Σταύρου Γιωργαλλή, η κοινωνία έχει στρέψει το βλέμμα στην εφαρμογή του ΓεΣΥ, ως τη μεταρρύθμιση που θα επιλύσει ριζικά τα χρονίζοντα προβλήματα του τομέα της υγείας. Ωστόσο, η δημόσια αντιπαράθεση που προκλήθηκε με αφορμή το τραγικό συμβάν μεταξύ γιατρών και Υπ. Υγείας έφερε στο προσκήνιο τα ζητήματα που συνθέτουν το ΓεΣΥ , όπως η αυτονόμηση των νοσηλευτηρίων και η έναρξη της εφαρμογής του. Μία από τις πλέον αιχμηρές πτυχές της μεγάλης αυτής μεταρρύθμισης, όπως επισημαίνεται στην «Κ», είναι το πραγματικό κόστος που θα έπρεπε να είχε μετρηθεί στη βάση μελέτης οικονομικού αντικτύπου και επιβεβαίωσης παραδοχών. Η μελέτη αν και αποφασίστηκε από την κυβέρνηση να πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο του 2016 και έχει αποδεσμευθεί και κονδύλι 400.000 ευρώ, έχει πλέον εγκαταλειφθεί, με τον υπουργό να δηλώνει στην «Κ» ότι αρμόδιος για την υλοποίηση του ΓεΣΥ είναι ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας. **Σελ. 4**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ

Θα διεκδικήσω μέχρι τέλους τις έδρες μου

«Δεν θα είμαι ασυνεπής. Ούτε θα καταστώ αναξιόπιστος για να βολευτούν κάποιοι», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Γιώργος Λιλλήκας ξεκαθαρίζοντας πως θα ψηφίσει τροποποίηση του συντάγματος νοουμένου ότι η αναδρομικότητα θα ισχύσει για όλους. Για τις εσωκομματικές εκλογές αναφέρει πως ο ίδιος αποφάσισε να κηρύξει εκλογές στο κόμμα ούτως ώστε να κριθεί από τη βάση του κόμματος. **Σελ. 10**

ΕΛΛΑΔΑ-ΣΚΟΠΙΑ

Στην τελική στροφή για τη συμφωνία

Σε κομβικό σημείο βρίσκεται πλέον, μετά και τη συνάντηση Τσίπρα - Ζάεφ, η διαπραγμάτευση Αθήνας - Σκοπίων για το ονοματολογικό της ΠΓΔΜ. Στο τραπέζι βρίσκεται η αμετάφραστη σλαβική ονομασία «Ilidenska Makedonija», ήτοι «Μακεδονία του Ιλιντεν», ενώ στην αγγλική του μορφή, το όνομα που πρότεινε ο κ. Ζάεφ είναι «Republic of Ilinden Macedonia». **Σελ. 19**

ΑΡΘΡΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ

Μέριμνα διά την δημιουργίαν του Θεού

Με την πάροδον του χρόνου, έχει ασφαλώς καταστή πλέον σαφές, ότι ουδείς δύναται μόνος του να αντιμετωπίση τήν οικολογικήν κρίσιν του πλανήτου μας. Οφείλομεν να συνεργασθώμεν με ένα συντονισμένον και αλληλοσυμπληρωματικόν τρόπον. Διότι αι εν δυνάμει συνέπειαι της τυχόν απραξίας μας δεν μας επιτρέπουν να συνεχίσωμεν με τον τρόπον με τον οποίον δρώμεν μέχρι σήμερον. **Σελ. 13**

Επιμένουν οι Ευρωπαίοι στη συμφωνία με το Ιράν

Λίγες ώρες μετά την ανακοίνωση Τραμπ ότι οι ΗΠΑ αποσύρονται από τη συμφωνία με το Ιράν, Μέρκελ, Μακρόν και Μέι αποδοκίμασαν την απόφασή του με κοινή ανακοίνωση, σε μια σπάνια επίδειξη ευρωπαϊκής σύμπνοιας στη μετά Brexit εποχή. Είχε προηγηθεί η σύμπηξη παρόμοιου μετώπου, με αφορμή την επιβολή από τις ΗΠΑ δασμών στις εισαγωγές αλουμινίου και χάλυβα. **Σελ. 22**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Δύσκολη για ΗΠΑ μια πρωτοβουλία στο Κυπριακό

Το Κυπριακό, από πλευράς Ουάσιγκτον βρίσκεται πολύ χαμηλά στην ατζέντα των αμερικανοτουρκικών σχέσεων. Η αποστολή της Τζέιν Χολ στα τέλη Αυγούστου δεν είναι σίγουρη, ενώ πιθανή έναρξη διαπραγματεύσεων τον Οκτώβριο συμπίπτει με την ερευνητική γεώτρηση της ΕΧΧΟΝ, οπότε δεν αποκλείεται η Τουρκία να εγείρει νέες απαιτήσεις. **Σελ. 6**

- **Προεδρικό σύστημα στα Κατεχόμενα**
  Το τουρκικό σχέδιο Β΄ περνά από το πολίτευμα και το Κυπριακό. **Σελ. 8**
- **Δύο νέα μέτωπα για Ερντογάν-Τουρκία**
  Η σύγκρουση με Γαλλία και Ισραήλ δημιουργεί νέες εντάσεις. **Σελ. 8**
- **Φ.Α.: Ισραήλ, Κύπρος και Αίγυπτος**
  Η διαφορά για «Αφροδίτη» έχει και πολιτική ανάγνωση, λέει η Λευκωσία. **Σελ. 11**
- **«Κύπρος 2030 - Φτιάχνουμε το αύριο»**
  Άρθρο Αβέρωφ Νεοφύτου. **Σελ. 6**

Ψήφο εμπιστοσύνης δίνουν στις τράπεζες

Οι Κύπριοι καταθέτουν άφοβα

Επιστρέφει αργά αλλά σταθερά η εμπιστοσύνη του κοινού στα πιστωτικά ιδρύματα του τόπου. Οι συνολικές καταθέσεις αυξήθηκαν, ενώ παρατηρείται αυξημένη ζήτηση στις χορηγήσεις. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμα μεγάλες προκλήσεις και η ανάγκη για βιώσιμες στρατηγικές είναι επιτακτική. **Οικονομική, σελ. 7**

Λειψό το άνοιγμα στην κοινωνία

Ζήτημα οι Ν. Δυνάμεις για ΑΚΕΛ

Στοίχημα για το ΑΚΕΛ είναι να διασφαλίσει το άνοιγμά του προς την κοινωνία. Στελέχη που είτε απομακρύνονται είτε δυσφορούν με τις αυστηρές κομματικές γραμμές αναδεικνύουν τη δυσκολία του ΑΚΕΛ να το καταστήσει πράξη. **Σελ. 9**

Εκλεισαν λογαριασμοί ολιγάρχη

Μέτρα από την Τράπεζα Κύπρου για τον Ρώσο Viktor Vekselberg

Σε συμμόρφωση στα όσα επιτάσσουν οι αμερικανικές κυρώσεις προς τον Ρώσο ολιγάρχη Viktor Vekselberg, η Τρ. Κύπρου πάγωσε τους λογαριασμούς του. Η απόφαση του παγώματος των λογαριασμών ελήφθη σε συνάντηση που έλαβε χώρα μεταξύ των Αμερικανών αξιωματούχων, οι οποίοι είχαν έλθει στην Κύπρο και στελεχών της Τράπεζας Κύπρου. Ο Vekselberg είναι μέτοχος στην Τράπεζα Κύπρου, κατέχοντας ποσοστό 9,9%. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», δεν υπάρχει οποιοδήποτε πρόβλημα με τις μετοχές του, καθώς δεν είναι πλειοψηφικός μέτοχος. **Οικονομική, σελ. 4**

Ενας πυρομανής Τραμπ σε πυριτιδαποθήκη

Ενταφιάζει το Παλαιστινιακό και ωθεί το Ισραήλ σε ρήξη με το Ιράν. Σ' αυτό το φόντο, η κυβέρνηση Τραμπ φαίνεται να φλερτάρει με το εφιαλτικό σενάριο ενός μεγάλου πολέμου στην περιοχή για την ανάσχεση του Ιράν. Η Ιερουσαλήμ πιθανόν να είναι η προκαταβολή στον Νετανιάχου ενόψει αυτής της επιχείρησης. **Σελ. 19**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Εν συγχύσει

Η επιτυχία μιας κυβέρνησης μετριέται με τρεις σημαντικούς δείκτες. Τα έργα, τον απολογισμό και την εμπιστοσύνη που εμπνέει στον κόσμο η διαχείριση της καθημερινότητας. Δύο μήνες μετά την εκ νέου ανάληψη της εξουσίας από τον Νίκο Αναστασιάδη, η κυβέρνηση βρίσκεται εν μέσω τρικυμίας. Η ανασφάλεια που προκλήθηκε στην κοινωνία λόγω της έξαρσης του εγκλήματος και της εμφανούς αδυναμίας αντιμετώπισής του από τις αρχές έστειλαν την εμπιστοσύνη του πολίτη στο ναδίρ. Ταυτόχρονα, οι αναταράξεις στον τομέα της υγείας εντείνουν την αντίδραση του κόσμου ο οποίος νοιώθει ανυπεράσπιστος βλέποντας να χάνονται εντελώς άδικα ζωές στα νοσηλευτήρια που δεν αντέχουν το βάρος των χρονιζόντων προβλημάτων ενός συστήματος που χρήζει άμεσα μεταρρύθμισης. Παρά την πείρα των πέντε ετών που θα έπρεπε να μετρά, η κυβέρνηση δείχνει σήμερα να τελεί εν συγχύσει. Ακούει κανείς;

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η «Κ» στη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης

Ο ρόλος του διευθυντή Ζωντανών Δράσεων Πολ Χολντενγκράμπερ είναι να θέτει τις καλύτερες, τις πιο λαμπρές και ασυνήθιστες ιδέες σε εφαρμογή, σαν ένα ποτ πουρί ανεπανάληπτων στιγμών, λέει στον απεσταλμένο της «Κ».

ΠΡΟΣΩΠΟ

Η Λητώ Κάττου συστήνει την «Κόκκινη Λίμνη»

Το Point Centre for Contemporary Art παρουσιάζει το San, της Λητούς Κάττου, το πρώτο κεφάλαιο του πρότζεκτ «Red Lake». Η νεαρή καλλιτέχνιδα έλαβε το βραβείο New Positions Award for Art Cologne 2018 και ήταν η προσκεκλημένη καλλιτέχνις στο 89plus Google Residency 2017.

ΕΚΘΕΣΗ

Η μνήμη υφάνθηκε και έγινε λέξεις, χρώμα...

Η νέα εικαστική έκθεση της Ελένης Νικοδήμου με τίτλο «Με μολύβι και κλωστή....» παρουσιάζει η Γκαλερί Γκλόρια και ο τίτλος κατά κάποιον τρόπο δείχνει τις προθέσεις της εικαστικού, μέσα από τρεις ενότητες διατρέχεται ένας ολόκληρος κόσμος.

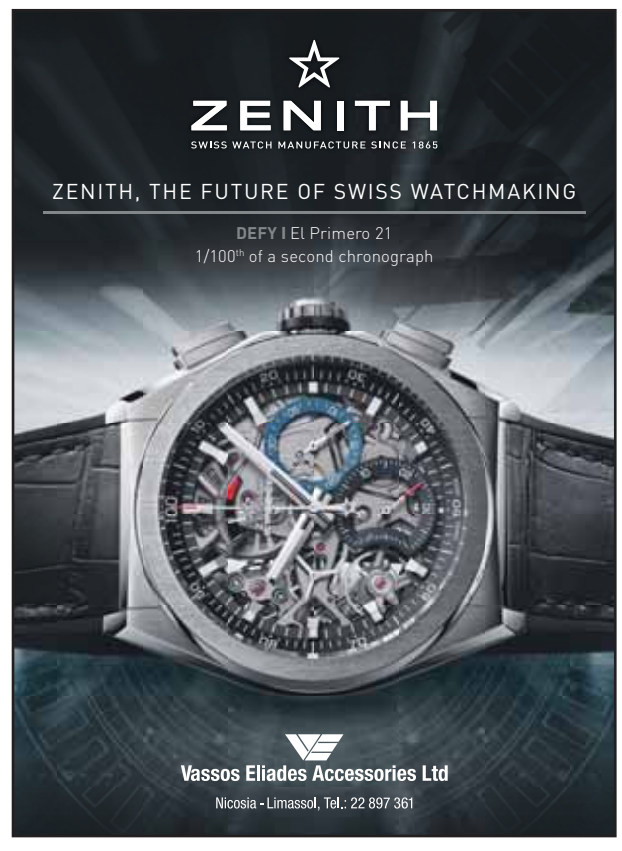

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το κράτος και ο άνθρωπος

Το κράτος είναι φτιαγμένο για τον άνθρωπο και όχι ο άνθρωπος για το κράτος, είχε πει κάποτε ο Άλμπερτ Αϊνστάιν. Έτσι αντιλαμβανόταν ο μεγάλος διανοητής την ορθότητα των πραγμάτων κι έτσι πρέπει να είναι. Ωστόσο, παρατηρώντας την καθημερινή λειτουργία των κρατών σήμερα, εύκολα μπορεί να δει κανείς ότι έχουν μετατρέψει τον άνθρωπο σε καύσιμο μιας μηχανής που υπηρετεί κυρίως μεγάλα συμφέροντα, τα οποία με τα κέρδη τους, αναδεικνύουν κυβερνήσεις - εργαλεία ενός συστήματος που συχνά υπερβαίνει το κράτος. Η πιο άγρια αποτύπωση της συγκεκριμένης εικόνας είναι σήμερα η Συρία με τις 300.000 νεκρούς και τα 12 εκατομμύρια πρόσφυγες.

Το γεγονός ότι η Ρωσία φαίνεται να έχει πια το επάνω χέρι στον πόλεμο, έσπρωξε τον Τραμπ να αποσύρει τις ΗΠΑ από τη συμφωνία για τα πυρηνικά με το Ιράν, ενώ μεταφέροντας την πρεσβεία του από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ πυροδότησε αιματοκύλισμα στη Γάζα.

Ουδεμία όμως των μεγάλων χωρών, έστω κι αν διαφωνούν με την απόφαση Τραμπ για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, είπε κουβέντα για τα πυρηνικά του Ισραήλ. Το αίμα σαν καύσιμο της πολεμικής μηχανής ποτίζει τις βιομηχανίες όπλων, με τις υπερδυνάμεις να ερίζουν για το μεγαλύτερο δυνατό μερίδιο στον ανασχεδιασμό του χάρτη της Μέσης Ανατολής και στον διαμοιρασμό των ενεργειακών της πηγών. Η αρχή ότι το κράτος πρέπει να υπηρετεί τον άνθρωπο κείται κάτω από τα ερείπια της Συρίας και στις αμέτρητες ανθρώπινες τραγωδίες που εκτυλίχθησαν και οι οποίες ουδόλως ενδιαφέρουν τις κυβερνήσεις της διεθνούς αμφικτιονίας. Απλώς έχουν εφεύρει το άλλοθι της «ανθρωπιστικής βοήθειας προς τον χειμαζόμενο λαό» και τα υπόλοιπα είναι business as usual!

Πώς όμως η αρχή ότι, το κράτος είναι φτιαγμένο για τον άνθρωπο και όχι ο άνθρωπος για το κράτος, λειτουργεί στο δικό μας κυπριακό μικρόκοσμο; Τι κάνει το κράτος, σε μια χώρα με πληθυσμό που μόλις αγγίζει το ένα εκατομμύριο, μέλος της Ε.Ε. αλλά και ημικατεχόμενη, που λογικά θα έπρεπε να είχε μετατρέψει προ πολλού τα παθήματα σε μαθήματα; Δεν θα αγγίξω το Κυπριακό, διότι θεωρώ δεδομένο –και το έχω πολλάκις γράψει, ότι για την άρχουσα τάξη – σε ελεύθερες και κατεχόμενες περιοχές – το στάτους κβο αποτελεί την καλύτερη επένδυση-λύση και δεν πρόκειται να τη διακυβεύσει, εκτός αν της επιβληθεί έξωθεν, όπως για παράδειγμα σε ένα ανασχεδιασμό του χάρτη της Μέσης Ανατολής. Στα καθημέραν όμως ζητήματα που αφορούν τη ζωή του πολίτη, το κράτος αποδεικνύεται αναξιόπιστο.

Εσχάτως το αίσθημα ασφάλειας της κοινωνίας έχει φτάσει στο ναδίρ, με μια σειρά από αποτρόπαια εγκλήματα να ταράζουν τη ζωή της και την κυβέρνηση να αδυνατεί να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων. Αποτέλεσμα, ο υπόκοσμος να συνεχίζει απτόητος να καίει υποστατικά που δεν υποκύπτουν στον τρόμο της «εξαγοράς προστασίας» ενώ οι νονοί των ναρκωτικών έχουν ολοφάνερα βραχυκυκλώσει τις διωκτικές αρχές αφού όπως παραδέχονται ο αρμόδιος υπουργός και ο αρχηγός αστυνομίας, υπάρχουν αστυνομικοί που με το αζημίωτο, συμπράττουν με τον υπόκοσμο. Τα όσα διακηρύττει ο Πρόεδρος για πόλεμο κατά του υποκόσμου, ο πολίτης τα ακούει πλέον βερεσέ, αφού δεν βλέπει αποτελέσματα. Στον τομέα της υγείας, η τραγωδία με την απώλεια του δεκάχρονου Σταύρου Γιωργαλλή οδήγησε σε νέα κρίση γύρω από τα ζητήματα που συνθέτουν το ΓεΣΥ. Με τους γιατρούς να χάνουν το δίκαιό τους πηγαίνοντας σε στάση εργασίας, την ημέρα μάλιστα της κηδείας του άτυχου μαθητή, το στοίχημα πλέον για την κυβέρνηση είναι να πει στον πολίτη πότε επιτέλους θα μπορεί να ενταχθεί σε ένα αξιόπιστο σύστημα υγείας. Μαζευτείτε κ. Πρόεδρε με την κυβέρνησή σας και πείτε μας τα επόμενα βήματα ποια είναι, πότε θα γίνουν και πόσο θα στοιχήσουν! Μπορεί για σας να είναι εύκολο να καταφεύγετε σε νοσηλευτήρια του εξωτερικού, για τον ανώνυμο πολίτη αυτό δεν είναι εύκολο ούτε στον τόπο του. Σκεφτείτε το. Γίνεται;

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Τα ψυχολογικά, ο ξερόλας και τα έτη φωτός του Φούλη

Σε μια κρίση ειλικρίνειας ο υπουργός Παιδείας Κώστας Χαμπιαούρης παραδέχθηκε την Παρασκευή: «Ναι, υπάρχουν εκπαιδευτικοί με ψυχολογικά προβλήματα». «Πολιτικοί και αξιωματούχοι να δεις!» συμπλήρωσε αυθόρμητα δημοσιογράφος που άκουσε τη δήλωση, χωρίς βεβαίως να εννοεί τον υπουργό. Υπήρξαν όμως και άλλοι που δεν είδαν ούτε με χιούμορ, ούτε με ψυχραιμία τη δήλωση. Όπως μου ανέφερε φίλος εκπαιδευτικός που συμμετέχει σε συνδικαλιστική οργάνωση: «Ο Χαμπιαούρης μόλις πέρασε την κόκκινη γραμμή. Οι πρώην συνάδελφοί του εκπαιδευτικοί τον κατηγορούν πως πέρασε πια ολότελα στην αντίπερα όχθη. Προβλέπω επανάληψη του σκηνικού υπ. Υγείας-ΠΑΣΥΚΙ. Και όλα αυτά στην πιο κρίσιμη περίοδο για τους μαθητές».

Το πιο σύντομο ανέκδοτο της Παρασκευής: Ο Νικόλας Παπαδόπουλος, μοναδικός υποψήφιος και άμεσα επανεκλεγείς πρόεδρος του ΔΗΚΟ δήλωσε: Ζητώ την ανανέωση της δημοκρατικής εντολής! Μπας και δεν το πίστεψε;

Πέραν από το τραγικό της υπόθεσης με τον Οδυσσέα-Τσακ Νόρις και τη σύγκρουση με όλους σχεδόν τους Επιτρόπους και υπουργούς, υπάρχει και η κωμική διάσταση. Αξιόλογος δικηγόρος που παρακολουθεί τη δράση του Οδυσσέα και άλλων σχολίαζε προχθές πως το Τσακ Νόρις που του κόλλησα το βρίσκει ως το πιο επιτυχημένο απ' όσα γράφτηκαν γι' αυτόν.

Όπως μου έλεγε: «Πρόκειται για την επιτομή του ξερόλα: Μέσα από το Facebook και με όπλο τις εκθέσεις του πυροβολεί αδιάκριτα κρίνοντας τους πάντες» και συνέχισε: «πρόσφατα έγινε ειδικός και για τους κροκόδειλους και με την ίδια ευκολία που αναφερόταν στις σαύρες ζητούσε να δει και τους φακέλους όσων έκαναν παράπονα στην Επίτροπο Διοικήσεως. Σε λίγο θα τον δούμε να εισβάλλει και στα καθήκοντα του Προέδρου της Δημοκρατίας και να του δίνει και αυτού εντολές και οδηγίες. Μια κόντρα μ' αυτόν κι αν θα φέρει λάικς και χεράκια στο Facebook!»

Για το τελευταίο επεισόδιο μεταξύ Οδυσσέα-Τσακ Νόρις και Λήδας Κουρσουμπά ακούω πως αναμένονται εξελίξεις. Μου είπώθηκε ότι κάποιοι μελετούν τα γραπτά και τις δηλώσεις και ετοιμάζουν αντεπίθεση, «αν τους βγει ο σχεδιασμός».

«Βγάλε και μία από το δεξιό προφίλ...».

Η δράση του Οδυσσέα έχει φθάσει για άλλη μια φορά στο Μέγαρο και φαίνεται να ενοχλεί ξανά. Και δεν αναφέρομαι μόνο στη δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου για την ανεξαρτησία του θεσμού της Επιτρόπου Διοικήσεως και για τις περιπέτειες που θα φέρει στον τόπο η εμπλοκή του Διεθνούς Οργανισμού των Όμπουτσμαν, ΙΟΙ. Αν και για το θέμα μαθαίνω από διασταυρωμένες πληροφορίες ότι από αυτή την εβδομάδα θα υπάρξουν στο Στρασβούργο «όμορφες και άκρως ενδιαφέρουσες συναντήσεις».

Για τη δράση λοιπόν του Οδυσσέα, μου λέχθηκε ότι «υπάρχει μια ευρύτερη αμφισβήτηση των μεθόδων εντυπωσιασμού και αυστηρότητας που ακολουθεί. Από όλα σχεδόν τα υπουργεία, πολλούς οργανισμούς αλλά και δημαρχεία καταφθάνουν μηνύματα πως δεν μπορούν να λειτουργήσουν ελεύθερα αφού «πλανιέται παντού η σκιά του βαμπίρ του Facebook» όπως χαρακτηρίστηκε από υψηλόβαθμο δημόσιο υπάλληλο.

Για ποιο λόγο συζήτησαν πολύ έντονα πρόσφατα δύο στελέχη του ΑΚΕΛ; Η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους της Εζεκία Παπαϊωάννου και ακόμη περισσότερα, με διαβεβαίωσε ότι «ο τσακωμός ήταν καθαρά πολιτικός παρά τα όσα εντέχνως προσπάθησαν κάποιοι να διαδώσουν». Όπως μου είπε: «Για να είμαι πιο ακριβής πρόκειται για πολιτικό θέμα που αφορά το κόμμα και όχι τρίτους ή την κυβέρνηση όπως κάποιοι υποστήριξαν. Εντός είναι το πρόβλημα...».

Την αξιοποίηση της τεχνολογίας στο μάξιμουμ ευαγγελίζεται τα τελευταία χρόνια ο Φούλης. Έχει μάλιστα και κάποια χώρα ως πρότυπο και από τις δικές της μεταρρυθμίσεις έχει εμπνευστεί τις αλλαγές που ο στενός του συνεργάτης Κωνσταντίνος Πετρίδης εφαρμόζει στην κυβέρνηση Αναστασιάδη. Όπως με ενημέρωσε η μάνταμ του Φούλη, ο μεγάλος αρχηγός αποφάσισε όπως η ψηφιακή τεχνολογία θριαμβεύσει πρώτα στον ΔΗΣΥ «που η κατάσταση είναι πιο βατή και το κλίμα πιο εύκρατο». Γι' αυτό και έχει δρομολογήσει αλλαγές που θα δούμε σύντομα και θα μεταφέρουν τον ΔΗΣΥ «έτη φωτός» μακριά από τα άλλα κόμματα...

ΚΟΥΪΖ: Για ποιον πολιτικό αρχηγό λένε, ακόμα και κοντινοί του, πως πάσχει από «ακατάσχετη Αναστασιαδίαση;». Πρόκειται για αρχηγό που παλαιότερα έπινε νερό στο όνομα του Νίκαρου.

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

Ποια περιμένει στη γραμμή, ποια είναι στην αναμονή; Καιρό να σε δούμε Ειρήνη. Πού χάθηκες βρε ψυχή;

1 Στις ρόμπες. Γινόμαστε ρόμπες όταν μια κοινωνία θάβει ένα παιδί της και πάνω του ψάχνει τον «δίκαιο» αγώνα της. Ρόμπες όχι ιατρικές, αλλά ξεκούμπωτες.

2 Στο ΓεΣΥ. Όταν πριν από καιρό γράφαμε «Στον αναπνευστήρα το ΓεΣΥ», η απάντηση ήταν ότι δεν θέλουμε το ΓεΣΥ. Τώρα που τρώει τάπες το ΓεΣΥ και η τελική του μελέτη, τώρα τι έχουν μας πουν εκείνοι που το θέλουν; Πόσο θα κοστίσει; Ποιος θα το πληρώσει; Με βάρκα την ελπίδα.

3 Όταν φτάνουν οι Τούρκοι να «βλέπουν» αντάρτικο πόλης στην Κύπρο, με κυρίες που φέρουν ξανθιές κουπ και κουβαλάνε νεροπίστολα, τρέχα γύρευε. Τελικά φοβάται ο Γιάννης το θεριό και το θεριό το Γιάννη.

4 Στο θέατρο. Καλή η πρόταση να πάνε να δούνε μαζί θέατρο στο Λονδίνο Αναστασιάδης-Ακιντζί. Ωστόσο, με το θέατρο του παραλόγου που ζουν στο Κυπριακό, είναι ανάγκη;

5 Στον ορό. Της αλήθειας. Γιατί μόνο αν του δίνουν τον ορρό του Χαμπιαούρη τα λέει αυτά. Αυτός δεν είναι υπουργός αλλά αντάρτης της Χαμάς, αυτό-κάνει μπαμ μια φόρα τη βδομάδα. Δεν ξέρω βέβαια αν μας εξελιχθεί σε Παμπορίδη κερδίζοντας το λαϊκό αίσθημα. Κάντε λίγο υπομονή, ακόμη γυρίζει η μπίλια.

6 Στην πολιτική. Ο ελεγκτής μαθαίνουμε πως προσπαθεί να σταματήσει ακόμη τον δρόμο Πάφου - Πόλης. Να ρωτήσει και τους νεκρούς που θρηνούμε στον υπάρχον δρόμο. Μακάβριο μεν, αληθινό δε.

7 Στην Προεδρία. Ο Νικόλας σε μια χρονιά έσωσε τη μία από τις δύο προεδρίες, και όπως πάει θα μαζέψει και όλα τα «ορφανά» του ενδιάμεσου. Δεν χρειάζεται να κάνουν ενιαίο κόμμα, θα έρχονται να προσχωρούν ένας-ένας για να μπουν στα ψηφοδέλτια. Όταν τελειώσεις με αυτούς πρόεδρε, περιμένει και η Ειρήνη. Μην ξεχάσεις.

8 Στο branding. Ακούς Μουσταφά; Μακεδονία του Ίλιντεν, πάρε ιδέες μπας και δεις και εσύ αναγνώριση. Τι θα έλεγες για Κυπριακή Δημοκρατία του Εκμέκ; Εμείς θα γίνουμε η Δημοκρατία του Χαλουμιού.

9 Στα στρατά. Σε αεροπλανοφόρα και βαπόρια ανεβαίνει μέρα παρά μέρα ο Σάββας Αγγελίδης. Η φήμη πως ανέλαβε σύμβουλός του ο Χρήστος Ρότσας διαψεύδεται κατηγορηματικά. Όλοι λένε πως είναι σοβαρός ο υπουργός.

10 Στην πλατεία. Αυτό που η Ομήρου θα γίνει υπόγειο πάρκινγκ είναι αδιανόητο κύριε δήμαρχε. Δεν σκεφθήκατε το «έμφραγμα» στην πρωτεύουσα, το «blackout» στο κυκλοφοριακό, τον «Γολγοθά» των κατοίκων; Ενώ αν ήταν ο αδερφός σας δήμαρχος, ο Φιλ θα έγραφε για το «νέο πρόσωπο» της πόλης, και το «τέχνης» της Ζάχα Χαντίντ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κωστας Ιορδανιδης • Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Σκέφτεσαι άμεση λύση χωρίς πίεση;

Έλα να μιλήσουμε.

Προσωπικό δάνειο από την Τράπεζα Κύπρου.
Επισκέψου οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου.
Εάν είσαι συνδρομητής της 1Bank μπορείς να κάνεις αίτηση και ηλεκτρονικά.

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.
Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της και να αποσύρει ή τροποποιήσει οποιοδήποτε σχέδιο ανά πάσα στιγμή.

www.bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

ΓεΣΥ χωρίς μελέτη για οικονομικό αντίκτυπο

Αν και έγιναν ενέργειες και υπάρχει εγκεκριμένο από τη βουλή κονδύλι, η κυβέρνηση προχωράει χωρίς να έχει τελικές παραδοχές

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Εννιά μέρες μετά τον θάνατο του 10χρονου μαθητή Σταύρου Γιωργαλλή τα καίρια ερωτήματα που αναδείχθηκαν λόγω του τραγικού συμβάντος, παραμένουν αναπάντητα. Βασικό εξ αυτών και που απασχολεί την κοινή γνώμη είναι αν η κατάληξη του μαθητή οφείλεται στην κατάσταση που επικρατεί στα δημόσια νοσηλευτήρια, και αν η τραγική αυτή απώλεια θα αποφευγόταν αν η χώρα βρισκόταν ήδη στο νέο σύστημα υγείας. Μάλιστα, η όλη κατάσταση έφερε εκ νέου στην επιφάνεια τις αντίθετες απόψεις που υπάρχουν μεταξύ Υπουργείου Υγείας και γιατρών στην πορεία για την εφαρμογή του ΓεΣΥ. Από τη μια οι συντεχνίες των γιατρών μιλούν για εγκατάλειψη των δημόσιων νοσηλευτηρίων από πλευράς του κράτους, με αποτέλεσμα να υπάρχει μαζική φυγή γιατρών, και όσοι μένουν πλέον δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στην κατάσταση που δημιουργείται στα δημόσια νοσηλευτήρια. Από την πλευρά του ο υπουργός Υγείας τονίζει ότι όλες οι προσπάθειες των τελευταίων χρόνων αποσκοπούν στην εφαρμογή του ΓεΣΥ, σημειώνοντας μάλιστα ότι γίνονται αμοιβαία βήματα για βελτίωση της κατάστασης στα νοσοκομεία, έτσι ώστε με την εφαρμογή του νέου συστήματος υγείας να μπορούν οι ασθενείς να λαμβάνουν σωστές υπηρεσίες, βελτιώνοντας κατά πολύ σημερινές συνθήκες που επικρατούν στη δημόσια υγεία.

Είναι πρόδηλο πως για να υπάρξει αυτή η τελική μελέτη οικονομικού αντικτύπου θα έπρεπε να συνοδεύεται από την απαραίτητη βούληση των εμπλεκομένων υπουργείων.

: Αν και όλη η κοινωνία το τελευταίο διάστημα στρέφει τις ελπίδες της στην εφαρμογή του ΓεΣΥ, φαίνεται ότι η απόφαση της κυβέρνησης να μην προχωρήσει σε μελέτη οικονομικού αντικτύπου μπορεί να το οδηγήσει σε περιπέτειες.

Η μελέτη της Mercer

Όπως έχουν διαμορφωθεί πλέον τα δεδομένα οι διαδικασίες για εφαρμογή του ΓεΣΥ συνεχίζονται στη βάση της αναλογιστικής μελέτης της Mercer η οποία πραγματοποιήθηκε το 2013 για λογαριασμό του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας. Ο Οργανισμός επισημαίνει ότι η συγκεκριμένη μελέτη εμπεριείχε προβλέψεις για τη δεκαετία 2016-2026 όσο αφορά το ποσοστό εισφοράς που απαιτείται για τη χρηματοδότηση του Γενικού Συστήματος Υγείας. Τονίζεται, παράλληλα, ότι οι προβλέψεις αυτές ελέγχονται ετησίως με πραγματικά στοιχεία από την στατιστική υπηρεσία και μέχρι στιγμής ανταποκρίνονται πλήρως στα δεδομένα. Ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας διενεργεί και αναλογιστικές μελέτες για την επαλήθευση των εν λόγω υπολογισμών όπως αναμένεται να γίνει τα επόμενα χρόνια για υπολογισμό των εισφορών για τη δεκαετία 2027-2037. Σημειώνεται ότι οι τελευταίες διαθέσιμες εκτιμήσεις είχαν ως έτος αναφοράς το 2010, δηλαδή πριν από την κορύφωση της οικονομικής κρίσης, γεγονός που στη συζήτηση ενώπιον της βουλής έφερε και την αντίδραση από πλευράς Υπουργείου Οικονομικών, το οποίο υποστήριζε ότι οι δαπάνες υγείας στο σύνολο της οικονομίας το 2010 ήταν αισθητά υψηλότερες από τη μετά την κρίση εποχή, πράγμα το οποίο έχει άμεσο αντίκτυπο στον καθορισμό ύψους των συνεισφορών τόσο των εργοδοτών, όσο και των εργαζομένων.

Οι οικονομικός αντίκτυπος

Καθώς όμως οι εμπλεκόμενοι φορείς φαίνεται να επιμένουν ο καθένας στη δική του θέση με συχνές μάλιστα τις αντιπαραθέσεις, οι αγκυλώσεις που αναδεικνύονται από την ανεπάρκεια του συστήματος εντείνουν την καχυποψία του πολίτη για μη ταχεία αλλαγή στην υφιστάμενη κατάσταση πραγμάτων. Αποτέλεσμα αυτών, η καθυστέρηση στην εφαρμογή του ΓεΣΥ αλλά και το άγνωστο της οικονομικής του βιωσιμότητας ως μεταρρύθμιση. Μάλιστα, καθοριστικό ρόλο για το πώς προχωρά το ΓεΣΥ, και αν μπορεί οικονομικά να σταθεί χωρίς να επιφέρει επιπρόσθετα προβλήματα σε μια πληγωμένη οικονομία όπως της Κύπρου, θα έπαιζε όπως είπαν πηγές στην «Κ», η τελική μελέτη οικονομικού αντικτύπου και επιβεβαίωσης παραδοχών, η οποία αν και αποφασίστηκε από την κυβέρνηση να πραγματοποιηθεί το Ιούνιο του 2016, τουλάχιστον μέχρι σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί.

Το δε παρασκήνιο αυτής, οργιώδες, με αφετηρία τις αρχές του περασμένου έτους, όταν η Επιτροπή Οικονομικών της βουλής συζητούσε την αποδέσμευση κονδυλίου 400.000 ευρώ για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομικών με σκοπό να προχωρήσει με την αγορά υπηρεσιών από ελεγκτικό οίκο για τη διεξαγωγή της μελέτης. Ακολούθως και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα δεν υπήρξε αποδέσμευση του κονδυλίου από πλευράς βουλής, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται την τότε περίοδο τριβές μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης. Τελικώς, παρά τις όποιες αντιρρήσεις το κονδύλι εγκρίθηκε από τη βουλή πριν από την ολοκλήρωση του 1ου εξαμήνου του 2017. Ωστόσο, όπως πληροφορείται η «Κ», η προαναφερόμενη καθυστέρηση πάγωσε τη διαδικασία, με τη χώρα να έχει μπει σε προεκλογική περίοδο και αμέσως πριν από αυτή υπήρξε και νέα δέσμευση του σχετικού κονδυλίου.

Όλο αυτό το μπροστά-πίσω, το πάγωμα και το ξεπάγωμα του κονδυλίου, φαίνεται να οδήγησε τελικά σε δεύτερες σκέψεις με τη θέση πλέον του Υπ. Υγείας και του Υπουργικού να είναι ότι δεν υφίσταται λόγος να γίνει καν η συγκεκριμένη μελέτη. Ως αποτέλεσμα και όπως τονίζουν οι πληροφορίες της «Κ» οδηγούμαστε σε ΓεΣΥ χωρίς τελική μελέτη οικονομικού αντικτύπου και επιβεβαίωσης παραδοχών, στηριζόμενοι στις μελέτες του ΟΑΥ .

Οι στρεβλώσεις

Είναι πρόδηλο πως για να υπάρξει αυτή η τελική μελέτη οικονομικού αντικτύπου θα έπρεπε να συνοδεύεται από την απαραίτητη βούληση των εμπλεκομένων υπουργείων, προεξαρχόντων του Υπουργείου Οικονομικών, ώστε να έχει εικόνα και του Υπουργείου Υγείας και της κυβέρνησης, αλλά και της κοινωνίας. Η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση, λένε πηγές στην εφημερίδα, υπήρξε άλλωστε το υπόβαθρο της προεκλογικής Αναστασιάδη που είχε δρομολογηθεί και εξαγγελθεί μέσα στα πλαίσια της επανάκαμψης της οικονομίας.

Οπότε, όπως προστίθεται, τώρα κάνουμε μια ανορθόδοξη συζήτηση για ΓΕΣΥ χωρίς αυτή τη μελέτη. «Δεν είναι μόνο λόγια, αλλά και αριθμοί. Θα πρέπει να είμαστε συνεπείς για να μην εξοκείλει η μεταρρύθμιση» τονίζεται. Σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, το θέμα της τελικής μελέτης τέθηκε κατά τη διάρκεια της στοχοθέτησης προτεραιοτήτων από το νέο Υπουργικό, ωστόσο, όπως εκεί ειπώθηκε, δεν υπάρχει πλέον λόγος να γίνει. Εξ αυτού προκύπτει και το ότι τα επόμενα βήματα της μεταρρύθμισης θα προχωρήσουν με τις μελέτες του ΟΑΥ, τουλάχιστον με την επικαιροποιημένη του 2016. Δεν κρύβουν όμως πολιτικές πηγές τις ανησυχίες τους, εφόσον το κόστος της συγκεκριμένης μεταρρύθμισης πρέπει να είναι ακριβές, όπως και τα βήματα μέχρι να γίνει πραγματικότητα, εφόσον διαφορετικά ελλοχεύει ο κίνδυνος να ξεφύγει με τις όποιες συνέπειες στην οικονομία. «Το πώς θα γίνει ΓΕΣΥ χωρίς μελέτη οικονομικού αντικτύπου στην οικονομία, είναι ένα θέμα, που ξεπερνάει το αν πρέπει να γίνει ή όχι. Πρέπει, αλλά πώς; Στα τυφλά;» έθεσε το ερώτημα στην «Κ», πηγή με γνώση των συμβαινόντων. Ούτως ή άλλως πάντως, η συγκεκριμένη δεν είναι η μόνη στρέβλωση που έχει παρατηρηθεί στην πορεία υλοποίησης του ΓΕΣΥ. Είναι ενδεικτικό πως αρμοδίως, κι ενώ κατά καιρούς συζητούνταν η μεταρρύθμιση στη Βουλή, δεν είχε καταγραφεί η άποψη του Υπουργείου Οικονομικών για σειρά θεμάτων που άπτονται του κόστους, όπως το ποσοστό συνεισφοράς για παράδειγμα ή συναφών θεμάτων. Πολιτική θέση υπάρχει, αυτή έχει καταγραφεί, ωστόσο, ο ρεαλισμός του κόστους δεν πρέπει να κρύβεται κάτω από το χαλί, όπως επιμένουν χαρακτηριστικά οι πληροφορίες. Δεν είναι τυχαίο, πως ένα βασικό για την όλη μεταρρύθμιση Υπουργείο, όπως είναι των Οικονομικών, περιορίζεται αντιπροσωπευτικά μέσω του γενικού του διευθυντή στον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ), όπως επίσης και στον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥπΥ), που είναι ο αρμόδιος για την αυτονόμηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων οργανισμός.

Υπεύθυνος ο ΟΑΥ

Ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου επεσήμανε στην «Κ» ότι αρμόδιος για την υλοποίηση του ΓεΣΥ είναι ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας. Ο οποίος με τη σειρά του, στη βάση των οικονομικών σχεδιασμών που έχει ενώπιόν του, κάνει τις ενέργειές του για την εφαρμογή του. Ο. Ιωάννου επισήμανε ότι οι όποιοι σχεδιασμοί γίνονται από πλευράς του ΟΑΥ εδράζονται στη βάση των οικονομικών μελετών που προχώρησε ο ίδιος ο οργανισμός τα προηγούμενα χρόνια.

Τι θα πληρώνει ο Κύπριος πολίτης

Οι εισφορές για την πρώτη φάση του ΓεΣΥ ξεκινούν την 1η Μαρτίου 2019. Εν πρώτοις και βάσει προγραμματισμού οι εργαζόμενοι θα καταβάλλουν το 1,70% του μισθού, οι εργοδότες 1,85 % και το κράτος 1,65%. Οι αυτοεργοδοτούμενοι θα πληρώνουν ως συνεισφορά το 2,55%, ενώ οι συνταξιούχοι, οι εισοδηματίες και αξιωματούχοι 1,70%. Με την εισαγωγή της δεύτερης φάσης την 1 Μαρτίου 2020 οι εργαζόμενοι θα καταβάλλουν το 2,65% του μισθού τους, οι εργοδότες το 2,9%, το κράτος, το 4,7%, ενώ οι αυτοτελώς εργαζόμενοι το 4% και οι συνταξιούχοι, εισοδηματίες και αξιωματούχοι το 2,65%.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ ΠΟΛΥΝΕΙΚΗ**

Υγεία: από τον αναπνευστήρα στο... νεκροτομείο

Δε μπορώ να φανταστώ πιο αποκρουστικό τίτλο για να ξεκινήσω αυτό το άρθρο. Πριν από 15 χρόνια δύο πράγματα λέγαμε ως τεχνική επιτροπή για την εισαγωγή του ΓεΣΥ. Ότι το σύστημα υγείας είναι στον αναπνευστήρα, στα δε νοσοκομεία επικρατεί οργανωμένο χάος. Αυτό δεν λέγονταν στους διαδρόμους ή μεταξύ μας αλλά σε επίσημες παρουσιάσεις προς την ηγεσία, από αξιόλογους καθηγητές πανεπιστημίων όπως το Χάρβαρντ. Το 2001 ψηφίστηκε ο Νόμος του ΓεΣΥ και λίγο αργότερα ιδρύθηκε ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ). Την ίδια εποχή περίπου κτιζόταν και το Νέο Γενικό Νοσοκομείο που θεωρείτο η ναυαρχίδα για τις μεταρρυθμίσεις, για να λειτουργήσει πάνω σε σύγχρονες βάσεις και να είναι το θεμέλιο για τη σωστή λειτουργία των δημόσιων νοσηλευτηρίων , με τον επερχόμενο ανταγωνισμό μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην υγεία.

Στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας τέθηκαν όλες οι βάσεις για να λειτουργήσει πάνω σε σύγχρονες προδιαγραφές, με τη βοήθεια εμπειρογνωμόνων και για να διαπιστευτεί που θα ήταν το αποκορύφωμα να πετύχεις να παρέχεις ποιοτικές υπηρεσίες. Τέθηκαν επίσης οι βάσεις για τη καταγραφή συμβάντων στα νοσοκομεία , λειτούργησε Ομάδα Ποιότητας, τέθηκαν όλες οι προδιαγραφές για τη σωστή στελέχωση και διαχείρισή του.

Δυστυχώς όλα αυτά έμειναν στη μέση, διότι το Υπουργείο Υγείας που έχει την ευθύνη για τη λειτουργία όλων των νοσηλευτηρίων δεν έδωσε συνέχεια ή αδράνησε ή δεν θέλησε. Για την ετοιμασία όλων των αναγκαίων έργων υποδομής και την προώθηση του ΓΕΣΥ το Υπουργείο Υγείας προσέλαβε τους ίδιους εμπειρογνώμονες που είχε και ο ΟΑΥ. Το συμβόλαιο περιλάμβανε την ολοκλήρωση 10 θεματικών έργων και τη δημιουργία 10 θεματικών ομάδων. Το συμβόλαιο έληξε και τα τέσσερα εκατομμύρια που στοίχισε η προσπάθεια αυτή έκαναν φτερά χωρίς να υπάρξει ουσιαστικό έργο. Απεναντίας παράτυπα επεκτάθηκε το συμβόλαιο των εμπειρογνωμόνων για να εισαγάγουν και πρωτόκολλα στο νοσοκομείο Λευκωσίας. Ποιο το αποτέλεσμα; Έγινε ένα πρωτόκολλο το οποίο παρουσιάστηκε με τυμπανοκρουσίες για τα χειρουργεία σε δημοσιογραφική διάσκεψη και τίποτε άλλο. Η παράταση του συμβολαίου για έξι μήνες στοίχισε τότε άλλο ένα εκατομμύριο λίρες. Τα γράφω αυτά για να αντιληφθούμε πού βρίσκονται τα λάθη και δεν προχωρά τίποτε στον τομέα της υγείας. Αν υπήρχε ο μηχανισμός να μετρήσουμε και να αξιολογήσουμε τα πιο πάνω έργα τότε σίγουρα πολλοί που έπαιρναν τις αποφάσεις δεν θα κοιμόντουσαν ήσυχα. Γι' αυτό να μου επιτρέψετε να έχω τις αμφιβολίες μου αν μπορεί να υλοποιηθεί το τετράπτυχο ΓΕΣΥ, αυτονόμηση, μεταρρυθμίσεις, ΟΑΥ. Σήμερα ο τομέας της υγείας είναι παγιδευμένος μέσα στο τετράπτυχο, ΓΕΣΥ – αυτονόμηση – μεταρρυθμίσεις, ΟΑΥ. Όλα τα έργα και δράσεις που πρέπει να γίνονται στον τομέα της υγείας στέλλονται στις ελληνικές καλένδες για να λυθούν όταν θα λειτουργήσει το ΓΕΣΥ, γιατί το ΓεΣΥ θεωρείται ο από μηχανής θεός που παρουσιάζεται στις αρχαίες τραγωδίες.

Όλα τα έργα και δράσεις που πρέπει να γίνονται στον τομέα της υγείας στέλλονται στις ελληνικές καλένδες για να λυθούν όταν θα λειτουργήσει το ΓΕΣΥ, γιατί το ΓεΣΥ θεωρείται ο από μηχανής θεός που παρουσιάζεται στις αρχαίες τραγωδίες.

Το Υπουργείο Υγείας έχει την ευθύνη και τον πρώτο λόγο να λογοδοτήσει γιατί τόσα χρόνια δεν κατόρθωσε να υλοποιήσει ένα τέτοιο έργο, παρόλο ότι ξοδεύτηκαν πολλά εκατομμύρια προς τον σκοπό αυτό. Οι μελέτες του Leeds, Harvard, Mercer, UME, WHO, LSE και δεν ξέρω πόσες άλλες, δακτυλοδείχνουν ότι το Υπουργείο Υγείας με τη σημερινή του δομή και οργάνωση δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στον ρόλο του, να ετοιμάζει δηλαδή την πολιτική υγείας και να την εφαρμόζει όπως γίνεται σε άλλες χώρες.

Μια από τις εισηγήσεις των μελετών ήταν η δημιουργία στο επίπεδο του Υπουργείου Υγείας Τμήματος Διεύθυνσης Προσωπικού. Το ίδιο προβλεπόταν να υπάρχει και στα νοσοκομεία για να επιλαμβάνεται έγκαιρα και να ικανοποιεί τις ανάγκες στα τμήματα και υπηρεσίες με το αναγκαίο και κατάλληλο προσωπικό. Μέσα από ένα άρθρο δεν μπορείς να επεκταθείς περισσότερο. Ο άδικος χαμός του 10 χρόνου αγοριού που συγκλόνισε ολόκληρη την Κύπρο, η απρόσμενη εμπειρία να δούμε γιατρούς με χειροπέδες, ενώ εκτελούσαν στην ουσία μέσα στις συνθήκες που τους είχε καθορίσει και συνηθίσει το κράτος τα καθήκοντά τους και ενώ ο κίνδυνος λάθους κάτω από τις συνθήκες που εργάζονται, αλλά και ως ανθρώπινος παράγοντας είναι μεγάλος, είναι πρωτόγνωρα για τη σημερινή μας κοινωνία. Εύχομαι η δικαιοσύνη να εξετάσει σε βάθος και έκταση την περίπτωση αυτή και να απονέμει τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ.

Ο δρ Ανδρέας Πολυνείκης είναι πρώην πρώτος ιατρικός λειτουργός και εκτελεστικός διευθυντής ΓΝΛ.

75 ΧΡΟΝΙΑ
1943-2018

/ Επενδύουμε / Καινοτομούμε / Αναπτυσσόμαστε

Παραγωγή και εμφιάλωση σε

3 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ

4 ΓΡΑΜΜΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1.788
ΑΜΕΣΕΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

0,49%
της συνολικής απασχόλησης στην Κύπρο

x6
επιπλέον θέσεις εργασίας δημιουργούνται για κάθε νέα θέση στην Α/φοί Λανίτη

15 διαφορετικές μάρκες
182 συσκευασίες

*Η περίοδος αναφοράς είναι το οικονομικό έτος 2016

€42,8 εκατ.
δαπάνης τον χρόνο σε 750 Κύπριους προμηθευτές

€28,2 εκατ.
ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Κάθε **€1** δαπάνης σε προϊόντα μας δημιουργεί **€2,93** στην κυπριακή οικονομία

€10 εκατ.
ΑΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ

75 χρόνια τώρα, δημιουργούμε αξία στην οικονομία, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της Κύπρου, μέσα από την παραγωγική και εμπορική μας δραστηριότητα.

Η ανάπτυξή μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ευημερία του τόπου μας, για αυτό και ενισχύουμε την τοπική επιχειρηματικότητα, είμαστε δίπλα στους νέους και προστατεύουμε το περιβάλλον.

Με νέες επενδύσεις, έμφαση στην καινοτομία, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική προσφορά, είμαστε έτοιμοι να ικανοποιήσουμε τις εξελισσόμενες ανάγκες των σύγχρονων Κύπριων καταναλωτών.

Α/ΦΟΙ Λανίτη
Μέλος του Ομίλου Coca-Cola HBC AG

Coca-Cola

Δύσκολη για Ουάσιγκτον μια πρωτοβουλία στο Κυπριακό

Προβληματισμός και για αποστολή της Τζέιν Χολ στην περιοχή στα τέλη Αυγούστου

Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα δεν γεννά ιδιαίτερη αισιοδοξία ότι το καλοκαίρι είναι κατάλληλη περίοδος για διερευνητικές.

Ηνωμένα Έθνη
Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Η άρνηση της Τουρκίας να δεχθεί προ των εκλογών την προσωπική απεσταλμένη του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, Τζέιν Χολ Λουτ, σε συνδυασμό με την επιδείνωση των σχέσεων της Άγκυρας με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ, δημιουργεί συνθήκες οι οποίες δεν αποκλείεται να καθυστερήσουν πολύ και τη διερευνητική προσπάθεια του Αντόνιο Γκουτιέρες και την πιθανή επανάληψη των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό. Η απάντηση της Άγκυρας στο αίτημα της Γραμματείας των Ηνωμένων Εθνών να δεχθεί την απεσταλμένη του γενικού γραμματέα, ήταν ότι δεν είναι η κατάλληλη περίοδος, εξαιτίας των εκλογών της 24ης Ιουνίου. Για τα Ηνωμένα Έθνη η απάντηση αφήνει μία χαραμάδα ευκαιρίας, καθώς αφορά μόνο στη χρονική συγκυρία και δεν απορρίπτει το πρόσωπο.

Ωστόσο, η όλη περιρρέουσα ατμόσφαιρα δεν γεννά ιδιαίτερη αισιοδοξία ότι το καλοκαίρι είναι η κατάλληλη περίοδος για διερευνητικές και αρκετοί πλέον προβληματίζονται για αποστολή της Τζέιν Χολ στην περιοχή στα τέλη Αυγούστου με αρχές Σεπτεμβρίου και στη συνέχεια να αναλάβει ο γενικός γραμματέας, στη βάση των συμπερασμάτων των επαφών, να βολιδοσκοπήσει τις ηγεσίες των δύο πλευρών και των τριών εγγυητριών στο περιθώριο των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης και να αποφασίσει το επόμενο βήμα. Το αρνητικό στοιχείο αυτού του σεναρίου είναι ότι η πιθανή έναρξη διαπραγματεύσεων, στην περίπτωση αυτή τον Οκτώβριο, συμπίπτει χρονικά με την έναρξη της ερευνητικής γεώτρησης της ΕΧΧΟΝ, οπότε δεν αποκλείεται η Τουρκία να εγείρει νέες απαιτήσεις ή ακόμη και να το χρησιμοποιήσει ως πρόκληση για να μην προσέλθει στις διαπραγματεύσεις, αν όντως έχει αποφασίσει να προχωρήσει με «Σχέδιο Β».

Με δεδομένη την εντολή του Συμβουλίου Ασφαλείας προς τον γ.γ. του ΟΗΕ να υποβάλλει έκθεση για την αποστολή των καλών του υπηρεσιών, μέχρι τις 15 Ιουνίου, η κρατούσα τάση στη Γραμματεία είναι αυτό να γίνει και να περιλαμβάνει τις προσπάθειες που κατεβλήθησαν από τον κ. Γκουτιέρες και τους συνεργάτες του, από πέρυσι τον Οκτώβριο μέχρι σήμερα. Στην περίπτωση αυτή ενδιαφέρον θα έχει το μήνυμα που θα στείλει ο γ.γ. για το επόμενο βήμα. Αν δηλαδή στείλει αμέσως μετά τις τουρκικές εκλογές την κ. Χολ Λουτ ή θα περιμένει. Σε κάθε περίπτωση, έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει τα συμπεράσματά του με τη νέα έκθεση που πρέπει να υποβάλλει προς το Συμβούλιο Ασφαλείας, μέχρι τις 8 Ιουλίου, για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Στο μεταξύ, θα έχει την ευκαιρία να ακούσει απευθείας και τις απόψεις της Ελλάδας, από τον υπουργό Εξωτερικών Νίκο Κοτζιά, με τον οποίο θα συναντηθούν στην έδρα του διεθνούς οργανισμού το απόγευμα της Τετάρτης 23 Μαΐου.

Τι λένε οι ΗΠΑ

Το Κυπριακό, από πλευράς Αμερικής, βρίσκεται πολύ χαμηλά στο μεγάλο «καλάθι» των αμερικανοτουρκικών σχέσεων, με την Ουάσιγκτον να επιδεικνύει πρωτοφανή υπομονή στις συνεχιζόμενες προκλήσεις. Είναι χαρακτηριστική η υποβάθμιση από το Στέιτ Ντιπάρτμεντ της ανάκλησης του Τούρκου πρέσβη μετά τα εγκαίνια της αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ (την Πέμπτη η εκπρόσωπος Χέδερ Νάουερτ είπε πως είναι δικαίωμα της Άγκυρας), ενώ δύο μέρες νωρίτερα είχε πει «ας περιμένουμε να δούμε πόσο θα διαρκέσει»).

Η συνάντηση του Μεβλούτ Τσαβούσογλου με τον αμερικανό ομόλογό του Μάικ Πομπέο «μπήκε στο ψυγείο» και αντ' αυτού ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών θα δει πιο πριν τον Νίκο Κοτζιά (αυτή τη Δευτέρα). Οι Τούρκοι ισχυρίζονται ότι η συνάντηση Τσαβούσογλου – Πομπέο θα γίνει στις 5 Ιουνίου, χωρίς το Στέιτ Ντιπάρτμεντ να το επιβεβαιώνει. Ωστόσο, φαίνεται ότι ο νέος Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών έχει αποφασίσει ότι εκτός κι αν μέχρι τότε δεν έχει επιστρέψει στην Ουάσιγκτον ο Τούρκος πρέσβης είναι προτιμότερο να ξεκινήσει την προσωπική του εμπλοκή με την Τουρκία, καθώς υπάρχουν καυτά προβλήματα τα οποία μπορούν να πυροδοτήσουν νέα επιδείνωση των αμερικανοτουρκικών σχέσεων.

Η πιθανή έναρξη διαπραγματεύσεων τον Οκτώβριο συμπίπτει με την έναρξη της ερευνητικής γεώτρησης της ΕΧΧΟΝ, οπότε δεν αποκλείεται η Τουρκία να εγείρει νέες απαιτήσεις.

Το Κυπριακό, από πλευράς Αμερικής, βρίσκεται πολύ χαμηλά στο μεγάλο «καλάθι» των αμερικανοτουρκικών σχέσεων.

Θα αποθαρρύνω κάθε ενέργεια ή ρητορική που αυξάνει τις εντάσεις, είπε ο Τζόναθαν Κοέν.

• **Το πρώτο** θέμα είναι οι προωθούμενες προτάσεις στον προϋπολογισμό για την εθνική άμυνα των ΗΠΑ, που παγώνουν τις πωλήσεις αμερικανικών εξοπλισμών στην Τουρκία, μέχρις ότου ο υπουργός Άμυνας (σε συνεργασία με τον υπουργό Εξωτερικών) υποβάλλουν έκθεση προς το Κογκρέσο για την κατάσταση των αμερικανοτουρκικών σχέσεων. Η πρόταση αυτή φαίνεται πολύ πιθανόν να έχει εγκριθεί μέχρι τις 5 Ιουνίου, οπότε στην περίπτωση αυτή, με δεδομένο το προεκλογικό κλίμα στην Τουρκία, θα προκαλέσει – το λιγότερο – ρητορικές εκρήξεις.

• **Το δεύτερο** είναι ο χειρισμός της υπόθεσης του φυλακισμένου αμερικανού πάστορα Μπράνσον. Αρκετοί υποστηρίζουν ότι μετά την απαγγελία της ποινής του διευθυντή της Halkbank, Χακάν Ατίλα είναι πλέον δυνατή η ανταλλαγή του με τον αμερικανό κρατούμενο, αφαιρώντας ένα θέμα που δημιουργεί προβλήματα.

• **Το τρίτο** είναι η κατάσταση στη Μανμπίζ, όπου υπάρχει μία ιδιόμορφη στάση αναμονής, εν όψει της συνάντησης Τσαβούσογλου - Πομπέο, καθώς οι μεν Τούρκοι μιλούν για συμφωνία τους με τον Ρεξ Τίλερσον, το δε Στέιτ Ντιπάρτμεντ αρνείται κατηγορηματικά.

Τέλος, υπάρχει και το θέμα των S-400, όπου είναι προφανές ότι οι πιέσεις του Κογκρέσου προς την Τουρκία γίνονται με την ενθάρρυνση της αμερικανικής κυβέρνησης.

Το συνέδριο της ΠΣΕΚΑ

Μέσα σ' αυτό το κλίμα, είναι δύσκολο για την Ουάσιγκτον να αναλάβει οποιαδήποτε πρωτοβουλία για το Κυπριακό ή να πει κάτι περισσότερο από τις πάγιες δημόσια εκπεφρασμένες θέσεις της. Αυτός πιθανόν είναι και ο λόγος που δεν δόθηκε ραντεβού με τον κ. Πομπέο στον υπουργό Εξωτερικών Νίκο Χριστοδουλίδη, ο οποίος, αν διευθετείτο η συνάντηση, θα ερχόταν να μιλήσει στο συνέδριο της ΠΣΕΚΑ (22-24 Μαΐου). Αντ' αυτού στο συνέδριο την κυβέρνηση θα εκπροσωπήσει ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Πρόδρομος Προδρόμου και καταβάλλονται προσπάθειες να διευθετηθεί συνάντησή του με τον υφυπουργό Εξωτερικών, Γουλές Μίτσελ.

Πάντως, το Κυπριακό θα είναι στην ατζέντα της συνάντησης Κοτζιά - Πομπέο τη Δευτέρα, ενώ ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών, σύμφωνα με πληροφορίες, θα συναντηθεί και με τον σύμβουλο Εθνικής Ασφαλείας, Τζον Μπόλτον.

Οι αντιπρόσωποι του συνεδρίου της ΠΣΕΚΑ θα έχουν την ευκαιρία να ακούσουν για την αμερικανική πολιτική στο Κυπριακό από τον βοηθό υφυπουργό Εξωτερικών Τζόναθαν Κοέν και αξιωματούχους του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας, σε συνάντηση που θα έχουν μαζί τους την Πέμπτη στον Λευκό Οίκο. Απαντώντας γραπτώς σε ερωτήσεις του γερουσιαστή Μενέντεζ, στο πλαίσιο της διαδικασίας επικύρωσής του ως αναπληρωτή μόνιμου αντιπροσώπου των ΗΠΑ στον ΟΗΕ, ο Τζόναθαν Κοέν είπε πως η σταθερότητα στην ανατολική Μεσόγειο αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα για τη αμερικανική κυβέρνηση. «Αν επικυρωθεί ο διορισμός μου, θα ήμουν πρόθυμος να κάνω βήματα για την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα συνεχίσω να υποστηρίζω τη δέσμευση υψηλού επιπέδου των ΗΠΑ με την Κυπριακή Δημοκρατία για τη διαδικασία διευθέτησης και για το ευρύ φάσμα άλλων θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος και για τις δύο χώρες». Αναφορικά με τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κύπρου, είπε πως θα συνεχίσει να υποστηρίζει τη μακρόχρονη πολιτική των ΗΠΑ αναγνωρίζοντας το δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να αναπτύξει τους πόρους της στην ΑΟΖ της. «Οι πόροι πετρελαίου και φυσικού αερίου του νησιού, όπως και όλοι οι πόροι του, θα πρέπει να κατανέμονται ισότιμα μεταξύ των δύο κοινοτήτων στο νησί στο πλαίσιο μιας συνολικής διευθέτησης. Θα αποθαρρύνω κάθε ενέργεια ή ρητορική που αυξάνει τις εντάσεις. Είναι σημαντικό οι χώρες της περιοχής να συνεχίσουν να δημιουργούν τις συνθήκες που θα διευκολύνουν την ειρηνική οικονομική ανάπτυξη και θα επιτρέψουν σε εταιρείες να λειτουργούν σε ένα σταθερό και προβλέψιμο περιβάλλον. Εάν επικυρωθεί ο διορισμός μου θα καλέσω το Συμβούλιο Ασφαλείας να στείλει το ίδιο μήνυμα», κατέληξε.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ**

«Κύπρος 2030 - Φτιάχνουμε το αύριο»

Ζούμε στην εποχή των μεγάλων προκλήσεων. Η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογία αλλάζουν τον κόσμο με ιλιγγιώδεις ταχύτητες. Στον καθένα από μας εναπόκειται να αντιμετωπίσει αυτές τις αλλαγές ως απειλή ή ως ευκαιρία. Στον Δημοκρατικό Συναγερμό τις αντικρίζουμε ως τη μεγάλη ευκαιρία για να σχεδιάσουμε την Κύπρο του 2030. Η τεχνολογία είναι το όχημα για να ξεπεράσουμε το μικρό μας μέγεθος και να αναδείξουμε το συγκριτικό μας πλεονέκτημα: Τους ανθρώπους μας. Σήμερα το εκτόπισμα μιας χώρας δεν εξαρτάται μόνο από το μέγεθός της, αλλά και από τις ικανότητες των ανθρώπων της και τη δυνατότητα της Πολιτείας να ενθαρρύνει τη δημιουργία. Στην Κύπρο του 2030 αυτή την πηγή δημιουργίας φιλοδοξούμε να απελευθερώσουμε για να μπορούμε, με αξιώσεις, να συγκρινόμαστε με τους καλύτερους.

Ποιο είναι το όραμά μας για την Κύπρο του 2030; Μια χώρα της ποιότητας και της δημιουργίας, της έξυπνης βιομηχανίας, της πράσινης οικονομίας, της καινοτομίας και της βιώσιμης ανάπτυξης που ενθαρρύνει την κερδοφόρα οικονομική δραστηριότητα. Είναι περιφερειακός ψηφιακός και ενεργειακός κόμβος και προορισμός επιλογής και δημιουργίας νεοφυών επιχειρήσεων. Μια χώρα με χαμηλότερα φορολογικά βάρη, έξυπνη εποπτεία και με ένα αποτελεσματικό δίχτυ κοινωνικής προστασίας, κίνητρο πρωτίστως για την απασχόληση. Μια χώρα στην οποία το όνειρο των γονιών για τα παιδιά τους δεν θα εξαντλείται με την επαγγελματική αποκατάσταση στο Δημόσιο, αλλά η επιχειρηματικότητα να είναι η πρώτη επιλογή και ο μέσος μισθός στον ιδιωτικό τομέα θα ξεπερνά αυτόν του Δημοσίου.

Όταν πλέον το διαδίκτυο είναι μέρος της καθημερινότητάς μας, επιβάλλεται και η σχέση μας με το κράτος να μεταπηδήσει στην ηλεκτρονική εποχή. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι ο βασικός παράγοντας επιτυχίας για την Κύπρο του αύριο, την καινοτόμα και ψηφιακή Κύπρο, που αγκαλιάζει σύγχρονες τεχνολογίες όπως εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης, Blockchain και προβλεπτικής ανάλυσης δεδομένων, ακόμα και στον δημόσιο τομέα.

Είναι η ώρα να ρίξουμε επιτέλους τα τείχη του αναχρονισμού, της συντήρησης και αυτή τη Λερναία Ύδρα, τη γραφειοκρατία.

Τώρα είναι η ώρα να κάνουμε άλματα για να μεταβούμε στην εποχή της ψηφιακής Κύπρου που αντί ο πολίτης να περιμένει στις ουρές στα κυβερνητικά γραφεία, η ψηφιακή πολιτεία θα του προσφέρει 24ώρη εξυπηρέτηση μέσω του κινητού, του tablet ή του υπολογιστή του. Οι συναλλαγές μεταξύ πολιτών και επιχειρήσεων με το κράτος και μεταξύ τους γίνονται ηλεκτρονικά με τη χρήση της ηλεκτρονικής ταυτότητας. Είναι η ώρα να ρίξουμε επιτέλους τα τείχη του αναχρονισμού, της συντήρησης και αυτή τη Λερναία Ύδρα, τη γραφειοκρατία. Για να το πετύχουμε πρέπει να αλλάξουμε νοοτροπίες και να ενθαρρύνουμε την ιδιωτική πρωτοβουλία, το καινούργιο και την επιτυχία, αποβάλλοντας ταυτόχρονα την ευθυνοφοβία, τη μετριότητα και τον συντηρητισμό. Θεμέλιο σε αυτή την πορεία αποτελεί η παιδεία ως ο πυλώνας που κτίζουμε τον ψηφιακό μετασχηματισμό, αλλά και ως τομέας ανάπτυξης. Στην Κύπρο του αύριο το ψηφιακό σχολείο και η παιδεία συνδέονται με την έρευνα και την αγορά, ενώ το 2030 η Κύπρος μπορεί να καταστεί το ποιοτικό περιφερειακό εκπαιδευτικό κέντρο διπλασιάζοντας την προσφορά του τομέα στο ΑΕΠ από 5% που ήταν πέρυσι.

Η Κύπρος του 2030 θα δημιουργηθεί μόνο εάν οι στόχοι που θέτουμε είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι και μόνο εάν επενδύσουμε στις μελλοντικές γενιές, με έργα και όχι με λόγια. Γι' αυτό θέλουμε μια Κύπρο που γίνεται ενεργειακός κόμβος και παρέχει υπηρεσίες στις εταιρίες πετρελαίου και φυσικού αερίου, επενδύοντας τα έσοδα για τις μελλοντικές γενιές και δεν τα σκορπίζει για το σήμερα. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει τοποθετηθεί στο επίκεντρο της πολιτικής ζωής του τόπου ως η δύναμη της σύνεσης, που πολιτεύεται με λογική και μέτρο και σχεδιάζει πολιτικές που βρίσκουν λύσεις στα προβλήματα του τόπου. Όπως, τα τελευταία πέντε χρόνια, κτίσαμε γέφυρες με πολιτικές δυνάμεις, για το καλό του τόπου, διασφαλίζοντας την απαραίτητη πλειοψηφία στη Βουλή, έτσι θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για τη συνεννόηση και τη συνεργασία και με την Αριστερά και με τον ενδιάμεσο χώρο.

Οι άνθρωποι της Κύπρου αποδείξαμε τι μπορούμε να πετύχουμε ενωμένοι προς ένα κοινό στόχο. Όταν με σαφήνεια γνωρίζουμε για το πού θέλουμε να πάμε και σε τι χώρα θέλουμε να μεγαλώσουμε τα παιδιά μας, να βαδίζουμε μπροστά με συνέπεια και να βρίσκουμε λύσεις, με θάρρος να παίρνουμε τις αναγκαίες, αλλά ωφέλιμες δύσκολες αποφάσεις και πίστη ότι μπορούμε.

Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου είναι πρόεδρος του ΔΗ.ΣΥ.

WTF?

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΟΥ ΣΕ **ΥΠΕΡΧΡΕΩΝΕΙ**
ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΣΟΥ.

Time to Rethink?

hellasdirect.com.cy

Δύο νέα μέτωπα για Ερντογάν και Τουρκία

Η σύγκρουση με Γαλλία και Ισραήλ δημιουργεί νέες εντάσεις

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Για πρώτη φορά μετά την περίοδο του «Μαβί Μάρμαρα» Τουρκία και Ισραήλ ανταλλάσσουν λεκτικά πυρά και κορυφώνουν την ένταση, ενώ παράλληλα και οι σχέσεις της Τουρκίας με τη Γαλλία επιδεινώνονται. Στην Άγκυρα, πολιτικοί αναλυτές συμπεραίνουν ότι οι εξελίξεις ενδέχεται να διευκολύνουν το έργο του Ερντογάν εν όψει των εκλογικών αναμετρήσεων. Ως γνωστόν τα τελευταία 15 χρόνια οι αντιπαραθέσεις, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο πεδίο της διπλωματίας, έχουν ενισχύσει τα ποσοστά του Κόμματος της Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), το οποίο αυτοπροβάλλεται ως ο εκπρόσωπος του τουρκικού συντηρητικού κινήματος και ο υπερασπιστής των συντηρητικών και εθνικών αξιών. Οι εν λόγω εξελίξεις ενδέχεται έτσι να κλειδώσουν τη νίκη Ερντογάν στον πρώτο γύρο παρά τις προβλέψεις των πρόσφατων σφυγμομετρήσεων που θέλουν τις εκλογές να οδηγούνται σε δεύτερο γύρο.

Τα δεσμά Άγκυρας-Χαμάς

Η Τουρκία βάλλει κατά Ισραήλ με κατηγορίες για επιθέσεις κατά άμαχου πληθυσμού και με αφορμή όσα έγιναν την προηγούμενη εβδομάδα, ενώ το Ισραήλ κατηγορεί την Τουρκία ότι παρέχει υποστήριξη στη Χαμάς.

Η ισραηλινή πλευρά καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ένταση κορυφώνεται λόγω σχεδίου της Χαμάς, η οποία ελέγχει τη Λωρίδα της Γάζας, και η οποία με την υποστήριξη ξένων κυβερνήσεων επιχειρεί εδώ και καιρό να δημιουργήσει έδαφος για μαζική εξέγερση στην Παλαιστίνη. Ωθούνται έτσι στους δρόμους και ιδιαίτερα στην παραμεθόρια περιοχή, χιλιάδες Παλαιστίνιοι οι οποίοι απωθούνται από ισραηλινές δυνάμεις με βάση την εντολή που έχουν λάβει ν' αποτρέψουν την οποιαδήποτε εισβολή σε ισραηλινά εδάφη. Πάλι από ισραηλινής πλευράς συμπεραίνεται ότι το σχέδιο της Χαμάς έχει σημειώσει μερική επιτυχία. Αρχικά είχε τεθεί ως στόχος η έναρξη εξέγερσης με 100.000 Παλαιστίνιους. Τελικά, στην παραμεθόρια περιοχή αναπτύχθηκαν περίπου 40.000 πολίτες. Παρόλα αυτά, η διπλωματική «ζημιά» που υπέστη το Ισραήλ ήταν αξιοσημείωτη. Η Τουρκία απαντά με τα δικά της βήματα εφόσον κλήθηκε στο τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών ο Ισραηλινός πρέσβης και του εισηγήθηκαν ότι θα ήταν προτιμητέο να αποχωρήσει από την Τουρκία για κάποιο χρονικό διάστημα. Στην συνέχεια, λίγο μετά το αίτημα του Ισραήλ περί αποχώρησης του Τούρκου πρέσβη, η Τουρκία ζήτησε και από τον πρόξενο του Ισραήλ στην Κωνσταντινούπολη να απομακρυνθεί. Παράλληλα, η τουρκική κυβέρνηση κινητοποίησε την κοινωνία με σειρά διαδηλώσεων. Το Ισραήλ απάντησε στις εν λόγω κινήσεις ως εξής:

• **Πρώτο,** ο πρωθυπουργός Νετανιάχου και υπουργοί υπενθύμισαν στην Άγκυρα τα λάθη της στο ζήτημα της γενοκτονίας της Αρμενίας, στο Κουρδικό και γενικώς στη Μέση Ανατολή.

• **Δεύτερο,** μέλος του ισραηλινού κυβερνητικού συμβουλίου ζήτησε από τους πολίτες του Ισραήλ να ματαιώσουν τα ταξίδια τους στην Κωνσταντινούπολη.

• **Τρίτο,** η ισραηλινή κυβέρνηση έπαυσε τις τουρκικές εισαγωγές αγροτικών προϊόντων και τέλος, η Κνέσετ, το ισραηλινό κοινοβούλιο, ετοιμάζεται να αναγνωρίσει τη Γενοκτονία των Αρμενίων.

Η Άγκυρα χαρακτηρίζει ως «εχθρική πράξη» την ανάπτυξη γαλλικών δυνάμεων στη βόρεια Συρία.

Η Κνέσετ, το κοινοβούλιο του Ισραήλ, ετοιμάζεται να αναγνωρίσει την Γενοκτονία των Αρμενίων.

Για πρώτη φορά μετά την περίοδο του «Μαβί Μάρμαρα» Τουρκία και Ισραήλ ανταλλάσσουν λεκτικά πυρά και κορυφώνουν την ένταση.

Για τους Τούρκους αναλυτές, η Τουρκία παραμένει στο πλευρό της Χαμάς χωρίς να λαμβάνει υπόψη της το αντίτιμο αυτής της επιλογής. Από αυτή τη σκοπιά το ίδιο συμβαίνει τις τελευταίες εβδομάδες και στον άξονα Άγκυρας-Παρισιού.

Ψυχρός Πόλεμος με Γαλλία

Η Άγκυρα έλαβε μια αμφιλεγόμενη απόφαση εφόσον για πρώτη αφορά το Συμβούλιο Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΣΑΕ) διέκοψε τις εγγραφές σπουδαστών στα γαλλόφωνα τμήματα των τουρκικών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Μπορεί το ΣΑΕ ν' αναφέρει ότι η εν λόγω απόφαση στηρίζεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν αντίστοιχα τουρκικά τμήματα στα γαλλικά πανεπιστήμια, ωστόσο η άποψη των Τούρκων αναλυτών είναι διαφορετική. Ότι η απόφαση σχετίζεται με τη συντηρητική γραμμή της Άγκυρας στο πεδίο της διπλωματίας. Στη Γαλλία δόθηκε πρόσφατα στη δημοσιότητα ένα μανιφέστο που φέρει την υπογραφή 300 προσωπικοτήτων και το οποίο προτείνει την αφαίρεση διάφορων επίμαχων εδαφίων από το Κοράνι, τα οποία χαρακτηρίζονται ως αντισημιτικά. Η τουρκική πλευρά αντιλαμβάνεται την εν λόγω εισήγηση ως μια μεγάλη προσβολή απέναντι στο Ισλάμ.

Προβάλλει δε την άποψη ότι μεμονωμένες πράξεις που στρέφονται κατά των Εβραίων και των Χριστιανών δεν είναι δυνατόν να χρεωθούν σε ολόκληρο τον μουσουλμανικό κόσμο. Όπως στην περίπτωση της αντιπαράθεσης με το Ισραήλ, έτσι και πίσω από τη ρήξη Άγκυρας-Παρισιού, συναντά κανείς τους παράγοντες της ιδεολογίας και των γεωστρατηγικών συμφερόντων. Συγκεκριμένα, ο νέος ηγετικός ρόλος που διεκδικεί η Γαλλία στη Μέση Ανατολή σκοντάφτει πάνω στη σφοδρή αντίδραση της Τουρκίας.

Η Άγκυρα χαρακτηρίζει ως «εχθρική πράξη» την ανάπτυξη γαλλικών δυνάμεων στη βόρεια Συρία, στο πλευρό των Κούρδων και η νέα έκθεση του τουρκικού κέντρου στρατηγικών μελετών «SETAV», αντιλαμβάνεται τη Γαλλία ως δύναμη που παρέχει υποστήριξη σε τρομοκρατικές οργανώσεις. Σύμφωνα με αυτή την άποψη η Γαλλία, όπως το Ισλαμικό Κράτος και το PKK, υποστηρίζει την τρομοκρατία διά μέσου της συνεργασίας που διατηρούν γαλλικές εταιρίες με τις εν λόγω οργανώσεις στο βόρειο τμήμα της Συρίας.

Το τουρκικό σχέδιο Β' περνά από το πολίτευμα

Ξεκινά ένας δημόσιος διάλογος στα Κατεχόμενα, που στο βάθος του έχει το Κυπριακό και τη λύση που επιδιώκει η Άγκυρα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Αποφασισμένη να προωθήσει σαρωτικές αλλαγές στα Κατεχόμενα, αν φυσικά προκύψουν οι κατάλληλες συνθήκες, εμφανίζεται η Άγκυρα στη σκιά των τελευταίων εξελίξεων στο Κυπριακό. Έτσι παράλληλα με τη συζήτηση γύρω από τα εναλλακτικά σχέδια, η τουρκική πλευρά προβληματίζεται για το μέλλον του «πολιτεύματος» το οποίο εγκαινιάστηκε στα Κατεχόμενα από την τουρκική χούντα και την ηγεσία του Ραούφ Ντενκτάς την περίοδο 1975-1983.

Το γεγονός ότι εστιάζουν σε ένα νέο πολίτευμα είναι μια εξέλιξη που δεν είναι δυνατόν να αναλυθεί ξεχωριστά από τα όσα συμβαίνουν στο Κυπριακό.

Ξεκινά έτσι σταδιακά ένας δημόσιος διάλογος, ο οποίος έχει στο επίκεντρό του αυτά τα σχέδια της Τουρκίας, τα οποία συζητιούνται στους κύκλους της τ/κ Δεξιάς και του κεντρώου χώρου απ' όπου και αντλούν υποστηρικτές. Στελέχη της πρώτης τα χαιρετίζουν και σπεύδουν να τα υιοθετήσουν, ενώ η ηγεσία του Μουσταφά Ακιντζί και η τ/κ Αριστερά τα προσεγγίζουν με επιφυλάξεις. Ο ίδιος ο Ακιντζί, τονίζει ότι το προεδρικό σύστημα που προτείνει η Άγκυρα στους Τ/κ έχει θετικά και αρνητικά στοιχεία. Παρόμοια είναι και η άποψη των εκπροσώπων της τ/κ Αριστεράς, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους τονίζουν ότι την παρούσα στιγμή η λύση του Κυπριακού και όχι τα εναλλακτικά σχέδια και το νέο πολίτευμα θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της τ/κ πλευράς.

Η μετάβαση

Η συζήτηση για τη μετάβαση σε προεδρικό σύστημα ξεκίνησε το 2010, όταν ο Ταχσίν Ερτουγρούλογλου, ως υποψήφιος, έφερε στο προσκήνιο της επικαιρότητας το εν λόγω ζήτημα. Το υψηλόβαθμο στέλεχος της τ/κ Δεξιάς συνέχισε να προπαγανδίζει την αναγκαιότητα της αλλαγής του πολιτεύματος, ωστόσο, η πρόταση είχε περιορισμένο αντίκτυπο στην κοινή γνώμη της τ/κ κοινότητας μέχρι που κύκλοι της Άγκυρας και της τ/κ Δεξιάς, με αφορμή την περίοδο του τουρκικού δημοψηφίσματος για μετάβαση σε προεδρικό σύστημα, εντατικοποίησαν εκ νέου τις αναφορές τους. Η όλη συζήτηση έλαβε νέες διαστάσεις στον απόηχο των πρόσφατων «βουλευτικών εκλογών» οι οποίες ανέδειξαν τις τρέχουσες εύθραυστες πολιτικές ισορροπίες στο τ/κ πολιτικό σκηνικό.

Λίγο μετά το τέλος και χωρίς να αναμένει το σχηματισμό της νέας «κυβέρνησης» ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, πραγματοποίησε νέα παρέμβαση στα τ/κ πολιτικά δρώμενα δηλώνοντας ότι το προεδρικό σύστημα θα μπορούσε να αποτελέσει μια καλή επιλογή για την τ/κ πλευρά. Αυτήν την άποψη υιοθέτησε αμέσως ο ηγέτης του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ), Χουσεΐν Όζγκιουργκιουν, που είδε μετά τις εκλογές το κόμμα του να αποκλείεται από την πολυκομματική «κυβέρνηση». Κατόπιν, το «Πανεπιστήμιο Ανατολικής Μεσογείου», σε συνεργασία με το Ίδρυμα Φαζίλ Κιουτσούκ ανέλαβαν πρωτοβουλία, διοργανώνοντας στην Κερύνεια ένα συνέδριο στο οποίο τέθηκε επί τάπητος το σχέδιο περί μετάβασης σε προεδρικό σύστημα.Οι ομιλητές και οι συμμετέχοντες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η αλλαγή του πολιτεύματος θα αποτελέσει μονόδρομο κατά την επόμενη περίοδο. Από τη δική τους σκοπιά, η αλλαγή δεν εμπεριέχει αποκλειστικά το προεδρικό σύστημα αλλά και μια σειρά ριζικών μεταρρυθμίσεων. Την παραπάνω άποψη υποστηρίζουν επίσης πολιτικές προσωπικότητες οι οποίες δεν κρύβουν τις φιλοδοξίες τους για τη διεκδίκηση του ανώτατου πολιτικού αξιώματος της τ/κ κοινότητας στις «προεδρικές εκλογές» του 2020. Τα όσα δήλωσε ο Σερντάρ Ντενκτάς από το βήμα του συνεδρίου είναι ενδεικτικά: «Οι ευθύνες στο προεδρικό σύστημα είναι ξεκάθαρες. Σε περίπτωση που ο πρόεδρος είναι αποτυχημένος υπάρχουν δύο θητείες, στο τέλος των οποίων υποχρεωτικά θα συνταξιοδοτηθεί. Ας επιλέξει τον λαϊκισμό όσο επιθυμεί. Δεν πρόκειται να προκαλέσει μεγάλη ζημιά εξαιτίας του χρονικού ορίου των δύο θητειών. Γι' αυτό πρέπει να συζητηθεί (αυτό) το σύστημα. Κατά την άποψή μου, το καλύτερο σύστημα για τη χώρα μας είναι το προεδρικό».

Η τουρκική πλευρά προβληματίζεται για το μέλλον του «πολιτεύματος» το οποίο εγκαινιάστηκε στα Κατεχόμενα από την τουρκική χούντα και την ηγεσία του Ραούφ Ντενκτάς την περίοδο 1975-1983.

Ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου δήλωσε ότι το προεδρικό σύστημα θα μπορούσε να αποτελέσει μια καλή επιλογή για την τ/κ πλευρά.

Στο βάθος άλλη λύση

Παρόμοιες απόψεις προβάλλουν η Σιμπέλ Σιμπέρ και άλλοι πολιτικοί από τον δεξιό και κεντρώο πολιτικό χώρο της τ/κ κοινότητας. Μέσα στα εν λόγω πλαίσια, η Άγκυρα παρακολουθεί με ενδιαφέρον αυτές τις απόψεις και ευελπιστεί ότι η συζήτηση θα λάβει διαστάσεις. Στο βάθος αυτής, ενυπάρχει το «Τουρκικό Κράτος της Κύπρου». «Η όλη συζήτηση δεν είναι τυχαία. Δηλαδή, το γεγονός ότι την παρούσα στιγμή Τ/κ πολιτικοί και ακαδημαϊκοί εστιάζουν σε ένα νέο πολίτευμα είναι μια εξέλιξη που δεν είναι δυνατόν να αναλυθεί ξεχωριστά από τα όσα συμβαίνουν στο Κυπριακό». Αυτό μας επισημαίνουν τουρκικές πηγές που παρακολουθούν από κοντά την τουρκική εξωτερική πολιτική στο Κυπριακό. «Η προβολή της τ/κ πλευράς στον μουσουλμανικό κόσμο (Οργανισμός Ισλαμικής Συνεργασίας) με την ιδιότητα του Τουρκικού Κράτους της Κύπρου, είναι μια εξέλιξη που κεντρίζει το ενδιαφέρον της Τουρκίας. Η Άγκυρα βλέπει ευκαιρίες σε αυτήν την προοπτική και επιθυμεί να πλαισιώσει τις νέες εξελίξεις στο Κυπριακό με ριζικές αναθεωρήσεις και μεταρρυθμίσεις στο βόρειο τμήμα της Κύπρου», τονίζουν οι ίδιες πηγές.

Έτσι, η τουρκική πλευρά δεν έχει άλλη επιλογή παρά να προχωρήσει στην υλοποίηση του δικού της σκέλους της λύσης του Κυπριακού, στη δημιουργία δηλαδή του διεθνώς αναγνωρισμένου «Τουρκικού Κράτους της Κύπρου», εφόσον η προσπάθεια για την ομοσπονδιακή λύση του Κυπριακού κατέρρευσε εξαιτίας της «αδιαλλαξίας» της ε/κ πλευράς, όπως υποστηρίζεται. Έτσι αναδύονται οι κατάλληλες συνθήκες για τη ριζική ανασυγκρότηση των Κατεχομένων, που μ' ένα νέο πολίτευμα και νέο καθεστώς σχέσεων με την Τουρκία, θα επιχειρήσουν να αναπτύξουν καινούργιες σχέσεις με τη διεθνή κοινότητα και κυρίως τον μουσουλμανικό κόσμο.

Πού σκάλωσε το άνοιγμα του ΑΚΕΛ στην κοινωνία

Στελέχη δυσφορούν εξαιτίας των αυστηρών κομματικών καλουπιών

Ο Άντρος Κυπριανού παραδέχθηκε σε διάσκεψή του ότι οι Νέες Δυνάμεις δεν λειτουργούν ως είναι και προετοίμασε για αλλαγές.

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μπορεί τα υπόλοιπα κόμματα να βρίσκονται σε διαδικασία εσωκομματικών διεργασιών και ανακατατάξεων, στην Εζεκία Παπαϊωάννου όμως υπάρχει νηνεμία. Τουλάχιστον φαινομενικά, καθώς στο παρασκήνιο πολλά είναι τα ανοικτά μέτωπα. Στη νέα εποχή που στοχεύει να μπει το ΑΚΕΛ, στοίχημα είναι να διασφαλίσει το άνοιγμά του προς την κοινωνία και να ξεπεράσει την όποια εσωστρέφεια. Για να το κάνει αυτό θέλει κοντά του και πρόσωπα από την ευρύτερη κοινωνία. Πρόσωπα που τυγχάνουν αποδοχής και από μερίδα της κοινωνίας εκτός των ΑΚΕΛικών ορίων. Το πρόσφατο παρελθόν αλλά και σημερινές καταστάσεις καταδεικνύουν πως υπάρχουν ανοικτά θέματα με στελέχη που δεν προέρχονται από τον σκληρό κομματικό πυρήνα. Στελέχη που είτε απομακρύνονται, είτε λοξοκοιτάζουν, είτε δυσφορούν με τις αυστηρές κομματικές γραμμές που θέτει το κόμμα. Το αν θα τα κρατήσουν κοντά, χωρίς να νερώσουν αρχές και θέσεις που προνοεί το καταστατικό του κόμματος είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Ο Τάκης στην Αμμόχωστο

Όταν πραγματοποιήθηκε στην Αμμόχωστο η επίσκεψη μελών της Επιτροπής Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μετά και από πρωτοβουλία του ευρωβουλευτή του ΑΚΕΛ Τάκη Χατζηγεωργίου, πολλοί ήταν εκείνοι που τη θεώρησαν σημαντική σε μία περίοδο που το Κυπριακό βρίσκεται εν πολλοίς σε στασιμότητα. Στο παρασκήνιο, ωστόσο, έγινε μεγάλη συζήτηση για το ότι πλην μιας ανακοίνωσης που εξέδωσε η επαρχιακή Αμμοχώστου του ΑΚΕΛ, ούτε συζητήθηκε αλλά ούτε προωθήθηκε από τα ανώτατα δώματα της Εζεκίας Παπαϊωάννου. Φάνηκε μάλλον να υποβαθμίζεται και σε συνδυασμό με το ότι πλην των βουλευτών του ΑΚΕΛ Αμμοχώστου κανένα μέλος της ηγεσίας δεν παρευρέθηκε. Ανακινήθηκαν λοιπόν συζητήσεις για τους λόγους της κίνησης αυτής.

Η αλήθεια είναι πως η σχέση του Τάκη Χατζηγεωργίου με την ηγεσία του ΑΚΕΛ δεν διάγει εδώ και καιρό την καλύτερη εποχή. Άρχισε όταν ο ίδιος αρνήθηκε το 2015 να επαναδιεκδικήσει θέση στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος και να περιοριστεί στις Βρυξέλλες. Σε μία περίοδο μάλιστα που το ΑΚΕΛ ήθελε στο πλευρό του τα δυνατά στελέχη του. Τότε περίπου ήταν που άρχισε διακριτικά να διαρρέει ότι ο ευρωβουλευτής του ΑΚΕΛ ενδιαφέρεται να είναι υποψήφιος για τις προεδρικές εκλογές του 2018. Αν και προτάθηκε από στελέχη, όπως ο Ανδρέας Χρίστου, ως ενδεχόμενος υποψήφιος του ΑΚΕΛ, η Εζεκία Παπαϊωάννου παραμέρισε το όνομά του από τις εσωκομματικές έρευνες. Η κίνηση αυτή προκάλεσε την έντονη ενόχληση του ευρωβουλευτή, με αποτέλεσμα να κρατήσει σαφείς αποστάσεις από τον προεκλογικό του Σταύρου Μαλά.

> *Η απουσία της ΑΚΕΛικής ηγεσίας από την πρωτοβουλία του Τάκη Χατζηγεωργίου στην Αμμόχωστο κινητοποίησε τις φωνές που θέλουν τα δύο μέρη να μη διάγουν την καλύτερη περίοδο.*

Σήμερα ο ευρωβουλευτής φρόντισε να διαμηνύσει πως θέλει μία ακόμη θητεία στις Βρυξέλλες. Κάτι που όπως όλα δείχνουν δεν πρόκειται επιτευχθεί λόγω του περιορισμού θητειών που τίθενται από το καταστατικό του ΑΚΕΛ. Αν και στο παρασκήνιο πολλοί μιλούν για ένα σενάριο επαναδιεκδίκησης έδρας στην ευρωβουλή «παραπλεύρως» από τον κ. Χατζηγεωργίου, στην Εζεκία Παπαϊωάννου ψάχνουν ήδη τρόπους ενεργούς εμπλοκής του πίσω στο κόμμα, καθώς γνωρίζουν και το έρεισμά του στην κοινωνία και η εμπειρία του θα πρέπει να αξιοποιηθούν στη νέα εποχή του ΑΚΕΛ.

Το κεφάλαιο Ειρήνη

Το κεφάλαιο του Τάκη Χατζηγεωργίου ενεργοποίησε όλες εκείνες τις φωνές που θέλουν το κόμμα, να χάνει στελέχη που ξεφεύγουν από τις αυστηρές κομματικές νόρμες. Ίσως το μεγαλύτερο ζήτημα για το ΑΚΕΛ το εξάμηνο που πέρασε να ήταν η Ειρήνη Χαραλαμπίδου. Η βουλευτής είναι γνωστή για τον δυναμικό και συγκρουσιακό και για κάποιους απείθαρχο χαρακτήρα της. Οι καβγάδες της με στελέχη άλλων παρατάξεων αλλά και ο τρόπος που δημοσιοποιούσε σωρεία σκανδάλων, προκάλεσε πολλές φορές δυσφορία σε μία ηγεσία χαμηλών τόνων. Δυσφορία προκάλεσε και σε στελέχη πρώτης γραμμής για το ύφος τον ρόλο αλλά και για τις φιλοδοξίες της. Κορύφωση ενδεχομένως να αποτέλεσε η πληθωρική παρουσία της στον προεκλογικό του Σταύρου Μαλά, με πολλούς να λένε πως προετοιμάζεται για τον δικό της προεκλογικό το 2023 και άλλους να ψιθυρίζουν ότι η Ειρήνη Χαραλαμπίδου, «έπαιζε παιχνίδι» παρασκηνιακά και με το επιτελείο του Νικόλα Παπαδόπουλου. Αν και επί του παρόντος οι όποιες εσωκομματικές προστριβές της Ειρήνης Χαραλαμπίδου με την Εζεκία Παπαϊωάννου κατευνάστηκαν, κομματικοί κύκλοι δεν αποκλείουν την επανάληψη παρόμοιου έργου το επόμενο διάστημα.

Η απομάκρυνση Αδάμου

Μαζί με την Ειρήνη Χαραλαμπίδου, δεν πρέπει να παραλείπεται από το κάδρο και ο Αδάμος Αδάμου. Ο δημοφιλής βουλευτής Λεμεσού θεωρείται πως κρατά εδώ και καιρό σαφείς αποστάσεις από το κόμμα, έστω κι αν εντός βουλής δραστηριοποιείται πλήρως. Αιτία φαίνεται να υπήρξε η κίνηση του Αβέρωφ Νεοφύτου να τον προτείνει για πρόεδρο κοινής αποδοχής με το ΑΚΕΛ. Πρόταση που όπως λέγεται δεν έγινε αποδεκτή από τον Άντρο Κυπριανού. Και αυτό γιατί σύμφωνα με κάποιους κύκλους θα ενέτεινε τα περί ΔΗΣΑΚΕΛ αλλά και για άλλους ότι η ηγεσία δεν ευνοούσε την ανάληψη της προεδρίας της βουλής από πρόσωπο των Νέων Δυνάμεων. Αυτό ακριβώς θεωρείται το ρήγμα στις σχέσεις των δύο μερών, με τον Αδάμο Αδάμου να μένει και εκτός του προεκλογικού.

Πώς όμως προκαλούνται αυτές οι εντάσεις και γιατί; Μία από τις μεγαλύτερες παθογένειες του ΑΚΕΛ είναι η αδυναμία του να κρατήσει κοντά στελέχη από την ευρύτερη κοινωνία και δη από τις Νέες Δυνάμεις. Ενδεικτικό ότι πολιτικά πρόσωπα όπως οι Γιώργος Λιλλήκας, Κύπρος Χρυσοστομίδης που αναδείχθηκαν από τις Νέες Δυνάμεις δεν κατάφεραν να μείνουν στο κόμμα. Από το πρόσφατο παρελθόν Πανίκκος Σταυριανός και Πάμπος Παπαγεωργίου βρίσκονται μεν κοντά στο κόμμα, αλλά δεν κινούνται ενεργά.

Η αιτία, σύμφωνα με κομματικά στελέχη, είναι πως οι Νέες Δυνάμεις, όπως λειτουργούν, είναι πολλές φορές σκαλί που αξιοποιούν πολιτικά πρόσωπα για να αναρριχηθούν στην εξουσία και στην συνέχεια να απομακρυνθούν από το κόμμα. Υπάρχουν, ωστόσο, και πολιτικοί κύκλοι που επισημαίνουν πως ο τρόπος λειτουργίας των Νέων Δυνάμεων στην ουσία «ευνουχίζει» πολιτικά τα εν λόγω στελέχη. Καθόλου τυχαίο, άλλωστε, ότι στελέχη των Νέων Δυνάμεων δεν έχουν ούτε ρόλο ούτε λόγο στην παραγωγή πολιτικής. Δεν εντάσσονται συνεπώς ούτε στα συλλογικά όργανα και δεν ενσωματώνονται ποτέ με το κόμμα. Το αν η ηγεσία θα προχωρήσει σε τομές, ούτως ώστε να κρατήσει κοντά της στελέχη που προέρχονται από το εν λόγω καθεστώς, θα φανεί το επόμενο διάστημα.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΛΛΗΚΑΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Θα διεκδικήσω μέχρι τέλους τις έδρες που μου ανήκουν

Κήρυξα εκλογές στη Συμμαχία Πολιτών για να τεθώ υπό την κρίση των μελών, λέει ο πρόεδρος του Κινήματος

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Την απόφασή του να διεκδικήσει μέχρι τέλους τις έδρες της Συμμαχίας Πολιτών ξεκαθαρίζει, μέσα από συνέντευξή του στην «Κ», ο πρόεδρος του Κινήματος Γιώργος Λιλλήκας. Μιλώντας για το ενδεχόμενο τροποποίησης του συντάγματος για την έδρα στη Λεμεσό, σημειώνει πως θα το ψηφίσει, νοουμένου ότι αυτή η τροποποίηση θα ισχύσει για όλους και συνεπώς θα πάρει πίσω τις δύο έδρες που ανήκουν στο κόμμα. «Δεν θα είμαι ασυνεπής. Ούτε θα καταστώ αναξιόπιστος για να βολευτούν κάποιοι. Ό,τι αποφασίσουν, ό,τι αρχές ζητούν στη μία περίπτωση να το κάνουν και στην άλλη. Αυτό ζητάω», σημείωσε χαρακτηριστικά. Μίλησε για την ανεξαρτητοποίηση των δύο βουλευτών του, σημειώνοντας πως τα μέλη της Συμμαχίας Πολιτών είναι εξοργισμένα με τη στάση τους. Υπογραμμίζει παράλληλα ότι εξελέγησαν και οι τρεις βουλευτές εξαιτίας της δουλειάς των στελεχών της Συμμαχίας Πολιτών. Ο Γιώργος Λιλλήκας μιλάει για τις εσωκομματικές εκλογές, σημειώνοντας πως ο ίδιος αποφάσισε να κηρύξει εκλογές στο κόμμα ούτως ώστε να κριθεί ως πρόεδρος από τη βάση του κόμματος. Μιλάει και για το ενδεχόμενο συνεργασίας στις ευρωεκλογές και ξεκαθαρίζει πως αυτή τη φορά δεν θα είναι υποψήφιος ευρωβουλευτής.

–Τρεις μήνες μετά τις προεδρικές εκλογές, είχατε το χρόνο να κάνετε αποτίμηση του εκλογικού αποτελέσματος. Τελικά, τι πήγε λάθος;

–Η αποτίμηση έγινε από τις πρώτες 15 μέρες και τέλειωσε. Στη ζωή όταν γυρίζεις σελίδα, γυρίζεις σελίδα. Και στη ζωή μου έμαθα να κοιτάζω μπροστά και όχι πίσω.

–Άρα δεν θα μας πείτε;

–Τα είπαμε, τελείωσε…

–Σε αυτό το πλαίσιο μπήκατε σε δεύτερες σκέψεις για το αν θα έπρεπε να αποσύρετε την υποψηφιότητά σας;

–Η ιστορία τελείωσε. Αυτά συζητήθηκαν όταν έπρεπε να συζητηθούν.

–Στη νέα σελίδα που γυρίζετε, πού θα ανήκει ιδεολογικοπολιτικά η Συμμαχία Πολιτών;

–Η απαίτηση για ένα ιδεολογικοπολιτικό στίγμα προέκυψε από τον προσυνεδριακό διάλογο. Η συζήτηση στη γραμματεία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο ιδεολογικός χαρακτήρας της Συμμαχίας Πολιτών έχει διαμορφωθεί ούτως ή άλλως από τις προτάσεις που έχουμε τόσο στο Κυπριακό όσο και σε κοινωνικοοικονομικά ζητήματα. Άρα δεν είναι κάτι το οποίο θα έπρεπε να επινοήσουμε. Το ιδεολογικοπολιτικό στίγμα ξεκινά από το ότι η Συμμαχία Πολιτών είναι ένα κίνημα πατριωτικό, προοδευτικό κίνημα που ασπάζεται την κοινωνική δημοκρατία. Και η κοινωνική δημοκρατία προνοεί όπως η κοινωνία να είναι μέσα στο πολιτικό σύστημα και όχι έξω, αποκλεισμένη από το πολιτικό σύστημα. Θέλουμε ο άνθρωπος να αποτελεί πρωταγωνιστή του πολιτικού συστήματος με ουσιαστικό ρόλο και εξουσία. Να μην είναι εντολοδόχος αλλά να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει αυτή την εντολή και να συμμετέχει στην υλοποίηση της εντολής του. Πέραν της κοινωνικής δημοκρατίας, στόχος είναι και η κοινωνική δικαιοσύνη, με τον καθένα να συνεισφέρει στον βαθμό που μπορεί ώστε να μπορεί να γίνει μία πιο σωστή ανακατανομή του πλούτου.

> *Πρώτα εγώ και έπειτα ολόκληρη η ηγεσία πρέπει να τεθούμε υπό την κρίση των στελεχών και των μελών μας. Αυτό αποτελεί κατά τη δική μου άποψη τον κανόνα της δημοκρατίας.*

–«Χωροταξικά» όμως πού ανήκει; Επικυρώθηκε το κεντροαριστερό προφίλ που είχατε αναφέρει στο παρελθόν;

–Η Συμμαχία Πολιτών, όπως σας είπα, είναι ένα πατριωτικό προοδευτικό κίνημα και έχουμε θέσεις που δεν μπορούν να μας εντάξουν σε ένα χώρο, είτε κεντροδεξιά είτε κεντροαριστερά. Αν πάρει κάποιος τις θέσεις μας στο Κυπριακό, είναι διεκδικητικές αγωνιστικές θέσεις και έχουν μεγάλη απόκλιση από το ΑΚΕΛ και τις επίσημες θέσεις του ΔΗΣΥ. Αν πάρει κάποιος τις θέσεις μας στην οικονομία, είμαστε πολύ πιο ριζοσπαστικοί στις μεταρρυθμίσεις που θέλουμε να γίνουν στο κράτος, στη δημιουργία νέων θεσμών, στο θέμα της λογοδοσίας της ανάληψης αστικής προσωπικής ευθύνης αλλά και στη διαχείριση του χρήματος είμαστε πολύ πιο ριζοσπάστες απ' όλες τις άλλες πολιτικές ηγεσίες του τόπου.

«Στη ζωή όταν γυρίζεις σελίδα, γυρίζεις σελίδα. Και στη ζωή μου, έμαθα να κοιτάζω μπροστά και όχι πίσω», αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Γιώργος Λιλλήκας κληθείς να απαντήσει στο τι πήγε λάθος στις προεδρικές.

–Στο εκλογικό συνέδριο του Ιούνιο, ο Παναγιώτης Σαββίδης αναμένεται να θέσει υποψηφιότητα απέναντί σας, θέτοντας θέμα ηγεσίας μετά την εκλογική ήττα.

–Εγώ ζήτησα να γίνει εκλογικό συνέδριο, ήταν δική μου θέση στη γραμματεία και υιοθετήθηκε. Πρώτα εγώ και έπειτα ολόκληρη η ηγεσία πρέπει να τεθούμε υπό την κρίση των στελεχών και των μελών μας. Αυτό αποτελεί κατά τη δική μου άποψη τον κανόνα της δημοκρατίας. Δεν έχουν όμως ανοίξει ακόμα επίσημα οι υποβολές υποψηφιοτήτων, άρα δεν γνωρίζω ποιοι θα είναι οι ανθυποψήφιοί μου αλλά και για τις υπόλοιπες θέσεις.

> *Δεν θα είμαι ασυνεπής. Ούτε θα καταστώ αναξιόπιστος για να βολευτούν κάποιοι.*

–Υπάρχει ενδεχόμενο να μην έχετε ανθυποψήφιο δηλαδή;

–Μπορεί να υπάρξει και τρίτος και τέταρτος μπορεί και κανένας. Θεωρώ υγιές στοιχείο στη δημοκρατία και σε ένα πολιτικό σύστημα να υπάρχουν πέραν της μιας υποψηφιότητας. Εξάλλου ο πλουραλισμός που έχουμε ξεχάσει ως έννοια αυτό προϋποθέτει και ο κάθε συναγωνιστής έχει κάθε δικαίωμα να διεκδικήσει όποια θέση επιθυμεί και όποια θέση θεωρεί πως θα εξυπηρετήσει καλύτερα το Κίνημα. Αυτή είναι η έννοια του να διεκδικήσει κάποιος συμμετοχή στην ηγεσία ενός κινήματος. Πρέπει να πιστέψει ο ίδιος ότι μπορεί να προσφέρει περισσότερο.

–Σκεφτήκατε όμως να αποσυρθείτε από την ηγεσία;

–Γι' αυτό κήρυξα εκλογές, για να κρίνουν τα μέλη μας.

Η πίεση για τη λύση της έδρας δεν είναι πάνω μας

-Η ψήφος σας θεωρείται κρίσιμη για να λυθεί το ζήτημα.

-Η πίεση δεν είναι πάνω μας. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου στη σύσκεψη αρχηγών είπε ότι αν υιοθετηθεί η πρόταση του Γιώργου Λιλλήκα, ο ΔΗΣΥ θα την ψηφίσει. Ας πάμε ομόφωνα, είπε ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Άλλοι είναι που δεν αφήνουν να λυθεί το πρόβλημα. Όχι εγώ.

-Κι εσείς όμως επωφεληθήκατε από το παρελθόν από την αποστασία

-Όταν είχε διασπαστεί το ΕΥΡΩΚΟ και είχε φύγει ο Νίκος Κουτσού η Συμμαχία Πολιτών δεν υπήρχε. Εμείς δημιουργηθήκαμε ενάμιση χρόνο μετά και αν όλα αυτά γίνονταν στο παρελθόν και κακώς γίνονταν, πρέπει να συνεχίσουμε να τα κάνουμε στο μέλλον; Εγώ επαναλαμβάνω πως δεν έβαλα κανένα όρο. Είπα απλώς πως ό,τι εσείς ορίσετε ως αρχές να ισχύουν για όλες τις περιπτώσεις.

-Είστε έτοιμος να συνεργαστείτε με κόμματα που στο πρόσφατο παρελθόν ήρθατε σε έντονη σύγκρουση;

-Ανήκει στο παρελθόν η σύγκρουση αλλά και οι ευρωεκλογές είναι μία ιδιάζουσα εκλογική μάχη. Στις θέσεις απέναντι στην Ε.Ε. για ενδεχόμενη συνεργασία δεν φαίνεται να έχουμε σημαντικές αποκλίσεις για το πού πρέπει να πάει η Ε.Ε. άρα υπάρχει ένα κοινό έδαφος, από κει και πέρα θεωρώ ότι για να είναι πειστικές και να έχουν επιτυχία οι συνεργασίες πρέπει να εδράζονται σε κοινές θέσεις, γιατί αν θεωρηθούν από τον λαό καιροσκοπικές δεν θα έχουν προοπτικές επιτυχίες.

-Αν και είναι πολύ νωρίς αυτή τη φορά προτίθεστε να είστε υποψήφιος;

-Όχι, δεν υπάρχει περίπτωση να κατέλθω. Την προηγούμενη φορά κατήλθα ως υποψήφιος επειδή ήταν η πρώτη μάχη του κινήματος και ήταν λάθος να απουσιάζει ο πρόεδρος του κινήματος.

Τα στελέχη της Συμμαχίας είναι εξοργισμένα με Παύλο και Άννα

–Το ζήτημα της απώλειας των δύο από τις τρεις έδρες, με την ανεξαρτητοποίηση των δύο βουλευτών σας, έχει σίγουρα συζητηθεί. Είχατε κάνει λάθος εκτίμηση προσώπων;

–Δεν θα κάνω δίκη προσώπων και ούτε με ενδιαφέρει. Ο καθένας ορίζει το ηθικό του ανάστημα και συμπεριφέρεται βάσει των δικών του ηθικών κανόνων. Το γιατί έφυγαν το ανακοίνωσαν και οι δύο όταν έφυγαν. Ο ένας για να στηρίξει Νικόλα Παπαδόπουλο και να ενταχθεί στο ΔΗΚΟ και η άλλη βουλευτής γιατί διαφώνησε με την απόφασή μας μεταξύ πρώτου και δεύτερου γύρου αντί το κατά συνείδηση που ήθελε το 98% της ανώτατης συγκλήτου να πάμε στον «κανένα». Τώρα η διαφορά ποια είναι δεν ξέρουμε.

–Δεν είναι την υποψηφιότητα Σταύρου Μαλά που πρότεινε;

–Όχι, το έβαλε ως πρόταση αλλά δεν δέχτηκε να μπει σε ψηφοφορία. Το είπε αλλά δεν δέχτηκε να μπει σε ψηφοφορία. Στην ψηφοφορία ήθελε να μπει το ούτε ο ένας ούτε ο άλλος.

–Τίθεται συνεπώς ένα θέμα για τη Συμμαχία Πολιτών και για τα στελέχη της…

–Τα στελέχη της Συμμαχίας Πολιτών είναι εξοργισμένα με αυτή τη συμπεριφορά. Γιατί δεν είναι με προσωπικούς ψήφους που εξελέγησαν ούτε ο ένας ούτε ο άλλος. Είναι με τη δουλειά της Συμμαχίας Πολιτών που εκλεχθήκαμε και οι τρεις. Και είναι με τα ποσοστά που μάζεψαν τα στελέχη μας σε παγκύπρια βάση. Αν η Συμμαχία Πολιτών έπαιρνε 3,6% θα έπαιρνε μια έδρα στη Λευκωσία. Το 6% του παγκύπριου ποσοστού είναι που έδωσε τη δεύτερη έδρα στη δεύτερη κατανομή στη Λεμεσό και την τρίτη έδρα στην τρίτη κατανομή στην Αμμόχωστο. Δικαιολογημένα είναι εξοργισμένα τα στελέχη της Συμμαχίας Πολιτών με αυτή τη συμπεριφορά γιατί νιώθουν προδομένοι.

–Με αφορμή την 56η έδρα είστε αποφασισμένος να το πάρετε μέχρι τέλους ούτως ώστε να πάρετε πίσω τις δύο έδρες;

–Ασφαλώς. Δεν σας κρύβω ότι στην ανώτατη σύγκλητο ένα στέλεχός μας κατέθεσε πρόταση η οποία συσπείρωνε και την πλειοψηφία για να στηθεί άλλη κάλπη όταν θα έχουμε τις εκλογές και να ζητήσουμε από τα μέλη της Συμμαχίας να απαντήσουν στο ερώτημα ψηφίζοντας κατά πόσο θα πρέπει ο Παύλος Μυλωνάς ή η Άννα Θεολόγου να επιστρέψουν τις έδρες στη Συμμαχία Πολιτών. Κι αυτό κατατέθηκε στην ανώτατη σύγκλητο. Ο θυμός είναι εκεί. Είναι τα στελέχη της Συμμαχίας που άνοιξαν τα σπίτια τους και έκαναν συγκεντρώσεις στους υποψήφιους βουλευτές. Είναι τα μέλη της Συμμαχίας Πολιτών που έτρεχαν από σπίτι σε σπίτι και μοίραζαν κάρτες και προγράμματα για τις θέσεις της. Άρα δικαιολογημένα είναι εξοργισμένοι.

> *Εγώ θεωρώ ότι για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών θα πρέπει να είμαστε ανοικτοί και να λειτουργούμε με διαφάνεια και βάσει αρχών.*

–Σε ό,τι αφορά την έδρα της Λεμεσού, θα στηρίξετε τροποποίηση του συντάγματος, μόνο αν τεθεί αναδρομικά για όλα τα κόμματα;

–Πρώτα πρέπει να αποφασίσουν τα κόμματα τις αρχές και όποιες αρχές και κριτήρια αποφασίσει η πλειοψηφία εγώ θα τη δεχτώ. Το μόνο που ζητώ είναι να εφαρμοστούν χωρίς διάκριση.

–Αναδρομικά δηλαδή;

–Αν θα εφαρμοστεί στη μία περίπτωση αναδρομικά θα πρέπει να εφαρμοστεί σε όλες. Εκείνο που δεν δέχομαι πλέον και κανένα κόμμα δεν έπρεπε να δέχεται αν θέλουμε να κερδίσουμε ξανά την εμπιστοσύνη των πολιτών είναι την αναξιοπιστία. Η λογική των δύο μέτρων και δύο σταθμών δημιουργεί μεγαλύτερη αναξιοπιστία στα πολιτικά κόμματα και μεγαλύτερη αμφισβήτηση από τους πολίτες. Γιατί όταν οι πολίτες βλέπουν τα κόμματα στη μία περίπτωση για εσωκομματικές σκοπιμότητες να προχωρούν με ένα τρόπο και σε άλλη για άλλες σκοπιμότητες να αποφασίσουν αλλιώς με άλλα κριτήρια και άλλες αρχές, τότε παύουν να είναι αξιόπιστα. Άρα ό,τι αποφασιστεί εγώ θα το δεχτώ αλλά να εφαρμοστεί χωρίς διάκριση.

–Στο ενδεχόμενο που δεν περάσει; Δεν θα ψηφίσετε τροποποίηση συντάγματος;

–Όχι. Δεν θα είμαι ασυνεπής. Ούτε θα καταστώ αναξιόπιστος για να βολευτούν κάποιοι. ό,τι αποφασίσουν, ό,τι αρχές ζητούν στη μία περίπτωση να το κάνουν και στην άλλη. Αυτό ζητάω.

–Ήδη λέγεται πως βρίσκεστε σε συνεννόηση με τον Ενδιάμεσο για κοινό ψηφοδέλτιο. Αυτό δεν θα προκαλέσει περαιτέρω προβλήματα στην όποια συνεργασία;

–Το πολιτικό μας σύστημα και όλη αυτή η αμφισβήτηση έναντι των πολιτικών και της πολιτικής ξεκινά από το γεγονός ότι τα κόμματα προκειμένου να εξυπηρετήσουν κάποιους στόχους τους συμβιβάζονται σε θέματα αρχών ή εγκαταλείπουν αρχές και κλείνουν συμφωνίες πίσω από κλειστές πόρτες. Εγώ θεωρώ ότι για να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών θα πρέπει να είμαστε ανοικτοί και να λειτουργούμε με διαφάνεια και βάσει αρχών. Ναι, μας προσέγγισαν και άνοιξε συζήτηση για συνεργασία στις ευρωεκλογές. Εμείς από την πρώτη μέρα λειτουργίας της Συμμαχίας Πολιτών λέμε πως είμαστε ανοικτοί σε συνεργασίες. Άρα ως θέμα αρχής είμαστε ανοικτοί σε συνεργασίες με όσους θέλουν αφού συμφωνήσουμε πρώτα ένα κοινό πρόγραμμα θέσεων με διαφάνεια και να ενημερωθεί η κοινωνία. Άλλο όμως το ένα άλλο το άλλο. Δεν είναι η Συμμαχία Πολιτών που απέστειλε επιστολή προς τον πρόεδρο της Συμμαχίας Πολιτών και λέει να γίνει σεβαστή η αρχή της απλής αναλογικής όπως εκφράστηκε με τη λαϊκή ετυμηγορία στις κάλπες με τα ποσοστά που αποδόθηκαν στα κόμματα.

–Ποιος; Ο Νικόλας Παπαδόπουλος;

–Ναι. Και τη διάβασα στη σύσκεψη αρχηγών και είπα πως την υιοθετώ απόλυτα. Είναι πολύ δημοκρατική αντίληψη που σημαίνει ότι ο κυρίαρχος λαός τον Μάιο του 2016 με την απλή αναλογική έδωσε ένα ποσοστό συγκεκριμένο στην Αλληλεγγύη και 3 έδρες. Άρα πρέπει να έχει 3 έδρες η Αλληλεγγύη. Κι εγώ ρωτώ: ο κυρίαρχος λαός στην κάλπη πόσες έδρες έδωσε στο ΔΗΚΟ; Εννιά; Δεν πρέπει να έχει εννιά; Πόσες στη Συμμαχία Πολιτών; Τρεις; Δεν πρέπει λοιπόν να έχει τρεις η Συμμαχία Πολιτών; Ή η αρχή της απλής αναλογικής και η λαϊκή ετυμηγορία που αποφάσισε κυρίαρχα ο λαός μας θα ισχύσει μόνο για την Αλληλεγγύη; Δεν είναι εμείς που καθορίσαμε τις αρχές. Ας καθορίσουν ποιες αρχές θέλουν, να μας τις πουν αλλά να ισχύσουν για όλες τις περιπτώσεις και όχι κατά το δοκούν.

Το Φ.Α. θα πάει Αίγυπτο παρά τη διαφωνία για «Αφροδίτη»

Εσωτερικής πολιτικής κατανάλωσης στο Ισραήλ τα όσα λέγονται, υπό την αίρεση κανενός οι σχεδιασμοί

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Παραμένει η διαφορά που έχει ανακύψει μεταξύ ισραηλινής και κυπριακής πλευράς, αναφορικά με το κοίτασμα «Αφροδίτη», παρά την πρόσφατη επίσκεψη στο πλαίσιο της τριμερούς Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ του Μπέντζαμιν Νετανιάχου στη Λευκωσία. Το θέμα αναμενόταν να συζητηθεί μεταξύ του τελευταίου και του Προέδρου Νίκου Αναστασιάδη, ωστόσο, αν και όλα έδειχναν πως η ψαλίδα κλείνει, διαφαίνεται να υπάρχουν ακόμη βασικά ζητήματα αναπάντητα. Όπως για παράδειγμα, το κατά πόσο ισραηλινά κοιτάσματα Φ.Α. εισέρχονται στην κυπριακή ΑΟΖ, κάτι που διεμήνυσε ο υπουργός Εμπορίου Γιώργος Λακκοτρύπης στον ομόλογό του Γιούβαλ Στάινιτς. Την ίδια ώρα, τα δεδομένα δεν έχουν αλλάξει. Το Ισραήλ διεκδικεί 5% από την εκμετάλλευση των «Αφροδίτη» και «Ισάι» (τα γειτνιάζοντα τεμάχια)

«Δεν μπορεί να συζητηθεί έτσι, ως πακέτο, όπως λέτε, το Φ.Α. με το Κυπριακό. Τι θα πει ο Πρόεδρος Αναστασιάδης; Να περάσει αγωγός από την Τουρκία ως ένδειξη καλής θέλησης;», τονίζουν πηγές.

και την κυπριακή πλευρά να επιμένει στο 1%. Η στάση της τελευταίας βασίζεται στα στοιχεία του Υπουργείου Ενέργειας του Ισραήλ, όπου το «Ισάι» αποτελεί τουλάχιστον το 10% των αποθεμάτων του «Αφροδίτη». Δηλαδή ενώ τα αποθέματα του «Αφροδίτη» υπολογίζονται μεταξύ 110 και 120 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων, το «Ισάι» υπολογίζεται ότι περιέχει μεταξύ 7 και 10 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου. Η άλλη όψη του νομίσματος, όπως σημείωσαν αρμόδιες πηγές στην «Κ», είναι πως στην πράξη το Ισραήλ δεν μπορεί να κάνει και πολλά, υπονοώντας ότι αυτό γίνεται κατανοητό από τις αρμόδιες Αρχές της χώρας και ως αποτέλεσμα δεν θα προχωρήσει κατά πάσα πιθανότητα σε επιδιαιτησία το ζήτημα. «Είναι περισσότερο για εσωτερική, πολιτική κατανάλωση εντός Ισραήλ τα όσα γίνονται με το Αφροδίτη εφόσον έτσι κι αλλιώς η χώρα η ίδια είναι ανάμεσα σε δύο εταιρείες δικών της συμφερόντων. Από τη μια εκείνη που δραστηριοποιείται στο 'Αφροδίτη' και θέλει να προχωρήσει και η άλλη που δραστηριοποιείται στα ισραηλινά κοιτάσματα και περιμένει», τονίστηκε σχετικά.

Καμία σχέση με Αίγυπτο

Έτσι βάσει των ίδιων πληροφοριών, η Λευκωσία από την άλλη πλευρά δεν πρόκειται να ενδώσει στα όσα ακούγονται ως απαιτήσεις των Ισραηλινών. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως έχει σταματήσει να διακινείται στο παρασκήνιο η πληροφορία πως συμφέρει το Ισραήλ η καθυστέρηση στην εμπορική εκμετάλλευση του «Αφροδίτη» , εφόσον πάει πίσω χρονικά η συμφωνία Κύπρου-Αιγύπτου. Η πληροφορία αυτή όμως ελέγχεται για τη βασιμότητά της εφόσον και επίσημα ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης έχει ξεκαθαρίσει πως το ένα θέμα δεν συνδέεται με το άλλο και πως η εμπορική εκμετάλλευση συνεχίζεται. Οι δύο χώρες, με τη συμφωνία που ήδη έχουν υπογράψει, ρυθμίζουν το καθεστώς του αγωγού, καθώς και θέματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα. Ο αγωγός θα ενώνει το κοίτασμα «Αφροδίτη» με την Αίγυπτο στο σημείο όπου βρίσκονται τα δύο τερματικά υγροποίησης Φ.Α, Ίντκου και Δαμιέτας. Αυτά δεν αναμένεται να επηρεαστούν από τα όσα συμβαίνουν με το Ισραήλ, σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ». «Το θέμα δεν διασυνδέεται με την Αίγυπτο, δεν είναι υπό την αίρεση κανενός. Είναι λάθος να κάνουμε αυτή την ανάγνωση», τόνισαν

Κανείς αγωγός από Τουρκία

Στο ίδιο μήκος κύματος παραμένουν και οι αντιδράσεις, ακόμη, των όσων προ ολίγου διαστήματος είχαν δει το φως της δημοσιότητας για πιθανό πέρασμα αγωγού του κυπριακού φυσικού αερίου μέσα από τα εδάφη της Τουρκίας. Τοποθετήσεις υπήρχαν και από πολιτικά κόμματα εντός χώρας, και από τεχνοκράτες που θεωρούν πως δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να δοθεί καθεστώς συνδιαχείρισης του φυσικού αερίου στην Τουρκία. «Είναι λάθος να λέμε ότι θα περάσει αγωγός από Τουρκία. Αυτά είναι οικονομικής φύσεως ζητήματα, είναι θέματα των εταιρειών στο τέλος της ημέρας. Και οι εταιρείες αρνούνται καν να συζητήσουν αυτό το ενδεχόμενο» τονίστηκε αρμοδίως στην «Κ». Σε ερώτηση αν υπάρχει έστω και μια περίπτωση το φυσικό αέριο να τύχει διαπραγμάτευσης ως πακέτο με το Κυπριακό, και πάλι η απάντηση ήταν αρνητική. «Δεν μπορεί να συζητηθεί έτσι, ως πακέτο, όπως λέτε, το Φ.Α. με το Κυπριακό. Τι θα πει ο Πρόεδρος Αναστασιάδης; Να περάσει αγωγός από την Τουρκία ως ένδειξη καλής θέλησης; Δεν μπορεί να γίνει αυτό».

Ο αγωγός θα ενώνει το κοίτασμα «Αφροδίτη» με την Αίγυπτο στο σημείο όπου βρίσκονται τα δύο τερματικά υγροποίησης Ίντκου και Δαμιέτας.

Αναλύσεις των αναλύσεων

Είναι γεγονός πως εδώ που έχει φτάσει ο ενεργειακός σχεδιασμός της Λευκωσίας, αν μη τι άλλο, έχει προκαλέσει και διεθνές ενδιαφέρον σε πολλά επίπεδα. Έτσι, οι πολλαπλές αναγνώσεις και αναλύσεις κυρίως των κινήσεων της Τουρκίας, δεν πρέπει να προκαλούν έκπληξη. Ωστόσο, εκείνο που παραπέμπει στο στοιχείο της έκπληξης με έναν τρόπο, είναι η οπτική γωνία κάτω από την οποία αναλύονται τα δεδομένα. Για τους διπλωμάτες στη Λευκωσία, τα κουκιά είναι μοιρασμένα. Οι εμπλεκόμενοι με το ενεργειακό πρόγραμμα της Κύπρου, υποστηρίζουν τις κινήσεις της Δημοκρατίας και επιμένουν στη γραμμή του διεθνούς δικαίου.

Η πρέσβειρα της Αμερικής, Κάθλιν Ντόχερτι, είχε τονίσει στην τελευταία δημόσια τοποθέτηση πως οι δύο πλευρές σε αυτό που θα πρέπει να επικεντρωθούν είναι το Κυπριακό, και όχι το φυσικό αέριο. Είχε μάλιστα εμφανιστεί και ιδιαίτερα αποθαρρυντική ως προς το τι αναμένεται να έρθει στην επιφάνεια από το τεμάχιο όπου θα δραστηριοποιηθεί εταιρεία αμερικανικών συμφερόντων, θέλοντας να καταδείξει πως ο χρόνος θα είναι μακρύς μέχρι ν' υπάρξουν αποτελέσματα. Παράλληλα, σε μια προσπάθεια διατήρησης των ισορροπιών ανάμεσα στις δύο κοινότητες για το εν λόγω ζήτημα, είχε τονίσει πως τυχόν παρουσία αμερικανικών πολεμικών πλοίων στην περιοχή, δεν στέλνει πολιτικά μηνύματα. Σε αυτό όμως το σημείο, εστιάζουν πλέον οι αναλύσεις. Δηλαδή, αν η κάθοδος την Exxonmobil στην περιοχή, και τυχόν αντίδραση από την Τουρκία, θα επιφέρει ακραίες καταστάσεις ανάμεσα σε δύο συμμάχους εντός ΝΑΤΟ. Σε αυτό τον άξονα κινήθηκε και η ανάλυση που έκανε ο Μάθιου Μπράιζα, πρώην βοηθός ΥΦΕΞ των ΗΠΑ. Ο Μπράιζα, με άρθρο του στο Euractiv, τόνισε πως μια «αναμέτρηση» ανάμεσα στην Τουρκία και τη μεγαλύτερη ιδιωτική πετρελαϊκή εταιρεία, την ExxonMobil, μπορεί να τεντώσει ακόμη περισσότερο το σχοινί ανάμεσα στις δυο χώρες (ΗΠΑ-Τουρκία) σε σημείο που αυτό μπορεί να σπάσει. Τι προτείνει; Να ξεκινήσουν συνομιλίες ανάμεσα σε Ε/κ και Τ/κ αναφορικά με το μέλλον στα ενεργειακά, ακόμη και με χαμηλότερης πολιτικής ζητήματα όπως η ηλεκτρική διασύνδεση, γιατί αν αυτό δεν γίνει (και παραθέτει μια σειρά σεναρίων που μπορεί ν' αναπτυχθούν) ίσως αναγκαστεί η ExxonMobil να καθυστερήσει το ερευνητικό της πρόγραμμα στην Κύπρο με πιθανότητα ν' ακολουθήσουν κι άλλες εταιρείες. Βέβαια, ο κ. Μπράιζα δεν είναι η πρώτη φορά που πάει αντίθετα με τα νερά. Το 2015 είχε δηλώσει ότι ο φθηνότερος τρόπος μεταφοράς του φυσικού αερίου της ανατολικής Μεσογείου προς την Ευρώπη είναι μέσω αγωγού που θα διέρχεται από την Τουρκία. Κάτι που επανέλαβε και έναν χρόνο μετά σε συνέντευξή του στην «Κ», προσθέτοντας πως μια συμφωνία για τον αγωγό φυσικού αερίου προς την Τουρκία, πριν από την επίλυση του Κυπριακού, θα μπορούσε να καταστεί καταλύτης για την τελική διευθέτησή του. Είχε δε προκαλέσει πολλές αντιδράσεις με τα λεγόμενά του, τα οποία ούτε λίγο ούτε πολύ δεν είναι πρωτόφαντα, αλλά επαναλαμβανόμενα.

Είναι γνωστά τα όσα λέει από καιρό σε καιρό ο Μάθιου Μπράιζα, ενώ επανήλθε εσχάτως καλώντας τις δύο πλευρές σε συνομιλίες πριν ξεκινήσει γεωτρήσεις η ExxonMobil.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Αντιφατικές οι κινήσεις των ΗΠΑ στη μεσανατολική σκακιέρα

Οι τελευταίες κινήσεις των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή έχουν προβληματίσει τόσο τις χώρες της περιοχής όσο και τους συμμάχους και εταίρους τους. Ενώ έχουν ως διακηρυγμένο στόχο τους την ειρήνη και τη σταθερότητα, οδηγούν σε αντίθετα αποτελέσματα. Μία πρώτη κορυφαία κίνηση των ΗΠΑ είναι η εγκατάλειψη της συμφωνίας για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν (JCPOA). Η συμφωνία αυτή υπογράφηκε το 2015 από το Ιράν, τα 5 μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας και τη Γερμανία.

Στην εφαρμογή της ενισχυμένο ρόλο έχει και η κυρία Μογκερίνι εκ μέρους της Ε.Ε. Οι ΗΠΑ, διά του Προέδρου Τραμπ, αποχώρησαν υποστηρίζοντας ότι η συμφωνία αυτή είναι προβληματική αφού ανάμεσα στα άλλα έχει σύντομη (10ετή) διάρκεια και δεν περιλαμβάνει το βαλλιστικό πρόγραμμα του Ιράν, καθώς και την περιφερειακή του δραστηριότητα. Οι ηγέτες της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Βρετανίας επιχείρησαν να μεταπείσουν τον Πρόεδρο Τραμπ καλώντας τον να παραμείνει στη συμφωνία και να προχωρήσουν από κοινού σε προσπάθειες διεύρυνσης της συμφωνίας με όλα εκείνα τα σημεία που ανησυχούν τις ΗΠΑ. Δεν εισακούστηκαν και τώρα οι ευρωπαϊκές εταιρείες απειλούνται με αμερικανικές κυρώσεις αν μετά από έξι μήνες συνεχίσουν να συναλλάσσονται με το Ιράν.

Ένα δεύτερο μεσανατολικό θέμα στο οποίο και πάλι οι ΗΠΑ προχώρησαν μονομερώς και έχουν προκαλέσει νέες αναταράξεις είναι η μετακίνηση της πρεσβείας τους στα Ιεροσόλυμα.

Τα πιο πάνω, καθώς και άλλες μονομερείς ενέργειες των ΗΠΑ, έχουν θέσει σε σοβαρή δοκιμασία τις σχέσεις Ε.Ε. - ΗΠΑ. Γαλλία, Βρετανία και Γερμανία επί τους παρόντος έχουν επιλέξει την παραμονή στη συμφωνία και διερευνούν την πιθανότητα διεύρυνσή της. Παράλληλα, αναζητούν τρόπους προστασίας των εταιρειών τους από τις αμερικανικές κυρώσεις. Εάν αποτύχουν αυτό θα σημαίνει ότι θα υποχρεωθούν να εφαρμόσουν τις κυρώσεις κάτι που θα οδηγήσει σε κατάρρευση της συμφωνίας και πιθανότατα σε επανεκκίνηση του ιρανικού πυρηνικού προγράμματος. Το ενδεχόμενο να ακολουθήσουν μεγάλης έκτασης και διάρκειας αεροπορικές επιθέσεις των ΗΠΑ κατά του Ιράν για καταστροφή των πυρηνικών του υποδομών θα γίνει τότε πολύ πιθανό. Η γενίκευση των συγκρούσεων που δυνατόν να ακολουθήσει με την εμπλοκή άλλων περιφερειακών παικτών θα είναι ένα καταστροφικό σενάριο για ολόκληρη την περιοχή. Ένα δεύτερο μεσανατολικό θέμα στο οποίο και πάλι οι ΗΠΑ προχώρησαν μονομερώς και έχουν προκαλέσει νέες αναταράξεις είναι η μετακίνηση της πρεσβείας τους στα Ιεροσόλυμα.

Τα τραγικά γεγονότα της Γάζας δεν συνδέονται με την παρουσίαση μιας πρότασής για συνολική επίλυση του Παλαιστινιακού, παρά τη χρονική σύμπτωση τους με τα εγκαίνια της αμερικανικής πρεσβείας.

Με τη ετεροβαρή αυτή κίνηση, που ενδεχομένως να έγινε και για λόγους εσωτερικής σκοπιμότητας, λόγω της κριτικής που δέχεται ο Πρόεδρος Τραμπ στις ΗΠΑ, έπληξαν το κύρος των ΗΠΑ ως αμερόληπτου μεσολαβητή. Αυτό σε μία περίοδο που οι ΗΠΑ προετοιμάζουν την παρουσίαση μιας πρότασής τους για συνολική επίλυση του Παλαιστινιακού. Τα τραγικά γεγονότα της Γάζας δεν συνδέονται με την κίνηση αυτή παρά τη χρονική σύμπτωση τους με τα εγκαίνια της αμερικανικής πρεσβείας. Μία τρίτη περίπτωση αντιφατικών κινήσεων από την πλευρά των ΗΠΑ είναι και οι δηλώσεις για αποχώρηση από τη Συρία που ακολουθήθηκαν με ενίσχυση των Κούρδων και έκκληση στους εταίρους τους για αποστολή δυνάμεων στις κουρδικές περιοχές. Όλα αυτά την ίδια στιγμή που οι ΗΠΑ διαπραγματεύονται με την Τουρκία την αποχώρηση των Κούρδων από το Μάμπιτζ (δυτικά του Ευφράτη) και την από κοινού διοίκηση της περιοχής. Το κοινό στοιχείο όλων αυτών των ενεργειών είναι ότι υπηρετούν την εμφανή προσπάθεια των ΗΠΑ για σύμπηξη ενός αντιιρανικού μετώπου που θα περιλαμβάνει το σουνιτικό μπλοκ, με επικεφαλής τη Σαουδική Αραβία και το Ισραήλ. Το μέτωπο αυτό αποσκοπεί στον περιορισμό της ιρανικής επιρροής στη Συρία αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Μ. Ανατολής. Παρ' όλα αυτά ο τρόπος υλοποίησης της προσπάθειας αυτής εμπεριέχει σοβαρούς κινδύνους για περαιτέρω επιδείνωση της προβληματικής και ασταθούς κατάστασης στη Μέση Ανατολή.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Όλα τα νούμερα κερδίζουν!

Ο πολυμήχανος

Ο ειδικός για τους κροκόδειλους και τα πάρκα τους, για τα απόβλητα και τις αποχετεύσεις μπορεί να δηλώνει μυθικός Οδυσσέας ως πολιτικός μηχανικός που είναι. Εσχάτως όμως θέλει να εμφανίζεται και ως ειδικός στις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αλλιώς δεν εξηγείται ότι απαιτεί πλήρη πρόσβαση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και σε ό,τι άλλο υπάρχει στο Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως. Πώς ένας ο πολιτικός μηχανικός, που δεν πληροί κανένα λογιστικό πρότυπο έγινε κατήγορος, δικαστής και κριτής δεν μπορώ να αντιληφθώ; Και είναι δυνατό ένας γενικός ελεγκτής να χρησιμοποιεί το facebook για να λασπολογεί κατά ενός ανεξάρτητου αξιωματούχου αφήνοντας σκιές ότι έχουν μειωμένη απόδοση οι λειτουργοί της ή με λίγα λόγια κάθονται και δεν δουλεύουν; Είναι δυνατό ο γενικός ελεγκτής να βγάζει στο facebook τον αριθμό των υποθέσεων του πρώτου εξαμήνου του 2017 προσπαθώντας να διαπομπεύσει την Επίτροπο Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων; Γνωρίζοντας μάλιστα ότι η Επίτροπος είχε αναλάβει αρχές Μαΐου του 2017, δηλαδή ουσιαστικά το πρώτο τετράμηνο στο διάστημα που αναφερόταν ο ελεγκτής, άλλος υπηρετούσε στη συγκεκριμένη θέση. Τι κάνει ο άνθρωπος για 253 likes!

Υπάρχει και η Ευρώπη

Γιατί μετήλθε όμως της μεθόδου της λάσπης ο πολυμήχανος; Αφού δεν του βγήκε η αντιπαράθεση με επιχειρήματα και η έκθεση της Επιτρόπου εναντίον του είναι καταπέλτης, κατέφυγε στο facebook. Αν και θα έπρεπε άλλοι πολιτειακοί αξιωματούχοι να είχαν ήδη λάβει μέτρα, δυστυχώς το αποφεύγουν καλύπτοντας στην πραγματικότητα τις «μεθόδους εξόντωσης» που μετέρχεται. Ευτυχώς υπάρχουν και διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΙΟΙ, που από καιρό παρακολουθεί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις κινήσεις του γενικού ελεγκτή και είναι έτοιμος να λάβει μέτρα, καθώς ο κόμπος πλησιάζει στο κτένι. Το έξυπνο πουλί που λέγαμε...

Πόσα κοστίζει

Μιας και ο λόγος περί του πολυμήχανου, μετά το θανατηφόρο τροχαίο την Πέμπτη στο δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς με τους δύο νεκρούς, θυμήθηκα ότι αφού ψηφίστηκε το σχετικό κονδύλι για την κατασκευή του νέου δρόμου, ο Οδυσσέας έκανε και πάλι την κίνησή του. Όπως έμαθα έστειλε επιστολή στον Χάρη με την οποία τον προειδοποιούσε ότι θα τον παραπέμψει στον γενικό εισαγγελέα καθότι θεωρεί ότι είναι υπερβολικό το κόστος του εν λόγω έργου. Το ίδιο έλεγε και στον τέως υπουργό Μεταφορών Μάριο Δημητριάδη κατά του οποίου είχε κηρύξει πόλεμο στα ΜΜΕ. Θυμάμαι ότι τότε, όταν ο Οδυσσέας βγήκε στο Πρωινό Δρομολόγιο με τη γνωστή επιτιμητική τακτική, «όλα τα σφάζω όλα τα μαχαιρώνω» και προσπαθούσε να πείσει ότι πρόκειται για διασπάθιση δημοσίου χρήματος, ο Δημητριάδης ρώτησε τον ελεγκτή εάν μπορεί να κοστολογήσει την αξία μιας χαμένης ζωής. Τώρα έχει την ευκαιρία να το πράξει έχοντας το δεδομένο των δύο νεκρών και των εφτά ορφανών.

Η Καθλήν πήγε τον Σάββα βαρκάδα!

Αν και όπως έγραψε η «Κ» η Αμερικανίδα πρέσβειρα Καθλήν Ντόχερτυ είχε κάποια θεματάκια ως προς μετάβαση του υπουργού Άμυνας της Κυπριακής Δημοκρατίας στις ΗΠΑ, η Kath για να δείξει έμπρακτα ότι δεν έχει τίποτα προσωπικό με τον Σάββα Αγγελίδη, τον πήγε βαρκάδα κάπου στη Μεσόγειο. Μιλάμε για μεγάλη βάρκα, όπως είναι το αμερικανικό αεροπλανοφόρο Harry S Truman και μιλάμε για την Πέμπτη. Έβγαλαν μάλιστα και αναμνηστική φωτογραφία με προσωπικό του σκάφους. Ιδού και βρείτε τον υπουργό μας!

Το μερίδιό μας

Κύριε υπουργέ μου της Παιδείας, έμεινα έκπληκτος όταν τις προάλλες που είχατε συγκαλέσει συνέντευξη Τύπου το απόγευμα είδα να παίρνω στο τηλέφωνο μου τα γνωστά λακωνικά μηνύματα από τις ιστοσελίδες δέκα λεπτά πριν αρχίσετε να μιλάτε και αναφέρονταν σε αυτά που θα λέγατε. Εκτιμώ ότι είτε θα πρέπει να κρατάτε τα προσχήματα τουλάχιστον και να μοιράζετε και στους πληβείους λίγη από τη σοφία σας ή θα πρέπει να πείτε και στα υπόλοιπα ΜΜΕ ποιος στο υπουργείο σας μοιράζει ειδήσεις για να παίρνουμε κι εμείς το μερίδιο που μας ανήκει.

Χωρίς ανθυποψήφιο

Οι εποχές όπου οι εσωκομματικές εκλογές του ΔΗΚΟ πρωταγωνιστούσαν στην επικαιρότητα για τις έντονες διαμάχες και διαξιφισμούς μεταξύ των στελεχών φαίνεται πως ανήκουν πλέον στο παρελθόν. Μετά και από τις εκκαθαρίσεις των αντιφρονούντων, ο Νικόλας Παπαδόπουλος επανεκλέγεται χωρίς ανθυποψήφιο πρόεδρος του κόμματος. Το ίδιο και όλοι σχεδόν οι επαρχιακοί πρόεδροι προμηνύοντας πως η επόμενη πενταετία θα είναι ιδιαίτερα βαρετή για το κομματικό ρεπορτάζ. Ή μήπως όχι;

Από φθινόπωρο τα μαχαίρια

Όπως ενημερώνεται η στήλη, μετά και την ολοκλήρωση του εκλογικού συνεδρίου, αναμένεται νέο κύμα αντιδράσεων εντός του Δημοκρατικού Κόμματος, ίσως και παραιτήσεις κι άλλων στελεχών και προσάρτησή τους στη Δημοκρατική Παράταξη. Όπως όλα δείχνουν, ο πόλεμος Καρογιανικών-Νικολακικών θα συνεχίσει και μετά τις διαγραφές. Από το φθινόπωρο θα πάρει σάρκα και οστά το νέο κόμμα. Το αν θα ακολουθήσουν και άλλα ΔΗΚΟϊκά στελέχη το νέο σχήμα, συζητείται έντονα πάντως στα ΔΗΚΟϊκά πηγαδάκια.

Θέμα ποιότητας

Πάντως, παλιοί ΔΗΚΟϊκοί βλέποντας ποιοι διεκδικούν θέση στο εκτελεστικό γραφείο επεσήμαναν πως ο μικρός αριθμός δεν είναι το μόνο πρόβλημα. Όπως σημειώνεται, ζήτημα τίθεται και για την ποιότητα των προσώπων. Πλην των στενών συνεργατών του Νικόλα Παπαδόπουλου, τα πλείστα των στελεχών είναι τριτοκλασάτα και άγνωστα. Το ίδιο πάντως θέμα φαίνεται να αντιμετωπίζει και ο ΔΗΣΥ, αν λάβει υπόψη το αντίστοιχο συλλογικό του σώμα το Πολιτικό Γραφείο. Κανένα πρωτοκλασάτο ή βαρύ όνομα είτε στο ένα κόμμα είτε στο άλλο, προμηνύοντας πως και τα δύο κόμματα οδεύουν σε ενός ανδρός αρχή κόμματα.

Φυττής και Ασπρής

Η στήλη, πάντως, μαθαίνει πως πρόθεση να διεκδικήσουν στην επαρχιακή Κερύνειας είχαν ο πρώην βουλευτής Κερύνειας Σοφοκλής Φυττής και ο Αδάμος Ασπρής. Ωστόσο, όπως λέγεται έμειναν πίσω καθότι δεν κατάφεραν να βρουν 20 άτομα ως υποστηρίζοντες την υποψηφιότητά τους.

Η μάχη των μαχών

Το μόνο ενδιαφέρον στις εσωκομματικές εκλογές δεν είναι άλλο από τη μάχη για τη δεύτερη θέση. Μαρίνος Μουσιούττας και Χριστιάνα Ερωτοκρίτου διασταυρώνουν τα ξίφη τους. Όπως μαθαίνει πάντως ο Ιανός, η Χριστιάνα Ερωτοκρίτου ανέμενε μέχρι και την τελευταία στιγμή να δει αν θα υποβάλει υποψηφιότητα ο ευρωβουλευτής Κώστας Μαυρίδης. Και αυτό γιατί στο ενδεχόμενο υποβολής υποψηφιότητας από τον ίδιο θα μειώνονταν σημαντικά οι πιθανότητες εκλογής της. Η αλήθεια είναι πως από το στρατόπεδο του Μαρίνου Μουσιούττα δεν είδαν θετικά την υποβολή υποψηφιότητας από τη Χριστιάνα Ερωτοκρίτου. Και αυτό γιατί θεωρήθηκε πως αποτελούσε την προσωπική επιλογή του Νικόλα Παπαδόπουλου. Ο ίδιος πάντως προσπαθεί να αντλήσει ψήφους με μότο του την ενότητα του κόμματος και συνεπώς να προσελκύσει την κυπριανική τάση. Όση απέμεινε βεβαίως.

Τρίτη η Πρωτοπορία

Ένταση επικρατεί πέριξ της Πινδάρου και όχι αδικαιολόγητα, καθώς η Φοιτητική Παράταξη του κόμματος η Πρωτοπορία, φαίνεται να καταρρέει στο άλλοτε βασίλειό της την Αθήνα. Στις τελευταίες φοιτητικές εκλογές, όχι μόνο την προσπέραση η Προοδευτική, αλλά ήρθε τρίτη και καταϊδρωμένη, μετά το ΔΡΑΣΙΣ ΚΕΣ. Ήδη στελέχη επισημαίνουν πως το κόμμα θα πρέπει να δει πιο σοβαρά τη διαρροή νέων προς το ΕΛΑΜ αλλά και τις αδυναμίες που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια η νεολαία του κόμματος.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Φαίδωνας Φαίδωνος

Ο δήμαρχος Πάφου Φαίδων Φαίδωνος, ο οποίος βγήκε την Παρασκευή και μας είπε από τηλεοράσεως πώς γίνεται η διακίνηση των ναρκωτικών στη πόλη και επαρχία Πάφου, σε τέτοια λεπτομέρεια, που αν ήμουν υπουργός Δημόσιας Τάξης ή αρχηγός Αστυνομίας θα παραιτούμουν.

ΑΜΕΡΩΤΑ / *Γράφει ο* **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Δημοκρατία σε κρίση

Γίναμε όλοι χείμαρροι. Για την παιδεία, για την υγεία, για την ασφάλεια. Για τους θεσμούς, για την πολιτική ηθική, για τις αρχές από τις οποίες πρέπει να ξεκινάμε για να δούμε πού θέλουμε να φτάσουμε. Ξαφνικά, έκπληκτοι οι πλείστοι διαπίστωσαν πως έχουμε πρόβλημα. Ασελγήσαμε στην μνήμη του δεκάχρονου μαθητή, ασελγήσαμε και στο διπλό φονικό πριν από λίγες μέρες. Κάποιοι το κάνουν αυτό εργολαβικά. Είναι συνεχώς στην πλευρά των κριτών. Το παίζουν άμεμπτοι, βγάζουν τη δική τους ουρά απ' έξω, και ξεκινούν το λογύδριο. Δεν κοιτάζουν ποτέ τις στρεβλώσεις που έχουμε ως κοινωνία, την αφετηρία μας που είναι μη κανονική, μη φυσιολογική.

Δεν θα ισχυριστώ πως δεν υπάρχουν προβλήματα. Δεν θα ήμουν ειλικρινής. Ούτε με τον εαυτό μου ούτε με κανέναν άλλον. Υπάρχουν προβλήματα και είναι μάλιστα δομικά. Και στην παιδεία, και στην υγεία, και στην ασφάλεια. Το πιο εύκολο βέβαια είναι ο μηδενισμός. Να τα μαυρίζουμε όλα και να τα ρίχνουμε όλα και διαχρονικά στο σύστημα και στην εκάστοτε διακυβέρνηση του τόπου. Και αυτό είναι τεράστιο σφάλμα. Αφού λοιπόν εντοπίσουμε και συμφωνήσουμε πως υπάρχει πρόβλημα, πάμε να δούμε πώς θα το λύσουμε. Ακόμα μια παραδοχή. Δεν υπάρχουν μαγικά ραβδιά και εύκολες λύσεις. Αυτή τη βδομάδα καταλάβαμε πως πάσχουμε από πρωτόκολλα. Από διαδικασίες. Και αυτό γιατί, κατά τη γνώμη μου, δεν είναι κατανοητό, δεν είναι στο DNA μας η ευθύνη. Έχει περάσει στην κουλτούρα μας, στη νοοτροπία μας πως ό,τι και να κάνουμε δεν θα λογοδοτήσουμε, δεν θα έχουμε ευθύνη. Χανόμαστε στις δαιδαλώδεις διαδικασίες, κρυβόμαστε ο ένας πίσω από τον άλλον και βάζουμε τον σταυρό μας να μη γίνει κανένα κακό.

Την ίδια ώρα που συμβαίνουν αυτά γίνονται και άλλα πολλά που δεν βοηθούν. Έχουμε κυριολεκτικά κρίση θεσμών. Και μεταξύ τους αλλά και επί της αρχής. Κάποιοι θεωρούν πως μπορούν να τα κάνουν όλα. Να ξεπερνούν τους όρους εντολής τους, να μπαίνουν στα χωράφια άλλων και να δημιουργούν ένα χάος. Οι θεσμοί, δεν είναι μόνο κανόνες και συστήματα κανόνων. Είναι και ο τρόπος επιβολής τους. Αν καταφέρουν να μειώσουν ή να εξαλείψουν την αξιοπιστία τους τότε δεν θα μπορέσουν να επιβάλουν τίποτα. Θα κρατούν παραμάσχαλα τους κανόνες και θα τους διανείμουν σαν λογοτεχνικό βιβλίο. Και όσο η κινητήριος δύναμή τους είναι ο λαϊκισμός ή η λανθάνουσα δημοσιότητα που αποζητούν το μόνο που θα καταφέρνουν είναι να μεγαλώνουν το βιβλίο, σαν λογοτεχνικό.

Η εξίσωση είναι πολύ δύσκολη. Και γίνεται ακόμη δυσκολότερη όσο δεν βρίσκουμε λύσεις. Και λύσεις θα βρούμε όταν ξεκαθαρίσουμε τι θέλουμε να κάνουμε. Χωρίς πολυπλοκότητα. Και για να το καταφέρουμε χρειάζεται να ξεκαθαρίσουμε τις προτεραιότητές μας. Οι μαθητές στην παιδεία, οι ασθενείς στην υγεία, η ασφάλεια των πολιτών. Το επόμενο συστατικό είναι η πολιτική βούληση. Σήμερα δεν λέω πως δεν υπάρχει. Χρειάζεται όμως να είναι αδιαμφισβήτητη στα μάτια όλων των πολιτών. Και για να γίνει αυτό χρειάζονται πράξεις. Να κτυπηθεί το οργανωμένο έγκλημα και οι επίορκοι αστυνομικοί, να προχωρήσουμε χωρίς καθυστερήσεις και κολλήματα στην αυτονόμηση των νοσοκομείων και στην εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Να αγαπήσουν οι μαθητές το σχολείο να δούμε τι κάνουν στη Φιλανδία.

Για να έχουν ουσία τα όσα λέμε χρειάζεται να το αποδείξουμε στην πράξη. Το πρώτο συστατικό είναι η ψυχραιμία. Το δεύτερο η ειλικρίνεια. Το τρίτο, να καταλάβουμε πως η χώρα μας δεν είναι υπόθεση σήμερα της κυβέρνησης Αναστασιάδη και αύριο της επόμενης. Είναι υπόθεση όλων μας. Και η χώρα μας θα ξεπεράσει αυτή την κρίση όταν σταματήσουν τα τάκλιν και παίξουμε όλοι μας fair play. Αυτό που ίσως πρέπει να δούμε πολύ σοβαρά είναι μια μεγάλη, μια γενναία συνταγματική μεταρρύθμιση. Όχι σαν αυτή που συζητάμε για την έδρα, για να καλύψει τον ηθικό ξεπεσμό, με αναδρομική μάλιστα ισχύ. Μια σοβαρή, γενναία συνταγματική τροποποίηση που θα ξεκαθαρίζει το τι κάνει ο καθένας που έχει εξουσία σε αυτό τον τόπο. Και που θα επαναπροσδιορίζει την ευθύνη και την λογοδοσία ενός εκάστου. Εκεί ίσως επαναπροσδιορίσουμε και τον σεβασμό στον κάθε πολίτη, την αλληλεγγύη και τη συλλογική ευθύνη που χάσαμε στον εγωιστικό μας δρόμο. Ίσως.

> «*Αυτό που ίσως πρέπει να δούμε πολύ σοβαρά είναι μια μεγάλη, μια γενναία συνταγματική μεταρρύθμιση*».

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Ανασήκωσε τη χείρα Νίκο Αναστασιάδη

Ανασήκωσε τη χείρα Νίκο Αναστασιάδη και κάνε κάτι για τις χιλιάδες αρρώστους, οι οποίοι υποφέρουν από τους πόνους, από την αγωνία για τη ζωή τους και από την ταλαιπωρία στα κρατικά νοσηλευτήρια. Κάνε κάτι, στη μνήμη της μάνας σου, Πρόεδρε, και σε ανάμνηση του δικού σου πόνου και αγωνίας, κατά την εγχείρηση καρδιάς που υποβλήθηκες στην Αμερική. Μόνο εσύ μπορείς να πιάσεις αυτό το «αφτί» τους συνδικαλιστές, τους γιατρούς και όλους του αρμοδίους, οι οποίοι φαίνεται ότι περί άλλων τυρβάζουν. Πάρε, Πρόεδρε, από το ένα χέρι τον υπουργό Υγείας και από το άλλο τον υπουργό Οικονομικών και κάνε μια επίσκεψη στις Πρώτες Βοήθειες, κάθισε για λίγο με τους αρρώστους, κάνε μια επαφή με τους αλτρουιστές γιατρούς του Δημοσίου και άφησε τις θεωρίες των λογιστών και των οικονομολόγων του Υπουργείου Οικονομικών. Ο φτωχόκοσμος των νοσοκομείων δεν έχει τα χρήματα, αλλά ούτε και ασφάλειες για ιδιωτικά νοσοκομεία. Και σίγουρα δεν έχει τη δύναμη και τις δυνατότητες να φωνάξει και να διαμαρτυρηθεί για το κατάντημα της δημόσιας υγείας.

Πρόεδρε, ανασήκωσε τη χείρα και όπως προήδρευες κάποτε στις Επιτροπές της Βουλής, βρες γρήγορες και πρακτικές λύσεις για το ΓΕΣΥ και παραμέρισε όλους τους θεωρητικούς, οι οποίοι «κουντούν το αβγό με τη μαναβέλλα». Ενίσχυσε σε πρώτο επίπεδο, τα δημόσια νοσοκομεία, ώστε να γίνουν ανθρώπινα και με ικανοποιητικό αριθμό γιατρών και νοσοκόμων. Σίγουρα μην τσιγκουνευτείς για τα νέα φάρμακα και τα νέα μηχανήματα. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, επίβαλε και πρακτικές λύσεις στο ΓΕΣΥ. Είναι αδιανόητο στο όνομα του ελέγχου των γιατρών, να αναγκάζονται οι ασθενείς, άρα και οι φορολογούμενοι πολίτες να πληρώνουν διπλές επισκέψεις και το χειρότερο να ταλαιπωρούνται από γιατρό σε γιατρό. Έχουμε το δύσκολο παράδειγμα του Μακάρειου Νοσοκομείου, το οποίο δεν διαθέτει Πρώτες Βοήθειες και οι γονείς ζουν ένα μαρτύριο, μέχρι να πάνε τα άρρωστα παιδιά τους από τις Πρώτες Βοήθειες των Γενικών Νοσοκομείων, στο Μακάρειο Νοσοκομείο.

Ανασήκωσε τη χείρα Νίκο Αναστασιάδη και βάλε στην εξίσωση των αποφάσεών σου και το μακροπρόθεσμο κέρδος για την πολιτεία. Η πρόληψη συμφέρει και σίγουρα στοιχίζει πολύ πιο λίγο, από τη θεραπεία εκ των υστέρων δύσκολων περιστατικών. Καλό είναι να αρχίσουν οι προληπτικές εξετάσεις, κάτι όπως το ΜΟΤ για τα αυτοκίνητα. Ας σταματήσουν οι περίεργες εκστρατείες από τα ραδιόφωνα και τις τηλεοράσεις, οι οποίες συνήθως προκαλούν φόβο και τρόπο και πολλές φορές αποτρέπουν τους ανθρώπους να προβούν σε προληπτικές εξετάσεις. Ακόμη επιτέλους βάλε και μια επιτροπή να ελέγχει τους γιατρούς του ιδιωτικού τομέα, αν τηρούν τα πρωτόκολλα, όταν κάνουν εγχειρήσεις και προβαίνουν σε άλλες θεραπείες. Και γιατί όχι επέβαλε όπως ξέρεις – με νόμιμο τρόπο – τη χρήση πιστωτικών καρτών, ώστε να σταματήσουν τα μίζερα «μαύρα» χρήματα, τα οποία προσβάλουν πρώτα τους ίδιους τους γιατρούς.

Υπάρχει και η σοφότερη, αλλά και η καλύτερη λύση, την οποία ακολουθούν προηγμένες χώρες, όπως ο Καναδάς καθώς και άλλες βόρειες χώρες της Ευρώπης, όπου στην ουσία, δεν υπάρχει ιδιωτική ιατρική. Αιτία οι περιορισμοί που τίθενται και σίγουρα οι έλεγχοι στους οποίους επιβάλλονται σε όσους θέλουν να ασκήσουν ιδιωτική ιατρική. Οι ψηλοί μισθοί, τα σύγχρονα μηχανήματα και η συνεχής επιμόρφωση αποτελούν τους κύριους λόγους για τους οποίους οι γιατροί επιμένουν στον δημόσιο τομέα. Και σίγουρα όταν υπάρχει η δυνατότητα εξειδίκευσης, τότε έρχεται και η ακριβότερη αμοιβή, η οποία δεν είναι άλλη, από την ικανοποίηση ότι μπορούν και σώζουν ανθρώπους. Οι γιατροί είναι και πρέπει να είναι αλτρουιστές, αφού δίδουν και τον συγκεκριμένο όρκο του Ιπποκράτη. Τώρα πώς καταντούν μερικοί γιατροί να μετατρέπονται σε «Σκρουτζ» και θύματα των «μικρών παραφουσκωμένων φακέλων», είναι μια άλλη θλιβερή υπόθεση. Ανάμεσα στους λόγους, οι χαμηλοί μισθοί, σε σχέση με τα έσοδα στον ιδιωτικό τομέα και σίγουρα οι κακές συνθήκες στον δημόσιο τομέα. Από εκεί και πέρα, η θεωρία είναι πάντα καλή, αλλά όταν έρθουν οι δύσκολες στιγμές της ασθένειας, τότε έρχονται τα δύσκολα και ευτυχώς ή δυστυχώς, κανένας δεν μπορεί να ξεφύγει.

> «*Μόνο εσύ μπορείς να πιάσεις αυτό το «αφτί» τους συνδικαλιστές, τους γιατρούς και όλους του αρμοδίους...*

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν η πεταλούδα κίνησε τα φτερά της

«Όταν μία πεταλούδα κινήσει τα φτερά της στον Αμαζόνιο μπορεί να φέρει βροχή στην Κίνα» είναι η έκφραση που χρησιμοποιείται όταν θέλει κάποιος να εξηγήσει λίγο ποιητικά τη θεωρία του χάους. Τι γίνεται όμως όταν ένα δεκάχρονο παιδί χάσει τη ζωή του; Ένα δεκάχρονο αγόρι έχασε τη ζωή του πριν από δέκα μέρες. Λίγες ώρες πριν έπαιζε ξέγνοιαστο στην αυλή του σχολείου του με τους συμμαθητές τους και έτυχε να κτυπήσει στο «premix» του σχολείου. «Κάθε ένας που κτυπά θα κάνουμε αξονικό;» φέρεται πως είπε ο γιατρός που τον εξέτασε στη μητέρα του και τον έστειλε πίσω στο σπίτι του. Και κάπως έτσι μία μεγάλη τραγωδία προέκυψε και έθεσε στο προσκήνιο την αναλγησία ενός ολόκληρου κράτους. Επιβεβαίωσε τις δύο μεγάλες παθογένειες του κυπριακού κράτους, ένα σύστημα παιδείας που χωλαίνει και ένα σύστημα της υγείας που παραπαίει. Δύο τομείς που μπορεί να στήσουν ή να καταστρέψουν ένα κράτος. Δύο τομείς που αποτελούν ωρολογιακή βόμβα, όσο κι αν οι κυβερνώντες υπόσχονταν προεκλογικά εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και υγεία για όλους που μόνο εκείνοι θα μπορούσαν να εφαρμόσουν.

Σε ένα φυσιολογικό κράτος με υψηλό αίσθημα ευθύνης θα αναμέναμε από τους υπουργούς να είναι λίγο πιο σεμνοί μπροστά σε μία τέτοια τραγωδία. Αντ' αυτού, προσπάθησαν να αποσείσουν αμέσως τις όποιες ευθύνες τους αναλογούσαν χωρίς να δείξουν τον ανάλογο σεβασμό. Μία κίνηση που όχι μόνο μας προβληματίσε αλλά ενίσχυσε την καχυποψία μας για το ότι οι βαρύγδουπες υποσχέσεις μεταρρυθμίσεων σε υγεία και παιδεία θα μείνουν στο ράφι την επόμενη πενταετία. Οι πολιτικοί προϊστάμενοι των δύο υπουργείων έχουν λοιπόν τις δικές τους ευθύνες για το μπάχαλο που επικρατεί στην υγεία και την παιδεία και αυτό δεν θα περιοριστεί σε κάποιες ποινικές έρευνες.

Ένα όμως είναι αυτό, άλλο τα όσα διαμείφθηκαν από την ηγεσία της συντεχνίας των γιατρών. Μία απεργία τη χειρότερη στιγμή και με τη χειρότερη αιτιολογία. Όλοι νιώσαμε άσχημα μπροστά στη δημόσια σύλληψη των ιατρών. Όμως από τη στιγμή που το ίδιο το δικαστήριο αποφάσισε να εκδώσει εντάλματα σύλληψης, τότε δεν τίθεται θέμα ούτε για ποινικοποίηση της ιατρικής αλλά ούτε για διαπόμπευση των ιατρών.

Είναι αυτό που προνοεί το λειτούργημα της ιατρικής; Σίγουρα όχι. Όλο αυτό το πανηγύρι δεν αποτελεί τίποτα περισσότερο από έναν άγαρμπο και εν πολλοίς επικίνδυνο συνδικαλισμό. Έναν συνδικαλισμό που οφείλει να ντροπιάζει όλους εκείνους τους γιατρούς που δεν ξεχνούν την ουσία του λειτουργήματός τους. Και αυτή δεν είναι άλλη από το να σώζουν ζωές σε οποιεσδήποτε συνθήκες. Κάθε ευσυνείδητος γιατρός όφειλε μπροστά στον θάνατο ενός παιδιού να σιωπήσει έστω και για λίγο, ζητώντας ταπεινά συγγνώμη από τη μητέρα του.

Έχουμε, λοιπόν, να κάνουμε με τον χειρότερο είδος συνδικαλισμού, με ηγεσίες που μάλλον βρίσκονται εκτός πραγματικότητας. Τα όσα είπε τα τελευταία εικοσιτετράωρα ο κ. Κούμας όφειλαν να ντροπιάζουν τον κάθε ένα από μας. Και δεν θέλουμε να γενικεύσουμε και να μηδενίσουμε τον ρόλο του συνδικαλισμού, όσο κι αν αυτός ο ρόλος αμφισβητείται τελευταίως. «Όσοι βρήκαν αφορμή και πρόσχημα τη στάση εργασίας των γιατρών, για να ξιφουλκήσουν γενικώς και αορίστως κατά του συνδικαλισμού καλά κάνουν επιτέλους να ειρηνεύσουν με την ιδέα πως όσο υπάρχει μισθωτή εργασία θα υπάρχουν συντεχνίες και συνδικαλισμός», έλεγε σε ανάρτησή του στο twitter ο πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Γιώργος Φράγκου. Και οφείλουμε να συμφωνήσουμε πως σε μία κρίσιμη εποχή όπου τα εργασιακά δικαιώματα πετσοκόβονται ο ρόλος της συντεχνίας είναι και οφείλει να είναι καίριος.

Αυτή τη φορά όμως δεν μιλάμε για έναν οποιοδήποτε συνδικαλισμό. Μιλάμε για κατάχρηση δύναμης και εξουσίας. Μιας κατάστασης που ουδέποτε στο παρελθόν υπήρξε στην Κύπρο. Μετά από όσα ακολούθησαν του θανάτου του μικρού Σταύρου, αλλά και της κατακραυγής της κοινωνίας, ευχόμαστε, όλοι αυτοί οι γιατροί και οι ηγεσίες τους να αναθεωρήσουν. Και κάποιοι από αυτούς να υψώσουν το ανάστημά τους. Αυτή η αλλαγή νοοτροπίας και η ενσυνείδηση της ουσίας θα είναι η αρχή για να αλλάξουν πολλά στον τομέα της υγείας. Και ίσως με αυτή την αλλαγή νοοτροπίας, να έχουν αυτή τη φορά και τη συμπαράσταση της κοινής γνώμης. Η οποία επί του παρόντος, μόνο με απδία παρακολουθεί τα όσα τεκταίνονται.

economidoum@kathimerini.com.cy

Ένα συννεφιασμένο σιρλοτσίχλονο στο Ναύπλιο.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η λυτρωτική ανάγκη της λήθης

Τα σοκ είναι επαναλαμβανόμενα. Η κυπριακή κοινωνία ηλεκτρίζεται και στέκει με δέος πλέον μπροστά στα υλικά που τη συνθέτουν πια και την εμπεριέχουν σε μεγάλο βαθμό αλλά και που την έχουν κάνει να ξεβολευτεί. Που την έχουν αρπάξει από τα μαλλιά και την έχουν κατεβάσει επίπεδο. Ο φόβος που προκαλεί η ανασφάλεια είναι δομικός και ραγίζει τα θεμέλια της γνώριμης πραγματικότητας. Ο φόβος βγήκε στον δρόμο. Με αφετηρία το έγκλημα στον Στρόβολο, η κοινωνία ωριμάζει άγρια και ταυτόχρονα αντιλαμβάνεται πως μέσα της έχουν πεθάνει ορισμένα εκ των καλύτερων στοιχείων της. Εξ εκείνων που κάποτε, παλιά, την όριζαν.

Από τη μια φοβάται πλέον για την ίδια την ύπαρξή της και από την άλλη οργίζεται εφόσον μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα περάσαμε από το σοκ του εγκλήματος σε εκείνο της απώλειας μια ανθρώπινης ζωής. Απώλεια που εξετάζεται αν προήλθε από αμέλεια ή όχι. Εκείνοι που προσπαθούν να προλάβουν τα λαϊκά δικαστήρια, ματαιοπονούν. Η κοινωνία έχει βγάλει τα συμπεράσματά της και επειδή ακριβώς ωριμάζει με τη βία, δεν στέκει στο τι είναι κατάλληλο να πει και τι όχι. Τα λέει έστω κι αν δεν τα ακούν οι επαΐοντες. Έβγαλε τα συμπεράσματά της και για το έγκλημα. Και ξέρει πως φοβάται, αυτό λέει, και πως θέτει τις αρχές ενώπιον των ευθυνών που πάντα είχαν. Αυτά που λέει, προσαυξήθηκαν και επιβεβαιώθηκαν όταν μετά από επίθεση ένας αστυνομικός πάλεψε για τη ζωή του και ευτυχώς τα καταφέρνει. Έβγαλε τα συμπεράσματά της και για τον δεκάχρονο και την επόμενη έτρεξε μαζικά τα παιδιά της στα νοσηλευτήρια με το πρώτο παράπονο. Όλα αυτά, σε εκείνους που θέλουν να δουν, «δείχνουν». Πως το έγκλημα κυριαρχεί και ο «πόλεμος» για την ώρα είναι υπέρ του, με καμένες καφετέριες και ταβέρνες να το φωνάζουν. Μια πτυχή που πάντα υπήρχε, με τις δικές της διαδρομές, τώρα έχει αποθρασυνθεί εμπεριέχοντας άλλα χαρακτηριστικά και βγάζει τη γλώσσα της στο κράτος με έμφαση. Στο κράτος που θα πάρει αποφάσεις. Επέρχεται η απώλεια του μικρού παιδιού, πάνω στο παιχνίδι του. Αν δεν έχεις μελανιάσει μέχρι τα τώρα ως κοινωνικός ιστός, δεν σου μένει και πολύ κόκκινο ακόμη. Και εκεί αναδυκνείονται, πάνω στο μνήμα του μικρού, οι μικρές μας αλαζονείες και η προάσπιση των βασιλείων μας. Την ώρα μάλιστα που εμείς, οι άλλοι, αγκαλιάζουμε τα παιδιά μας για καλή νύχτα. Εκείνη η μάνα όχι. Την ώρα εκείνη διαλέξαμε για να πούμε ότι μας αδικείτε. Ότι μας πιέζετε. Ότι ευθύνη έχει μόνο το ιατρικό προσωπικό και όχι το Υπουργείο ή ότι ευθύνη έχει το τελευταίο μόνο και όχι το πρώτο. Άπαντες ερχόμαστε τελευταίοι, μελανιασμένοι από την ένδεια της στιγμής και των λεγομένων μας. Δεν θα μιλήσω έτσι με άλλους ανθρώπους για τα δίκαια και τα άδικα της δουλειάς τους. Την ώρα που θάβει η κοινωνία ένα παιδί, σε κάνει να νιώθεις καλά η υπεράσπισή σου; Άρα δεν είναι μέρος των πολλών αλλά μέλος των λίγων. Ούτε θα αναλύσω το γιατί έχει αναληφθεί σε κανονικότητα το έγκλημα και κανείς δεν έχει το φιλότιμο να πει «φταίω, γεια σας, αποχωρώ, κάντε ό,τι μπορείτε αφού δεν μπορώ εγώ». Ούτε και θα δώσω εύσημα στην αντιπολίτευση για την κριτική της. Η κοινωνία είναι μία, συνεχής, δεν είναι πολιτικός στίβος που άλλα πρόσωπα έχει τη μια και άλλη την άλλη. Αυτή η κοινωνία έχει αλλάξει, αλλά είναι και πάλι τυχερή. Γιατί η ανάγκη της λήθης είναι αντίστοιχη της πείνας. Πρέπει να καλυφθεί, και είτε πρέπει είτε όχι, καλύπτεται με ευκολία ανάλογη του να ανοίξεις για μεζέ την πόρτα του ψυγείου. Η λήθη επικρατεί λυτρωτικά, ωστόσο, δεν θα μεταλλαχθούμε σε ευγενικούς πλίθιους για κανέναν. Ας το περιμένουν κάποιοι. Δεν θα γίνει.

Αν δεν έχεις μελανιάσει μέχρι τα τώρα ως κοινωνικός ιστός, δεν σου μένει και πολύ κόκκινο ακόμη. Και εκεί αναδυκνείονται, πάνω στο μνήμα του μικρού, οι μικρές μας αλαζονείες και η προάσπιση των βασιλείων μας.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

Μέριμνα διά την δημιουργίαν του Θεού

Του Οικουμενικού Πατριάρχου **ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ**

Τόν ἐρχόμενον μῆνα, μεταξύ 5ης καί 8ης Ἰουνίου, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον διοργανώνει ἕνα διεθνές, διεπιστημονικόν καί διαθρησκειακόν οἰκολογικόν συμπόσιον εἰς νήσους τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου. Τό συμπόσιον εἶναι τό 9ον μιᾶς σειρᾶς συναφῶν συναντήσεων, ἀπό τοῦ ἔτους 1995, αἱ ὁποῖαι συνεκέντρωσαν διακεκριμένους ἐκπροσώπους ἐκκλησιῶν καί θρησκειῶν, θεολόγους καί εἰδικούς ἐπιστήμονας, καθώς καί πολιτικούς καί δημοσιογράφους, διά νά διερευνήσουν τάς διαφόρους τοπικάς περιβαλλοντικάς προκλήσεις, αἱ ὁποῖαι μαστίζουν τό Αἰγαῖον, τόν Εὔξεινον Πόντον, τόν Δούναβιν, τήν Ἀδριατικήν, τήν Βαλτικήν, τόν Ἀμαζόνιον, τήν Ἀρκτικήν καί τόν Μισισιπήν. Τό παρόν συμπόσιον φέρει τόν τίτλον «Γιά μιά πιό Πράσινη Ἀττική: Διατήρηση τοῦ πλανήτη καί προστασία τοῦ κόσμου».

Ὄντως, κατά τάς τελευταίας τρεῖς δεκαετίας, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἐπισημαίνει καί ἐπιμένει εἰς τάς πνευματικάς ρίζας τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως, τονίζοντας ταὐτοχρόνως τήν στενήν ἀλληλεξάρτησιν ἀνθρωπότητος καί φύσεως. Ἐπιπλέον, ὑπογραμμίζει πώς ἡ ἀπαραίτητος πνευματική ἀλλαγή τῆς στάσεώς μας ἀπέναντι εἰς τήν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ συνάμα δέσμευσιν καί συνεργασίαν ὅλων τῶν κοινωνικῶν τομέων καί τῶν ἐπιστημῶν. Μέ τήν πάροδον τοῦ χρόνου, ἔχει ἀσφαλῶς καταστῆ πλέον σαφές ὅτι οὐδείς δύναται μόνος του νά ἀντιμετωπίση τήν οἰκολογικήν κρίσιν τοῦ πλανήτου μας. Τό ζητούμενον εἶναι ἡ συνεργασία καί ὄχι ὁ ἀνταγωνισμός. Ὀφείλομεν δηλαδή νά συνεργασθῶμεν μέ ἕνα συντονισμένον καί ἀλληλοσυμπληρωματικόν τρόπον. Διότι αἱ ἐν δυνάμει συνέπειαι τῆς τυχόν ἀπραξίας μας δέν μᾶς ἐπιτρέπουν νά συνεχίσωμεν μέ τόν τρόπον μέ τόν ὁποῖον δρῶμεν μέχρι σήμερον. Αὐτός ἀκριβῶς εἶναι καί ὁ λόγος διά τόν ὁποῖον συμμετέσχομεν προσωπικῶς καί ἐνεργῶς εἰς τήν διαδικασίαν, ἡ ὁποία ὡδήγησε τελικῶς εἰς τήν ἱστορικήν συμφωνίαν τῶν Παρισίων τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 2015. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον διοργανώνει τό παρόν συμπόσιον διά νά διερευνήσῃ τά ποικίλα περιβαλλοντικά προβλήματα εἰς τήν περιοχήν τῆς Ἀττικῆς καί τάς νήσους τοῦ Σαρωνικοῦ, ἐξετάζοντας τάς σχέσεις μεταξύ οἰκολογίας καί οἰκονομίας, ἀλλά καί μεταξύ πτωχείας καί προσφυγικῆς κρίσεως, ἰδιαιτέρως ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν πιεστικῶν κοινωνικῶν καί παγκοσμίων προκλήσεων τῆς ἐποχῆς μας. Τό πῶς βλέπομεν τήν κτίσιν καθορίζει συνάμα καί τόν τρόπον μέ τόν ὁποῖον συμπεριφερόμεθα πρός αὐτήν, τό ἐάν δηλαδή θά τήν σεβασθῶμεν ἤ θά τήν ἐκμεταλλευθῶμεν. Αἱ ἐπιλογαί καί αἱ πράξεις τῶν κατοίκων τῆς Δύσεως ἔχουν σαφῆ καί ἄμεσον σχέσιν μέ τήν πεῖναν καί τήν πτωχείαν εἰς τόν ὑπόλοιπον πλανήτην. Πρόκειται περί μιᾶς πολύ ἁπλῆς μαθηματικῆς ἐξισώσεως καί ταυτοχρόνως περί μιᾶς θεμελιώδους ἱεραρχήσεως τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν!

Κατά συνέπειαν, ἐνῶ ἀφ᾽ ἑνός καταγράφεται σημαντική πρόοδος εἰς τήν εὐαισθητοποίησιν σχετικῶς μέ τήν κλιματικήν ἀλλαγήν καί τήν βιώσιμον διαβίωσιν εἰς τόν ἱστορικόν καί πανέμορφον ἑλλαδικόν χῶρον, ἀφ᾽ ἑτέρου ὑπάρχουν ἀκόμη πολλά, τά ὁποῖα πρέπει νά συμβοῦν, προκειμένου, ἐπί παραδείγματι, νά ἀντιμετωπισθῇ τό πρόβλημα τῶν χώρων ὑγειονομικῆς ταφῆς ἀπορριμμάτων εἰς τήν περιοχήν τῆς Ἀττικῆς, καθώς καί τῆς συσσωρεύσεως πλαστικῶν, ἡ ὁποία ἀπειλεῖ τήν θαλασσίαν ζωήν εἰς τόν Σαρωνικόν. Ἡ φροντίς, λοιπόν, διά τήν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ πρέπει νά μᾶς ὁδηγήση εἰς τόν σεβασμόν ὅλης τῆς φύσεως καί ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐξ ἄλλου, αὐτό εἶναι τό κεντρικόν σημεῖον ἀναφορᾶς δι᾽ ὅσα πράττομεν, ὁ καθείς ἐξ ἡμῶν ἐκ τῆς ἰδικῆς του σκοπιᾶς καί συμφώνως πρός τήν εὐθύνην του: ὁ πιστός καί ἀκόμη ὁ ἄπιστος, ὁ ἐπιστήμων καί ὁ εἰδικευόμενος, ὁ πολιτικός ἀλλά καί ὁ διαδηλωτής. Εἰ δ᾽ ἄλλως δέν δυνάμεθα πραγματικῶς νά ἰσχυριζώμεθα ὅτι μᾶς ἐνδιαφέρει ὁ κόσμος ἤ ὁ συνάνθρωπός μας. Εἶναι δέ ἐπί πλέον βέβαιον ὅτι θά κριθῶμεν ἀπό τήν ποιότητα τοῦ κόσμου τόν ὁποῖον θά κληροδοτήσωμεν εἰς τάς μελλοντικάς γενεάς.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος διά τόν ὁποῖον συνεργαζόμεθα στενῶς μέ θρησκευτικούς καί πολιτικούς ἡγέτας διά τήν ἀντιμετώπισιν τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, τόν Σεπτέμβριον τοῦ 2017, ἀπηυθύναμεν κοινόν Μήνυμα μέ τήν Αὐτοῦ Ἁγιότητα τόν Πάπαν Φραγκῖσκον, ἐπισημήναντες ὅτι «δέν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ εἰλικρινής καί μόνιμος ἐπίλυσις τῆς προκλήσεως τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως καί τῆς κλιματικῆς ἀλλαγῆς, ἐάν ἡ ἀνταπόκρισις δέν εἶναι συντονισμένη καί συστηματική, ἐάν ἡ εὐθύνη δέν εἶναι κοινή καί ἄν δέν δώσωμεν προτεραιότητα εἰς τήν ἀλληλεγγύην καί τήν ἀγάπην». Στόχος, λοιπόν, τοῦ συμποσίου μας εἰς τάς ἀρχάς Ἰουνίου εἶναι, ἀκριβῶς, νά ἐμπνεύσῃ τάς καρδίας καί νά ἀφυπνίσῃ τόν νοῦν ὅλων τῶν συμπολιτῶν καί συνανθρώπων μας, νά ἀποτελέσῃ ἀφετηρίαν διά μίαν οὐσιαστικοτέραν συζήτησιν μεταξύ ὑπευθύνων προσώπων καί θεσμῶν, καθώς ἐπίσης καί νά προωθήσῃ μίαν συλλογικήν καί συντονισμένην προσπάθειαν διά τήν διατήρησιν καί τήν φροντίδα τοῦ πλανήτου μας ὡς θεῖον δῶρον δι᾽ ὅλους τούς ἀνθρώπους καί ὡς ἱερᾶς κληρονομίας διά τάς ἐρχομένας γενεάς.

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Φταίμε όλοι μας

Πέθανε ένα παιδί 10 χρονών. Και το αποτέλεσμα αυτού του θανάτου ο οποίος εδώ και μέρες μας «συγκλονίζει», είναι ποιο; Το ότι όλοι σπεύδουν να διασώσουν το «τομάρι» τους. Αυτή είναι η βαθύτερη έγνοια. Αν δεν ήταν αυτή η βαθύτερη τους έγνοια έπρεπε, όλα αυτά που συζητούν και περιφέρουν με ανακοινώσεις, δηλώσεις, δημοσιογραφικές διασκέψεις ή ακόμα και απεργιακές κινητοποιήσεις (έλεος) να τα είχαν ήδη απαιτήσει ή και επιλύσει. Κι αν τα αιτήματά τους (βλέπε συντεχνίες π.χ.) δεν βρήκαν ανταπόκριση έπρεπε να είχαν ήδη όλοι παραιτηθεί.

Κι αν δεν τους έπαιρνε να παραιτηθούν έπρεπε να είναι όλοι στους δρόμους για μέρες ώστε να μετατραπούν σε ομάδα πίεσης και να φέρουν όλο τον κόσμο με το μέρος τους για να εξαναγκάσουν το κράτος να πάρει άλλα μέτρα και όχι να συντηρούν το παράλογο ως αποδεκτό. Και κυρίως όχι μέσα από τα κομματικά των συντεχνιών τους, οι οποίες άγονται και φέρονται αναλόγως με του ποιου κόμματος τα συμφέροντα προστατεύουν. Κι αν από την πλευρά του το κράτος δεν μπορούσε να τα επιλύσει από τη μια μέρα στην άλλη, επειδή αδράνησαν όλοι οι προηγούμενοι που κυβέρνησαν ή επειδή πολεμούσαν κάποιοι για χρόνια τη μεταρρύθμιση της δημόσιας υγείας ή και ακόμα την πολεμούν, τότε ας παραδεχτούν οι κρατούντες την ευθύνη τους, ηθική, πολιτική και άλλη ή αν δεν αντέχουν αυτή την ανάληψη ας παραιτηθούν κι αυτοί μια ώρα γρηγορότερα. Αυτή όμως η σκυταλοδρομία της ευθύνης η οποία εκτυλίσσεται μπροστά στα μάτια μας για το ποιος φταίει ή για το ποιος πρέπει να απαλλαγεί από την ευθύνη, το μόνο που καταδεικνύει είναι τη γελοιότητά μας. Τη γελοιότητα των συντεχνιών, του κράτους, και εμάς τους ίδιους. Διότι όταν ένα παιδί πεθαίνει κάτω από αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί παρά να φταίμε όλοι μας. Και παρά να προσπαθούμε να διασώσουμε ο καθένας το τομάρι του, το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να παραδεχτούμε την ευθύνη μας και να βγάλουμε τον σκασμό. Πρόκειται για το θάνατο ενός παιδιού. Κι αν αυτό δεν είναι αρκετό για να μας κάνει να συναισθανθούμε επιτέλους τη γελοιότητα μας, αδυνατώ να σκεφτώ τι άλλο μπορεί να μας φέρει αντιμέτωπους με την αβάσταχτη ελαφρότητα της ύπαρξης μας. Και γιατί φταίμε όλοι μας; Γιατί η κατάσταση της δημόσιας υγείας και οι απαράδεκτες συνθήκες που επικρατούν, είναι ευθύνη όλων μας. Διότι ποτέ δεν απαιτήσαμε μαχητικά να αλλάξουν, ποτέ δεν αποτέλεσε το κύριο κριτήριό μας στο πού ρίχνουμε την ψήφο μας, ποτέ δεν έγινε η αιτία να κατεβούμε στους δρόμους σύσσωμοι, ποτέ δεν θελήσαμε να βγούμε εμείς πρώτοι από τον χορό της αναξιοκρατίας, ποτέ δεν σταματήσαμε να συντηρούμε τα συμφέροντα των λίγων, ποτέ δεν εναντιωθήκαμε σε ένα σύστημα που πολεμούσε τη μεταρρύθμιση της υγείας και ποτέ δεν υπήρξαμε αρκετά ανθρώπινοι ώστε να μην περιμένουμε να πεθάνει ένα παιδί ή ένας γέρος ή ένας οποιοσδήποτε πολίτης για να διαμαρτυρηθούμε για τα χάλια του κράτους πρόνοιας στο οποίο ζούμε. Γι' αυτό φταίμε όλοι μας. Γιατί η βαθύτερη μας έγνοια είναι να διαφυλάξουμε ο καθένας την πάρτη του. Οι γιατροί τη δική τους, η εκάστοτε κυβέρνηση τη δική της, οι συντεχνίες τα δικά τους, τα κόμματα τα δικά τους και πάει λέγοντας. Η μόνη αλήθεια ωστόσο είναι ότι καταντήσαμε λιγότερο άνθρωποι και περισσότερο τομάρια.

Και παρά να προσπαθούμε να διασώσουμε ο καθένας το τομάρι του, το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να παραδεχτούμε την ευθύνη μας και να βγάλουμε τον σκασμό.

Ακόμα και τώρα που ένα παιδί έχει πεθάνει παριστάνουμε τους επαναστάτες με θυμωμένα ποστ στα σόσιαλ μίντια και επιτρέπουμε στον κάθε συντεχνιακό, πολιτικό, υπουργό κ.ά. να παριστάνει τον συγκλονισμένο. Αυτό όμως που θα έπρεπε να είχαμε κάνει ήταν να είμαστε όλοι στους δρόμους μέχρι να παραλύσει το κράτος. Γιατί μόνο έτσι θα στεκόμαστε στο ύψος του ανθρώπου που ξέρει να αγωνίζεται για το δικαίωμα του στη ζωή. Όλα τ' άλλα είναι γελοιότητες. Για να 'χουμε να λέμε.

elenixenou11@gmail.com

Νέοι δρόμοι, νέες προκλήσεις

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΕΝΤΩΝΑ**

Η τεχνολογική επανάσταση επηρεάζει όλες τις πτυχές της ζωής μας με τρόπους που μία ή δύο δεκαετίες προηγουμένως θεωρούσαμε επιστημονική φαντασία. Δείτε τους ρυθμούς προόδου στην τεχνητή νοημοσύνη, τη ρομποτική, τη βιοϊατρική, το Internet of Things. Η τεχνολογία άνοιξε νέους δρόμους. Το ποιους και το πώς πρέπει να τους ακολουθήσουμε είναι ένα από τα μεγάλα στοιχήματα της γενιάς μας. Ο κόσμος της εργασίας μετασχηματίζεται ραγδαία. Η περίοδος που κάποιος διένυε 30 ή 40 χρόνια καριέρας σε μια θέση εργασίας έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί, με τον μέσο χρόνο παραμονής σε μια θέση εργασίας να μειώνεται στα 4,2 χρόνια. Η αυτοματοποίηση θα καταργήσει ένα σημαντικό ποσοστό των θέσεων εργασίας και θα δημιουργήσει παράλληλα καινούριες με πρωτόγνωρο περιεχόμενο. Οι επί του θέματος ερευνητές αναφέρουν ότι το 65% των θέσεων εργασίας των παιδιών που είναι σήμερα στο δημοτικό δεν υπάρχουν. Ένα από τα κρίσιμα ερωτήματα που τίθενται είναι το ποιες δεξιότητες είναι απαραίτητες στους νέους για να ανταποκριθούν σε αυτές τις προκλήσεις. Και η εικόνα του κόσμου που αναδύεται δείχνει και την κατεύθυνση. Χρειάζεται ένας αναπτυξιακός τρόπος σκέψης, η πίστη δηλαδή ότι ο άνθρωπος μπορεί να καλλιεργήσει και να αναπτύξει τις ικανότητές του και συνεπώς ότι τις προοπτικές του τις καθορίζει η ίδια η προσπάθειά του. Είναι αναγκαία η κριτική και αναλυτική σκέψη. Δηλαδή η μη παθητική πρόσληψη και αναπαραγωγή της πληροφορίας αλλά ο στοχασμός, η αμφισβήτηση, η αναζήτηση διαφορετικών απαντήσεων. Κρίσιμη δεξιότητα είναι οπωσδήποτε και η δημιουργικότητα, η δυνατότητά μας δηλαδή για παραγωγή νέων ιδεών που οδηγούν σε κάτι καινούριο, το οποίο θα παρέχει αξία στο άτομο και στην κοινωνία. Μαζί με αυτά πρέπει να προσθέσουμε και την «ευκινησία μάθησης», την ικανότητα για διεύρυνση των γνώσεων και των δεξιοτήτων μας (Learnability), αλλά και τη διάθεση για καινοτομία.

Ένα δεύτερο ερώτημα είναι το ποια παιδεία θέτει τα θεμέλια γι' αυτές τις δεξιότητες. Στη δική μου αντίληψη χρειάζονται τρία πράγματα: Πρώτον, μια καλή εκπαίδευση στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής, των μαθηματικών και των τεχνών (STEAM), για να έχουμε τα εφόδια να χειριστούμε σωστά τον αυτοματισμό. Ο κίνδυνος αυτοματοποίησης αναμένεται να είναι χαμηλότερος για νέους εργαζόμενους με ισχυρές δεξιότητες σε αυτούς τους τομείς, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του ΟΟΣΑ. Δεύτερο και εξίσου σημαντικό είναι η ανθρωπιστική παιδεία. Γιατί είναι αυτή που θα καλλιεργήσει τις αξίες και τον χαρακτήρα, την ταυτότητά μας. Οπότε έχουμε ανάγκη τον γλωσσικό γραμματισμό γιατί όπως αναφέρει και ο Βιτγκενστάιν τα όρια της σκέψης είναι τα όρια της γλώσσας μας. Θέλουμε και τη γνώση της ιστορίας για να μας θυμίζει πόσες θυσίες έγιναν για τη δημοκρατία αλλά και πόση σκληρή δουλειά απαιτείται για να συνεχίσουμε να την έχουμε στο μέλλον. Όπως και τη λογοτεχνία, αφού μέσα από τον Καζαντζάκη γνωρίζουμε τη φωτεινή αλλά και τη σκοτεινή πλευρά της ανθρώπινης μας κατάστασης. Ενώ ο Σωκράτης, η φιλοσοφία δηλαδή, μας εξαναγκάζει να εξετάσουμε πριν και πάνω από όλα τη δική μας θέση και οπτική για τα πράγματα. Τρίτον χρειάζεται ένα νέο πλαίσιο που θα κάνει τη μάθηση βίωμα, αλλά και θα αναδεικνύει αυτό το κάτι του κάθε μαθητή, που είναι μοναδικό, ξεχωριστό και ανεπανάληπτο, δηλαδή το ταλέντο του, το χάρισμά του, τη μοναδικότητά του. Βασικό στοιχείο της συνταγής για την πρόοδο είναι η αντίληψη των αλλαγών που συντελούνται και η ικανότητα αντίδρασης στον κατάλληλο χρόνο. Οι προκλήσεις είναι μπροστά μας και η δράση είναι μονόδρομος.

Ο κ. Παναγιώτης Σεντώνας είναι πρόεδρος Δ.Σ. Οργανισμού Νεολαίας.

Το ηφαίστειο Kilauea στη Χαβάη, από ψηλά.

Εκλογές στον ρυθμό του ζεϊμπέκικου

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ένα μήνα πριν από τις διπλές εκλογές στην Τουρκία, (24/6) οι εξελίξεις τρέχουν στο ρυθμό τους. Τι λένε οι πολιτικές κατευθύνσεις και οι επιλογές προσώπων; 1) Κλείδωσε η συνεργασία του Κόμματος Ανάπτυξης Δικαιοσύνης (ΚΑΔ) με το Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης (ΚΕΔ) με κοινό υποψήφιο τον Τ. Ερντογάν. Η συμμαχία αυτή έχει το προβάδισμα, ηγείται των δημοσκοπήσεων, θέτει το εκλογικό δίλημμα «με το νέο σύνταγμα ή με το παλιό σύστημα». Υπόσχεται μία άλλη Τουρκία στα εκατό χρόνια από την ίδρυσή της, 2023. 2) Η αξιωματική αντιπολίτευση του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος (ΡΛΚ) έκανε μερικές αξιόλογες κινήσεις.

Επέλεξε ως υποψήφιο για την προεδρία τον καθηγητή γυμναστικής Μουχαρέμ Ιντζιέ, δύο φορές αντίπαλο του Κ. Κιλιτσντάρογλου στις εσωκομματικές εκλογές για την ηγεσία του ΡΛΚ. Καλός στο μπαλκόνι, πιο ανοικτός σε δημόσιες σχέσεις και πολιτικά ανοίγματα. Ήδη συνάντησε στο πλαίσιο μιας νέας εθιμοτυπίας όλους του υποψήφιους προέδρους στην έδρα τους και τον υποψήφιο του φιλοκουρδικού κόμματος (ΔΚΛ) Σ. Ντεμίρτας στη φυλακή. Η επιλογή Ιντζιέ συνιστά μια έξυπνη κίνηση από την πλευρά του στυφού Κιλιτσντάρογλου, και σίγουρα πιο σωστή από εκείνη του ισλαμιστή Ιχσάνογλου στην προηγούμενη εκλογική αναμέτρηση. 3) Ο Α. Γκιουλ το σκέφθηκε και τελικά δεν προχώρησε να θέσει τον εαυτό του στην κρίση των εκλογέων. Ζήτησε «ενότητα» των δυνάμεων της αντιπολίτευσης γύρω από την υποψηφιότητά του και δεν την είχε. Η Ακσενέρ του Καλού Κόμματος ήταν σαφής: «αν θέλει ας κατέβει, εγώ δεν αποσύρω την υποψηφιότητά μου».

Ήταν αυτός ο μόνος λόγος; Ίσως, τελικά, ο Γκιουλ να μη θέλησε να έρθει σε μη αναστρέψιμη αντιπαράθεση με το κόμμα του οποίου υπήρξε συνιδρυτής (Πρόεδρος της χώρας, πρωθυπουργός, υπουργός Εξωτερικών). Ίσως δεν ήθελε να κλείσει την καριέρα του ως «εχθρός» του ΚΑΔ, καθώς δεν είδε τη στήριξη που ανέμενε. 4) Η Μ. Ακσενέρ (ηγέτης και υποψήφια πρόεδρος με το Καλό Κόμμα) κάνει περισσότερο θόρυβο από όσο μπορεί να καταναλώσει. Εμφανίζει μία εικόνα δυσανάλογη από την πραγματική επιρροή της. Η «Λεπέν της Τουρκίας» προέρχεται από τις τάξεις του ΚΕΔ, συγκρούστηκε με τον ηγέτη του Μπαχτσελί για την ηγεσία του κόμματος και όταν κατανόησε ότι η προεδρική καρέκλα δεν φεύγει με καταστατικές διαδικασίες, αποχώρησε και ίδρυσε νέο κόμμα. 5) Τα κόμματα της συμπολίτευσης και αυτά της αντιπολίτευσης έχουν συμφωνήσει για συνεργασίες στις βουλευτικές εκλογές. Μικρά κόμματα σπεύδουν σε συνεργασίες με τα μεγάλα, καθώς μόνο έτσι θα επιβιώσουν, αφού το όριο του 10% για είσοδο στη Βουλή παραμένει. Θυμίζω ότι το όριο του 10% το εγκαινίασαν τα κεμαλικά κόμματα για να μπλοκάρουν την είσοδο του ΚΑΔ στη Βουλή το 2002. Το ΚΑΔ υποσχέθηκε τον περιορισμό του σε μικρότερο ποσοστό και εν τέλει το άφησε όπως ήταν για να εμποδίσει με τη σειρά του, τους επόμενους αντιπάλους του. 6) Το τοπίο έχει ξεκαθαρίσει. Ερντογάν, Ιντζιέ, Ακσενέρ οι τρεις κυριότεροι αντίπαλοι για την προεδρική θέση. Οι δύο τελευταίοι συμφώνησαν ότι θα υποστηρίξουν ο ένας τον άλλο στο δεύτερο γύρο. Θα υπάρχει δεύτερος γύρος ή ο Ερντογάν θα νικήσει από τον πρώτο; Δύσκολη εκτίμηση, καθώς οι εξελίξεις στον οικονομικό τομέα (πτώση της αξίας της λίρας, κρίσεις των οίκων αξιολόγησης, πληθωρισμός) δεν ευνοούν, όπως άλλοτε, τον σημερινό Πρόεδρο. Η σημερινή κυβέρνηση έχει επιτύχει στα προηγούμενα χρόνια «κινέζικους» ρυθμούς ανάπτυξης. Η πτώση του 2016 (σχεδόν 4%) ανετράπη με άνοδο κοντά στο 7% για το 2017, με δημιουργία 1 εκατ. νέων θέσεων εργασίας αλλά και με ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις στο 10%. Η αντιπολίτευση δεν έχει εμφανίσει κάποιο αξιόλογο εναλλακτικό σχέδιο στην αναπτυξιακή της πολιτική, και αυτό παραμένει το στρατηγικό πλεονέκτημα για το κυβερνών κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης. 7) Ο Τ. Ερντογάν αιφνιδιάζει, συχνά πολώνει το σκηνικό, θέτει διλήμματα και έτσι νικάει το ΡΛΚ και τον αδύναμο Κιλιτσντάρογλου. Το σκηνικό αυτό φαίνεται να αλλάζει σε κάποιο βαθμό. Ο Μ. Ιντζιέ είναι πιο δεκτικός σε μια σύγχρονη επικοινωνιακή πολιτική, δεν συμμετέχει σε πολωτικές αντιπαραθέσεις, επισκέπτεται τα γραφεία του ΚΑΔ στην Άγκυρα και εύχεται καλή επιτυχία στον Τ. Ερντογάν, χορεύει ζεϊμπέκικο και κυκλοφορεί το χορευτικό του ταλέντο στο διαδίκτυο. Αυτά βοηθούν στο να διεξαχθεί ένας πιο ήρεμος εκλογικός αγώνας, ωστόσο, δεν είναι τόσο σημαντικά για να αλλάξουν τα δεδομένα. Ο Τ. Ερντογάν έχει το προβάδισμα και διεκδικεί νίκη από τον πρώτο γύρο. Η μέχρι τώρα ήπια εκλογική του εκστρατεία δείχνει ότι δεν την έχει εδραιώσει, γι' αυτό αναζητάει ευρύτερη κοινωνική στήριξη για να την κερδίσει.

www.larkoslarkou.org.cy

Εργατικά ατυχήματα

Των **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΠΟΥΣΤΡΑ, ΚΛΕΙΩΣ ΒΑΡΙΑΝΟΥ – ΜΙΚΕΛΛΙΔΟΥ** και **ΟΛΓΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ**

Η διασφάλιση της ασφάλειας και υγείας (Α&Υ) στην εργασία εδράζεται, μεταξύ άλλων, σε 3 βασικές αρχές: στη δέσμευση του εργοδότη και της διεύθυνσης του οργανισμού, στη συμμετοχή των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων σε σχέση με τα θέματα Α&Υ και στην ανάγκη της χρήσης του εργαλείου της γραπτής εκτίμησης κινδύνου για την αναγνώριση των πιθανών κινδύνων που δυνητικά, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ατυχήματα.

Το πρόσφατο τραγικό γεγονός του θανάτου εργαζόμενης η οποία καταπλακώθηκε από ράφια στον χώρο εργασίας της, τα θανατηφόρα τροχαία ατυχήματα που έχουν ως θύματα εργοδοτούμενους στον τομέα της διανομής έτοιμου φαγητού, καθώς επίσης και η αυξητική τάση που παρουσιάζουν τα εργατικά ατυχήματα τα τελευταία χρόνια, φέρνει στην επιφάνεια το θέμα των εργατικών ατυχημάτων. Από τον Ιανουάριο του 2018 μέχρι και σήμερα μετράμε πέντε θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα και παρόλο που παρουσιάζεται αυξητική τάση, εντούτοις σε βάθος δεκαετίας σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία τα οποία τηρεί το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, έχει επιτευχθεί σημαντική μείωση. Τι οδηγεί σε αυτά τα τραγικά ατυχήματα και στην πρόσφατη αύξησή τους; Θα πρέπει να ξεκινήσουμε λέγοντας ότι η νομική υποχρέωση των εργοδοτών να παρέχουν ασφαλή και υγιή χώρο εργασίας εκπορεύεται από την περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νομοθεσία, η οποία είναι πλήρως εναρμονισμένη με τις σχετικές Ευρωπαϊκές Οδηγίες και η όποια εφαρμογή μέτρων η οποία έχει ως στόχο τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία αυτή, είναι αποτέλεσμα μελέτης κόστους και οφέλους. Θα πρέπει, επίσης, να τονίσουμε την αρνητική επίδραση που είχε η οικονομική κρίση στην ασφάλεια και υγεία, καθώς επίσης και το γεγονός ότι η επίδραση αυτή ήταν και είναι, πολυεπίπεδη. Τα τελευταία χρόνια, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και Υγεία (EU-OSHA) κατέγραψε αυξημένα ποσοστά ψυχοκοινωνικών προβλημάτων στους εργαζόμενους. Η αύξηση της εργασιακής ανασφάλειας, η αύξηση της αδήλωτης εργασίας, μεταξύ άλλων, αύξησε το εργασιακό άγχος, το οποίο με τη σειρά του οδήγησε σε αυξημένα ποσοστά ψυχοκοινωνικών ζητημάτων που είχαν επίδραση στον εργαζόμενο, στον χώρο εργασίας και στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, επαγωγικά. Παράλληλα, υπήρξε σημαντική επίδραση στον επιχειρηματία. Το – όποιο – κόστος για τα θέματα Α&Υ ήταν εύκολος στόχος για αποκοπές, ακόμη και για τον πιο ευσυνείδητο επιχειρηματία. Πιο σημαντικά, η μείωση του προσωπικού, το αυξημένο άγχος για την επιχειρηματική επιβίωση άφησαν ανεξίτηλο το σημάδι τους. Το τρίτο, βασικό, θύμα της οικονομικής κρίσης ήταν οι κρατικές δομές. Η επιτήρηση της εφαρμογής της περί Α&Υ στην Εργασία Νομοθεσίας στην Κύπρο αποτελεί αρμοδιότητα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Λειτουργοί αποχώρησαν, όμως οι θέσεις δεν αναπληρώθηκαν, μειώθηκε ο συνολικός αριθμός των επιθεωρήσεων, δράσεις διαφώτισης περικόπηκαν, κ.λπ. Οι εργαζόμενοι του Τμήματος, όπως όλοι οι εργαζόμενοι, βίωσαν και αυτοί της επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης.

Η επιστήμη της Α&Υ είναι μια επιστήμη που ακολουθεί τις κοινωνικές, οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Ο χαρακτήρας των ατυχημάτων αλλάζει. Στο παρελθόν, στον κατασκευαστικό τομέα αναλογούσαν τα περισσότερα ατυχήματα. Η οικονομική κρίση έπληξε τον κατασκευαστικό τομέα, παρά την ανάκαμψη που παρουσιάζει. Κατά τη διάρκεια της κρίσης καταγράφηκε (λόγω των διεθνών και περιφερειακών εξελίξεων) ραγδαία αύξηση της συνεισφοράς της τουριστικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ. Αυτό καταγράφηκε και στον αριθμό ατυχημάτων στον τομέα, που αποτελεί τον πρώτο τομέα στα ατυχήματα πλέον. Ο τουριστικός τομέας αποτυπώνει πολλές από τις τωρινές προκλήσεις στην Α&Υ και στα εργασιακά. Αποτελεί έναν τομέα στον οποίο υπάρχει μεγάλο ποσοστό εποχιακής εργοδότησης, μεγάλο ποσοστό αλλοδαπών εργαζομένων, καθώς και ανειδίκευτου προσωπικού. Πρόκειται για έναν τομέα με μεγάλο φόρτο εργασίας σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Θα αναρωτηθεί κάποιος πώς, ενώ υπάρχει οικονομική ανάκαμψη, καταγράφεται αύξηση των ατυχημάτων τώρα, ενώ κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης οι αριθμοί ήταν μειωμένοι; Υπάρχει εξήγηση. Τον Νοέμβριο του 2013, στο αποκορύφωμα της οικονομικής κρίσης, μετά τα τραγικά γεγονότα του Μαρτίου του 2013, διοργανώσαμε ένα ερευνητικό εργαστήρι – στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού για την Ασφάλεια και Υγεία του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου – με συμμετοχή του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, των Κοινωνικών Εταίρων και Επιστημόνων από την Κύπρο, Μεγάλη Βρετανία, Ολλανδία και Ελλάδα. Η συζήτηση περιστράφηκε γύρω από τους σκοπούς τους οποίους περιγράφει αυτό το άρθρο. Το συμπέρασμα ήταν σαφές, η Α&Υ βασίζεται στην εγκαθίδρυση θετικής κουλτούρας Α&Υ. Όσο δύσκολη είναι, και όσο καιρό απαιτεί η εγκαθίδρυσή της, άλλο τόσο απαιτεί η διάλυσή της. Η αυξητική τάση των εργατικών ατυχημάτων αλλά και η ανάγκη ύπαρξης μιας θετικής κουλτούρας ασφάλειας στον εργασιακό χώρο αλλά και στις ζωές μας, οδήγησαν την ερευνητική μας ομάδα στην αναζήτηση περισσότερων πληροφοριών περί του θέματος. Στο παρόν στάδιο προχωρούμε με την επεξεργασία των μέχρι σήμερα δεδομένων που αφορούν στα εργατικά ατυχήματα στην Κύπρο αλλά και στην Ευρώπη γενικότερα. Από αυτή την έρευνα, αναμένεται να εξαχθούν συμπεράσματα, τα οποία θα είναι υποβοηθητικά και μπορούν λειτουργήσουν ως μηχανισμοί πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων. Σήμερα, λοιπόν, βρισκόμαστε στη φάση που αντιμετωπίζουμε τις συνέπειες των προηγουμένων ετών. Σταδιακά αυτό θα αλλάξει, θα απαιτηθεί προσπάθεια και επανεπένδυση χρημάτων. Περισσότερη εκπαίδευση και περισσότερες ενισχυτικές δράσεις απ' όλους τους φορείς. Η Α&Υ στην Εργασία αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα για όλους μας, αλλά ταυτόχρονα όλοι έχουμε υποχρέωση να θέσουμε ψηλά τον πήχυ και να παλέψουμε γι' αυτό το δικαίωμα.

Ο δρ Γιώργος Μπούστρας είναι καθηγητής Εκτίμησης Κινδύνου, υπεύθυνος Μεταπτυχιακού για την Εργασιακή Ασφάλεια και Υγεία, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η δρ Κλειώ Βαριάνου - Μικελλίδου είναι ερευνήτρια, Center for Risk and Decision Sciences (CERIDES), Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η κ. Όλγα Νικολαΐδου είναι υποψήφια διδάκτορας, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Ανησυχίες για την ασφάλεια μαθητών στα σχολεία

Ο θάνατος του 10χρονου μαθητή στο Αλεθρικό και ο τραυματισμός του 14χρόνου στη Λευκωσία έφεραν έντονο προβληματισμό

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΑΝΟΥ**

Τα τελευταία γεγονότα σε σχολεία με τραυματισμούς μαθητών ανησυχούν τους γονείς μετά τα τελευταία συμβάντα, τον θάνατο του 10χρονου μαθητή Σταύρου Γιωργαλλή, αλλά και την πτώση από τον πρώτο όροφο μαθητή σε γυμνάσιο της Λευκωσίας,. Οι περιπτώσεις αυτές άνοιξαν συζητήσεις που αφορούν την ασφάλεια και υγεία των μαθητών στους σχολικούς χώρους με εκπαιδευτικούς αλλά και γονείς να θέτουν επί τάπητος αλλαγές, οι οποίες πρέπει να γίνουν στα σχολεία με στόχο να υπάρξει μεγαλύτερη ασφάλεια στους μαθητές. Μάλιστα, λόγω και της πίεσης που υπάρχει προς τον εκπαιδευτικό κόσμο

Την πρόσληψη νοσηλευτών στα σχολεία θέτουν επί τάπητος γονείς και εκπαιδευτικοί, με τους γονείς δημοτικής εκπαίδευσης να ζητούν και τον διορισμό στα δημοτικά καθηγητών φυσικής αγωγής.

μετά και τα τελευταία γεγονότα, η ΠΟΕΔ κάλεσε το Υπουργείο να πραγματοποιήσει λεπτομερείς ελέγχους βάσει όλων των προδιαγραφών που διέπουν τη λειτουργία σχολείων και να δώσει πιστοποιητικά καταλληλότητας σε όλα στα σχολεία, προβαίνοντας ταυτόχρονα σε σχετικές βελτιώσεις σε όσα σχολεία φανεί ότι αντιμετωπίζουν προβλήματα. Παράλληλα εισηγείται την πρόσληψη νοσηλευτικού προσωπικού σε όλες τις σχολικές μονάδες. Μάλιστα, σημειώνεται ότι η ΠΟΕΔ θέτει ερωτήματα και για τις σχολικές αίθουσες, και για τον αριθμό μαθητών που πρέπει να υπάρχουν ανά τάξη για να είναι ασφαλείς. Τέλος, λόγω και του γεγονότος ο τραυματισμός του 10χρονου μαθητή προήλθε κατά τη διάρκεια του μαθήματος της φυσικής αγωγής και ενώ έπαιζε καλαθόσφαιρα, η ΠΟΕΔ διερωτάται αν υπάρχει συγκεκριμένος αριθμός μαθητών που θα πρέπει να λαμβάνει μέρος στα ομαδικά αθλήματα, για κανόνες ασφάλειας.

Επανεξέταση τον κανόνων ασφάλειας και υγείας στα σχολεία προκύπτει μετά τα τελευταία γεγονότα, με οργανωμένους φορείς να θέτουν εισηγήσεις για αποφυγή παρόμοιων καταστάσεων στο μέλλον.

Έντονες οι ανησυχίες

Μιλώντας στην «Κ» ο πρόεδρος της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Συνδέσμων Γονέων Δημοτικής Εκπαίδευσης, Μορφάκης Σολομωνίδης, τόνισε ότι μετά τα τελευταία γεγονότα υπάρχει έντονη ανησυχία από τους γονείς, σημειώνοντας ότι οι ίδιοι είναι έτοιμοι να παρακαθίσουν σε διάλογο με όλους τους αρμόδιους φορείς με στόχο να αλλάξει ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζονται οι υπεύθυνοι τα θέματα ασφάλειας και υγείας στα σχολεία. Οι οργανωμένοι γονείς παράλληλα ζητούν την παρέμβαση του ίδιου του Υπουργείου όσο αφορά τις σχολικές εφορείες. Όπως σημείωσε οι σχολικές εφορείες θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις οδηγίες των τεχνικών υπηρεσιών όσο αφορά την αλλαγή κάποιων από τις προδιαγραφές στα σχολεία. Φέρνοντας ως παράδειγμα την αλλαγή των τζαμιών στα σχολεία με την ειδική μεμβράνη, η οποία στην περίπτωση που αυτή θα σπάσει να διαμελίζεται χωρίς να τραυματίζει τους μαθητές.

Ζητούν νοσηλευτές

Ο πρόεδρος των οργανωμένων γονέων κ. Σολομωνίδης σημείωσε ότι είναι και δική τους θέση η εισαγωγή νοσηλευτών στα σχολεία, επισημαίνοντας ότι θα πρέπει να υπάρξει ένας προγραμματισμός από πλευράς Υπουργείου για να φανεί εάν μπορεί να υπάρξει εφαρμογή αυτού του μέτρου, επισημαίνοντας ότι το μέτρο αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί σταδιακά, μέσω πρόσληψης πρωτίστως στα μεγάλα σχολεία. Ενώ επισήμανε ότι ακόμα και με την τοποθέτηση ενός νοσηλευτή ανά κοινότητα όπου υπάρχουν σχολεία σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης μπορεί να λειτουργήσει πιο αποτελεσματικά στις περιπτώσεις κάποιου σοβαρού τραυματισμού μαθητή, μέχρι να καταφθάσει στη σκηνή ασθενοφόρο για μεταφορά του μαθητή στο νοσοκομείο. Κληθείς να σχολιάσει πώς μεταφέρεται ένας μαθητής στην περίπτωση που τραυματιστεί, ο κύριος Σολομωνίδης σημείωσε ότι για το πώς θα μεταφερθεί ένας μαθητής στο νοσοκομείο μέχρι σήμερα σημείωσε επαφίεται στην κρίση του διευθυντή της σχολικής μονάδας. Καταληκτικά ο κύριος Σολομωνίδης ανέφερε ότι θα πρέπει να σταματήσει ο γενικός εκφοβισμός από πλευρά γονιών, αναφέροντας ότι οι ίδιοι θα ζητήσουν επιτακτικά την πρόσληψη και στα δημοτικά καθηγητών φυσικής αγωγής για τη διεξαγωγή του μαθήματος της γυμναστικής.

Δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας

Σημειώνεται ότι όπως ανέφεραν στην «Κ» πηγές από το Υπουργείο Παιδείας τα θέματα ασφάλειας και υγείας στα σχολεία είναι προτεραιότητά του, και για τον σκοπό αυτό το επόμενο διάστημα θα κινηθεί για περαιτέρω ενίσχυση των τομέων αυτών. Μάλιστα, με στόχο να συζητηθούν όλα τα δεδομένα που υπάρχουν ο υπουργός Παιδείας θα συναντηθεί στις αρχές Ιουνίου με τους οργανωμένους γονείς και με τους φορείς που έχουν λόγο σε θέματα ασφάλειας και υγείας στους σχολικούς χώρους, αφού πρώτα συντονίσει την όλη διαδικασία ο διευθυντής Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, ο οποίος είναι υπεύθυνος του Γραφείου Ασφάλειας και Υγείας του Υπουργείου. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» στην περίπτωση που θα διαφανεί ότι χρειάζεται να ληφθούν κάποια περαιτέρω μέτρα το Υπουργείο είναι έτοιμο να προχωρήσει αντιλαμβανόμενο ότι πάντοτε υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Οι ίδιες πηγές επισήμαναν στην εφημερίδα ότι το ίδιο το Υπουργείο καταλαβαίνει τον πανικό που δημιουργήθηκε μετά τον θάνατο του 10χρονου, ωστόσο αυτό που τονίζει είναι ότι τα σχολεία δεν είναι ξέφραγο αμπέλι. Παράλληλα, σημειώνει ότι όπου διαπιστωθεί ότι χρειάζονται να γίνουν βελτιωτικές κινήσεις οι ίδιοι θα προχωρήσουν να βελτιώσουν περισσότερο τις υφιστάμενες διαδικασίες.

Nicosia Mall: Νέο εμπορικό ορόσημο στη Λευκωσία

Συνέντευξη στην «Κ» του Προέδρου της Nicosia Mall Holdings κ. Μάριου Καλοχωρίτη

Το Nicosia Mall είναι ένα από τα πιο σημαντικά έργα της πρωτεύουσας. Η ολοκλήρωση και η έναρξη λειτουργίας του αναμένεται με ανυπομονησία. Ο Πρόεδρος της Nicosia Mall Holdings (NMH), κ. Μάριος Καλοχωρίτης, Ανώτατος Σύμβουλος του Διευθύνοντος Συμβούλου της Τράπεζας Κύπρου και πρώην μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, μιλά για την εξέλιξη του Nicosia Mall σε ένα υπερσύγχρονο εμπορικό κέντρο, για τον ρόλο της Τράπεζας και τη θετική επίδραση που αναμένεται να έχει στην κυπριακή οικονομία.

- Πως διαμορφώνει την εικόνα της αγοράς η λειτουργία του Nicosia Mall στην περιοχή της Δυτικής Λευκωσίας;

- Τα μεγέθη και τα χαρακτηριστικά του Nicosia Mall καθιστούν το εμπορικά κέντρο ως μια ανάπτυξη που έρχεται να αλλάξει τα δεδομένα. Που το στηρίζουμε αυτό; Πρόκειται για τη μεγαλύτερη επένδυση που υλοποιείται αυτή την περίοδο στην πρωτεύουσα, ξεπερνά τα 150 εκατ. ευρώ, ενώ το μίγμα των 150 καταστημάτων που θα φιλοξενεί υπόσχεται μια ανανεωμένη εμπειρία κατανάλωσης και ψυχαγωγίας. Δεν υπάρχει κάτι ανάλογο στην Κύπρο. Γι αυτό το Nicosia Mall δεν είναι απλά ένα ακόμη εμπορικό κέντρο, αλλά το βλέπουμε ως το νέο κέντρο της μητροπολιτικής περιοχής της Λευκωσίας, ένα νέο κέντρο με υπερτοπική σημασία που ξεπερνά τα όρια της πρωτεύουσας. Το Nicosia Mall δεν απευθύνεται στην στενή αγορά της Λευκωσίας, αλλά σε όλη την Κύπρο και τους επισκέπτες της.

- Ποια στρατηγική θα ακολουθήσετε και πως θα διαφοροποιείται από τη λειτουργία των υφιστάμενων mall;

- Ο στρατηγικός μας στόχος είναι να δημιουργήσουμε κάτι το ξεχωριστό, μια υποδομή που θα προσθέτει αξία τόσο στην τράπεζα, η οποία πήρε την απόφαση να ολοκληρώσει την κατασκευή του Mall, όσο και στην τοπική οικονομία. Συνεπώς έπρεπε να κάνουμε από την αρχή τα πράγματα με το σωστό τρόπο. Όπως λένε και οι αγγλοσάξωνες, «Doing things the proper way from the beginning». Αυτό ήταν το θεμέλιο της στρατηγικής μας. Σε αυτό το πλαίσιο, αναλαμβάνοντας πρόεδρος της Nicosia Mall Holdings πρώτο μου μέλημα ήταν η αναζήτηση στελεχών και συνεργατών που να γνωρίζουν το αντικείμενο, να διαθέτουν διεθνή τεχνογνωσία, αλλά και γνώση των ιδιαιτεροτήτων της τοπικής αγοράς. Μαζί, δημιουργούμε σήμερα ένα μοντέρνο αρχιτεκτονικά χώρο, ο οποίος ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σύγχρονου καταναλωτή, συνάδει απόλυτα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, αξιοποιεί την τεχνολογία και σέβεται το περιβάλλον. Αυτά τα τέσσερα χαρακτηριστικά διαφοροποιούν, θα έλεγα αισθητά, το Nicosia Mall από την υπόλοιπη αγορά. Ενδεικτικά να σας πω ότι επενδύσαμε ένα σημαντικό κονδύλι για να δημιουργήσουμε χώρους πρασίνου, επιστρατεύσαμε «έξυπνες» τεχνολογίες όπως το Smart Parking και βελτιώσαμε την ενεργειακή κατανάλωση του Mall. Ως μέρος της προσπάθειάς μας να προσφέρουμε μια αναβαθμισμένη εμπειρία στο κοινό, το Mall θα διαθέτει 1.700 θέσεις στάθμευσης, ενώ επενδύουμε στη δημιουργία μιας σωστής οδικής υποδομής, διευκολύνοντας την πρόσβαση προς το Nicosia Mall. Ακολουθώντας τη στρατηγική που χαράξαμε, φέρνουμε εις πέρας ένα έργο που έχει όλες τις προϋποθέσεις να καταστεί ο απόλυτος προορισμός για όλη την οικογένεια. Πιο απλά, το Nicosia Mall δεν είναι μόνο το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της Κύπρου, από άποψη μεγεθών, αριθμού καταστημάτων, επιλογών διασκέδασης και ψυχαγωγίας και ποικιλίας επώνυμων προϊόντων, αλλά ένας προορισμός.

- Ποια θα είναι τα οφέλη στην οικονομία του τόπου από την λειτουργία του νέου εμπορικού κέντρου; Εκτιμάτε ότι θα υπάρξουν επιπτώσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις της περιοχής;

- Πιάνοντας το νήμα από το κλείσιμο της προηγούμενης ερώτησής σας, η υπερτοπική διάσταση του έργου είναι αυτή που του δίνει ιδιαίτερα οικονομικά χαρακτηριστικά, προς όφελος τόσο της εθνικής οικονομίας όσο και της τοπικής. Καταρχήν, όπως ήδη σας ανέφερα το Nicosia Mall είναι μια επένδυση που ξεπερνά τα 150 εκατ. ευρώ, μέγεθος που την καθιστά τη μεγαλύτερη επένδυση στη Λευκωσία αυτή την περίοδο. Ήδη, από το στάδιο της κατασκευής δίνει ήδη ανάσες στην τοπική οικονομία, ιδιαίτερα στον κατασκευαστικό κλάδο ο οποίος αριθμεί δεκάδες επαγγέλματα. Με την ολοκλήρωσή του έργου και τη λειτουργία καταστημάτων, χώρων εστίασης και ψυχαγωγίας θα δημιουργηθούν πολυάριθμες θέσεις εργασίας. Τα οφέλη για την οικονομία είναι προφανή: έσοδα για το κράτος (φόροι, ασφαλιστικές εισφορές), έσοδα για την πραγματική οικονομία (έσοδα και δραστηριότητα επιχειρήσεων, αμοιβές εργαζομένων). Οφέλη, τα οποία δεν είναι αμελητέα, αποκομίζει και η περιοχή της Δυτικής Λευκωσίας. Θα αποκτήσει μια εμπορική δυναμική –που σήμερα δεν έχει- κάτι που συνεπάγεται αισιόδοξες προοπτικές και για τις γειτονικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η υπερτοπική διάσταση του έργου έχει ιδιαίτερη αξία, σημαίνει ότι θα προσελκύει επισκέπτες και από εκτός Λευκωσίας. Ας μη ξεχνάμε ότι το Nicosia Mall βρίσκεται σε στρατηγική θέση και με εύκολη πρόσβαση - στον κυκλικό κόμβο της Ανθούπολης- επί του αυτοκινητόδρομου Α9 που οδηγεί στο Τρόοδος. Η περιοχή θα δεχτεί επισκέπτες που υπό άλλες συνθήκες δεν θα έφταναν στην περιοχή.

> Τα μεγέθη και τα χαρακτηριστικά του Nicosia Mall καθιστούν το εμπορικά κέντρο ως μια ανάπτυξη που έρχεται να αλλάξει τα δεδομένα.

- Πόσο προσωπικό εργάζεται για την ανέγερση και ποιες οι ανάγκες εργοδότησης μετά τη λειτουργία του;

- Στο παρόν στάδιο, εργοδοτούνται 130 άτομα και αναμένουμε να ξεπεράσουν τα 200 πριν το τέλος Μαΐου. Με την ολοκλήρωση του και την λειτουργία των 150 καταστημάτων που θα στεγάζονται στο Nicosia Mall, προβλέπουμε τη δημιουργία πέραν των 1.200 θέσεων εργασίας. Η συμβολή του έργου στη στήριξη της απασχόλησης είναι αδιαμφισβήτητη.

- Ποιος ο ρόλος της Τράπεζας Κύπρου στην διαχείριση του εμπορικού κέντρου ως ο βασικός μέτοχος;

- Είναι γνωστό ότι η ανέγερση του Nicosia Mall συνέπεσε με την οικονομική κρίση και οι αρχικοί επενδυτές αντιμετώπισαν προβλήματα. Ως τράπεζα, είχαμε δύο επιλογές – να αφήσουμε το έργο ως έναν ημιτελή κατασκευαστικό όγκο, χωρίς ουσιαστική εμπορική αξία, ή να το αναλάβουμε και να χρηματοδοτήσουμε την ολοκλήρωσή του. Αποφασίσαμε να μετατρέψουμε ένα πρόβλημα σε ευκαιρία και λάβαμε τη στρατηγική απόφαση να επενδύσουμε όχι μόνο στην ολοκλήρωση του έργου, αλλά να επενδύσουμε –με επιπλέον χρήματα- στη δημιουργία ενός σύγχρονου εμπορικού κέντρου που θα είναι συγκρίσιμο με τα αντίστοιχα του εξωτερικού. Από αυτή την άποψη πήραμε ένα ζυγισμένο ρίσκο, καθώς πιστεύαμε εξ αρχής στη δυναμική του Nicosia Mall. Το αποτέλεσμα, εκτιμούμε, ότι μας δικαιώνει.

- Ποιο είναι το προφίλ του καταναλωτή στο οποίο θα απευθύνεται το Nicosia Mall;

- Το Nicosia Mall είναι ένας χώρος για όλους. Δημιουργούμε ένα σωστά διαμορφωμένο χώρο που στεγάζει μια μεγάλη ποικιλία των καταστημάτων, καλύπτοντας όλες τις ανάγκες του συγχρόνου καταναλωτή και όλες τις προτιμήσεις. Το Nicosia Mall ακολουθεί τα πρότυπα εμπορικών αναπτύξεων της Ευρώπης προσφέροντας στους επισκέπτες τη δυνατότητα να καλύψουν σε ένα χώρο, σε έναν προορισμό, όλες τις ανάγκες τους.

- Πότε θα είναι έτοιμο να δεχτεί τους πρώτους πελάτες του; Επιβεβαιώνετε για τα Χριστούγεννα του '18;

- Αυτό που μπορώ να σας πω είναι ότι το χρονοδιάγραμμά μας προβλέπει την λειτουργία του Mall το τελευταίο τρίμηνο του 2018. Σε κάθε περίπτωση αυτά τα Χριστούγεννα ο Κύπριος και οι επισκέπτες της χώρας μας, θα έχουν μια νέα επιλογή για τις αγορές τους.

-Σε ποιο βαθμό έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες αποπεράτωσης του έργου;

Η πρόοδος στις εργασίες είναι εμφανής, τουλάχιστον για όσους διέρχονται την περιοχή που φιλοξενεί το Nicosia Mall. Το έργο έχει μπει σε μια νέα φάση και προχωρά, πλέον, με γοργούς ρυθμούς. Οι κατασκευαστικές εργασίες αναμένονται να ολοκληρωθούν μέσα στους επόμενους μήνες.

- Εάν τελικά έχει επιτυχή πορεία, να αναμένουμε ότι η Τράπεζα Κύπρου θα παραδώσει τα κλειδιά σε άλλο επενδυτή; Εάν ναι, ποιο το χρονοδιάγραμμα που έχετε θέσει αναφορικά με την πώληση του μεριδίου σας;

- Ο ρόλος μιας τράπεζας δεν είναι να διαχειρίζεται εμπορικά κέντρα, συνεπώς ναι, θα υπάρξει πώληση του Mall την κατάλληλη στιγμή. Με την ευκαιρία θα ήθελα να σημειώσω ότι το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου αξιοποίησε τις δυνατότητες του για να δώσει λύση σε ένα πρόβλημα. Πρωταρχικός ρόλος μιας τράπεζας είναι η στήριξη της πραγματικής οικονομίας, αξιοποιώντας ορθολογικά τις καταθέσεις των πελατών της και τα κεφάλαια των μετοχών της. Στην προκειμένη περίπτωση αυτό πράξαμε. Η διαχείριση της περίπτωσης του Nicosia Mall αποτελεί απτό παράδειγμα.

Ο δρόμος προς την κάλπη

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο πρωθυπουργός κάποια στιγμή μέσα στο καλοκαίρι θα πάρει τη μεγάλη απόφαση, αν θα πάει σε εκλογές το φθινόπωρο ή τον Μάιο του 2019. Κανείς δεν αμφιβάλλει ότι θα ήθελε πραγματικά να φτάσει έως το τέλος της θητείας του. Ποιος θέλει να αφήσει εύκολα την καρέκλα του πρωθυπουργικού γραφείου, εκτός αν είναι πολύ χορτασμένος από εξουσία ή αν βλέπει τι έρχεται... Ο κ. Τσίπρας διατηρεί ανέπαφη την όρεξή του για την εξουσία, έστω και αν έχει χάσει επαφή με το κοινό αίσθημα. Οι στενοί συνεργάτες του αστειεύονται μεταξύ τους παρομοιάζοντας τον εαυτό τους με «μαχητές του ISIS», υπονοώντας ότι θα τα δώσουν όλα στη μάχη για τις εκλογές. Και επειδή έχουν δείξει ότι δεν έχουν κανέναν περιορισμό στα μέσα που χρησιμοποιούν, καλά θα κάνει η αντίπαλη πλευρά να τα περιμένει όλα. Ίσως, μάλιστα, να υπολογίζουν οι κυβερνώντες πως κάποια στελέχη της Ν.Δ. θα δείξουν ότι έχουν αυτό που ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης αποκαλούσε «ψυχή καρδερίνας».

> *Οι περισσότεροι πρωθυπουργοί διακατέχονται από ψευδαισθήσεις τους τελευταίους μήνες της παραμονής τους στην εξουσία.*

Ο κ. Τσίπρας ενδέχεται να κάνει, επίσης, μία τελευταία μικρή κωλοτούμπα πριν από τις επόμενες εκλογές. Να εξαγγείλει δηλαδή μονομερώς 13η σύνταξη, αυξήσεις σε δικαστές και ενστόλους, κατάργηση του μνημονιακού «ζουρλομανδύα» στη διοίκηση των τραπεζών και άλλα παρόμοια. Οι επιτελείς του θεωρούν ότι αυτές οι κινήσεις, σε συνδυασμό με τους άφθονους έμμεσους και άμεσους διορισμούς, θα μειώσουν πολύ τη διαφορά ή και θα ανατρέψουν τις προσδοκίες. Οι περισσότεροι πρωθυπουργοί διακατέχονται από ανάλογες ψευδαισθήσεις τους τελευταίους μήνες της παραμονής τους στην εξουσία. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει φτιάξει μία ισχυρή βάση και πελατεία, που όμως δεν έχουν σε τίποτα να κάνουν από πλευράς πάθους, μεγέθους και αφοσίωσης με το παλαιό ΠΑΣΟΚ.

Θα έχουμε βεβαίως και πολλά σκάνδαλα κάθε είδους. Σε αυτόν τον τομέα θα επαναλαμβάνεται το τροπάριο περί παλαιού σάπιου συστήματος, που απειλεί να επανέλθει στα πράγματα. Οι χειρισμοί στην υπόθεση της Novartis και οι πολλές διαρροές χωρίς αντίκρισμα έχουν προκαλέσει την αδιαφορία της κοινής γνώμης. Πρέπει να αποκαλυφθεί κάτι πολύ απτό και πολύ μεγάλο για να κάνει τη διαφορά.

Αυτή την ώρα, πάντως, έχει αρχίσει να δουλεύει ο νόμος του Μέρφι. Στην κυβέρνηση δεν βγαίνει τίποτα όπως το σχεδιάζει. Η ατζέντα είναι πέρα από τον έλεγχό της, σε αντίθεση με παλιότερες εποχές, όταν μπορούσε και την επέβαλλε. Οπως έχει συμβεί στις τελευταίες μεγάλες εκλογικές αναμετρήσεις, οι πολίτες φτάνουν σε ένα σημείο που ψηφίζουν για να φύγει κάποιος. Κανείς δεν ξέρει πότε και πώς η κοινή γνώμη κάνει αυτό το περίφημο κλικ, όταν χάνεται η όποια μαγεία στη σχέση του ψηφοφόρου με έναν πολιτικό ηγέτη και αρχίζουν η απέχθεια και ο θυμός. Το πιάνεις, όμως, σιγά σιγά στις συζητήσεις των ώριμων ψηφοφόρων, που δεν φανατίζονται και δεν είναι γενετικώς τροποποιημένοι υπέρ κάποιου κόμματος. Κανείς δεν ξέρει αν ο απόηχος αυτών των συζητήσεων θα φτάσει και πότε στο Μαξίμου. Ηδη πάντως βασικοί σύμβουλοι στοιχίζονται στις δύο όχθες της σχετικής συζήτησης. Η ώρα της απόφασης δεν αργεί.

Η παγίδα του «τέλους των μνημονίων»

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Ο,τι και αν σημαίνει η λήξη του τρίτου προγράμματος στήριξης –«απελευθέρωση», όπως θέλει να μας πείσει η κυβέρνηση, ή συνέχιση της επιτήρησης σε ακόμη πιο επικίνδυνο περιβάλλον, όπως λέει η αντιπολίτευση–, γεγονός είναι ότι οι Ελληνες είναι κουρασμένοι και απαισιόδοξοι. Επειτα από οκτώ χρόνια κρίσης, με ύφεση μεγαλύτερης διάρκειας απ' αυτήν της Μεγάλης Υφεσης της δεκαετίας του '30. Δύο πρόσφατες δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι οι περισσότεροι Ελληνες πιστεύουν ότι η χώρα οδεύει σε λάθος κατεύθυνση και χρειάζεται πρόωρες εκλογές αλλά, ενώ η Νέα Δημοκρατία έχει μεγάλο προβάδισμα, λίγοι φαίνονται να ελπίζουν σε πολλά στο άμεσο μέλλον.

Σύμφωνα με δημοσκόπηση της εταιρείας Pulse, που διεξήχθη μεταξύ 13-15 Μαΐου για λογαριασμό του ΣΚΑΪ, το 63% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η χώρα οδεύει (σίγουρα ή μάλλον) σε λάθος κατεύθυνση, ενώ το 27% πιστεύει ότι πηγαίνει σε σωστή κατεύθυνση. Οπως θα αναμενόταν, το 51% των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ πιστεύει ότι η πορεία της χώρας βαίνει σε σωστή κατεύθυνση, ενώ το 84% των ψηφοφόρων της Ν.Δ. πιστεύει το αντίθετο. Σύμφωνα με την Pulse, εάν οι εκλογές γίνονταν σήμερα, η πρόθεση ψήφου είναι 28,5% για τη Ν.Δ., 19% για τον ΣΥΡΙΖΑ, 7% για το Κίνημα Αλλαγής, 7% για τη Χρυσή Αυγή και 5,5% για το ΚΚΕ. Ο ίδιος πίνακας παρουσιάζει ένα σύνολο 23% όσων δήλωσαν ότι ήταν αναποφάσιστοι, ότι θα απείχαν, θα έριχναν λευκό ή άκυρο ή δεν απάντησαν. Απ' αυτούς, η Pulse εκτιμά ότι το 33% προέρχεται από τον ΣΥΡΙΖΑ και 6% από τη Ν.Δ. Εάν οι εκτιμήσεις είναι σωστές, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν μπορεί να ελπίζει στη σωτηρία από τον «επαναπατρισμό» ψήφων.

Επίσης, το Πολιτικό Βαρόμετρο της Public Issue, που διεξήχθη μεταξύ 23 Απριλίου και 7 Μαΐου, έδειχνε ότι το 77% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η χώρα πορεύεται σε λάθος κατεύθυνση. Το 51% πιστεύει ότι στους επόμενους 12 μήνες η οικονομική κατάσταση της χώρας θα επιδεινωθεί, ενώ το 55% πιστεύει ότι η προσωπική τους οικονομική κατάσταση θα χειροτερέψει. Το 56% εκτιμά ότι πρέπει να γίνουν βουλευτικές εκλογές σήμερα, σημειώνοντας αύξηση 10% σε σύγκριση με τρεις μήνες πριν, φθάνοντας στο υψηλότερο σημείο μετά τον Ιούνιο του 2012, σύμφωνα με την Public Issue. Ασχέτως πολιτικών προτιμήσεων, το 34% πιστεύει ότι μια κυβέρνηση της Ν.Δ. μπορεί να αντιμετωπίσει με καλύτερο τρόπο τα προβλήματα της χώρας, ενώ το 16% προτιμάει κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Αξίζει να σημειώσουμε ότι το 45% δεν πιστεύει σε ένα από τα δύο σχήματα.

Στην προτίμηση για καταλληλότερο πρωθυπουργό, 42% επιλέγουν τον Κυριάκο Μητσοτάκη, 26% τον Αλέξη Τσίπρα και 31% «κανέναν από τους δύο». Η Public Issue, όμως, σημειώνει μεγάλη άνοδο του «αντικομματισμού» από το 2015 έως σήμερα, με την εντύπωση ότι «όλα είναι εξαρτημένα από οικονομικά συμφέροντα» να φθάνει στο 35% των ερωτηθέντων, από 15% το 2015. Η δυσπιστία στον ΣΥΡΙΖΑ αυξήθηκε από 7% στο 18%, ενώ για τη Ν.Δ. κατέβηκε από 45% στο 25% η εμπιστοσύνη στον ΣΥΡΙΖΑ ότι είναι πιο κοντά στα συμφέροντα των περισσότερο αδύναμων κοινωνικών στρωμάτων έπεσε από 54% στο 15%, ενώ για τη Ν.Δ. ανέβηκε από 5% στο 15%.

Οι αριθμοί αυτοί δείχνουν ανθρώπους που θέλουν να δουν τέλος στη σημερινή κατάσταση, αλλά δεν γνωρίζουν πώς τα πράγματα θα βελτιωθούν. Ομως είναι σαφής η προτίμηση για τη Ν.Δ. και τον αρχηγό της, και είναι σημαντικό ότι ο ΣΥΡΙΖΑ χάνει και στο προνομιακό του πεδίο – τις αδύναμες κοινωνικές ομάδες. Πιθανώς η κόπωση των πολιτών δεν προέρχεται μόνο από τα οικονομικά προβλήματα που συσσωρεύονται, αλλά και από την επιδείνωση της καθημερινότητας. Θα είχε ενδιαφέρον να βλέπαμε πόσο οι πολίτες (των «αδύναμων στρωμάτων» και όχι μόνο της μεσαίας τάξης) δυσφορούν με την ανοχή που η κυβέρνηση δείχνει σε αντικοινωνικές και βίαιες συμπεριφορές, όπως είναι η κατάληψη περιοχών, η πυρπόληση λεωφορείων και τρόλεϊ και άλλες μορφές ανομίας. Γι' αυτό η «αφήγηση» του τέλους των μνημονίων είναι μια παγίδα που η κυβέρνηση έστησε στον εαυτό της. Τα προβλήματα της επόμενης μέρας θα μεγαλώνουν και δεν θα είναι μόνο οικονομικά.

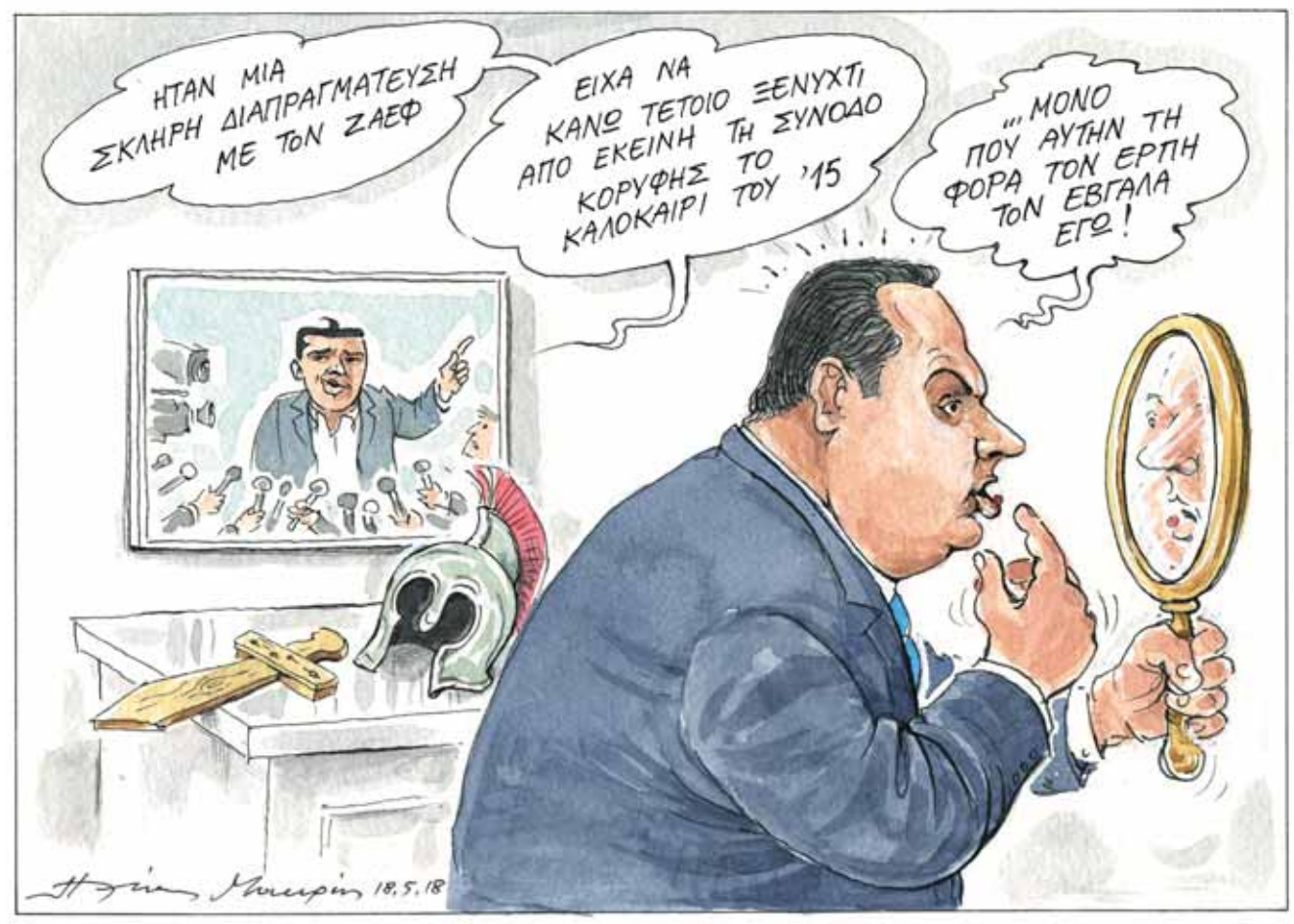

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Σε νέα περιδίνηση

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας πορεύεται προς την «αψίδα του θριάμβου» του, ολοκληρώνοντας την τελευταία αξιολόγηση, με την Ελλάδα να επιστέφει στις αγορές –ασχέτως τι σημαίνει αυτό– και έχοντας στο ενεργητικό του ίσως μια κάποια συμφωνία με τα Σκόπια.

Τα «επιτεύγματά» του δεν θα είναι ασφαλώς τα προδοκώμενα ούτε από τους ψηφοφόρους του ούτε από την πλειονότητα των Ελλήνων πολιτών – κάτι που θα καταγραφεί στις εκλογές οψέποτε διεξαχθούν. Θα είναι ωστόσο πλήρως εναρμονισμένα με τις επιδιώξεις των εταίρων μας, πρωτίστως στην Ε.Ε., αλλά και στο ΝΑΤΟ. Εξ ου και η στήριξη που του παρέχουν πλέον αφειδώς.

Ο κ. Τσίπρας και η κυβέρνησή του θα καθορίσουν εν ολίγοις την πορεία της Ελλάδος για τις επόμενες δεκαετίες. Το θέμα ήταν να μην είχε προκύψει στην πολιτική σκηνή. Αλλά αυτό συνετελέσθη, με ευθύνη πρωτίστως του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ., που αρχικώς τον υποτίμησαν ως πολιτικό αντίπαλο και στη συνέχεια ήσαν ανίκανα ως κόμματα να διαγνώσουν τη δυνατότητα ακραίας προσαρμοστικότητος του κ. Τσίπρα κατά την εναρμόνισή του με το ευρωπαϊκό κατεστημένο.

Θα ήταν όμως σφάλμα να προεξοφλήσει κάποιος ότι –έστω και με τους πρώτους ολέθριους ερασιτεχνισμούς της κυβερνήσεως του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ, αλλά και με τις τραγικές αστοχίες των κυβερνήσεων που προηγήθηκαν– εγγίζουμε το τέλος μιας μακράς δοκιμασίας που άρχισε το 2010.

Η Ευρωπαϊκή Ενωση που υφίστατο προ οκταετίας, η ομονοούσα στο επίπεδο της ηγεσίας, σε αγαστή συνεργασία με τις ΗΠΑ, υπό την προεδρία του Μπαράκ Ομπάμα τότε, έπαυσε να υφίσταται από καιρού. Και το περίφημο εκείνο πρόγραμμα διασώσεως της Ελλάδος είχε διαμορφωθεί με βάση κάποια πολιτικά και οικονομικά δεδομένα που πλέον δεν υφίστανται.

Η Βρετανία βρίσκεται σε πορεία εξόδου και ένας από τους βασικούς χρηματοδότες της Ε.Ε. θα παύσει πια να συνεισφέρει. Στην Ιταλία αναμένεται σχηματισμός κυβερνήσεως ακραίας, αντισυμβατικής και ευρωσκεπτικιστικής και οι ανησυχίες των αγορών έχουν επηρεάσει δυσμενώς και τα ελληνικά ομόλογα. Η τιμωρητική –άφρων από μιαν άποψη– πολιτική των Βρυξελλών έναντι της Πολωνίας ενδέχεται να οδηγήσει σε αντιπαραγωγική συσπείρωση τις χώρες του Βισεγκραντ, που αντιτάσσουν τη χριστιανική Ευρώπη στα πολυπολιτισμικά και πολυεθνικά ιδεολογήματα της Γερμανίας.

Αγωνίζονται οι εταίροι μας – και ο κ. Τσίπρας συμβάλλει με όλες του τις δυνάμεις– προκειμένου να κλείσουν τη «μαύρη τρύπα» των Δυτικών Βαλκανίων, εξ ου και η εργώδης προσπάθεια των Αθηνών να «ρυθμίσει» τα εκκρεμούντα θέματα με την ΠΓΔΜ και με την Αλβανία. Αλλά η πραγματική αστάθεια βρίσκεται ανατολικώς, όπου η απόφαση του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ να επιβάλει κυρώσεις στο Ιράν και η μεταφορά της πρεσβείας των ΗΠΑ στη Ιερουσαλήμ ενδέχεται να οδηγήσουν σε ακραίες καταστάσεις, με επιπτώσεις σοβαρότατες στην περιοχή και στην Ε.Ε.

Δεν είναι ώρα για θριάμβους, συνεπώς, ούτε να προεξοφλεί κανείς επιστροφή σε μια «κανονικότητα». Η Ευρώπη και ο χώρος περί την Ελλάδα ευρίσκονται σε περιδίνηση. Πλήρη ρευστότητα θα πρέπει να αναμένουμε, ενδεχομένως, διότι τα δεδομένα που υφίστανται έχουν ανατραπεί, ακόμη και εάν δεν προσμετρεί κανείς δυσάρεστες εκπλήξεις από την Τουρκία.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Δικαίωμα αντίστασης στον εκπεσμό

Ο,τι ονομάζουμε «ατομικό δικαίωμα» αφορά στο πεδίο της *συμπεριφοράς*: των πράξεων και των σχέσεων. Δεν έχει να κάνει με το πεδίο της *ύπαρξης*, τα δεδομένα φυσικά όρια του υπαρκτού. Εχω δικαίωμα να επιλέγω το κόμμα που ψηφίζω, την ιδεολογία που ασπάζομαι, το επάγγελμα που με ελκύει. Είναι α-νοησία να διεκδικήσω σαν «δικαίωμα» άλλο χρώμα ματιών ή ψηλότερο ανάστημα ή κοφτερότερο μυαλό. Ενα δικαίωμα που μπορώ να απαιτήσω, είναι να μην αλλάζουν οι συμπεριφορές απέναντί μου, επειδή είμαι κοντός, μαυρομάτης ή κάπως βραδύνους.

Δεν υπάρχει «δικαίωμα» χωρίς θεσμοποιημένο Δίκαιο. Δηλαδή, δίχως μια κοινή σύμβαση-συμφωνία που να ορίζει τι ακριβώς δικαιούμαστε όσοι αποδεχόμαστε τη σύμβαση. Για να λειτουργήσει η προστασία-κατασφάλιση ατομικού δικαιώματος, προϋποτίθεται κοινή δέσμευση όλων στις αρχές κοινού συστήματος Δικαίου.

Παρενθετικά να σημειωθεί (επειδή η αγραμματοσύνη πλεονάζει): Το «ατομικό δικαίωμα», όπως σήμερα το εννοούμε, ήταν άγνωστο (και αδιανόητο) στην Αρχαία Ελλάδα. Τα όσα προσπαθεί να κατασφαλίσει σήμερα η πληθώρα των «συστημάτων Δικαίου», απέρρεαν εκεί αυτονοήτως από την ιδιότητα (λειτούργημα) του «πολίτη». Ηταν τιμή και είχε «ιερότητα» η μετοχή στο «κοινόν άθλημα αληθείας» που ήταν η «πολιτική». Η πολιτική πραγμάτωνε την «πόλιν», δηλαδή τον «κατ' αλήθειαν βίον» – η οργάνωση και λειτουργία της συμβίωσης απηχούσε τη λογική αρμονία, τάξη και κάλλος της συμπαντικής κοσμιότητας, δηλαδή το «αληθινό» στοιχείο της πραγματικότητας. Φανέρωνε τον *τρόπο* του *αθανατίζειν*, την «όντως αλήθεια».

Ομως, ιστορικά θριάμβευσε (και σήμερα κυριαρχεί παγκόσμια) η αντιστροφή των όρων εκείνου του πολιτισμού: η προτεραιότητα της *χρησιμότητας* και όχι της *αλήθειας*, η θωράκιση του *ατόμου*, όχι η χαρά της *κοινωνίας*. Σίγουρα, με τη νομική κατασφάλιση των ατομικών δικαιωμάτων του κάθε ανθρώπου αναχαιτίστηκε ο εφιαλτικός πρωτογονισμός των μεσαιωνικών στη Δύση κοινωνιών. Απλώς, για την ελληνική συνείδηση, το ιστορικό αυτό επίτευγμα καθολίκευσης των «ατομικών δικαιωμάτων» δεν παύει να είναι *προπολιτικό*, στους αντίποδες του «πολιτικού αθλήματος αληθείας»: της *δημοκρατίας*.

Η συνείδηση της ελληνικής διαφοράς γίνεται απρόσιτη, από τη στιγμή που η «ελευθερία» ταυτίζεται με το «δικαίωμα» ανεμπόδιστων ατομικών επιλογών – επιλέγω αυτό που εγώ θέλω, εγώ κρίνω, εγώ αποφασίζω, εγώ εκτιμώ, προτιμώ, ορέγομαι. Για να συλλάβουμε το χαώδες εύρος της διαφοράς, ας θυμηθούμε τον «ελληνικότατο» ορισμό του Ντοστογιέβσκι: «Υπάρχει μία και μόνο ελευθερία: *να ελευθερωθεί ο άνθρωπος από τον εαυτό του*», δηλαδή από την ιδιοτέλεια, τις φυσικές αναγκαιότητες (ή ενστικτώδεις ενορμήσεις) που ο Φρόυντ τις ονομάτισε: ορμή της αυτοσυντήρησης, ορμή της κυριαρχίας-επιβολής, ορμή της ηδονής.

Ευτυχώς η *φύση* βάζει ανυπέρθετους φραγμούς στην ψευδαίσθηση παντοδυναμίας, που οικοδομεί στον άνθρωπο η μέθη των ακαταμάχητων «ατομικών δικαιωμάτων» του. Υπάρχουν πάμπολλα φυσικά δεδομένα, δηλαδή παράγοντες που ο άνθρωπος δεν τους επιλέγει, τους υφίσταται, πρέπει να τους δεχθεί συνειδητοποιώντας τη σχετικότητα των υπαρκτικών του δυνατοτήτων: Δεν διαλέγει το φύλο του, δεν διαλέγει τη μάνα και τον πατέρα του, τα θεμελιώδη για τη συγκρότηση του ψυχισμού του αρχέτυπα (anima - animus) που θα τον καθορίζουν ισοβίως. Δεν διαλέγει τη *γλώσσα* (μητρική) που θα δομήσει - αρθρώσει (structurer, λέει ο Lacan) τις συνειδητές *και ασυνείδητες* επιγνώσεις του. Ούτε την κοινωνία διαλέγει στην οποία θα πρωτοενταχθεί ούτε τη χρονική - ιστορική περίοδο όπου θα μετάσχει.

Είναι δεδομένοι και ανυπέρβλητοι οι προκαθορισμοί και οι δεσμεύσεις της φυσικής μας ύπαρξης, αλλά και αδίστακτος ο εγωτικός πρωτογονισμός του ανθρώπου, το γάντζωμά του σε απαιτήσεις φαντασιωσικής παντοδυναμίας: Το φυσικά ανέφικτο θέλει να το κάνει κατά σύμβαση εφικτό, για να ικανοποιηθεί το «γούστο» του, να γίνει «δικαίωμα» η ετσιθελική του οίηση. Ψηφίζει νόμους για να επιβάλει και κατοχυρώσει σαν «φυσικό» το κραυγαλέα αφύσικο, να αποφασίζει η εξουσία (η πλειοψηφία της Βουλής) ότι μπορεί ένας άντρας να λειτουργήσει σαν μάνα και μια γυναίκα να ασκήσει πατρότητα – ωσάν η μητρότητα και η πατρότητα να είναι απλώς ρόλοι ή «συμπεριφορές», όχι λειτουργίες.

Παρακμή του ανθρώπινου είδους, που ακκίζεται σαν μασκαράτα ντυμένη την αναίδεια του «εκσυγχρονισμού» και της «προόδου». Κι όποιος τολμήσει αντίσταση στην απανθρωπία, εξοντώνεται σαν «συντηρητικός», «ακροδεξιός», «φασίστας». Αλλά, κυρίως, άβυσσος μωρίας, επαρχιώτικη μικρόνοια που ξιπάζεται, ότι έτσι «θα κερδίσει τις εντυπώσεις» ή και την ψήφο του κοινωνικού περιθωρίου. Δεν αποκλείεται, αφού η λογική του πάτου οδηγεί νομοτελειακά στον απόπατο, να δούμε, σε επόμενη συγκυβέρνηση των γαλαζοπράσινων «προοδευτικών δυνάμεων» νομοσχέδιο, που θα αναγνωρίζει στους άνδρες «δικαίωμα» στην *περίοδο* ή στον θηλασμό και στις γυναίκες «δικαίωμα» στη μυστακοφορία!

Οταν τους θεσμούς και τις λειτουργίες της δημοκρατίας τούς ελέγχει ολοκληρωτικά η κομματοκρατία, τότε η ελπίδα για απελευθέρωση και παλιγγενεσία είναι μόνο ερώτημα: Ποιος θα πείσει την πλειονότητα των βουλευτών, να πειθαρχήσουν σε μια διετούς διάρκειας «υπηρεσιακή» κυβέρνηση ακομμάτιστων τεχνοκρατών, που θα έχει εντολή να «επανιδρύσει» το κράτος. Θα ελέγχει το κοινοβούλιο, την κυβέρνηση, αλλά δεν θα την έχει εκλέξει.

Πικρή αλήθεια, πικρό το φάρμακο. Αλλά μόνο για κάποιες εκατοντάδες ανάλγητων βασανιστών μας. Βολεμένων θαυμάσια χάρη στην αδράνεια των πολλών.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Disney

Κλασικές ιστορίες
κόμικς με πρωταγωνιστές
τους ήρωες του κόσμου της Disney

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται ξανά στην Καθημερινή
με 10 διαφορετικές Κλασικές Ιστορίες για όλη την οικογένεια.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 27 ΜΑΪΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Γρίφος είναι η συμμετοχή του ΔΝΤ

Τα τρία βασικά σενάρια για τα οποία προετοιμάζονται στις Βρυξέλλες πριν από το κρίσιμο Eurogroup της 24ης Μαΐου

Των **ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ** *και* **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Με τη συμμετοχή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στο ελληνικό πρόγραμμα να παραμένει θολή ακόμα και σήμερα, λίγες μέρες πριν από το κρίσιμο Eurogroup της 24ης Μαΐου, αυτή τη στιγμή τρία είναι τα βασικά σενάρια για τα οποία προετοιμάζονται στις Βρυξέλλες.

Σενάριο πρώτο: Να μην επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των δανειστών όσον αφορά τα μέτρα για την ελάφρυνση του ελληνικού χρέους, καθώς το ΔΝΤ ζητάει μια πιο άμεση και ουσιαστική μείωση ως όρο για την πλήρη συμμετοχή του στο ελληνικό πρόγραμμα. Τέλος του μήνα το Ταμείο με μια πολύ «ευγενική» ανακοίνωση θα πει λίγο-πολύ ότι δεν μπορεί να συμμετάσχει στο ελληνικό πρόγραμμα, καθώς κρίνει το χρέος της χώρας μη βιώσιμο. Αυτή θα ήταν μια πολύ αρνητική εξέλιξη για την ελληνική οικονομία για δύο σημαντικούς λόγους. Πρώτον, το ΔΝΤ είναι ο βασικός σύμμαχος της Ελλάδος στην ελάφρυνση του χρέους και ο μεγαλύτερος μοχλός πίεσης στις Βρυξέλλες για περαιτέρω μέτρα που θα καταστήσουν το ελληνικό χρέος βιώσιμο. Μια έξοδος του Ταμείου θα έχει ως αποτέλεσμα η Ελλάδα να πάρει μικρότερη ελάφρυνση. Και δεύτερον, οι αγορές που χρειάζονται τη σφραγίδα της αξιοπιστίας του ΔΝΤ όσον αφορά τη βιωσιμότητα του χρέους, πιθανόν να αυξήσουν το κόστος δανεισμού σε επίπεδα απαγορευτικά. Αυτή τη στιγμή αξιωματούχοι του ΔΝΤ προκρίνουν αυτό το σενάριο ως το πλέον πιθανό.

Οι συνεχείς αναθεωρήσεις προς τα κάτω των προβλέψεων για τον ρυθμό ανάπτυξης δεν βοηθούν το Ταμείο να αποφασίσει θετικά.

Σενάριο δεύτερο: Επιτυγχάνεται συμφωνία για την ελάφρυνση του ελληνικού χρέους μέχρι το τέλος του μήνα που θα ικανοποιεί και το ΔΝΤ. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο επικεφαλής του ευρωπαϊκού τμήματος του Ταμείου Πόουλ Τόμσεν, θα βρεθεί δύο μέρες πριν από το Eurogroup στις Βρυξέλλες για μία τελευταία προσπάθεια διαπραγματεύσεων. Στο σενάριο αυτό το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ συνέρχεται αρχές Ιουνίου και εγκρίνει την έναρξη πλήρους προγράμματος στην Ελλάδα με ημερομηνία λήξης 20 Αυγούστου που λήγει και το ευρωπαϊκό σκέλος του προγράμματος. Η Ελλάδα λαμβάνει τη μεγαλύτερη δυνατή ελάφρυνση χρέους και οι αγορές αντιδρούν θετικά στην επιβεβαίωση της βιωσιμότητας του χρέους και από το «αυστηρό» ΔΝΤ.

Σενάριο τρίτο: Δεν επιτυγχάνεται συμφωνία για την ελάφρυνση του χρέους μέχρι το τέλος του μήνα, το ΔΝΤ δεν συμμετέχει με χρηματοδότηση στο ελληνικό πρόγραμμα αλλά η συμφωνία για το χρέος γίνεται αργότερα. Αυτό το σενάριο συζητήθηκε σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» στις εαρινές συναντήσεις του ΔΝΤ, όπου επισημάνθηκε ότι σε αυτή την περίπτωση το Ταμείο δεν θα προλάβει μεν να μπει στο ελληνικό πρόγραμμα και να ολοκληρώσει μία αξιολόγηση, αλλά μπορεί παρ' όλα αυτά να πετύχει εκ των υστέρων συμφωνία για το θέμα του χρέους που θα ενίσχυε την αξιοπιστία της Ελλάδας στην έξοδο στις αγορές.

Σημαντικός παράγοντας για τη συμφωνία με το ΔΝΤ είναι η στάση που θα κρατήσει το Βερολίνο. Σύμφωνα με πληροφορίες, στο περιθώριο της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. την Πέμπτη στη Σόφια, η Γερμανίδα καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ άφησε να εννοηθεί στον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα ότι η Γερμανία επιθυμεί τη συμμετοχή του Ταμείου και θα καταβάλει προσπάθεια να συγκεραστούν οι διαφορές των δύο πλευρών.

Ο νέος Γερμανός υπουργός Οικονομικών Ολαφ Σολτς ακολουθεί μια ιδιαίτερα επιφυλακτική και σκληρή στάση στα περισσότερα θέματα. Σε αντίθεση με τον προκάτοχό του Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, που μπορεί να έθετε αυστηρές προϋποθέσεις αλλά αν τις πληρούσε ο συνομιλητής του τότε υπήρχε συμφωνία, ο νέος υπουργός φαίνεται να μη δέχεται καν να διαπραγματεύεται ορισμένους όρους, καθιστώντας την ήδη δύσκολη συμφωνία δυσκολότερη.

Η αξιολόγηση στο Χίλτον

Οι συνεχείς αναθεωρήσεις προς τα κάτω των προβλέψεων για τον ρυθμό ανάπτυξης δεν βοηθούν το ΔΝΤ να αποφασίσει θετικά για τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα, καθώς επιβαρύνουν το σενάριο βιωσιμότητας του χρέους. Ηδη, όπως αποκάλυψε την Πέμπτη στο Χίλτον αξιωματούχος του οικονομικού επιτελείου, μέσα σε ένα εξάμηνο η κυβέρνηση αναθεώρησε την πρόβλεψή της για τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας το 2018 κατά μισή μονάδα, στο 2% από 2,5%, κάτι που θα αποτυπωθεί στο νέο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα. Πιο απαισιόδοξος είναι άλλος, γνωστός και κατά τεκμήριο αξιόπιστος φορέας στην Ελλάδα, ο οποίος εκτιμά πλέον ότι ο ρυθμός θα είναι 1,7%, ένα μέγεθος στο οποίο συγκλίνουν, σύμφωνα με πληροφορίες και νεότερες εκτιμήσεις των θεσμών.

Τα μεγέθη αυτά τείνουν να δικαιώσουν τις απαισιόδοξες προβλέψεις του Ταμείου για την ανάπτυξη (1% μακροπρόθεσμα) που βγάζει το χρέος μη βιώσιμο. Μόνο αν η Ευρώπη αποφάσιζε μια πολύ γενναία ελάφρυνση του χρέους, θα μπορούσε να αλλάξει η ανάλυση του ΔΝΤ και να καταλήξει σε θετικό αποτέλεσμα για τη βιωσιμότητά του, παρά τη χαμηλή πτήση του ΑΕΠ. Αυτή τη στιγμή, αυτό δείχνει πολύ δύσκολο.

Εν τω μεταξύ, εκκρεμεί η απόφαση του Ταμείου για το αν θα χρειαστεί ή όχι να επισπευσθεί η μείωση του αφορολογήτου από 1/1/2019. Ο αξιωματούχος του οικονομικού επιτελείου το απέκλειε την Πέμπτη, αλλά αυτό μένει να επιβεβαιωθεί από το ίδιο το Ταμείο, το οποίο –σύμφωνα με πληροφορίες– δεν συμμερίζεται τις υπερβολικά αισιόδοξες εκτιμήσεις της κυβέρνησης για τα υπερπλεονάσματα.

Ο αξιωματούχος μίλησε για υπέρβαση του στόχου του 3,5% του ΑΕΠ το 2019 και τα επόμενα χρόνια, (με δεδομένο ότι θα μειωθούν οι συντάξεις από 1/1/2019) μετά και την εφαρμογή των αντιμέτρων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται περιθώριο για επιπλέον φορολογικές ελαφρύνσεις και στοχευμένες παρεμβάσεις στις δαπάνες, όπως είπε. Δεν διευκρίνισε, όμως, αν συμφωνεί και το ΔΝΤ ότι θα υπάρξει υπέρβαση.

Κυβέρνηση και θεσμοί επιχείρησαν στο Χίλτον να συμφωνήσουν στη λίστα των προαπαιτουμένων που μπορούν να κλείσουν έως τις 21 Ιουνίου. Οσα παραμείνουν εκκρεμή θα διαμορφώνουν τον καμβά της επόμενης μέρας.

Προαπαιτούμενα

Εκτός από το δημοσιονομικό σκηνικό, κυβέρνηση και θεσμοί επεχείρησαν την περασμένη εβδομάδα στο Χίλτον να συμφωνήσουν στη λίστα των προαπαιτουμένων που μπορούν να κλείσουν έως το Eurogroup της 21ης Ιουνίου. Για τον σκοπό αυτό, η κυβέρνηση προτίθεται να καταθέσει στη Βουλή πολυνομοσχέδιο. Οσα από τα 88 προαπαιτούμενα δεν θα κλείσουν έως τότε διαμορφώνουν τον καμβά της επόμενης μέρας, μετά το μνημόνιο, με τις δεσμεύσεις που θα παρακολουθούνται στο πλαίσιο της μεταμνημονιακής εποπτείας. Σε αυτές εκτιμάται ότι θα περιλαμβάνεται μια σειρά από ιδιωτικοποιήσεις που καθυστερούν, όπως το Ελληνικό και η ΔΕΗ, αλλά και το Κτηματολόγιο και οι αλλαγές στελεχών στη δημόσια διοίκηση. Εφόσον επικρατήσουν οι θέσεις της Γερμανίας, όπως όλα δείχνουν, οι δημοσιονομικές επιδόσεις, όπως και οι μεταρρυθμίσεις που θα απαρτίζουν το μεταμνημονιακό πλαίσιο, θα είναι συνδεδεμένες με τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους. Σε περίπτωση αστοχίας ή υπαναχώρησης έναντι των συμφωνηθέντων, θα ανακαλούνται ή δεν θα εφαρμόζονται τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους.

Μακεδονία του Προφήτη Ηλία

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Ξανά, λοιπόν, στο ίδιο σημείο. Πάλι η λύση του ονοματολογικού με την καθ' ημάς ΠΓΔΜ φαίνεται να είναι κοντά. Με μία διαφορά, ωστόσο, η οποία επηρεάζει την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα: ότι τώρα συζητείται και το όνομα «Ilindenska Republica Makedonija». Από πλευράς των δικών μας θέσεων και ανησυχιών, πρόκειται, νομίζω, για την προτιμότερη από τις προτεινόμενες ονομασίες. Αν η εκτίμησή μου ευσταθεί, τότε η προοπτική της λύσης γίνεται ακόμη ελκυστικότερη στο εσωτερικό της χώρας μας και, συνεπώς, είναι λογικό να περιμένουμε αναταράξεις στις πολιτικές ισορροπίες που αφορούν το συγκεκριμένο θέμα.

Ο όρος «Ilindenska», που σημαίνει «του Ιλιντεν», τοποθετεί το σημερινό, ανεξάρτητο κράτος της Μακεδονίας στη σωστή ιστορική και εθνολογική βάση. Αυτό που υποδηλώνει είναι ότι η συγκεκριμένη Μακεδονία δεν είναι η Μακεδονία εκείνων που πιστεύουν ότι είναι οι απόγονοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου, αλλά η Μακεδονία των ντόπιων Σλαβόφωνων που διεκδίκησαν την αυτονομία της περιοχής από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, με τη εξέγερση του «Ilinden» το 1903. (Βεβαίως, υποδηλώνει και την ύπαρξη αντίστοιχης εθνότητας. Αλλά, εφόσον πράγματι θέλουμε το γειτονικό κράτος να έχει σταθερές βάσεις, πώς γίνεται να αρνηθούμε την εθνική τους υπόσταση;)

Η γεωγραφική περιοχή της Μακεδονίας ήταν το «μήλον της Εριδος» του σκληρού εθνικού ανταγωνισμού Ελλάδος και Βουλγαρίας κατά τα τέλη του 19ου αιώνα.

Το αίτημα για ανεξάρτητη Μακεδονία –ούτε ελληνική ούτε βουλγαρική, δηλαδή αυτή που τελικά προέκυψε με τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας το 1992– γεννήθηκε ως παράγωγο αυτής της σύγκρουσης. Η εξέγερση του 1903 κατά των Οθωμανών έγινε την ημέρα του Προφήτη Ηλία (Ilinden), με σκοπό να προκληθεί η παρέμβαση των μεγάλων δυνάμεων υπέρ της αυτονομίας της Μακεδονίας, κάτι που δεν επετεύχθη. Εντούτοις, η εξέγερση έβαλε στην εικόνα των Βαλκανίων έναν νέο εθνικισμό, συγκεχυμένο μεν, ιδίως ως προς τα όρια με τον βουλγαρικό, αλλά διακριτό.

Μετά 115 χρόνια, μόνο τους ιστορικούς ενδιαφέρει πια ο ακριβής προσδιορισμός της ανάμειξης του βουλγαρικού παράγοντα στην εξέγερση. Τα κριτήρια εθνικού προσδιορισμού ήταν τότε ρευστά: «Στη Μακεδονία, η φυλή (race) είναι ένα πολιτικό κόμμα», έγραψε, γύρω στο 1900, ο σερ Τσαρλς Ελιοτ, ένας σπουδαίος Βρετανός διπλωμάτης της εποχής. Και το πολιτικό κόμμα, με την έννοια του Ελιοτ, που δικαιώθηκε μακροπρόθεσμα, ήταν εκείνο που υποστήριξε την ανεξαρτησία της Μακεδονίας για τους σλαβόφωνους-Μακεδόνες κατοίκους της. Ενώ για χρόνια η επέτειος της εξέγερσης (εθνική επέτειος στην ΠΓΔΜ) γιορταζόταν και από τη Βουλγαρία, ανταγωνιστικά προς τη Μακεδονία, πέρυσι για πρώτη φορά οι πολιτικές ηγεσίες των δύο χωρών γιόρτασαν την επέτειο μαζί – απόδειξη ότι όσο αυξάνεται η απόσταση του χρόνου, μειώνεται η απόσταση των θέσεων.

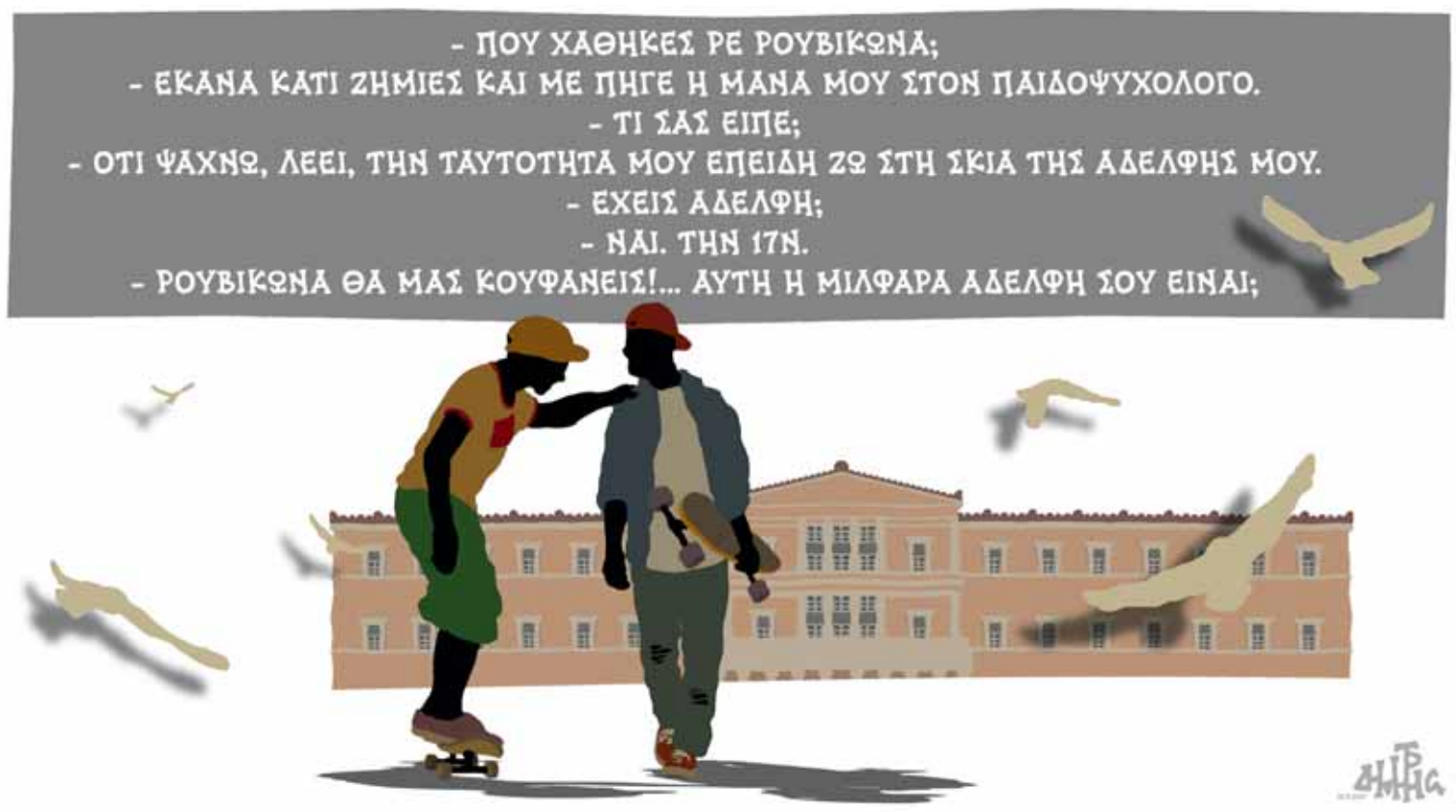

Μέσα σε αυτό το ιστορικό πλαίσιο τοποθετεί την υπάρχουσα ανεξάρτητη Μακεδονία ο προσδιορισμός «Ilindenska». Κατευνάζει, ώς έναν βαθμό, τους φόβους των Ελλήνων Μακεδόνων, αλλά και της αντιπολίτευσης στα Σκόπια, και έτσι καθιστά τον συμβιβασμό πιο ελκυστικό και για τις δύο πλευρές.

Το «Ilindenska» ανακατεύει τη διάταξη των πολιτικών δυνάμεων στην Ελλάδα γύρω από το ζήτημα. Οσο ελκυστικότερη είναι η λύση, τόσο χειρότερα για τη Ν.Δ., η οποία, με τις εκλογές να φαίνονται στον ορίζοντα, δεν υπάρχει περίπτωση να επιτρέψει διαρροές ψηφοφόρων προς δεξιότερα. Ελπίζει, επομένως, ότι τα πέραν της ονομασίας (erga omnes, αλλαγή συντάγματος) δεν θα διασφαλίζονται επαρκώς, ώστε η άρνησή της να είναι δικαιολογημένη. Στο ΚΙΝΑΛ, η ήδη υπάρχουσα δυναμική υπέρ της λύσης ενισχύεται περισσότερο. Τέλος, οι ΑΝΕΛ απλώς στέκονται ακίνητοι και κοιτάζουν τον τάφο τους.

Ολα αυτά, βέβαια, τα συζητούμε για sport, επειδή είναι Κυριακή και δεν ξέρω από ποδόσφαιρο. Διότι στο τέλος, όποτε και αν είναι αυτό το τέλος, όλοι Μακεδονία θα τη λέμε. Γι' αυτό έχει σημασία ο συμβιβασμός, που ετοιμάζεται τώρα, να είναι δίκαιος.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Στη δίνη της «Ilindenska Makedonija»

Το βασικό σενάριο επίλυσης του ονοματολογικού βρίσκει απήχηση στα Σκόπια, αλλά και σημαντικά εμπόδια στην Αθήνα

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η «Republica Ilindenska Makedonija», ως αμετάφραστη εκδοχή της «Δημοκρατίας της Μακεδονίας του Ιλιντεν» (αγγλιστί «Ilinden Macedonia»), αποτελεί μεν το βασικό σενάριο επίλυσης της ονοματολογικής διαφοράς Ελλάδας και ΠΓΔΜ σε αυτή τη φάση, προϋποθέτει, δε, την ολοκλήρωση ενός οδικού χάρτη, ο οποίος έχει αρκετά βήματα και μια πιθανή χρονική διάρκεια αρκετών μηνών. Αρχικά πρέπει να σημειωθεί ότι τη συγκεκριμένη εκδοχή λύσης παρουσίασε ο πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ Ζόραν Ζάεφ στον Έλληνα ομόλογό του Αλέξη Τσίπρα, κατά το πρόσφατο μπαράζ επαφών τους στο περιθώριο της Συνόδου Ε.Ε. - Δυτικών Βαλκανίων στη Σόφια. Για την ηγεσία της γειτονικής χώρας η παραπομπή στην εθνογένεση των Σλαβομακεδόνων είναι μια λύση προκειμένου να καμφθούν οι αντιδράσεις των εθνικιστών του VMRO-DPMNE. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, η νέα ονομασία θα πάει προς ψήφιση στη Βουλή της ΠΓΔΜ και αναμένεται να εγκριθεί. Επειδή εικάζεται ότι η πλειοψηφία θα είναι άνετη, ήδη πριν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα τέλη Ιουνίου, η Βουλή της ΠΓΔΜ θα κληθεί να αναθεωρήσει και το Σύνταγμα (απαιτούνται 80 από τις 120 έδρες), προκειμένου να περιλαμβάνει τη νέα ονομασία, άρα να διασφαλίζει και την ελληνική ανησυχία για το «erga omnes».

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, η νέα ονομασία θα πάει προς ψήφιση στη Βουλή της ΠΓΔΜ και αναμένεται να εγκριθεί.

Για τη στάση που θα τηρήσει η ελληνική πλευρά υπάρχουν αρκετές εκτιμήσεις. Για την ελληνική κυβέρνηση η συγκεκριμένη ονομασία θεωρείται βάση συζήτησης που μπορεί να οδηγήσει σε βιώσιμη λύση. Η Ν.Δ., όπως φάνηκε από τις δηλώσεις του προέδρου της Κυριάκου Μητσοτάκη, δεν είναι διατεθειμένη να στηρίξει την εκδοχή της «Μακεδονίας του Ιλιντεν», καθώς τη θεωρεί ευθέως αλυτρωτική πρόταση. Ως εκ τούτου, ερώτημα είναι τι θα πράξει εφόσον η πρόταση αυτή έλθει στη Βουλή. Ένα άλλο ερώτημα είναι τι ακριβώς προτίθεται να πράξουν ο υπουργός Εθνικής Αμυνας Πάνος Καμμένος και οι ΑΝΕΛ. Εκτιμάται ότι αρχικά ο κ. Καμμένος θα διατηρήσει κάποιες αποστάσεις, δίχως, ωστόσο, να δημιουργήσει προβλήματα στη συγκυβέρνηση. Σημαντικό ρόλο στην προώθηση της λύσης διαδραματίζει ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς, ενώ φαίνεται ότι οι Αμερικανοί στηρίζουν πλήρως το σχέδιο που βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο τραπέζι.

Οι Αλβανοί της ΠΓΔΜ φαίνεται να μην έχουν πρόβλημα με το νέο σχέδιο, αν και η τελική στάση τους δεν είναι διαμορφωμένη. Αλλωστε, ο Αλβανός αναπληρωτής πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ για τις Ευρωπαϊκές Υποθέσεις Μπουγιάρ Οσμάνι ήταν παρών στη Σόφια και σε μεγάλο μέρος της διαπραγμάτευσης ανάμεσα στους κ. Τσίπρα και Ζάεφ. Αν και στη βουλγαρική πλευρά υπάρχουν ορισμένες αντιδράσεις, φαίνεται ότι το Σύμφωνο Φιλίας ανάμεσα σε Σόφια και Σκόπια, βάσει του οποίου η Εξέγερση του Ιλιντεν του 1903 θεωρείται κοινή κληρονομιά των δύο χωρών, αμβλύνει τις διαφωνίες.

Αν πράγματι το σχέδιο εγκριθεί στα κοινοβούλια και των δύο χωρών και προχωρήσει κατ' αυτόν τον τρόπο, τότε η ΠΓΔΜ αφενός μπορεί να λάβει πρόσκληση για το ΝΑΤΟ στη σύνοδο του Ιουλίου, αφετέρου να της κοινοποιηθεί και μια ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων για την Ε.Ε. στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που θα πραγματοποιηθεί στα τέλη Ιουνίου.

Εως τότε και εφόσον υπάρξει λύση, οι δύο πρωθυπουργοί θα συναντηθούν στις Πρέσπες, προκειμένου να ανακοινώσουν ότι συμφωνούν στην κατεύθυνση της συγκεκριμένης λύσης (Μακεδονία του Ιλιντεν). Επίσης, θα έχουν συναντηθεί ακόμα μία φορά οι υπουργοί Εξωτερικών των δύο χωρών. Ο κ. Κοτζιάς, μάλιστα, θα επιστρέψει στην Αθήνα έπειτα από δέκα ημέρες και ένα εντατικό γύρο επαφών σε ΗΠΑ, Βρυξέλλες, Βερολίνο και Παρίσι.

Στο μικροσκόπιο η ερμηνεία της Ιστορίας

Η «Republica Ilindenska Makedonija» είναι, αν μη τι άλλο, μια νέα ονομασία που τέθηκε στο τραπέζι και, ως εκ τούτου, ευλόγως κατέλαβε εξ απήνης όλους όσοι παρακολουθούν την επίπονη διαπραγμάτευση των τελευταίων μηνών. Παρά το γεγονός ότι πλέον και από τις δύο πλευρές η ονομασία παρουσιάζεται ως εξέλιξη των τελευταίων 24ώρων, παρεμφερείς εκδοχές είχαν συζητηθεί και κατά τη διάρκεια των πολλών, διαδοχικών συναντήσεων ανάμεσα στους δύο υπουργούς Εξωτερικών Ελλάδας και ΠΓΔΜ Νίκο Κοτζιά και Νίκολα Ντιμιτρόφ και τα επιτελεία τους.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, σκοπός ήταν ήδη από την πρώτη συνάντηση της Βιέννης και σε γνώση του προσωπικού απεσταλμένου του γ.γ. του ΟΗΕ Μάθιου Νίμιτς, να βρεθεί ένας προσδιορισμός για τη νέα εκδοχή της ΠΓΔΜ, ο οποίος θα αποσπά την ΠΓΔΜ από τον αρχαϊσμό και θα τη συνδέει με την νεότερη, σλαβική ιστορία της χώρας. Στο τραπέζι κάποια στιγμή έπεσε και η ιδέα της «Μακεδονίας του Κρουσόβου», παραπέμποντας στη βασική πόλη όπου εκδηλώθηκε η εξέγερση του Αν Λια (Προφήτη Ηλία) το καλοκαίρι του 1903. Πρόκειται, φυσικά, για την εξέγερση του Ιλιντεν, το οποίο, πλέον, αμετάφραστο, συζητείται ως προσδιορισμός στη νέα ονομασία της ΠΓΔΜ.

Το πολιτικό πρόβλημα

Το πρόβλημα και σε αυτή την ονομασία αφορά την Ιστορία. Αλλωστε, το στοιχείο της ερμηνευτικής της ιστορίας είναι αυτό που έχει καθορίσει τις διαπραγματεύσεις για το συγκεκριμένο ζήτημα, τα τελευταία 25 χρόνια. Η εξέγερση του Ιλιντεν το 1903 (20 Ιουλίου με το Ιουλιανό, 2 Αυγούστου με το Γρηγοριανό ημερολόγιο – σημειώνεται ότι οι Σλαβομακεδόνες εορτάζουν την εξέγερση με το παλιό ημερολόγιο) περιγράφεται στην κύρια αφήγηση της ελληνικής Ιστορίας ως μια εξέγερση που υποκίνησε η Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση, με σκοπό να οδηγήσει την ευρισκόμενη υπό οθωμανική κυριαρχία Μακεδονία στα χέρια των Βουλγάρων. Οι Σλαβομακεδόνες, από τη δική τους πλευρά, θεωρούν ότι η Εξέγερση του Ιλιντεν είναι χρονικό σημείο γένεσης της νεότερης ιστορίας τους. Αν και η εξέγερση πνίγηκε στο αίμα από τους Οθωμανούς (εξέλιξη την οποία το τότε ελληνικό κράτος αντιμετώπισε με κάποια ανακούφιση, καθώς ανέσχεσε τον βουλγαρικό επεκτατισμό), είναι σαφές ότι εντάσσεται στις συγκρούσεις που προηγήθηκαν των Βαλκανικών Πολέμων με σκοπό την ενσωμάτωση της Μακεδονίας στα εθνικά κράτη της περιοχής, στην Ελλάδα, στη Βουλγαρία και στη Σερβία (η οποία μετεξελίχθηκε σε Γιουγκοσλαβία).

Το βασικό πολιτικό πρόβλημα που δημιουργεί στην κυβέρνηση η «Ilindenska Makedonija» είναι η δράση των κομιτατζήδων, εκείνων τουλάχιστον που δρούσαν με σκοπό να σπρώξουν τους ελληνικούς πληθυσμούς προς τη Βουλγαρία. Για τους Σλαβομακεδόνες είναι πιο ευκρινής η παραπομπή στο αμιγώς «δικό τους», «δεύτερο Ιλιντεν» που είναι η δράση της αντιναζιστικής οργάνωσης του 1944, με φορέα την «Αντιφασιστική Συνέλευση της Λαϊκής Απελευθέρωσης της Μακεδονίας», η οποία είναι γνωστή με το ακρωνύμιο ASNOM και προηγήθηκε για λίγο της ίδρυσης της «Λαϊκής Δημοκρατίας της Μακεδονίας» από τον Τίτο. Το αρνητικό με τη συγκεκριμένη ιστορική αναφορά (η οποία περιλαμβάνεται ήδη στο προοίμιο του συντάγματος της ΠΓΔΜ) είναι ότι στόχος της ASNOM ήταν, μεταξύ άλλων, η δημιουργία μιας ενιαίας «Μακεδονίας» η οποία θα περιελάμβανε το σύνολο της γεωγραφικής περιοχής με αυτή την ονομασία, δηλαδή την ελληνική, τη βουλγαρική και την αλβανική.

Στο κείμενο της τελικής συμφωνίας, η Εξέγερση του Ιλιντεν θα μπορούσε να περιγραφεί ως μια στιγμή ξεσηκωμού των υπόδουλων λαών της περιοχής ενάντια στην οθωμανική κυριαρχία.

Είναι απολύτως σαφές ότι αυτές οι πτυχές είναι προβληματικές, γι' αυτό και η Αθήνα ζητεί διακριτή και ουσιαστική διασφάλιση για την αποκήρυξη οποιασδήποτε εδαφικής διεκδίκησης εκ μέρους της ΠΓΔΜ.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις έμπειρων παρατηρητών και διπλωματών με μακροχρόνια αντίληψη για την υπόθεση του Μακεδονικού, στο κείμενο της τελικής συμφωνίας η Εξέγερση του Ιλιντεν θα μπορούσε να περιγραφεί ως μια στιγμή ξεσηκωμού των υπόδουλων λαών της περιοχής ενάντια στην οθωμανική κυριαρχία. Να περιγραφεί δηλαδή το Ιλιντεν ως μέρος μιας γενικότερης εξέγερσης Σλαβομακεδόνων, Βουλγάρων, Βλάχων αλλά και Ελλήνων εναντίον της οθωμανικής κατοχής της Μακεδονίας, όχι μόνο με τα εθνικά αλλά και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά που είχε. Σε κάθε περίπτωση, τέτοιου είδους συζητήσεις κρύβουν ήδη αρκετές παγίδες και η κυβέρνηση θα αντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες να εξηγήσει ακόμα και στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, ιδιαίτερα στους βουλευτές της Βόρειας Ελλάδας, τη νέα κατάσταση.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΟΣ

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΟΘΥΠΟΥΡΓΟΥ / ANDREA BONETTI

Εφόσον υπάρξει πρόοδος το επόμενο διάστημα, οι πρωθυπουργοί Ελλάδας και ΠΓΔΜ Αλέξης Τσίπρας και Ζόραν Ζάεφ θα συναντηθούν στις Πρέσπες, προκειμένου να ανακοινώσουν ότι συμφωνούν στην κατεύθυνση της λύσης στο όνομα «Republica Ilindenska Makedonija».

Ευρωπαϊκά εμπόδια για Αλβανία - ΠΓΔΜ

Η Σύνοδος Ε.Ε. - Δυτικών Βαλκανίων και οι πολλαπλές εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν εκ παραλλήλου στη Σόφια το τριήμερο από την περασμένη Τετάρτη έως την Παρασκευή, ανέδειξαν τα συνολικά αδιέξοδα της ευρωπαϊκής πολιτικής στην περιοχή, αλλά και τις αποκλίνουσες απόψεις που έχουν γι' αυτήν τα κράτη της Δύσης. Οσοι παρακολούθησαν τη Σύνοδο έμειναν απογοητευμένοι, καθώς αντιλήφθηκαν ότι στην πραγματικότητα η ευρωπαϊκή προοπτική των έξι κρατών των Δυτικών Βαλκανίων (ΠΓΔΜ, Αλβανία, Μαυροβούνιο, Κόσοβο, Σερβία και Βοσνία-Ερζεγοβίνη) είναι –αν μη τι άλλο– ακόμα πολύ μακρινή. Κατά τη διάρκεια της Συνόδου την Πέμπτη, οι χώρες οι οποίες προέβαλλαν τις πλέον σοβαρές αντιστάσεις στην πιθανότητα νέας διεύρυνσης ήταν η Γαλλία και η Ολλανδία. Βασικά επιχειρήματα των Γάλλων και των Ολλανδών είναι οι τελευταίες διευρύνσεις της Ε.Ε., οι οποίες έχουν δημιουργήσει μια ανισορροπία ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση. Πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα θεωρούν τις χώρες του Βισεγκραντ και κυρίως την Ουγγαρία και την Πολωνία, οι οποίες ουσιαστικά ακυρώνουν την πρόοδο για τη διαχείριση ζητημάτων, όπως το προσφυγικό.

«Μη επίλυση ισούται με μη συμμετοχή», δήλωσε στην «Κ» για τις διμερείς διαφορές των υποψήφιων χωρών ο επίτροπος για τη Διεύρυνση Γιοχάνες Χαν.

Η Σύνοδος του Ιουνίου

Οι συγκεκριμένες ενστάσεις, αλλά και οι γενικότερες ανησυχίες των μεγάλων κρατών της Δύσης για το οργανωμένο έγκλημα στα Δυτικά Βαλκάνια είναι, επίσης, τροχοπέδη για την ενταξιακή προοπτική των έξι κρατών. Στη Σύνοδο του ερχόμενου Ιουνίου κρίνεται η πορεία της Αλβανίας και της ΠΓΔΜ. Τότε, όπως εξήγησε στην «Κ» ο επίτροπος για τη Διεύρυνση Γιοχάνες Χαν (σε ένα δείπνο Ευρωπαίων δημοσιογράφων που έγινε την περασμένη Τετάρτη στη Σόφια), θα κριθεί μεν η πορεία των δύο χωρών, αλλά με έναν τρόπο ο οποίος κάθε άλλο παρά θα οδηγεί στην απρόσκοπτη και ευθεία κατεύθυνσή τους προς την Ευρώπη. Αντιθέτως, η πορεία τους θα κριθεί αυστηρότατα και σε πολλά και περίπλοκα στάδια. Κατ' αρχάς, οι Βρυξέλλες θέλουν να αποφύγουν πάση θυσία επανάληψη ενός σεναρίου Βουλγαρίας - Ρουμανίας, οι οποίες έχουν ενταχθεί στην Ευρώπη με ένα καθεστώς αυξημένης επιτήρησης.

Για τα Τίρανα και τα Σκόπια υπάρχει μια ενδεικτική ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων (2023,) η οποία θα οδηγούσε στη πολυπόθητη είσοδο στην Ε.Ε. το 2025. Θα πρέπει αρχικά να γίνει αναλυτική εξέταση του κοινοτικού κεκτημένου για τις συγκεκριμένες χώρες. Πρακτικά, σημαίνει ότι τον Ιούνιο Αλβανία και ΠΓΔΜ θα λάβουν μια θετική σύσταση για έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε. Η πλέον πρόσφατη εμπειρία αφορά την Κροατία, οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις της οποίας διήρκεσαν σχεδόν οκτώ χρόνια. Είναι απολύτως σαφές ότι για την Αλβανία και την ΠΓΔΜ, οι διαπραγματεύσεις ίσως διαρκέσουν περισσότερο.

Οπότε ακόμη και αν Σκόπια και Τίρανα λάβουν ημερομηνία έναρξης ενταξιακών διαπραγματεύσεων τον ερχόμενο Ιούνιο, η ολοκλήρωσή τους είναι μια άλλη υπόθεση. Σε γενικές γραμμές, στην Κομισιόν υπάρχει συναντίληψη ως προς το εξής: Αν μία από τις δύο χώρες αποτύχει να λάβει πρόσκληση τον ερχόμενο Ιούνιο, τότε αυτό θα συμπαρασύρει και την άλλη. Εν ολίγοις, αν η ΠΓΔΜ λάβει πρόσκληση τον Ιούνιο, αυτό ενδεχομένως να ωφελήσει και την Αλβανία, η οποία ήταν το πιο δύσκολο θέμα στη Σύνοδο που έγινε στη Σόφια πριν από λίγες ημέρες. Ειδικά η Γαλλία θεωρεί την αποτελεσματική καταπολέμηση της μαφίας από την Αλβανία προϋπόθεση για να «ξεκλειδώσει» τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις.

Ωστόσο, από την Κομισιόν τονίζουν ότι η πολιτική ανοικτών θυρών είναι πιο αποτελεσματική από τη διαιώνιση της εκκρεμότητας. «Είτε θα εξάγουμε σταθερότητα είτε θα εισάγουμε αστάθεια», είπε στην «Κ» ο κ. Χαν, επισημαίνοντας ότι η ανάλυση της γενικότερης κατάστασης δείχνει ότι –παρά τα υπαρκτά προβλήματα– κάθε μία από τις χώρες της περιοχής έχουν κάνει πρόοδο, ιδιαίτερα σε σύγκριση με δύο ή παραπάνω χρόνια παλιότερα. Αν και παραδέχεται ότι στην περιοχή δρουν εξωτερικές επιρροές, εκτιμά ότι «η κύρια πηγή αστάθειας ενυπάρχει στην ίδια την περιοχή». Παρά τη γενικότερη θετική στάση, η Κομισιόν παραμένει προσηλωμένη στην αρχή των μηδενικών διμερών προβλημάτων. «Καμία χώρα δεν πρόκειται να μπει στην Ε.Ε. εάν νωρίτερα δεν έχει επιλύσει τις διμερείς διαφορές της με τους γείτονές της», εξηγεί ο κ. Χαν. Και ξεκαθαρίζει: «Μη επίλυση ισούται με μη συμμετοχή».

Οριοθέτηση ΑΟΖ

Επί του πρακτέου, γίνεται αντιληπτό ότι αρκετοί στην Ε.Ε. θα προτιμούσαν να αναλάβει το κόστος της διάσπασης της ομοφωνίας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο η Ελλάδα με αφορμή τις διμερείς διαφορές που έχει τόσο με την ΠΓΔΜ όσο και με την Αλβανία. Ως προς την Αλβανία, ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς πριν από λίγες ημέρες, αλλά και ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας την περασμένη Πέμπτη, επισήμαναν πως σε ό,τι αφορά τις διμερείς διαφορές υπάρχει σημαντική πρόοδος στην οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης, στην άρση του εμπολέμου και στα δικαιώματα της ελληνικής εθνικής μειονότητας στη γειτονική χώρα.

Β.Ν.

Βήμα στο άγνωστο για την Ιταλία

Η Λέγκα επέβαλε τις θέσεις της στη συγκυβέρνηση με τα 5 Αστέρια, σε ένα πρόγραμμα ασύμβατο με την Ευρωζώνη

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

«Αν ο Μπέπε Γκρίλο θέλει να κάνει πολιτική, ας κατέβει στις εκλογές να δούμε πόσες ψήφους θα μαζέψει». Μία δεκαετία μετά την υπεροπτική παραίνεση στελέχους του ιταλικού Δημοκρατικού Κόμματος προς τον κωμικό που ενοχλούσε με τα καυστικά του σχόλια, το Κίνημα που ίδρυσε ο Γκρίλο βρίσκεται ένα βήμα πριν από την εξουσία. Το συμβόλαιο συγκυβέρνησης που συνήψε την Παρασκευή ο επικεφαλής του Κινήματος 5 Αστέρων, Λουίτζι ντι Μάιο, με τον επικεφαλής της Λέγκας του Βορρά, Ματέο Σαλβίνι, αναμένεται να παρουσιαστεί αύριο στον πρόεδρο της Δημοκρατίας Σέρτζιο Ματαρέλα, σε μια συνάντηση από την οποία κατά πάσα πιθανότητα θα προκύψει και το όνομα του πρωθυπουργού.

Σε μια ιστορικής σημασίας αναδιάταξη του πολιτικού σκηνικού, οι δύο δυνάμεις που επέκριναν με σφοδρότητα το ιταλικό και το ευρωπαϊκό πολιτικό κατεστημένο, αντλώντας ψήφους η πρώτη κυρίως από τα αριστερά και η δεύτερη κυρίως από τα δεξιά, βρίσκονται για πρώτη φορά επιφορτισμένες με καθήκοντα διακυβέρνησης. Το πολιτικό προσωπικό των 5 Αστέρων δεν είχε έως τώρα καμία κυβερνητική εμπειρία, ενώ η Λέγκα είχε συμμετάσχει παλαιότερα σε κεντροδεξιές κυβερνήσεις, αλλά από πολύ μειονεκτικότερη θέση και με άλλη ηγεσία. Τώρα η σφραγίδα του Ματέο Σαλβίνι στο πρόγραμμα είναι πολύ εντονότερη από το πολιτικό βάρος του 17% που συγκέντρωσε στις εκλογές της 4ης Μαρτίου.

EPA / ALESSANDRO DI MEO

Η σφραγίδα του Ματέο Σαλβίνι και της Λέγκας του Βορρά στο πρόγραμμα είναι εντονότερη, αφού το Κίνημα των 5 Αστέρων δεν είχε έως τώρα κυβερνητική εμπειρία.

Αναταράξεις

Ο σχηματισμός αυτός οδηγεί αναπόφευκτα σε αναταράξεις στις σχέσεις της Ιταλίας με τις Βρυξέλλες, για την ώρα μόνο φραστικού τύπου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό που συνέβη την περασμένη Δευτέρα, όταν, σε διάστημα λίγων ωρών, τρεις Ευρωπαίοι επίτροποι απηύθυναν έντονες προειδοποιήσεις προς τους Ιταλούς διαπραγματευτές να σεβαστούν τις ευρωπαϊκές συνθήκες στα ζητήματα της οικονομικής διακυβέρνησης και του μεταναστευτικού. Η ξαφνική οργή εξηγήθηκε όταν διέρρευσε το προσχέδιο της συμφωνίας, στο οποίο οι δύο εταίροι ζητούσαν να εξεταστεί το ενδεχόμενο αποχώρησης χώρας από την Ευρωζώνη και το ενδεχόμενο να παγώσει η εξυπηρέτηση του τμήματος του ιταλικού χρέους που έχει στην κατοχή της η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Πολύ σύντομα, οι αξιώσεις αυτές αφαιρέθηκαν από το σύμφωνο, ενώ στην τελική μορφή του, το κεφάλαιο για την Ευρώπη είναι πολύ πιο ήπιο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η πορεία που χαράσσουν τα δύο κόμματα είναι συμβατή με τις επιταγές των Βρυξελλών.

Αύριο αναμένεται να παρουσιαστεί στον Σέρτζιο Ματαρέλα το συμβόλαιο που συνήψαν τα δύο κόμματα.

Στις 4 Μαρτίου, οι Ιταλοί ψήφισαν ότι «δεν πάει άλλο» και αυτό ανταναχλάται στο κυβερνητικό πρόγραμμα, που προσφέρει σαρωτική μείωση της φορολογίας, κατάργηση των προγραμματισμένων αυξήσεων του ΦΠΑ, κατάργηση της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης με την οποία είχε ανεβεί η ηλικία συνταξιοδότησης, επίδομα ανεργίας και σύνταξη απορίας ύψους 780 ευρώ τον μήνα, μέτρα στήριξης των νέων οικογενειών κτλ. Το συμβόλαιο διακυβέρνησης περιγράφει επίσης, χωρίς να το ονομάζει, ένα παράλληλο σύστημα πληρωμών (minibot) για την ενίσχυση της ρευστότητας, ενώ δεσμεύει την εκκολαπτόμενη ιταλική κυβέρνηση να ζητήσει από τις Βρυξέλλες αναθεώρηση των κανόνων για τα ελλείμματα. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του ινστιτούτου CPI, ο «λογαριασμός» αυτών των δεσμεύσεων ανέρχεται σε 108 έως 125 δισ. ευρώ, την ώρα που οι Βρυξέλλες έχουν ακριβώς αντίθετες απαιτήσεις από την Ιταλία, ζητώντας μεγάλα πρωτογενή πλεονάσματα για τις επόμενες δεκαετίες.

Σε 108-125 δισ. υπολογίζεται ο «λογαριασμός» των δεσμεύσεων, ενώ οι Βρυξέλλες ζητούν μεγάλα πλεονάσματα.

Ακόμη και αν οι δεσμεύσεις του συμφώνου εφαρμοστούν –πράγμα αδύνατο–, οι ψηφοφόροι των 5 Αστέρων θα διερωτηθούν πού πήγε η υπόσχεση για ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (μετατράπηκε σε επίδομα ανεργίας με περιουσιακά κριτήρια, μέγιστη διάρκεια δύο ετών και υποχρέωση αποδοχής τριών προτάσεων εργασίας) και με ποιον τρόπο η μείωση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή από το 43% στο 20% θα βοηθήσει τα χαμηλά εισοδήματα. Δεν αποκλείεται ο πρωθυπουργός να προέλθει από τα 5 Αστέρια, αλλά η επίδραση της Λέγκας στην πολιτική που θα ακολουθήσει είναι ισχυρή – και δεν έχουμε φθάσει καν στο μεταναστευτικό.

Το μεταναστευτικό

Εκεί αναμένεται το δεύτερο πεδίο σύγκρουσης με την Ευρωπαϊκή Ενωση, καθώς η συμφωνία συγκυβέρνησης ζητάει να μην καταφθάνουν τα καράβια που διασώζουν πρόσφυγες στη Μεσόγειο κατευθείαν στα ιταλικά λιμάνια, αλλά να πηγαίνουν και σε λιμάνια άλλων χωρών, ενώ αμφισβητεί τον κανονισμό του Δουβλίνου, με βάση τον οποίο οι αιτήσεις ασύλου υποβάλλονται στη χώρα πρώτης υποδοχής.

Το κυβερνητικό πρόγραμμα ζητάει από τη μία πλευρά διαφάνεια στα κονδύλια για τους πρόσφυγες, τα οποία διασπαθίζονται από μαφίες, και από την άλλη υποστηρίζει πως 500.000 παράτυποι μετανάστες μπορούν να κλειστούν σε προαναχωρησιακά κέντρα (που δεν υπάρχουν) και να απελαθούν. Για τους δε Ρομά, υιοθετείται άλλη μία μαγική «λύση» –διάλυση όλων των καταυλισμών–, επίσης χωρίς να είναι σαφές τι θα απογίνουν εν συνεχεία. Το κάδρο συμπληρώνει η υπόσχεση για δωρεάν παιδικούς σταθμούς μόνο στις οικογένειες Ιταλών, ώστε να διευκολυνθεί η δημιουργία μιας παράλληλης κοινωνίας μη ενσωματωμένων ανθρώπων, την οποία υποτίθεται ότι η νέα κυβέρνηση απεύχεται.

Ποιοι... εξαιρούνται από την κυβέρνηση

Το σύμφωνο διακυβέρνησης περιλαμβάνει στο προοίμιο αυστηρό κώδικα δεοντολογίας, ο οποίος προβλέπει ότι στην κυβέρνηση δεν μετέχουν άτομα που έχουν καταδικαστεί έστω και πρωτοδίκως για σοβαρά αδικήματα, δεν μετέχουν τέκτονες και δεν μετέχουν άτομα των οποίων τα συμφέροντα έρχονται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις του αξιώματός τους. Σε μία κίνηση θεατρικού χαρακτήρα, οι δύο επικεφαλής, Ντι Μάιο και Σαλβίνι, εξέλαβαν τον όρο «συμβόλαιο με τον λαό» στην κυριολεξία του, δίδοντας στο σύμφωνο συγκυβέρνησης μορφή συμβολαίου, το οποίο πρόκειται να υπογράψουν ενώπιον συμβολαιογράφου – σαν αυτό να βοηθούσε με οποιονδήποτε τρόπο στην εφαρμογή του.

Μια γέφυρα ένωσε Ρωσία και Κριμαία

Την εγκαινίασε οδηγώντας ο Πούτιν

Οι τσάροι το ονειρεύτηκαν, ο Χίτλερ το προσπάθησε, ο Στάλιν παρομοίως. Τελικά, εκείνος που το πέτυχε ήταν ο Βλαντιμίρ Πούτιν. Η κατασκευαστική τεχνολογία του 21ου αιώνα και η ιδιαίτερη σημασία της Κριμαίας για τον ένοικο του Κρεμλίνου οδήγησαν σε ένα από τα ταχύτερα κατασκευαστικά «σπριντ» στην ιστορία της χώρας, με στόχο το δύσκολο έργο της γεφύρωσης των Στενών του Κερτς.

Η γέφυρα 19 χιλιομέτρων στον Κιμμέριο Βόσπορο (όπως ήταν γνωστά στην αρχαιότητα τα στενά που χωρίζουν την Αζοφική Θάλασσα από τον υπόλοιπο Εύξεινο Πόντο) εξυπηρετεί τον γεωπολιτικό στόχο της ένωσης της Ρωσίας με την Κριμαία. Η χερσόνησος, που η Ρωσία προσάρτησε το 2014, ήταν συχνά αποκομμένη από τη Ρωσία λόγω θαλασσοταραχής, μια πραγματικότητα που ενέτεινε την απομόνωσή της, σε συνδυασμό με τα κλειστά σύνορα προς την Ουκρανία.

Η οικονομική κατάσταση της Ρωσίας είναι δεινή, λόγω και των διεθνών κυρώσεων, αλλά ο Πούτιν δεν φείσθηκε χρημάτων προκειμένου να ολοκληρωθεί, σε διάστημα 25 μηνών το μεγαλύτερο τμήμα της γέφυρας. Ο ίδιος ο Ρώσος πρόεδρος πήρε το τιμόνι φορτηγού και βρέθηκε επικεφαλής της πρώτης διάσχισης της γέφυρας από πομπή τροχοφόρων οχημάτων. Το σιδηροδρομικό κομμάτι αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη του 2019.

Το κόστος της γέφυρας υπολογίζεται στα 7 δισ. δολάρια, ενώ το μήκος της την τοποθετεί στην κορυφή του καταλόγου με τις μακρύτερες οδικές και σιδηροδρομικές γέφυρες της Ευρώπης, ξεπερνώντας τη γέφυρα Βάσκο ντα Γκάμα στην Πορτογαλία. Στο μεγαλύτερο μέρος της, η γέφυρα βρίσκεται κοντά στην επιφάνεια της θάλασσας, ενώ ο μοναδικός δίαυλος ναυσιπλοΐας είναι κάτω από το τοξωτό τμήμα.

Το γεγονός ότι μέσω της γέφυρας αυτής, η Ρωσία οριοθετεί την πρόσβαση προς την Αζοφική Θάλασσα, που ανήκει στην Ουκρανία, προξένησε τις διαμαρτυρίες του Κιέβου, ενώ οι δυτικές πρωτεύουσες αξιοποίησαν την ευκαιρία των εγκαινίων για να θυμίσουν ότι η προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία παραβιάζει το διεθνές δίκαιο. Η Ρωσία υποστηρίζει ότι η χερσόνησος ήταν ανέκαθεν ρωσική και ότι είχε μεταβιβαστεί στην Ουκρανία ως συμβολικό «δώρο» την περίοδο που δεν υπήρχαν σύνορα ανάμεσα στις σοβιετικές σοσιαλιστικές δημοκρατίες. Στο μεταξύ, στη συνάντηση με τη Γερμανίδα καγκελάριο Μέρκελ στο Σότσι την Παρασκευή, ο Πούτιν αποδέχθηκε την αποστολή διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης στην Ανατολική Ουκρανία, ανοίγοντας τον δρόμο για την εκτόνωση των εντάσεων.

Στα 7 δισ. δολάρια υπολογίζεται το κόστος της κατασκευής, ενώ το σιδηροδρομικό κομμάτι θα είναι έτοιμο το 2019.

REUTERS, AP

Η γεφύρωση των στενών του Κερτς

Η γέφυρα του Κερτς είναι ένα έργο υψηλής πολιτικής σημασίας για τη Ρωσία, που προσάρτησε την Κριμαία το 2014.

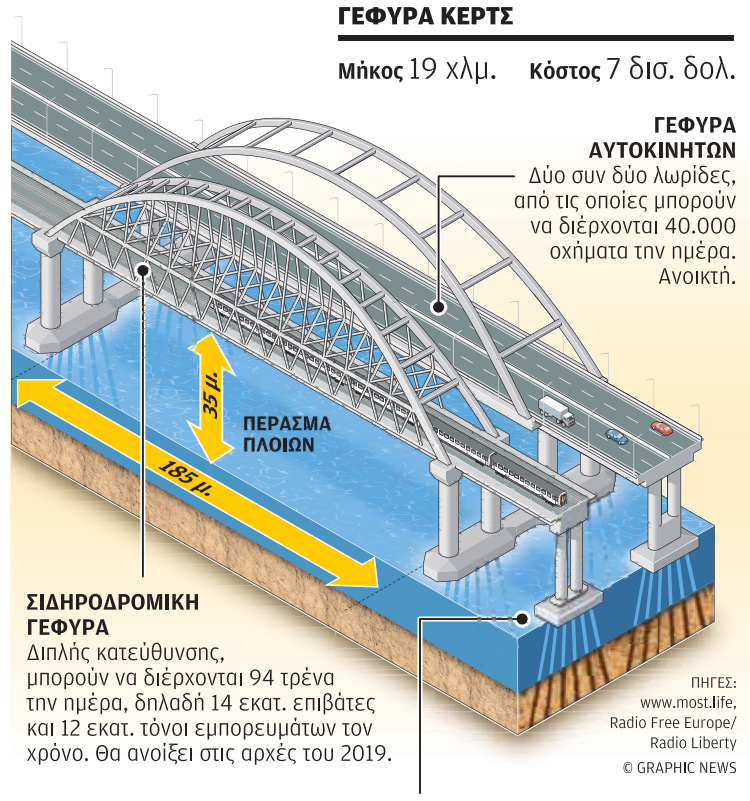

ΠΥΛΩΝΕΣ στήριξης, μέγιστου ύψους 56 μ., με μεγάλα κενά μεταξύ τους για να περνούν τα ισχυρά ρεύματα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε νέες περιπέτειες Μαδρίτη - Βαρκελώνη

«Καθαρός» πρόεδρος στην Καταλωνία

Δεν λένε να προσέχουμε τι ευχόμαστε γιατί μπορεί και να το πάθουμε; Το τελευταίο πάθημα του Μαριάνο Ραχόι επιβεβαιώνει τη λαϊκή σοφία. Την περασμένη εβδομάδα, ο Ισπανός πρωθυπουργός ευχήθηκε να αποκτήσει η Καταλωνία έναν «καθαρό» πρόεδρο, δηλαδή κάποιον που δεν θα είναι ούτε φυλακισμένος ούτε εξόριστος λόγω της ανάμειξής του στο εγχείρημα του περασμένου Οκτωβρίου για απόσχιση από το ισπανικό κράτος. Από τον περασμένο Δεκέμβριο, όταν οι οπαδοί της ανεξαρτησίας επικράτησαν εκ νέου στις τοπικές εκλογές, η αυτόνομη περιοχή ήταν ακυβέρνητη: οι διαδοχικοί υποψήφιοι πρόεδροι δεν μπορούσαν να γίνουν αποδεκτοί από τη Μαδρίτη, καθώς ενέπιπταν σε μία από τις δύο κατηγορίες.

Τελικά, το τοπικό Κοινοβούλιο έκανε την υπέρβαση την περασμένη Δευτέρα, εκλέγοντας πρόεδρο της Καταλωνίας τον Κιμ Τόρα, που δεν βαρύνεται με κατηγορίες ενώπιον της ισπανικής Δικαιοσύνης. Ωστόσο, η εξέλιξη αυτή μάλλον δεν χαροποίησε τον συντηρητικό πρωθυπουργό της Ισπανίας.

Στο Βερολίνο

Ο 55χρονος εκδότης που ανέλαβε τα ηνία της ατίθασης περιοχής είναι θερμός θιασώτης της απόσχισης. Το πρώτο του ταξίδι, την επομένη κιόλας της εκλογής του, ήταν στο Βερολίνο, όπου έσπευσε να συναντήσει τον αυτοεξόριστο ηγέτη των αυτονομιστών Κάρλες Πουτζντεμόν. Στην κοινή συνέντευξη Τύπου που ακολούθησε, ο Τόρα περιέγραψε τον εαυτό του ως «υπηρεσιακό πρόεδρο» και υποσχέθηκε ότι θα κινήσει γη και ουρανό ώστε να επιστρέψει στο αξίωμά του ο «φυσικός» ηγέτης της περιοχής, Πουτζντεμόν. Την Πέμπτη, μετά την τελετή της ορκωμοσίας του, δήλωσε ότι θα μείνει «πιστός στην εντολή της 1ης Οκτωβρίου», δηλαδή του αμφιλεγόμενου δημοψηφίσματος, ώστε «να δημιουργήσουμε τη Δημοκρατία της Καταλωνίας».

Ηχηρές διακηρύξεις, αλλά πολύ δύσκολο να εφαρμοστούν, όπως ο ίδιος αντιλαμβάνεται. Από την 1η Οκτωβρίου, οι Καταλανοί είναι διχασμένοι σε δύο σχεδόν ισοδύναμα στρατόπεδα, κάτι που επιβεβαίωσε και η οριακή εκλογή του Τόρα, με 66 ψήφους έναντι 65. Με τέτοιο συσχετισμό δυνάμεων δεν φτιάχνεται εύκολα ανεξάρτητο κράτος, όταν μάλιστα η Μαδρίτη καραδοκεί για να διαλύσει εκ νέου την καταλανική αυτονομία στην πρώτη κίνηση του Τόρα που θα υπερβεί τις κόκκινες γραμμές.

Εμμένει στην ανεξαρτησία ο Κιμ Τόρα, που ανέλαβε τα ηνία ως «υπηρεσιακός» πρόεδρος, στη θέση του εξόριστου Κάρλες Πουτζντεμόν.

Από την άλλη, και ο Μαριάνο Ραχόι βρίσκεται σε δύσκολη θέση, καθώς δεν μπορεί να απορρίπτει εσαεί κάθε πολιτική διαπραγμάτευση με τη Βαρκελώνη. Το μόνο βέβαιο είναι ότι η ένταση γύρω από το Καταλανικό απέχει πολύ από το σημείο της εκτόνωσης.

REUTERS, EL PAIS

Ενας πυρομανής Τραμπ μέσα σε πυριτιδαποθήκη

Ενταφιάζει το Παλαιστινιακό και ωθεί το Ισραήλ σε ρήξη με το Ιράν

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Η εναλλαγή των εικόνων που μετέδιδαν τα διεθνή μίντια την περασμένη Δευτέρα αποτελούσε πρόκληση για κάθε πολιτισμένη συνείδηση. Στην Ιερουσαλήμ, η Ιβάνκα Τραμπ, ντυμένη θά 'λεγε κανείς για πάρτι στον πύργο του πατέρα της, γιόρταζε μαζί με τον Μπέντζαμιν Νετανιάχου τη μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας, κίνηση που ενταφιάζει κάθε ελπίδα για λύση του Παλαιστινιακού στη βάση των δύο κρατών. Την εναρκτήρια προσευχή απήγγειλε ο Ρόμπερτ Τζέφρες, ένας πάστορας από το Ντάλας, που έλεγε κάποτε ότι ο Ιουδαϊσμός, όπως και το Ισλάμ και ο Ινδουισμός, οδηγεί τους ανθρώπους «στον αιώνιο αποχωρισμό από τον Θεό, στην Κόλαση». Οσο για το κλείσιμο των εγκαινίων, επελέγη ο τηλε-ευαγγελιστής Τζον Χάτζι, που έχει υποστηρίξει δημοσίως ότι ο Χίτλερ επελέγη από τον Θεό για να οδηγήσει τους Εβραίους πίσω στον τόπο της καταγωγής τους. Την ίδια ώρα, στη γειτονική Γάζα, ο ισραηλινός στρατός άνοιγε πυρ εναντίον άοπλων διαδηλωτών, σκοτώνοντας 60 από αυτούς και τραυματίζοντας χιλιάδες, στη χειρότερη σφαγή των τελευταίων χρόνων.

Για να πούμε την αλήθεια, δεν ήταν η μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας που προκάλεσε την

Αργά ή γρήγορα, οι Παλαιστίνιοι θα προσανατολιστούν σε έναν αγώνα «αντι-απαρτχάιντ».

εκατόμβη. Οι Παλαιστίνιοι είχαν ξεκινήσει δυναμικές διαδηλώσεις στα σύνορα με το Ισραήλ έξι εβδομάδες νωρίτερα. Κίνητρό τους ήταν η απελπισία για την καθημερινή φρίκη δίχως τέλος που ζουν σε αυτή την ανοιχτή φυλακή, αντιμέτωποι με τον φονικό αποκλεισμό που έχει επιβάλει το Ισραήλ με τη συνενοχή της Αιγύπτου και του συνόλου, σχεδόν, των αραβικών ηγεσιών. Η διεθνούς αναγνώρισης δημοσιογράφος Αμίρα Χας της ισραηλινής Haaretz περιέγραφε το θέαμα που άφησε αποσβολωμένους τους Δυτικούς ανταποκριτές: χιλιάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά να βαδίζουν προς τον θάνατο, παρότι οι μπροστινοί τους έπεφταν από σφαίρες των δυνάμεων κατοχής.

Μοιραία επιλογή

Γεγονός είναι ότι η μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ αποτελεί πράξη μεγίστης πολιτικής σημασίας. Με αυτή την κίνηση του Τραμπ, οι ΗΠΑ έχασαν μεμιάς τον ρόλο της βασικής δύναμης μεσολάβησης στο Μεσανατολικό, ρόλο που είχαν κερδίσει από το 1956, όταν ο Αϊζενχάουερ έβαλε φρένο στην επέμβαση του Ισραήλ και των Αγγλογάλλων στο Σουέζ. Επέλεξαν να ταυτιστούν με την πιο ακροδεξιά κυβέρνηση που είχε ποτέ το Ισραήλ, διαγράφοντας το Παλαιστινιακό ως πολιτικό πρόβλημα αυτοδιάθεσης ενός έθνους χωρίς κράτος και υποβαθμίζοντάς το σε ανθρωπιστικό ζήτημα διαχείρισης μιας υποτελούς μειονότητας.

Η μοιραία αυτή επιλογή θα οδηγήσει τους Παλαιστίνιους, αργά ή γρήγορα, να εγκαταλείψουν τη στρατηγική των δύο κρατών και να προσανατολιστούν σε έναν αγώνα «αντι-απαρτχάιντ», διεκδικώντας πλήρη πολιτικά δικαιώματα σε ένα κράτος όπου θα αποτελούν σε λίγο τη δημογραφική πλειοψηφία.

Εξέλιξη, που μπορεί να αποδειχθεί μεσοπρόθεσμα τραγική για το ίδιο το Ισραήλ, το οποίο θα βρεθεί αντιμέτωπο με την τριάδα του ανέφικτου: από τα τρία ενδεχόμενα, δηλαδή τη διατήρηση του εβραϊκού χαρακτήρα του, τη δημοκρατική του συγκρότηση και την επέκτασή του στο σύνολο της ιστορικής Παλαιστίνης, μπορεί να πετύχει τα δύο, αλλά όχι και τα τρία μαζί.

Το αυτονόητο ερώτημα είναι γιατί ο Τραμπ έκανε αυτό το δώρο στον Νετανιάχου χωρίς το παραμικρό αντάλλαγμα. Η εύκολη εξήγηση, που αποδίδει την κίνηση αυτή στην ψυχοπαθολογική εμμονή του Τραμπ να ξεριζώσει κάθε στοιχείο από την πολιτική κληρονομιά του μαύρου προκατόχου του, δεν πείθει. Αν ήταν μόνο αυτό, το βαθύ κράτος θα τον είχε συγκρατήσει. Η δεύτερη επικρατέστερη εξήγηση ανάγει τα πάντα στην υποτιθέμενη παντοδυναμία του ισραηλινού λόμπι στις ΗΠΑ. Πέραν του ότι μυθοποιεί την επιρροή του λόμπι στα κέντρα αποφάσεων της μοναδικής υπερδύναμης, η «θεωρία» αυτή παραγνωρίζει ότι οι ίδιοι οι Αμερικανοεβραίοι δεν είναι μονολιθική οντότητα, μάλιστα η πλειονότητά τους ψηφίζει κατά κανόνα Δημοκρατικούς και επιζητεί την ειρήνη στη Μέση Ανατολή.

Για το Ιράν

Πιο λογική φαίνεται η υπόθεση εργασίας που συνδέει το θέμα της Ιερουσαλήμ με μιαν άλλη, εξίσου δυσοίωνη, απόφαση: τη μονομερή απόσυρση των ΗΠΑ από τη διεθνή συμφωνία για το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα. Η Ουάσιγκτον έχει καταθορυβηθεί από το γεγονός ότι, εξαιτίας και των δικών της ανοησιών, το Ιράν αναδεικνύεται σε περιφερειακή δύναμη μεγάλης εμβέλειας, καταγράφοντας κέρδη παντού. Στη Συρία, όπου έχει δημιουργήσει στρατιωτικά προγεφυρώματα, κερδίζοντας τον πόλεμο στο πλευρό του Ασαντ. Στον Λίβανο, όπου η σιιτική Χεζμπολάχ ήταν ο μεγάλος νικητής των πρόσφατων εκλογών. Στην Υεμένη, όπου οι Σαουδάραβες σπαταλούν όπλα και χρήμα χωρίς να μπορούν να υπερισχύσουν των φιλοϊρανών αντιπάλων τους. Και στο Ιράκ, όπου οι πρόσφατες εκλογές ενίσχυσαν την επιρροή των δυνάμεων που υποστηρίζονται από την Τεχεράνη.

Σ' αυτό το φόντο, η κυβέρνηση Τραμπ φαίνεται να φλερτάρει με το εφιαλτικό σενάριο ενός μεγάλου πολέμου στην περιοχή για την ανάσχεση του Ιράν. Απρόθυμη να στείλει αμερικανικά στρατεύματα

Η απόφαση Τραμπ για μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας ίσως αποδειχθεί τραγική και για το Ισραήλ.

σε έναν ακόμη πόλεμο στη Μέση Ανατολή, δελεάζεται από την ιδέα ενός πολεμικού outsourcing, αναθέτοντας την επιχείρηση στην αντι-ιρανική συμμαχία Ισραήλ - Σαουδικής Αραβίας. Η Ιερουσαλήμ πιθανόν να είναι η προκαταβολή στον Νετανιάχου ενόψει αυτής της επιχείρησης. Τρομάζει κανείς ακόμη και στη σκέψη των επιπτώσεων που θα μπορούσε να έχει μια τέτοια εξέλιξη σε μια περιοχή όπου βρίσκονται αντιμέτωπα στρατεύματα των δύο πυρηνικών υπερδυνάμεων, ΗΠΑ και Ρωσίας, με τις πολλαπλές εστίες κρίσεων να αποτελούν το ιδεώδες τοπίο για τον Αρμαγεδδώνα που οραματίζονται οι Αμερικανοί τηλε-ευαγγελιστές.

Για την ώρα, η μόνη μεγάλη δύναμη που θα μπορούσε να μεσολαβήσει για να αποτραπούν τα χειρότερα, καθώς διατηρεί ανοιχτά κανάλια επικοινωνίας προς όλες τις πλευρές, είναι η Ρωσία. Στηρίζει στρατιωτικά τον Ασαντ μαζί με το Ιράν, αν και με διαφορετική ατζέντα, αλλά την ίδια στιγμή διατηρεί σχέσεις με τον Νετανιάχου. Το δίλημμα για τη Ρωσία θα είναι τεράστιο αν ο πόλεμος χαμηλής έντασης Ιράν - Ισραήλ, που ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη, γίνει ανοιχτός και γενικευμένος.

Η Γάζα από τον αποκλεισμό στην αιματοχυσία

Δεκάδες Παλαιστίνιοι διαδηλωτές σκοτώθηκαν από σφαίρες Ισραηλινών στρατιωτών στη Γάζα, όπου η πολιτική αναταραχή τρέφεται από τον αποκλεισμό της περιοχής, που στραγγαλίζει την οικονομία και γιγαντώνει τη φτώχεια.

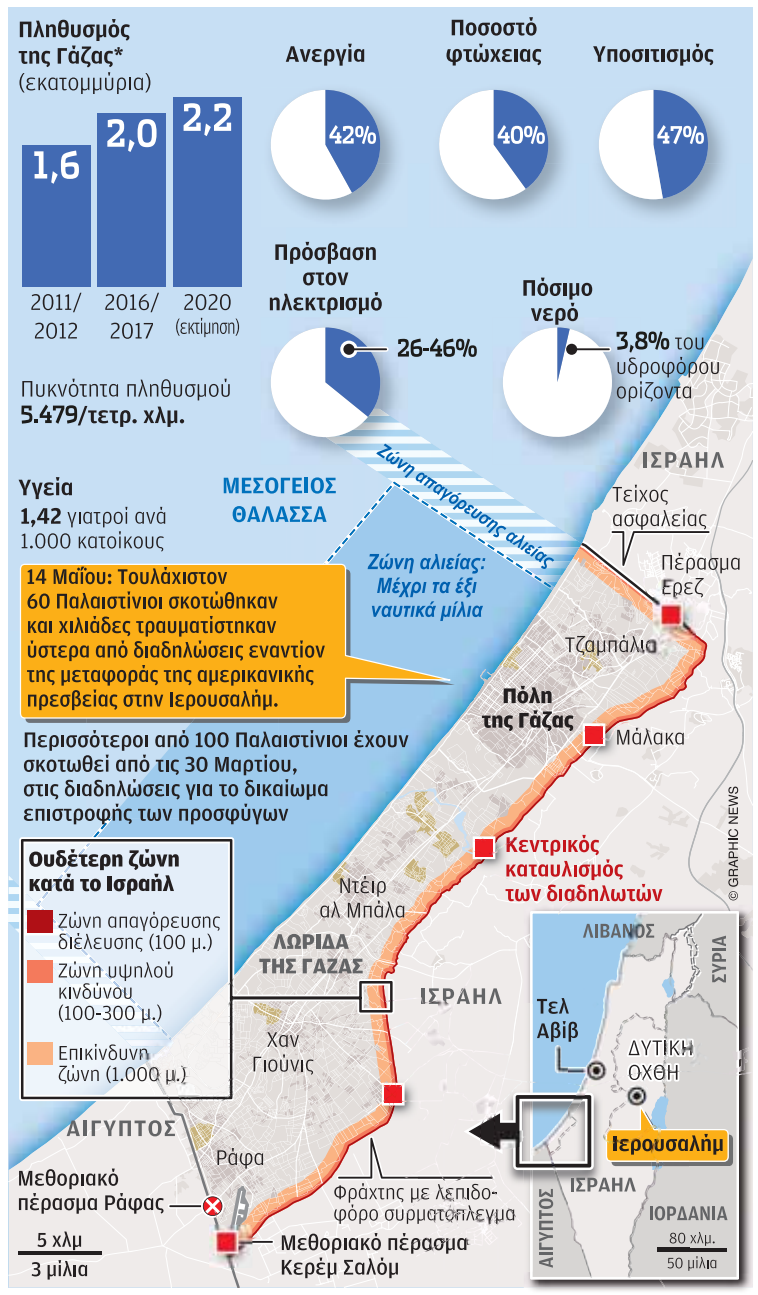

*Τα στοιχεία είναι από την έκθεση του ΟΗΕ, το 2017

Πηγές: ΟΗΕ, Γαλλικό Πρακτορείο, Haaretz

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ντόναλντ Τραμπ και Μπέντζαμιν Νετανιάχου σε αγαστή σύμπνοια.

Ο Ναπολέων και το μονοπάτι του πολέμου

Του **URI AVNERY***

«Αν θέλεις να κατανοήσεις την πολιτική ενός έθνους, κοίτα τον χάρτη», υποτίθεται ότι είχε πει ο Ναπολέων. Αν ζεις στο Ισραήλ, αυτές τις ημέρες έχεις την αίσθηση ότι το τεράστιο κράτος του Ισραήλ υπαγορεύει στις υποτελείς ΗΠΑ τι να κάνουν με το Ιράν. Ο πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ ακούει και συμμορφώνεται. Ο μέγας Μπίμπι τού λέει να σκίσει τη συμφωνία με το Ιράν για κανέναν προφανή λόγο και υπακούει.

Αλλά μετά κοιτώντας τον χάρτη με μεγάλη έκπληξη ανακαλύπτεις ότι οι ΗΠΑ είναι μία τεράστια χώρα, ενώ το Ισραήλ είναι ένα στίγμα, τόσο μικρό που το όνομά του πρέπει να γραφτεί πέρα από τα σύνορά του, στη θάλασσα.

Μπορεί, άραγε, να βλέπουμε την εικόνα αυτή λάθος; Οτι, δηλαδή, ο Τραμπ δεν είναι υποτελής του Νετανιάχου και ότι συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο; Οτι ο Τραμπ επιβάλλει και ο Μπίμπι απλώς υπακούει;

Ο Τραμπ είναι ο σύγχρονος Νέρωνας και αυτοκράτορας της Νέας Ρώμης. Το βασικό αντικείμενο του Τραμπ σε αυτή τη ζωή είναι να φύγει από τη συμφωνία του Ιράν για τα πυρηνικά. Γιατί; Γιατί την είχε διαπραγματευθεί ο μισητός προκάτοχός του Μπαράκ Ομπάμα.

Είχε συμμορφωθεί

Ποιοι άλλοι λόγοι υπάρχουν για την ακύρωση της συμφωνίας; Δεν άκουσα κανέναν. Η συμφωνία εμπόδιζε το Ιράν από την κατασκευή πυρηνικών όπλων. Ολοι οι ειδικοί χωρίς εξαίρεση, ακόμα και στο Ισραήλ, επιβεβαιώνουν ότι το Ιράν συμμορφώθηκε με τις δεσμεύσεις του.

Ο Μπίμπι έχει καταγοητεύσει τον Τραμπ και ο Αμερικανός πρόεδρος πρέπει να ακολουθήσει το Ισραήλ. Ο Μπίμπι έχει εμμονή με το Ιράν.

Ας επιστρέψουμε στον χάρτη του Ναπολέοντα. Δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα στο Ισραήλ και το Ιράν. Δεν υπάρχουν κοινά σύνορα. Παλιότερα το Ιράν ήταν ο στενότερος σύμμαχος του Ισραήλ.

Βέβαια, οι σημερινοί κυρίαρχοι του Ιράν είναι ακραίοι σιίτες ισλαμιστές. Θέλουν να γίνουν επικυρίαρχοι του αραβικού μουσουλμανικού κόσμου. Οι Αραβες μισούν το Ισραήλ εξαιτίας της ισραηλινής κατοχής της Παλαιστίνης. Ετσι οι Ιρανοί προσποιούνται ότι είναι ο μεγάλος εχθρός του «Μικρού Σατανά», της φράσης που χρησιμοποιούν για να διακρίνουν το Ισραήλ από τον «Μεγάλο Σατανά», τις ΗΠΑ.

Στην πραγματικότητα, πιστεύω πως οι κυρίαρχοι του Ιράν δεν δίνουν δεύτερη σκέψη στο Ισραήλ παρά σαν ένα χρήσιμο εργαλείο. Το μίσος για το Ισραήλ είναι το όπλο τους στη μάχη με

Το μίσος για το Ισραήλ είναι το όπλο των κυρίαρχων του Ιράν στη μάχη με τους σουνίτες του αραβικού κόσμου.

τους σουνίτες του αραβικού κόσμου, των οποίων ηγείται ο υπερενεργητικός διάδοχος της Σαουδικής Αραβίας.

Γιατί άραγε ο Μπίμπι έχει εμμονή με το Ιράν; Εξαρτάται από το πόσο κυνικός είσαι. Εάν είσαι πολύ κυνικός, μπορείς να πεις ότι τόσο ο πρόεδρος Τραμπ όσο και ο Μπίμπι εμπλέκονται σε έρευνες για εγκληματικές ενέργειες. Με λίγη τύχη μπορεί αμφότεροι να καταλήξουν στη φυλακή. Τι καλύτερος τρόπος να αποσπάσουν την προσοχή των υπηκόων τους από έναν μικρό πόλεμο; Οι ΗΠΑ πολύ απέχουν από έναν πόλεμο με το Ιράν, αλλά εμείς όχι.

Αυτές τις ημέρες ή καλύτερα τις νύχτες, τα γενναία αγόρια μας βομβαρδίζουν ιρανικές εγκαταστάσεις στη Συρία. Μέχρι στιγμής οι Ιρανοί δεν έχουν αντιδράσει. Γιατί όμως υπήρχαν εκεί Ιρανοί; Είναι μέρος της προσπάθειάς τους να δημιουργήσουν μία ιρανική σφαίρα επιρροής από το Ιράν μέχρι τη Μεσόγειο Θάλασσα. Το Ισραήλ βρίσκεται στο μονοπάτι του πολέμου.

* Ο κ. Uri Avnery είναι συγγραφέας, βουλευτής του Ισραήλ και ιδρυτής του φιλειρηνικού κινήματος Gush Shalom.

GUSH SHALOM

Η διπλή γλώσσα του Αμερικανού προέδρου έναντι της Βόρειας Κορέας

Στο κενό φαίνεται να πέφτει η αδέξια προσπάθεια του Ντόναλντ Τραμπ να κατευνάσει τη Βόρεια Κορέα, ανασκευάζοντας εν μέρει τις απειλητικές δηλώσεις του σκληροπυρηνικού συμβούλου Εθνικής Ασφαλείας Τζον Μπόλτον.

Το υπουργείο Ενοποίησης της Νότιας Κορέας ανακοίνωσε χθες ότι οι βόρειοι γείτονές της απέρριψαν τη λίστα των δημοσιογράφων που επρόκειτο να καλύψουν την καταστροφή του μοναδικού πεδίου πυρηνικών δοκιμών της χώρας. Η σχετική απόφαση του καθεστώτος Κιμ Γιονγκ Ουν αποτελούσε χειρονομία καλής θέλησης ενόψει της συνάντησης με τον Τραμπ, που επρόκειτο να λάβει χώρα στις 12 Ιουνίου, στη Σιγκαπούρη. Η διαφαινόμενη υπαναχώρηση της Πιονγιάνγκ θέτει πρόσθετες αμφιβολίες σχετικά με την πραγματοποίηση της συνόδου κορυφής.

Ρόλο καταλύτη στην επιδείνωση της ατμόσφαιρας διαδραμάτισαν οι δηλώσεις Μπόλτον, που καλούσαν τον Κιμ να μιμηθεί το παράδειγμα του πρώην ηγέτη της Λιβύης Μουαμάρ Καντάφι στο θέμα της αποπυρηνικοποίησης. Με δεδομένη τη μοίρα που επιφύλαξαν οι ΗΠΑ στον Καντάφι και τη χώρα του, η τοποθέτηση αυτή ερέθισε την Πιονγιάνγκ, η οποία κατέστησε σαφές ότι δεν θα συνεχίσει να ενδιαφέρεται για τη σύνοδο κορυφής αν οι ΗΠΑ συνεχίσουν να την πιέζουν

Υπό αίρεση και η καταστροφή του πεδίου πυρηνικών δοκιμών της Πιονγιάνγκ ύστερα από τα στρατιωτικά γυμνάσια ΗΠΑ - Ν. Κορέας.

για μονομερή πυρηνικό αφοπλισμό. Μιλώντας σε δημοσιογράφους πριν από τη συνάντησή του με τον γενικό γραμματέα του ΝΑΤΟ Γενς Στόλτενμπεργκ, το βράδυ της Πέμπτης, στον Λευκό Οίκο, ο Ντόναλντ Τραμπ προσπάθησε να αμβλύνει τις ανησυχίες της Πιονγιάνγκ. «Το μοντέλο της Λιβύης ήταν κάτι πολύ διαφορετικό. Αποδεκατίσαμε αυτή τη χώρα», αναγνώρισε ο Αμερικανός πρόεδρος, τονίζοντας ότι είναι έτοιμος να δώσει «εγγυήσεις ασφαλείας που θα είναι πολύ, πολύ ισχυρές» στον Κιμ Γιονγκ Ουν. «Θα συνεχίσει να είναι εκεί (στην Πιονγιάνγκ), να κυβερνάει τη χώρα του και η χώρα του θα γίνει πολύ πλούσια», δήλωσε ο Ντόναλντ Τραμπ.

Ωστόσο, οι κατά διαστήματα ασυνάρτητες δηλώσεις του εμπεριείχαν ισχυρές δόσεις αντιφατικότητας και απειλών. Ο Αμερικανός πρόεδρος τόνισε ότι το «λιβυκό μοντέλο» θα μπορούσε «κατά πάσα πιθανότητα» να ενεργοποιηθεί και στην περίπτωση της Βόρειας Κορέας εάν δεν υπάρξει διπλωματική λύση στο πρόβλημα, προσθέτοντας ότι οι ΗΠΑ «απλώς δεν μπορούν να αφήσουν αυτή τη χώρα να διαθέτει πυρηνικά όπλα». Η Βόρεια Κορέα αποδέχεται την «ολική αποπυρηνικοποίηση» της χερσονήσου, κάτι που προϋποθέτει και την αποχώρηση των αμερικανικών πυρηνικών όπλων από την περιοχή.

Στη Σεούλ, ο εκπρόσωπος Τύπου του υπουργείου Ενοποίησης Μπάεκ Τάε Χιουν εξέφρασε την ελπίδα ότι, παρά τις εντάσεις των τελευταίων ημερών, η Πιονγιάνγκ θα μείνει δεσμευμένη από τις συμφωνίες στις οποίες κατέληξαν οι ηγέτες των δύο κορεατικών κρατών, ύστερα από τη συνάντησή τους, τον περασμένο μήνα. Την Πέμπτη, οι αρχές της Βόρειας Κορέας περιέγραψαν την κυβέρνηση της Σεούλ ως «αλαζονική και ανίκανη ομάδα, χωρίς στοιχειώδη αίσθηση της πραγματικότητας». Αφορμή για την επίθεση έδωσαν τα μεγάλα στρατιωτικά γυμνάσια ΗΠΑ - Νότιας Κορέας, που ώθησαν την Πιονγιάνγκ να ακυρώσει υψηλού επιπέδου σύσκεψη των δύο γειτόνων.

Τέλος, ο εκπρόσωπος Τύπου του κινεζικού υπουργείου Εξωτερικών Λου Κανγκ τόνισε ότι η Κίνα «συνεχίζει να ενθαρρύνει όλες τις πλευρές να επιλύσουν το πρόβλημα της χερσονήσου με πολιτικές διαβουλεύσεις και ειρηνικά μέσα».

REUTERS, A.P.

Επιμένουν οι Ευρωπαίοι στη συμφωνία με το Ιράν

Αντιφατικά και αναξιόπιστα μηνύματα στέλνει η μονομερής αποχώρηση Τραμπ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Λίγες ώρες μετά την ανακοίνωση του Ντόναλντ Τραμπ ότι οι ΗΠΑ αποσύρονται από τη συμφωνία με το Ιράν, η καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν και η Βρετανίδα πρωθυπουργός Τερέζα Μέι αποδοκίμασαν την απόφασή του με κοινή ανακοίνωση, σε μια σπάνια επίδειξη ευρωπαϊκής σύμπνοιας στη μετα-Brexit εποχή. Είχε προηγηθεί η σύμπηξη παρόμοιου μετώπου, με αφορμή την επιβολή από τις ΗΠΑ δασμών στις εισαγωγές αλουμινίου και χάλυβα.

Ολο και συχνότερα οι Ευρωπαίοι ηγέτες καλούνται να προασπιστούν τις διεθνείς συμφωνίες (εμπορικές, πυρηνικές κ.λπ.) απέναντι στον τραμπουκισμό του Τραμπ, που αποχωρεί μονομερώς είτε από τις εμπορικές συνθήκες, είτε από το ντιλ με το Ιράν, είτε από τη συμφωνία του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Ο μοναχικός του δρόμος στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής θέτει επικίνδυνο προηγούμενο, ανοίγοντας τον δρόμο για ανάλογες παραβιάσεις διεθνών συμβάσεων και από άλλες χώρες. Πολλοί αναλυτές φοβούνται, για παράδειγμα, ότι ο Αμερικανός πρόεδρος στέλνει με τις πρόσφατες ενέργειές του αντιφατικά και αναξιόπιστα μηνύματα, που δικαίως θα μπορούσαν να προκαλέσουν δυσπιστία στην Πιονγιάνγκ λίγες εβδομάδες πριν από την κρίσιμη συνάντηση Τραμπ - Κιμ Γιονγκ Ουν στη Σιγκαπούρη.

Αμηχανία

Αντιμέτωποι με τον απομονωτισμό της Ουάσιγκτον, οι Ευρωπαίοι ηγέτες παρακολουθούν αμήχανοι τις εξελίξεις καθώς η διατλαντική σχέση δύσκολα μπορεί να αντικατασταθεί. Πίσω από τις διακηρύξεις της Μέρκελ ότι η Ευρώπη πρέπει να πάρει τη μοίρα της στα χέρια της και την επιθετική αποστροφή του προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ, «Με τέτοιους φίλους, τι να τους κάνεις τους εχθρούς;», κρύβεται η σκληρή αλήθεια: ότι αν τεθεί το δίλημμα διασταλτικά, «εμπόριο με το Ιράν ή τις ΗΠΑ», η απάντηση είναι σαφής και σίγουρα δεν περνά από την Τεχεράνη.

Από την Παρασκευή ενεργοποιήθηκε η ρήτρα εξαίρεσης του 1996, που είχε θεσπιστεί για να προστατεύσει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις από τις κυρώσεις των ΗΠΑ εις βάρος της Κούβας. Αντίστοιχα, τώρα καθίσταται παράνομη η συμμόρφωση ευρωπαϊκών επιχειρήσεων με τις αμερικανικές κυρώσεις εις βάρος του Ιράν αλλά και με τις δικαστικές αποφάσεις αμερικανικών δικαστηρίων, που τις επιβάλλουν.

Οι επιχειρήσεις

Προς το παρόν, οι Βρυξέλλες επιμένουν ότι δεν θα ακολουθήσουν τις ΗΠΑ, αλλά είναι έκδηλες οι πρώτες ενδείξεις πως η διάσωση της συμφωνίας θα είναι δύσκολη. Από τη Σύνοδο Κορυφής της Σόφιας αυτήν την εβδομάδα, η Μέρκελ απέφυγε να καθησυχάσει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ότι θα αποζημιωθούν σε περίπτωση που πληγούν από τις αμερικανικές κυρώσεις εναντίον του Ιράν. Επιπλέον η Τοτάλ, ο γαλλικός ενεργειακός κολοσσός, άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο της αποχώρησης από το Ιράν. Παρόμοιες πρωτοβουλίες προανήγγειλαν η Μερσκ και η Αλιάντς, ο δανέζικος γίγαντας των θαλάσσιων μεταφορών και η γερμανική ασφαλιστική εταιρεία αντίστοιχα.

Το προσεχές διάστημα η Τεχεράνη θα έχει επαφές με την ευρωπαϊκή ηγεσία και η ατμόσφαιρα προμηνύεται τεταμένη: οι Ευρωπαίοι αναμένεται να θέσουν θέμα συμφωνίας για τους βαλλιστικούς πυραύλους, αλλά και ιρανικής υποστήριξης του Μπασάρ αλ Ασαντ στη Συρία, της Χεζμπολάχ στον Λίβανο και των ανταρτών Χούθι στην Υεμένη. «Η συμφωνία δεν είναι τέλεια», αναγνώρισε η Μέρκελ στη Σόφια.

Την ημέρα που ανακοινώθηκε η αμερικανική απόφαση πριν από δέκα μέρες, ο νέος Αμερικανός πρέσβης στο Βερολίνο, Ρίτσαρντ Γκρενέλ, κάλεσε τη Γερμανία να υποχρεώσει άμεσα τις επιχειρήσεις της να τα μαζέψουν και να φύγουν από το Ιράν. Ο Βόλφγκανγκ Ισινγκερ, Γερμανός πρέσβης στις ΗΠΑ από το 2001 έως το 2006, του απάντησε στο Twitter: «Ρικ, η συμβουλή μου, έπειτα από μια μακρά διπλωματική σταδιοδρομία: Εξήγησε την πολιτική της χώρας σου, αλλά ποτέ μην υποδεικνύεις στην οικοδέσποινα χώρα τι να κάνει».

Εξι δεκαετίες ιρανικού πυρηνικού προγράμματος

1957
Αμερικανική πυρηνική βοήθεια
Οι ΗΠΑ στηρίζουν τον Ιρανό σάχη Μοχάμεντ Ρεζά Παχλαβί και τις πυρηνικές φιλοδοξίες του με το πρόγραμμα «Ατομα για την Ειρήνη».

1960
Οι ΗΠΑ κατασκευάζουν πυρηνικό αντιδραστήρα στο Πανεπιστήμιο της Τεχεράνης.
Παρέχουν καύσιμα για τον αντιδραστήρα, 93% εμπλουτισμένο ουράνιο. Ο αντιδραστήρας τίθεται εκτός λειτουργίας το 1967.

1968
Το Ιράν υπογράφει τη Συνθήκη μη Διάδοσης των Πυρηνικών.
Επικυρωμένη το 1970, η συνθήκη επιτρέπει τη λειτουργία του πυρηνικού προγράμματος για ειρηνικούς σκοπούς με τη δέσμευση μη ανάπτυξης πυρηνικών όπλων.

1974
Γερμανικές και γαλλικές επιχειρήσεις συμφωνούν να κατασκευάσουν πυρηνικούς σταθμούς στο Μπουσέχρ και το Μπαντάρ Αμπάς.

Πυρηνικός σταθμός · Εξόρυξη ουρανίου · Ερευνητικός αντιδραστήρας

1979
Επανάσταση
Ο σάχης ανατρέπεται από τον Αγιατολάχ Χομεϊνί. Οι ΗΠΑ αποσύρονται από τις πυρηνικές συμφωνίες. Απαγορεύεται η παροχή εμπλουτισμένου ουρανίου, υποχρεώνοντας το Ιράν να αποκτήσει ενεργειακή αυτάρκεια.

1980
Πόλεμος Ιράν - Ιράκ
Ο Σαντάμ Χουσεΐν του Ιράκ εισβάλλει στο Ιράν, υποστηριζόμενος από τις ΗΠΑ και τη Δύση. Ενα εκατ. άνθρωποι χάνουν τη ζωή τους στον 8ετή πόλεμο.

1986
Η βόμβα του Ισραήλ
Η ύπαρξη μυστικού προγράμματος πυρηνικών όπλων του Ισραήλ αποκαλύπτεται από τον Μορντεχάι Βανούνου, πρώην τεχνικό στο κέντρο πυρηνικών ερευνών στην έρημο Νεγκέβ.

1987
Το δίκτυο Χαν
Το Ιράν έρχεται σε επαφή με τον Αμπντούλ Καντίρ Χαν, πατέρα του προγράμματος πυρηνικών όπλων του Πακιστάν. Το δίκτυο φέρεται ότι πωλεί σχέδια που σχετίζονται με την ανάπτυξη βόμβας και ανταλλακτικά μηχανών φυγοκέντρησης για τον εμπλουτισμό ουρανίου.

1994
Ο πρώτος πυρηνικός σταθμός
Ρώσοι ειδικοί βοηθούν το Ιράν να ολοκληρώσει τον πυρηνικό σταθμό στο Μπουσέχρ. Η συνεργασία είναι μέρος της κοινής συμφωνίας μεταξύ Ρωσίας και Ιράν, που περιλαμβάνει την πρόβλεψη για κατασκευή οκτώ νέων αντιδραστήρων στο Ιράν. Ο σταθμός αρχίζει να λειτουργεί το 2011.

2002
Εντοπίζονται οι πυρηνικές εγκαταστάσεις στο Αράκ και τη Νατάνζ.

2003
Το Ιράν συμφωνεί να σταματήσει τον εμπλουτισμό ουρανίου στη διάρκεια συνομιλιών με τη Γαλλία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

2005
Εκλέγεται πρόεδρος του Ιράν ο **Μαχμούντ Αχμαντινετζάντ**. Το Ιράν ξαναρχίζει τον εμπλουτισμό.

2013
Ο **Χασάν Ρουχανί** εκλέγεται Ιρανός πρόεδρος. Το Ιράν και η ομάδα των πέντε χωρών συν μίας - **ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ρωσία, Κίνα και Γερμανία** (P5+1) - καταλήγουν στο **κοινό σχέδιο δράσης** (JPOA) για το πάγωμα του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν με αντάλλαγμα τον περιορισμό των κυρώσεων.

2015
Η πυρηνική συμφωνία με το Ιράν
Η **JPOA** οδηγεί στο Κοινό Συνοπτικό Σχέδιο Δράσης (JCPOA) μεταξύ **Ιράν, P5+1 και Ε.Ε.**

2016
Εφαρμογή της συμφωνίας
Ο αριθμός των μηχανών φυγοκέντρησης μειώνεται από 20.172 σε 6.104. Τα αποθέματα εμπλουτισμένου ουρανίου περιορίζονται από 8.910 κιλά σε 300, όλα κάτω από 3,67% , ποσοστό εμπλουτισμού.

2018
8 Μαΐου
Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ εγκαταλείπει τη συμφωνία με το Ιράν.

ΠΗΓΕΣ: Arms Control Association, NPR, Oxford Research Group, GRAPHIC NEWS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ερντογάν εναντίον Ισραήλ

Τη σύνθετη κατάσταση που διαμορφώνεται στη Μέση Ανατολή μετά τις πρόσφατες αποφάσεις του Ντόναλντ Τραμπ και τις επακόλουθες συνέπειες (απόσυρση των ΗΠΑ από τη συμφωνία με το Ιράν, μεταφορά της αμερικανικής πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ και αιματοχυσία στη Γάζα), ήρθε να εκμεταλλευτεί η Αγκυρα εγκαινιάζοντας νέα ρήξη στις σχέσεις της με το Ισραήλ. Ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν επιχείρησε να κεφαλαιοποιήσει τα γεγονότα στη Γάζα, εμφανιζόμενος ως ηγέτης του ισλαμικού κόσμου. Με σαφή προεκλογικά κίνητρα ο Ερντογάν στάθηκε στο πλευρό των Παλαιστινίων, αποκάλεσε τη Χαμάς «αντιστασιακό κίνημα που υπεραμύνεται της πατρίδας των Παλαιστινίων από τη δύναμη κατοχής» και χαρακτήρισε κράτος-απαρτχάιντ το Ισραήλ.

Δεν είναι η πρώτη φορά που καταφεύγει σε τέτοιου είδους ρητορική για ψηφοθηρικούς λόγους. Το 2009, λιγότερο από δύο μήνες πριν από τις προεδρικές εκλογές, ο Ερντογάν ήταν ο πρωταγωνιστής σε ένα κα-

Επιχειρεί να κεφαλαιοποιήσει τα γεγονότα στη Γάζα, εμφανιζόμενος ως ηγέτης του ισλαμικού κόσμου.

λοσχεδιασμένο επεισόδιο κατά του Ισραήλ. Στη διάρκεια του φόρουμ του Νταβός εξερράγη εναντίον του βραβευμένου με Νομπέλ Ειρήνης πρώην πρωθυπουργού και προέδρου του Ισραήλ Σιμόν Πέρες και τον αποκάλεσε δολοφόνο. Εκατοντάδες Τούρκοι τού επιφύλαξαν υποδοχή ήρωα στην Κωνσταντινούπολη μετά το περιστατικό.

Απελάσεις

Η πιο πρόσφατη κρίση στις διπλωματικές σχέσεις Τουρκίας-Ισραήλ κορυφώθηκε με τις αμοιβαίες απελάσεις πρέσβεων και ειδικά την ταπεινωτική αντιμετώπιση του Ισραηλινού διπλωμάτη στο αεροδρόμιο «Ατατούρκ», που καλύφθηκε τηλεοπτικά. Πάντως, ούτε το Ισραήλ απείχε από την ένταση. Ο ίδιος ο Μπένζαμιν Νετανιάχου απάντησε οργισμένα στις αιτιάσεις του Ερντογάν. «Ο Ερντογάν είναι μεταξύ των μεγαλύτερων υποστηρικτών της Χαμάς και δεν χωρά αμφιβολία ότι καταλαβαίνει την τρομοκρατία και τη σφαγή. Προτείνω να μη μας κάνει μαθήματα ηθικής», έγραψε χαρακτηριστικά στο τουίτερ. Ο γιος του Ισραηλινού πρωθυπουργού πόσταρε εξάλλου στα σόσιαλ μίντια την τουρκική σημαία με το σύνθημα «Γ..... η Τουρκία». Δεν είναι επίσης τυχαίο ότι αυτήν την εβδομάδα ήρθε στην Κνεσέτ το νομοσχέδιο για την αναγνώριση της γενοκτονίας των Αρμενίων, ένα ζήτημα-ταμπού για την Τουρκία.

Μετά τη φονική επιδρομή των Ισραηλινών στο Μαβί Μαρμαρά το 2010, οι διμερείς σχέσεις είχαν φτάσει στο ναδίρ, για να αποκατασταθούν μετά την καταβολή αποζημιώσεων στις οικογένειες των θυμάτων και την επίσημη συγγνώμη για τους εννέα Τούρκους νεκρούς.

Ξ. Κ.

Προηγείται ο Σαντρ στο Ιράκ

Των **MARGARET COKER, RICK GLADSTONE**
THE NEW YORK TIMES

Ο Μοκτάντα αλ Σαντρ, ένας φλογερός ηγέτης παραστρατιωτικής ομάδας που κάποτε πολεμούσε τις αμερικανικές δυνάμεις στο Ιράκ και εμπλέκεται σε βιαιότητες κατά των αμάχων, αναδεικνύεται ως ο προπορευόμενος στις ιρακινές εθνικές εκλογές. Μετά την απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από το Ιράκ το 2011, ο Σαντρ παρέμεινε πολέμιός τους, αν και ήταν και επικριτικός κατά του Ιράν, την άλλη ξένη δύναμη με μεγάλη επιρροή.

Η νίκη του πολιτικού συνασπισμού του Σαντρ μπορεί να περιπλέξει την αμερικανική στρατηγική στο Ιράκ. Ο αμερικανικός στρατός εκπαιδεύεται, μοιράζεται πληροφορίες και σχεδιάζει αποστολές με πρώην παραστρατιωτικές ομάδες στη χώρα, έτσι ώστε η στρατιωτική τους συνεργασία να αποτρέψει την επανεμφάνιση του Ισλαμικού Κράτους. Ο Σαντρ είναι

Η νίκη του πολιτικού συνασπισμού του μπορεί να περιπλέξει την αμερικανική στρατηγική στη χώρα.

ιδιαίτερα επικριτικός για τα αεροπορικά πλήγματα των Αμερικανών στη χώρα κατά του Ισλαμικού Κράτους, προκαλώντας αβεβαιότητα σε Αμερικανούς αξιωματούχους για τη θέση της μελλοντικής ιρακινής κυβέρνησης.

Κάποιοι από τους πολιτικούς συμμάχους του Σαντρ, ακόμα και αυτοί που πολέμησαν εναντίον των Αμερικανών στο παρελθόν, θέλουν οι ΗΠΑ να παραμείνουν στη χώρα. Ακόμα οι εκπρόσωποι του Σαντρ έχουν πει ότι θα συμμορφωθεί με συμφωνίες ανάμεσα στις ΗΠΑ και στο Ιράκ σχετικά με την εκπαίδευση των ιρακινών δυνάμεων ασφαλείας.

Σήμερα ο Σαντρ εμφανίζεται ως πολέμιος της διαφθοράς, ως ένθερμος εθνικιστής, λαμβάνοντας αποστάσεις από το Ιράν. Επίσης, πραγματοποίησε επίσκεψη στη Σαουδική Αραβία όπου συναντήθηκε και με τον διάδοχο του θρόνου Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν. Αν και ο Σαντρ δεν ήταν υποψήφιος και δεν μπορεί να γίνει πρωθυπουργός, ηγείται μιας απίθανης συμμαχίας υποψηφίων ανάμεσα στους οποίους οι θνησιγενείς κομμουνιστές, σουνίτες επιχειρηματίες και ακτιβιστές που κέρδισαν δημοφιλία χάρη στη σκληρή στάση κατά της διαφθοράς.

Ο συνασπισμός του Σαντρ έρχεται πρώτος σε έξι επαρχίες, ανάμεσα στις οποίες και η πρωτεύουσα Βαγδάτη, δεν υπάρχει όμως εγγύηση ότι ο Σαντρ θα έχει τελικό λόγο στο ποιος θα είναι ο επόμενος ηγέτης του Ιράκ. Μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στα αντίπαλα κόμματα του Ιράκ θα συνεχιστούν επί 15 ημέρες, γεγονός που μπορεί να σημαίνει ότι το πολιτικό τοπίο στη χώρα θα αλλάξει.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2018

Ο ΑΠΟΕΛ μονάχα ξέρει!

27ος τίτλος πρωταθλήματος στην ιστορία του και 6ος συνεχόμενος, με πολλά ρεκόρ

Των **ΒΕΡΟΝΙΚΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ** *και* **ΕΦΡΑΙΜ ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Η απονομή έγινε μέσα σε αποθέωση από 13 χιλιάδες φίλους της ομάδας.

Σε μια «παράξενη» χρονιά ο ΑΠΟΕΛ πέτυχε να σηκώσει ίσως, το πιο δύσκολο, τρόπαιο πρωταθλήματος στην ιστορία του. Μάλιστα, αυτό το έκανε με τον πλέον πειστικό τρόπο, καθώς συνέτριψε τρία ρεκόρ. Ρεκόρ βαθμών σε ένα πρωτάθλημα (86 στο σύνολο), ρεκόρ νικών σε μια αγωνιστική περίοδο (27) και ρεκόρ τερμάτων (92). Στην ίδια σεζόν οι «γαλαζοκίτρινοι» βρέθηκαν υπό τις οδηγίες τριών διαφορετικών προπονητών (Μάριο Μπέιν, Γιώργος Δώνης, Μπρούνο Μπαλταζάρ), ενώ τα πέντε χειρουργεία και οι μπόλικοι τραυματισμοί αποτέλεσαν τροχοπέδη στη φετινή πορεία του ΑΠΟΕΛ. Ο στόχος των ομίλων του Τσάμπιονς Λιγκ επιτεύχθηκε, το ίδιο και ο πρώτος στόχος του πρωταθλήματος και έτσι η σεζόν 2017-18, παρά τις πολλές και μεγάλες δυσκολίες, στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία.

Ο ΑΠΟΕΛ των ρεκόρ

Η σεζόν εξαρχής ήταν δύσκολη. Φάνηκε απ' τα ευρωπαϊκά παιχνίδια κιόλας. Η αλλαγή προπονητή βοήθησε τον ΑΠΟΕΛ στο να πετύχει τον στόχο των ομίλων του Τσάμπιονς Λιγκ, όμως ώς εκεί. Στα πρώτα επτά παιχνίδια που έδωσε ο ΑΠΟΕΛ στο πρωτάθλημα έχασε 10 βαθμούς. Τέτοια κακή αρχή είχαν χρόνια να δουν στο οικοδόμημα του ΑΠΟΕΛ. Αρνητικό ρεκόρ 17 ετών. Κι όμως τα πάντα άλλαξαν. Η ατομική ποιότητα των παικτών, το πείσμα, η θέληση, το πάθος το γνωστό DNA του πρωταθλητή λειτούργησαν άψογα. Έφερε τα πάνω κάτω. Μέχρι το τέλος της χρονιάς όχι απλός έφθασε στο στόχο του πρωταθλήματος, αλλά αυτό το έκανε και με τον πλέον πειστικό τρόπο. Η φετινή επιτυχία συνοδεύεται και από τρία ρεκόρ. Αρχικά είναι το ρεκόρ βαθμολογικής συγκομιδής 86 σε σχέση με τους 83 που ήταν το προηγούμενο ρεκόρ και πάλι του ΑΠΟΕΛ τη σεζόν 2015-16. Έπειτα είναι το ρεκόρ νικών (27), μια περισσότερη από τις 26 που πέτυχε και πάλι ο ΑΠΟΕΛ τη σεζόν 2015-16. Ενώ τέλος, είναι το ρεκόρ των τερμάτων που σημείωσαν. Συνολικά οι «γαλαζοκίτρινοι» πέτυχαν 92 τέρματα, με το προηγούμενο ρεκόρ να είναι στα 91. Αυτό είχε έρθει τη 2015-16, τότε όταν οι «γαλαζοκίτρινοι» και πάλι είχαν κατακτήσει το πρωτάθλημα.

Ρεκόρ τερμάτων

Στη φετινή σεζόν ο ΑΠΟΕΛ σημείωσε ρεκόρ τερμάτων στο πρωτάθλημα. Συνολικά οι «Γαλαζοκίτρινοι» πέτυχαν 92 τέρματα, με το προηγούμενο ρεκόρ να είναι στα 91. Αυτό είχε έρθει τη 2015-16, τότε όταν οι «Γαλαζοκίτρινοι» και πάλι είχαν κατακτήσει το πρωτάθλημα. Πρώτος σκόρερ της ομάδας ήταν ο Ιγκόρ Ντε Καμάργκο με 15 τέρματα σε 25 συμμετοχές. Έτσι ο «γερόλυκος» Ντε Καμάργκο τράβηξε το κουπί στο σκοράρισμα. Αν μάλιστα πάμε σε όλες τις διοργανώσεις τότε ο αριθμός ανεβαίνει στα 22 τέρματα, ενώ έδωσε και 7 ασίστ κάτι που σημαίνει πως είχε συμμετοχή σε συνολικά 29 τέρματα. Ο Βραζιλιάνος αποχώρησε απ' την ομάδα. Το συμβόλαιό του έληξε και ο ίδιος πήρε μεταγραφή στο Βέλγιο και συγκεκριμένα στη Μέχελεν όπου θα φορά και το περιβραχιόνιο του αρχηγού. Οι φίλοι του ΑΠΟΕΛ θα θυμούνται τον Βραζιλιάνο για πολλά και καθοριστικά τέρματα. Ποιος ξεχνά τα τέρματα απέναντι στην Αστάνα, τη Βιτορούλ, τη Ρόζενμποργκ και φυσικά τα δύο απέναντι στον Απόλλωνα τα οποία ήταν και το πλέον καθοριστικά για το πρωτάθλημα. Δεύτερο βιολί ήταν ο Ποτέ με 14 τέρματα, ενώ οι Ζαχίντ και Εμπεσίλιο βρήκαν δίχτυα 10 φορές. Συνολικά 20 διαφορετικοί ποδοσφαιριστές βρήκαν δίχτυα, κάτι που δείχνει και την πολυφωνία στην επίθεση.

• Ο πίνακας των σκόρερ:

Ντε Καμάργκο .....15 γκολ, 25 συμ.
Ποτέ .....11 γκολ σε 29 συμ.
Ζαχίντ .....10 γκολ σε 33 συμ.
Μοράις .....9 γκολ σε 34 συμ.
Σάλαϊ .....9 γκολ σε 29 συμ.
Εμπεσίλιο .....8 γκολ σε 29 συμ.
Νσουέ .....7 γκολ σε 17 συμ.
Εφραίμ .....5 γκολ σε 10 συμ.
Ντελατόρε .....5 γκολ σε 15 συμ.
Σόουζα .....3 γκολ σε 27 συμ.
Μακρής .....3 γκολ σε 6 συμ.
Αλωνεύτης ..... 2 γκολ σε 24 συμ.
Ιωάννου .....1 γκολ σε 10 συμ.
Αντωνίου .....1 γκολ σε 11 συμ.
Λάγο .....1 γκολ σε 20 συμ.
Φαρίας .....1 γκολ σε 11 συμ.

Οι MVP

Για μεγάλο χρονικό διάστημα ο ΑΠΟΕΛ δεν μπορούσε να αποδώσει το ποδόσφαιρο που ήθελε, που μπορούσε και όλοι ανέμεναν. Πολλοί οι λόγοι γι' αυτό. Τραυματισμοί, αλλαγές αλλά και η μετάβαση μεταξύ Ευρώπης και πρωταθλήματος επηρέασαν. Πρώτος και καλύτερος ήταν ο Ζαχίντ. Με 19 ασίστ και 10 τέρματα στο πρωτάθλημα έδωσε το σύνθημα για το πρωτάθλημα. Τέρματα καθοριστικά, όπως αυτά με την Ομόνοια, με την Αλκή στο φινάλε του αγώνα, με τον Απόλλωνα στο Τσίρειο και αρκετά ακόμη. Ήταν παίκτης της διαφοράς και ακόμη και όταν έμεινε από δυνάμεις (κάτι φυσιολογικό μιας και αγωνιζόταν σερί 12 μήνες χωρίς διακοπή) με τον ένα ή τον άλλο τρόπο μοίραζε καθοριστικές ασίστ. Πρώτος σε ασίστ σε όλη την Ευρώπη, αν μιλάμε μόνο για πρωταθλήματα. Αυτό τα λέει όλα. Δεύτερος MVP ήταν ο Εμπεσίλιο. Ο Ολλανδός είναι απ' τους παίκτες που όταν βρει ρυθμό κανείς δεν τον σταματά. Δύσκολα βρίσκεις ποδοσφαιριστές με τέτοιο ταλέντο, όμως είναι γεγονός πως δεν ήταν σταθερός σε όλη τη χρόνια. Από αριθμούς μοίρασε δέκα ασίστ και σκόραρε άλλα τόσα τέρματα, όμως είναι απ' τους παίκτες οι οποίοι με μια κίνηση μπορούν να φέρουν τα πάνω κάτω. Και αυτό έκανε αρκετές φορές φέτος ο Εμπεσίλιο. Είναι πάντως γεγονός πως σε μια χρονιά με τόσα εμπόδια η ατομική ποιότητα κάποιων ποδοσφαιριστών ήταν αυτή που οδήγησε τον ΑΠΟΕΛ στον τίτλο, και γι' αυτό ίσως μετά από χρόνια ο ρόλος δυο ποδοσφαιριστών ήταν τόσο μα τόσο καθοριστικός για τους «γαλαζοκίτρινους».

• Οι ασίστ στο Πρωτάθλημα:

Ζαχίντ 19
Ορ 7
Ντε Καμάργκο.....7
Εμπεσίλιο 6
Σάλαϊ.....5
Νσουέ.....4
Λάγο 3
Ντελατόρε 3
Μακρής.....2
Αντωνίου 2
Βούρος 2
Αλωνεύτης 1
Εφραίμ 1
Μιλάνοφ 1
Πολιάκοφ 1
Ποτέ 1
Αλεξάνδρου 1

Η «μάστιγα» των τραυματισμών

Ο ΑΠΟΕΛ δεν κατάφερε να κερδίσει μόνο όλους τους αντιπάλους του στο πρωτάθλημα εντός και εκτός έδρας, αλλά νίκησε και τις απουσίες του. Η κακοδαιμονία κτύπησε για τα καλά φέτος την ομάδα της Λευκωσίας. Ο ΑΠΟΕΛ ξεκίνησε τη χρονιά, έχοντας δεδομένα εκτός τον Ιωάννου που είχε υποβληθεί σε επέμβαση για ρήξη χιαστών, ήδη από την προηγούμενη σεζόν. Δεύτερο πλήγμα, ο Ζίφκο Μιλάνοφ, ο οποίος υπεβλήθη σε εγχείρηση τον Νοέμβρη και αργότερα, ο Βινίσιους που αντιμετώπιζε πρόβλημα στον αχίλλειο τένοντα και εν τέλει χειρουργήθηκε τον Δεκέμβρη. Στη λίστα προστέθηκε και ο Ρουέδα με ρήξη χιαστών και χειρουργείο τον Δεκέμβρη. Οι τρεις παίκτες δεν επανήλθαν στη σεζόν, αφού τέθηκαν προσωρινά εκτός ρόστερ.

Οι παίκτες των «γαλαζοκιτρίνων» αποδεκατίζονταν ο ένας μετά τον άλλο σε χρόνο ρεκόρ. Την ίδια ατυχία είχε και ο Βάτερμαν που «είδε» χειρουργείο μετά τον αγώνα με την Ντόρτμουντ στο ΓΣΠ και επέστρεψε στον αγώνα κυπέλλου με την ΑΕΚ εκτός. Τέλος, η ατυχία χτύπησε την πόρτα στον Μηνά Αντωνίου που τραυματίστηκε στον αγώνα με την Ομόνοια στις 15/4 και χειρουργήθηκε λίγες μέρες μετά. Πολλοί τραυματισμοί κλόνισαν τον ΑΠΟΕΛ πέραν των 5 χειρουργείων. Πρώτος και πιο... άτυχος ο Μπερτόλιο που αποχώρησε στη μεταγραφική του Ιανουαρίου. Στη «νοσοκομειακή» λίστα του ΑΠΟΕΛ πέρασαν οι Καρλάο, Λάγο, Ποτέ και Ορ που υπέφεραν από συχνούς τραυματισμούς κατά διαστήματα. Μεγαλύτερη απώλεια φέτος, ο Γιώργος Εφραίμ, του οποίου η αξία του είναι αδιαμφισβήτητη. Ενδεικτικό ότι κατάφερε να σημειώσει μόλις 10 συμμετοχές (3 ως βασικός) στη σεζόν. Αξιοσημείωτο, είναι ότι και ο Σόουζα, προερχόταν από ρήξη χιαστών και χειρουργείο και συνεπώς, χρειαζόταν χρόνο προσαρμογής. Με την επάνοδο του ήταν από τους κορυφαίους της χρονιάς.

Ο «ηλεκτρικός» πάγκος

Ο ΑΠΟΕΛ μέχρι την κατάκτηση του τροπαίου πέρασε από πολλά και διάφορα στάδια, αλλάζοντας μέσα στη χρονιά τρεις προπονητές! Η χρονιά ξεκίνησε με «τιμονιέρη» τον Μάριο Μπέιν που δεν άντεξε στον «ηλεκτρικό» πάγκο του ΑΠΟΕΛ πέραν των δυο μηνών και αποτέλεσε παρελθόν κακήν κακώς μετά τις κακές εμφανίσεις της ομάδας στα Ευρωπαϊκά παιχνίδια. Η Βιτορούλ αποτέλεσε το «Βατερλό» του, αφού μετά την ήττα με 1-0 στη Ρουμανία αποχαιρέτησε την ομάδα προτού διεξαχθεί ο επαναληπτικός.

Η απόφαση της διοίκησης για αντικατάστασή του ήταν ένα ρίσκο που απέδωσε με την έλευση του Γιώργου Δώνη. Ο Ελλαδίτης τεχνικός ανέλαβε τα ηνία σε ένα εξαιρετικά κρίσιμο σημείο για την ομάδα και την οδήγησε με επιτυχία στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ. Στη συνέχεια, η αγωνιστική ανισορροπία κυρίως με μέτριες εμφανίσεις στο Πρωτάθλημα, έφερε «μαύρα σύννεφα» στον Αρχάγγελο και στο τέλος λίγα μόνο ματς πριν από την ολοκλήρωση της χρονιάς ο Δώνης αποτέλεσε για δεύτερη φορά παρελθόν από τον πάγκο του ΑΠΟΕΛ μετά την ήττα με 4-2 από τον Απόλλωνα.

Η διοίκηση προσέλαβε τότε ένα προπονητή με φιλοδοξίες και γνώστη της κυπριακής πραγματικότητας. Ο Μπρούνο Μπαλταζάρ ήταν ο εκλεκτός και με ένα εκπληκτικό απολογισμό (6 νίκες και 1 ισοπαλία) κατάφερε να φέρει τον έκτο συνεχόμενο τίτλο στη Λευκωσία και τον ΑΠΟΕΛ. Μετά απ' αυτή την εξέλιξη η διοίκηση αποφάσισε να τον εμπιστευτεί και για την επόμενη σεζόν, δίνοντάς του συμβόλαιο συνεργασίας για ένα χρόνο.

Έτσι μετά από μια πολύ δύσκολη και «τρελή» σεζόν ο ΑΠΟΕΛ όχι μόνο κατάφερε να ανατρέψει τα δεδομένα, αλλά έφθασε στην κορυφή με πολλά ρεκόρ. Οι «γαλαζοκίτρινοι» το χάρηκαν με την ψυχή τους, το απόλαυσαν και το πανηγύρισαν με όλο τους το είναι. Ήδη όμως το μυαλό είναι στη νέα σεζόν και στον στόχο για το έβδομο συνεχόμενο πρωτάθλημα.

Ο εξώστης πήρε και φέτος φωτιά όπως συμβαίνει σταθερά εδώ και έξι χρόνια.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Κάτι λεμεσιανά...

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Έχει μεν την πλάκα του, είναι όμως σοβαρό θέμα όσον αφορά την πόλη. Τούτη η εχθρότητα που κρατάει δεκαετίες είναι πια αποδεδειγμένο ότι ζημιώνει και τις δύο μεγάλες ομάδες της Λεμεσού. Το τι καζούρα έκαναν οι Αελίστες στο γκολ του Ακοράν, ούτε και ο Αϊρόσα να είχε σκοράρει. Μες στα πανηγύρια, στην τρέλα και στη χαρά. Σ' όλα αυτά προστίθεται και το ποδοσφαιρικό μίσος και μια είδους εκδίκηση για το γεγονός ότι πριν από τέσσερα χρόνια, ο Απόλλωνας δεν βοήθησε την ομάδα τους να πάρει το πρωτάθλημα. Και η ηδονή γίνεται ακόμη μεγαλύτερη. Τα ίδια ακριβώς ισχύουν και για την άλλη μεριά. Τα ίδια συναισθήματα είχαν οι Απολλωνίστες όταν η ΑΕΛ έχανε από την Πέγεια ή όταν ακόμη έχανε το πρωτάθλημα από τον ΑΠΟΕΛ το 2014. Τέτοια χαρά, τέτοια ικανοποίηση... κάθεσαι και αναρωτιέσαι πώς είναι δυνατό ο άλλος να χαίρεται με τη λύπη του άλλου. Εντάξει για ποδόσφαιρο μιλάμε, αλλά κάποια πράγματα υπερβαίνουν αυτού. Η ίδια ακριβώς νοοτροπία. Τώρα πώς γίνεται να ισχυρίζονται ότι είναι τόσο διαφορετικοί μεταξύ τους αλλά στην τελική να μοιράζονται τις ίδιες αντιδράσεις, στην Κύπρο είμαστε ο καθένας λέει και κάνει ό,τι θέλει. Όπως και να έχει, ενώ και οι δύο κατηγορούν χρόνια τώρα το «καθεστώς της Λευκωσίας», ενώ μυξοκλαίνε ότι τη Λεμεσό την έχουν στην απ' έξω και οι πρωτευουσιάνοι κάνουν ό,τι θέλουν... στον βωμό να μην το πάρει το συμπολίτης τους, δεν έχουν κανένα ενδοιασμό να συμπορευτούν με τον «τύραννο». Τούτα τα χρόνια είναι ο ΑΠΟΕΛ, παλαιότερα ίσως να ήταν η Ομόνοια ή η Ανόρθωση. Και όμως η εν λόγω νοοτροπία είναι τόσο ριζωμένη στον ψυχισμό των Λεμεσιανών οπαδών, που δεν βλέπω κάτι ν' αλλάζει. Συνεπώς μάλλον θα πρέπει να πάρουν ως δεδομένο ότι απέναντι από τον «εχθρό», έχουν και έναν ακόμη. Την ομάδα της πόλης τους. Βίτσιο, κακέκτυπο άλλων χωρών, μια πραγματικότητα... όντι και να είναι η Λεμεσός ποδοσφαιρικά είναι βαθιά διχασμένη.

Εντυπώσεις και ουσία

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Συνήθως, οι τελευταίες εντυπώσεις είναι αυτές που μένουν. Γενικότερα και όχι μόνο στο ποδόσφαιρο. Και στο κυπριακό ποδόσφαιρο οι τελευταίες εντυπώσεις, θετικές ή αρνητικές, πολλές φορές έχουν διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο σε σημαντικές αποφάσεις. Ο ενθουσιασμός για παράδειγμα, απότοκο τελευταίων εντυπώσεων, ανανέωσε συνεργασίες λίγο πριν από τη διακοπή τους, όπως αντίστροφα η απογοήτευση στο τέλος υπερίσχυσε της λογικής και της σωστής αξιολόγησης μιας αγωνιστικής πορείας κάποιων μηνών...

Ο τελικές εντυπώσεις της φετινής αγωνιστικής περιόδου, θετικές για τον πρωταθλητή των τελευταίων χρόνων ΑΠΟΕΛ. Επιτυχία, ωστόσο, η οποία δεν θα πρέπει να «κρύβει» τις σημαντικές αγωνιστικές αδυναμίες που παρουσίασε η φετινή ομάδα, πέραν αυτών που δημιούργησαν οι πολλοί σοβαροί τραυματισμοί. Εντυπώσεις θετικές και το συναίσθημα που αυτές δημιουργούν, στοιχεία από τα οποία δεν θα πρέπει να αποπροσανατολιστούν όλοι όσοι ήδη «τρέχουν» τον προγραμματισμό της επόμενης περιόδου. Πιο απλά, ο τίτλος ήρθε, είναι πολλά, ωστόσο, που πρέπει να γίνουν πριν από την επόμενη προσπάθεια διατήρησης των κεκτημένων. Θετικά έκλεισε η χρονιά και για την ΑΕΚ με το τρόπαιο του Κυπέλλου. Θετικές και εδώ οι τελικές εντυπώσεις. Δεν διαφοροποιούν, ωστόσο, την κατάσταση και την επόμενη μέρα στην ομάδα της Λάρνακας. Μιας ομάδας που τα προηγούμενα χρόνια πλησίασε στη μεγαλύτερη διάκριση, έδειξε όμως φέτος, στο πολύ πιο αξιόπιστο δείγμα του πρωταθλήματος, πως οι ριζικές αλλαγές και η ανανέωση αποτελούν επιτακτική και επιβεβλημένη ανάγκη. Αρνητικό το πρόσημο στο τέλος της περιόδου για τον Απόλλωνα. Έμεινε με τις (καλές) εντυπώσεις η ομάδα του Σωφρόνη Αυγουστή και φυσιολογικά με την απογοήτευση από την απώλεια στο... τσακ και των δύο τίτλων. Απογοήτευση που δεν πρέπει να παρασύρει, γιατί η ουσία υπερτερεί. Ουσία που έχει να κάνει με το ξεκάθαρο συμπέρασμα, πως ο Απόλλωνας δεν θέλει «ξήλωμα» αλλά κάποιες διορθωτικές κινήσεις και λίγες ακόμη ποιοτικές προσθήκες. Το συναίσθημα πολλές φορές στο ποδόσφαιρο μετράει. Στην προκειμένη περίπτωση, οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται αξιολογώντας πολύ περισσότερα στοιχεία από ένα τελευταίο παιχνίδι, την τελευταία ίσως φάση, το τελευταίο, κάποτε, γκολ...

Κιτρινοπράσινο παραμύθι με ονειρικό φινάλε

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ**

Το τέλος μιας τετραετίας με ισπανική απόχρωση σφραγίστηκε με τρόπαιο για την ΑΕΚ

Η 16η Μαΐου 2018 γράφτηκε με χρυσά γράμματα στην ιστορία της ΑΕΚ, καθώς η ομάδα της Λάρνακας κατάφερε να ολοκληρώσει μια αψεγάδιαστη πορεία στον θεσμό του κυπέλλου, κατακτώντας το με επτά νίκες σε ισάριθμους αγώνες. Ο Φλοριάν Τολεμές και ο Ακοράν Ρέγιες είναι οι ποδοσφαιριστές, οι οποίοι θα μνημονεύονται τα επόμενα χρόνια, σκοράροντας τα γκολ που έφεραν την ανατροπή εις βάρος του Απόλλωνα, ωστόσο σε καμιά περίπτωση δεν ήταν οι μοναδικοί πρωταγωνιστές της ονειρικής βραδιάς. Μιας βραδιάς η οποία επέτρεψε σε πάνω από πέντε χιλιάδες φίλους της ΑΕΚ να ζήσουν από κοντά τη διαδρομή από την κόλαση στον παράδεισο και σε πολύ περισσότερους να πανηγυρίσουν στους δρόμους της Λάρνακας, την «ΑΕΚ Αρένα» και βεβαίως το σωματείο, εκεί όπου συγκεντρώθηκε και ο μεγαλύτερος όγκος των υποστηρικτών της ομάδας.

Φινάλε όπως τους άξιζε

Ο τελικός του κυπέλλου της περιόδου 2017-2018 δεν αποτέλεσε μόνο το τέλος της σεζόν για την ΑΕΚ, αλλά και το τέλος ενός κύκλου που διήρκησε τέσσερα χρόνια, κατά τη διάρκεια του οποίου, ο Τσάβι Ρόκα είχε το γενικό πρόσταγμα, όπως επίσης τον πρώτο και τελευταίο λόγο στα μεταγραφικά των κιτρινοπράσινων. Ως γνωστόν ο Βάσκος επέλεξε να μην τιμήσει τον τελευταίο χρόνο συμβολαίου που διατηρούσε με τους κιτρινοπράσινους, επιλέγοντας να αναζητήσει μια νέα πρόκληση στην καριέρα του.

Η διεκδίκηση των τριών τελευταίων πρωταθλημάτων και το φλερτ με την επιστροφή στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ την τελευταία διετία ήταν τα παράσημα της πορείας από το 2015 και έπειτα ωστόσο η δίψα παρέμενε παρά τις επισκέψεις στην πηγή. Τα ενενήντα λεπτά που χώριζαν την ΑΕΚ από τον τίτλο του κυπελλούχου στις 16 Μαΐου 2018 ήταν μια ευκαιρία άνευ προηγουμένου και η κορύφωση της πορεία αυτής, έφερε και την κατάκτηση της κορυφής. Πέραν του Τσάβι Ρόκα, ιδιαίτερος ήταν ο αγώνας για τον Άντερ Μουρίγιο, ο οποίος ευτύχησε να κλείσει την καριέρα του με μια διάκριση, μιας και η επόμενη ημέρα τον φέρνει να κρεμάει τα ποδοσφαιρικά παπούτσια και να βάζει το κοστούμι του τεχνικού διευθυντή.

Πορεία προς το τρόπαιο

Η επικράτηση επί του Απόλλωνα, ήταν η έβδομη της ΑΕΚ στο θεσμό, φτάνοντας έτσι σε ένα εξαιρετικό σερί το οποίο δεν επέτρεψε σε κανέναν να αμφισβητήσει την κυριαρχία της. Το γεγονός ότι οι Λαρνακείς έθεσαν εκτός μάχης τις δύο ομάδες που πάλεψαν για τον τίτλο του πρωταθλητή μέχρι το φινάλε, δεν είναι τυχαίο, με τον Ιμανόλ Ιδιάκεθ να αναδεικνύεται σε μετρ των διπλών αναμετρήσεων.

Το φετινό οδοιπορικό στον θεσμό του κυπέλλου ξεκίνησε στις 24 Ιανουαρίου 2018 με την ΑΕΚ να επικρατεί με 4-0 του Άρη και να σφραγίζει την πρόκρισή της με δεύτερη επιτυχία στη Λεμεσό με σκορ 1-2. Το εμπόδιο της ΠΑΕΕΚ Κερύνειας αποδείχθηκε πολύ χαμηλό για τους Λαρνακείς, οι οποίοι διέσυραν την προσφυγική ομάδα με 7-0 στην «Αρένα», παίρνοντας δεύτερη νίκη στις 7 Μαρτίου με σκορ 1-4.

Ο πήχης της δυσκολίας ανέβηκε κατακόρυφα στην ημιτελική φάση εκεί όπου ο μετέπειτα πρωταθλητής ΑΠΟΕΛ βρέθηκε στο μονοπάτι των κιτρινοπράσινων. Η πρόκριση στον τελικό ήρθε πιο εύκολα απ' ό,τι θα ανέμενε και ο πιο αισιόδοξος οπαδός της ΑΕΚ με δύο νίκες σε Λάρνακα και Λευκωσία με 2-0 και 1-2 αντίστοιχα. Ιδιαίτερα το παιχνίδι που έγινε στην «Αρένα» επέτρεψε στον Ιμανόλ Ιδιάκεθ να βάλει βάσεις πρόκρισης διαχειριζόμενος το ρόστερ βάσει των προτεραιοτήτων που ο ίδιος έθεσε. Η κορύφωση της αλάνθαστης πορείας της ΑΕΚ ήρθε στις 16 Μαΐου όταν ο Φλοριάν Τολεμές με το τέταρτό του γκολ στον θεσμό και ο Ακοράν Ρέγιες με το πρώτο αλλά πιο σημαντικό, έβαψαν τον τίτλο στα κιτρινοπράσινα χρώματα της ΑΕΚ.

Το ξέσπασμα χαράς όλων στην ΑΕΚ έδειχνε πόσο ήθελαν ένα τρόπαιο (πάνω). Χαμός μέσα στα αποδυτήρια (αριστερά) και στους δρόμους της Λάρνακας για τους πανηγυρισμούς του κυπέλλου.

Ο Βάσκος μαέστρος

Ένα από τα κεντρικά πρόσωπα του τελικού του κυπέλλου, ήταν βεβαίως ο προπονητής της ΑΕΚ, Ιμανόλ Ιδιάκεθ. Ο Βάσκος τεχνικός γνώριζε ότι προκειμένου να παραμείνει κάτοικος Λάρνακας για τρίτη συνεχόμενη χρόνια θα έπρεπε να οδηγήσει την ομάδα στην επιστροφή στους τίτλους και φάνηκε συνεπέστατος με το ραντεβού στην ιστορία. Το πλάνο του πρώτου ημιχρόνου δεν λειτούργησε με τον αντίπαλο να πιέζει την τριάδα στα μετόπισθεν και να μην επιτρέπει στους κιτρινοπράσινους να παίξουν το ποδόσφαιρο πρωτοβουλίας στο οποίο αρέσκονται. Το σκορ του πρώτου ημιχρόνου σαφώς και δεν ήταν τυχαίο με την ΑΕΚ να βρίσκεται διαρκώς σε παθητικό ρόλο και να μην καταφέρνει να απειλήσει με αξιώσεις.

Η κίνηση ματ ήρθε στην επανάληψη με τον Φλοριάν Τολεμές να πλαισιώνει τον Αποστόλη Γιάννου και τον Τέτε να μετακινείται στο αριστερό άκρο σε σχηματισμό 3-5-2. Ο Ισπανός έδωσε το σύνθημα για αντεπίθεση πλαγιοκοπώντας συνεχώς από την πλευρά του, ενώ κέρδισε το φάουλ το οποίο έφερε την ισοφάριση, με τον Γάλλο να φτάνει τα τριάντα γκολ στη φετινή σεζόν, εντός και εκτός συνόρων. Από εκεί και πέρα η σκληροτράχηλη ΑΕΚ δεν δυσκολεύτηκε ιδιαίτερα αφενός μεν να φτάσει στην ολική ανατροπή, αφετέρου να συντηρήσει το προβάδισμά της, έστω και αν ο αντίπαλος απώλεσε σημαντική ευκαιρία στο έβδομο λεπτό της καθυστέρησης. Μάλιστα, η νηφαλιότητα που εμφύσησε στους ποδοσφαιριστές του ο Ιμανόλ Ιδιάκεθ, μέτρησε ιδιαίτερα στο τελευταίο δεκάλεπτο απέναντι σε έναν νευρικό αντίπαλο ο οποίος αναλώθηκε σε ένα δυνατό έως σκληρό παιχνίδι, με τους κιτρινοπράσινους πρωταγωνιστές να κερδίζουν ουκ ολίγα φάουλ, αλλά και την αποβολή του Εστεμπάν Σακέτι.

Με τον τίτλο του κυπελλούχου πλέον στο… ζωνάρι του, ο Ιμανόλ Ιδιάκεθ θα τεθεί στην κρίση του Άντερ Μουρίγιο ο οποίος θα κρίνει εάν ο πρώην προπονητής του θα παραμείνει τιμονιέρης της ΑΕΚ. Πάντως, όταν γράφαμε το αφιέρωμα αυτό είχαμε ενδείξεις για αποχώρηση του κ. Ιδιάκεθ.

ΟΙ ΧΗΜΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
ΜΕΧΡΙ 31.05.2018 ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΤΟΥΝ
ΕΣΕΙΣ
ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΑΤΕ ΤΙΣ ΔΙΚΕΣ ΣΑΣ;
Εάν παράγετε ή εισάγετε χημικές ουσίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση πέραν του ενός τόνου ετησίως έχετε υποχρεώσεις καταχώρισης
Εάν παράγετε ή εισάγετε μείγματα είναι πιθανό να πρέπει να καταχωρίσετε τις χημικές ουσίες που περιέχουν
ECHA.EUROPE.EU/EL/REACH-2018
Che.re.e
CHEMICALS REGULATIONS ENFORCEMENT & INSPECTIONS
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΗΛ: 22 405623

TVONE
αθλητικά
κάτσε να δεις
UEFA CHAMPIONS LEAGUE
FINAL KYIV 2018
YOU'LL NEVER WALK ALONE
LIVERPOOL FOOTBALL CLUB
EST·1892
VS
PRE GAME 21:05 | POST GAME 23:40
UEFA CHAMPIONS LEAGUE
REAL MADRID VS LIVERPOOL
Σάββατο 26 Μαΐου στις 21:45
Απλώς, «κάτσε να δεις» Champions League στο TVONE.
tvone.com.cy

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2018

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
-0,60%	-4,81%	-0,43%	-0,53%	0,76%	0,59%	1,13%	1,29%	-1,18%

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

Στα ύψη η τιμή του «μαύρου χρυσού» Σελ. 9

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Πλοία δένουν παράνομα στα κατεχόμενα λιμάνια

Περίπου 15 εμπορικά πλοία ή πλοία ανεφοδιασμού με σημαίες χωρών της Ε.Ε. έχουν ελλιμενιστεί κατά καιρούς στα Κατεχόμενα. Πρόκειται βασικά για σκάφη που ανήκουν σε εταιρείες τουρκικών συμφερόντων. Μεμονωμένες οι περιπτώσεις και τυγχάνουν χειρισμού τονίζουν οι αρμόδιοι. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Οι μισοί επαγγελματίες δεν πλήρωσαν φόρους

Σχεδόν ένας στους δύο αυτοαπασχολούμενους, αγρότες και ελεύθερους επαγγελματίες χρωστάει το σύνολο ή μέρος των εισφορών του 2017. Περίπου το 25% δεν κατέβαλε εισφορές. Το ποσοστό αυτών που πλήρωσαν μέρος ή το σύνολο των εισφορών τους, έφτασε στο 74,4%. **Σελ. 8**

ΔΙΕΘΝΗ

Το ΔΝΤ καλεί τη Γερμανία να αυξήσει τους μισθούς

Συστάσεις προς το Βερολίνο να εγκαταλείψει την εμμονή στα υψηλά πλεονάσματα, απηύθυνε το ΔΝΤ. Με έκθεσή του τάσσεται υπέρ της αύξησης μισθών προκειμένου να ενισχυθεί η εσωτερική ζήτηση και να περιοριστεί το τεράστιο πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών. **Σελ. 10**

Real Estate

Η χρυσή βίζα έσωσε την αγορά κατοικίας

Πάνω από 1,5 δισ. έχουν εισρεύσει στην ελληνική αγορά ακινήτων από επενδυτές εκτός Ε.Ε. που έχουν αξιοποιήσει το πρόγραμμα χορήγησης αδειών διαμονής «χρυσή βίζα», από το 2013 μέχρι σήμερα. Πρόκειται για βασικό «γρανάζι» που δημιουργεί κινητικότητα στην αγορά. **Σελ. 12**

Σφράγισαν τους λογαριασμούς Vekselberg

Η Τράπεζα Κύπρου πήρε μέτρα για τις αμερικανικές κυρώσεις - Ουδέν πρόβλημα με τις μετοχές του

Η Τράπεζα Κύπρου πάγωσε τους λογαριασμούς του Ρώσου ολιγάρχη Viktor Vekselberg. Η κίνηση αυτή εκ μέρους της τράπεζας έρχεται ως συμμόρφωση στα όσα επιτάσσουν οι αμερικανικές κυρώσεις προς τον Vekselberg, οι οποίες στοχεύουν επακριβώς στους τραπεζικούς του λογαριασμούς ανά το παγκόσμιο. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», η επικοινωνία με τις αμερικανικές αρχές και την Τράπεζα Κύπρου για τον Viktor Vekselberg ήταν συνεχής όλο το τελευταίο διάστημα. Η κίνηση του παγώματος των λογαριασμών του επήλθε μέσα σε αυτά τα πλαίσια και επισημοποιήθηκε με την κάθοδο αρμοδίων από τις ΗΠΑ στη Λευκωσία. Όλες οι αποφάσεις λήφθηκαν σε συνάντηση που έλαβε χώρα μεταξύ των αμερικανών αξιωματούχων και στελεχών της Τράπεζας Κύπρου. Θεωρείται πως το ζήτημα Vekselberg έχει πλέον κλείσει. Ο Vekselberg είναι μέτοχος στην Τρ. Κύπρου μέσω της Lamesa Holding S.A. (που συνδέεται με το Renova Group), κατέχοντας ποσοστό 9,9%. Ωστόσο, σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες της «Κ», δεν υπάρχει οποιοδήποτε πρόβλημα, καθώς δεν είναι πλειοψηφικός μέτοχος. **Σελ. 4**

Φεύγει από το Ιράν η Total λόγω του Τραμπ

Ο γαλλικός ενεργειακός όμιλος Total αποσύρεται από το Ιράν, μετά την απόφαση Ντόναλντ Τραμπ για επαναφορά των κυρώσεων. Σύμφωνα με τη γαλλική εταιρεία είναι αδύνατον να συνεχίσει την εκτέλεση έργου αξίας 2 δισ. δολ. για την ανάπτυξη του κοιτάσματος South Pars. Η Total υπέγραψε συμφωνία με την ιρανική κυβέρνηση στα τέλη του 2016, σύμφωνα με την οποία απέκτησε μερίδιο 50,1% στο έργο South Pars. Μαζί της στην υλοποίηση του αγωγού συμμετέχουν η ιρανική Petropars και ο κινεζικός κρατικός πετρελαϊκός όμιλος CNPC. **Σελ. 11**

Καταθέτουν εμπιστοσύνη στις τράπεζες οι Κύπριοι

Πολλές οι προκλήσεις

Η εμπιστοσύνη του κοινού προς τα πιστωτικά ιδρύματα, η οποία το 2013 έπεσε στο ναδίρ, άρχισε να επιστρέφει και να φθάνει σε ικανοποιητικά επίπεδα. Οι καταθέσεις στις τράπεζες αυξήθηκαν, ενώ παρατηρείται αυξημένη ζήτηση στις χορηγήσεις. Ωστόσο, έχουν να αντιμετωπίσουν ακόμα μεγάλες προκλήσεις και η ανάγκη για βιώσιμες στρατηγικές καθίσταται επιτακτική. **Σελ. 7**

Τρεις βασικές προϋποθέσεις στη διαδικασία για την ΣΚΤ

Ολοκληρώνεται τον Ιούνιο

Τέλος Ιουνίου αναμένεται να ολοκληρωθεί η διαδικασία ιδιωτικοποίησης του Συνεργατισμού. Η διαδικασία απαιτεί όπως ο προσφοροδότης έχει τραπεζική άδεια, η τιμή που θα προσφερθεί να είναι συμφέρουσα για την ΣΚΤ και να δοθούν όλες οι εποπτικές εγκρίσεις από τους θεσμούς. **Σελ. 4**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**2,34%**	**0,15%**
Γερμανία	0,63%	0,08%
Γαλλία	0,86%	0,07%
Ιταλία	2,11%	0,18%
Ισπανία	1,40%	0,10%
Ιρλανδία	1,04%	0,08%
Ελλάδα	4,38%	0,35%
Ην. Βασίλειο	1,56%	0,13%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBlow	R-4
Fitch	BB+	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

ΑΠΟΨΗ / *Των* **ANTONIO FATAS** *και* **BEATRICE DI MAURO***

Το ψηφιακό χρήμα και οι τράπεζες

Η ευρεία διάδοση των ψηφιακών νομισμάτων, τα οποία είναι γνωστά και ως κρυπτονομίσματα, συνιστά πρόκληση για τους επικεφαλής των κεντρικών τραπεζών. Αυτό εύχονται, τουλάχιστον, οι οπαδοί αυτής της νέας μορφής χρήματος. Να δημιουργήσουν ένα μέσο συναλλαγών που θα μπορεί να ανταγωνίζεται τα επίσημα νομίσματα και να φέρει δραστικές αλλαγές στα παραδοσιακά τραπεζικά μοντέλα. Αν και είναι εξαιρετικά δύσκολο να υλοποιηθούν αυτοί οι στόχοι, τα κρυπτονομίσματα έχουν φέρει στο φως τις δυσλειτουργίες των συστημάτων διασυνοριακών πληρωμών.

Τα κρυπτονομίσματα μπορούν, επίσης, να επαναπροσδιορίσουν την έννοια του χρήματος ως μέσου συναλλαγών. Στην Κίνα, το «πλαστικό χρήμα» και τα μετρητά εξαφανίζονται τόσο γρήγορα, που οι έμποροι δεν θα τα δέχονται πια, ενώ οι συναλλαγές μέσω κινητού τηλεφώνου διαδίδονται ολοένα και περισσότερο.

Οι κεντρικές τράπεζες εξετάζουν διαφορετικούς τρόπους για να αντιμετωπίσουν το ψηφιακό χρήμα: από την απαγόρευση της έκδοσης νέων κρυπτονομισμάτων μέχρι τη δημιουργία δικού τους κρυπτονομίσματος. Για παράδειγμα, η κεντρική τράπεζα της Σουηδίας σκέπτεται να εκδώσει την ηλεκτρονική κορώνα, την e-krona, διότι η χρήση μετρητών διαρκώς μειώνεται.

Το ενδιαφέρον των κεντρικών τραπεζών για ψηφιακές μορφές χρήματος προκλήθηκε από τη νομισματική πολιτική των σχεδόν μηδενικών επιτοκίων που εφαρμόστηκε μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση. Οι αποδόσεις των καταθέσεων αγγίζουν το μηδέν. Υπάρχουν, επίσης, ισχυρά επιχειρήματα κατά της χρήσης μετρητών, διότι έτσι χρηματοδοτούνται παράνομες δραστηριότητες και διευκολύνεται η φοροδιαφυγή.

Σήμερα, όμως, οι κεντρικές τράπεζες είναι αντιμέτωπες με μια νέα πρόκληση. Τα ψηφιακά νομίσματα είναι μια απειλή στο μονοπώλιο της έκδοσης νέου χρήματος που έχουν οι κεντρικές τράπεζες. Την ίδια ώρα, όμως, αν τα μετρητά εξαφανιστούν, τα νοικοκυριά δεν θα έχουν μια καλή εναλλακτική. Το «ιδιωτικό» χρήμα δεν έχει τη θεσμική στήριξη μιας κεντρικής τράπεζας.

Η δημιουργία παράλληλων νομισμάτων επηρεάζει τις λειτουργίες των κεντρικών τραπεζών σε πολλά επίπεδα. Το βασικότερο πρόβλημα που μπορεί να ανακύψει είναι ότι ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα μπορεί να αποσταθεροποιηθεί αν η κεντρική τράπεζα δεν βρει τρόπους για να ρυθμίσει τη ρευστότητα σε περισσότερα από ένα νομίσματα.

Οι κεντρικές τράπεζες μπορούν να δημιουργήσουν τα δικά τους ψηφιακά νομίσματα. Ο απλούστερος τρόπος θα ήταν να προχωρήσουν στην έκδοση κρυπτονομισμάτων που θα παίζουν ενεργό ρόλο στο διατραπεζικό σύστημα συναλλαγών. Ιδιώτες και επιχειρήσεις, δηλαδή όχι μόνον οι μεσάζοντες, θα μπορούσαν να διατηρούν απευθείας καταθέσεις στην κεντρική τράπεζα που, γιατί όχι, να αποφέρουν αποδόσεις. Για τους ιδιώτες αυτό θα ήταν ωφέλιμο, διότι θα είχαν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά συστήματα πληρωμών με την εγγύηση καταθέσεων που ισχύει σήμερα για τα μετρητά.

Εντούτοις, οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι οι κεντρικές τράπεζες διατρέχουν περισσότερους κινδύνους από την έκδοση ψηφιακών νομισμάτων σε σχέση με τα οφέλη που έχουν να αποκομίσουν. Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Φερ' ειπείν, η μαζική φυγή καταθέσεων θα είναι πολύ πιο εύκολη υπόθεση, διότι θα συνέβαινε με το πάτημα λίγων κουμπιών. Μια καλύτερη λύση θα ήταν η δημιουργία ενός καινοτόμου, λειτουργικότερου συστήματος ηλεκτρονικών πληρωμών που θα ρυθμίζεται με αποτελεσματικότερους κανόνες.

*Ο Antonio Fatas είναι καθηγητής Οικονομικών στο INSEAD. Η Beatrice di Mauro είναι καθηγήτρια Διεθνών Οικονομικών στο INSEAD.

Το άρθρο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα Vox.

pwc

Why Cyprus

Why live and work in Cyprus?
Why do business in Cyprus?

Η έκδοση είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα μας
www.pwc.com.cy/why-cyprus

ΑΠΟΨΗ Του **ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ**

Ποιους θα συλλάβουν όταν πεθαίνουν στους διαδρόμους

Πολλοί πιστεύουν ότι η σύλληψη των δύο κρατικών γιατρών στο πλαίσιο της αστυνομικής έρευνας για τον τραγικό θάνατο του δεκάχρονου αγοριού που είχε εισαχθεί στις Πρώτες Βοήθειες αποτελεί απόδειξη πως στην Κύπρο υπάρχει ισονομία. Ότι δηλαδή όποιος διαπράξει αδίκημα διώκεται. Όταν οι γιατροί των Πρώτων Βοηθειών καθημερινά δίνουν μάχη κάτω από αντίξοες συνθήκες για να σώσουν ζωές διεκπεραιώνοντας δεκάδες περιστατικά ο καθένας τότε ο κοινός άνθρωπος λέει ότι κάνουν τη δουλειά τους. Όταν όμως κάτω από την πίεση του μεγάλου αριθμού των περιστατικών διαπράξουν λάθος το

> **Η υποστελέχωση σε συνδυασμό με την αμυντική ιατρική οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην κατάρρευση του συστήματος.**

οποίο μπορεί να οδηγήσει στο μοιραίο τότε ο κοινός άνθρωπος θεωρεί ότι διέπραξαν έγκλημα. Το ίδιο θεωρεί και η νομική επιστήμη. Ότι δηλαδή είναι ύποπτοι για διάπραξη εγκλήματος.

Είναι όμως η νομική επιστήμη ικανή να δώσει απαντήσεις, εξηγήσεις ή και λύσεις για τέτοια ζητήματα; Η απάντηση δεν είναι τόσο εύκολη, απόλυτη ή απλή όσο πολλοί πιστεύουν. Για παράδειγμα, αν ο βαθμός ευθύνης που οι νόμοι ορίζουν για τους γιατρούς εφαρμοζόταν σε τραπεζίτες και οικονομολόγους τότε πιστεύω πως θα έπρεπε να περιφράξουν τη μισή Λευκωσία για να χωρέσουν όσους με λάθη, επαγγελματικές συμβουλές ή παραλήψεις οδήγησαν χιλιάδες ανθρώπους σε οικονομική καταστροφή. Άλλωστε σε τι διαφέρει η οικονομική καταστροφή από την κλοπή; Δηλαδή αν κάποιος έχασε 100.000 ευρώ που είχε στην τράπεζα ή επειδή ήταν θύμα κλοπής; Το νομικό μας σύστημα έχει καταδικάσει έναν μόνο τραπεζίτη σε 3 χρόνια φυλάκιση τη στιγμή που η οικονομική καταστροφή των καταθετών και των φορολογούμενων ξεπέρασε τα 14 δισεκατομμύρια ενώ αν προστεθούν και οι ζημιές των επενδυτών των τραπεζών τότε το ποσό ξεπερνά τα 20 δισεκατομμύρια.

Είναι τραγικός ο θάνατος κάθε ανθρώπου και ιδιαίτερα ενός παιδιού. Και είναι φυσικό τη θλίψη να τη διαδέχεται η οργή όταν αυτός ο θάνατος θα μπορούσε να αποφευχθεί αν κάποιοι έκαναν καλύτερα τη δουλειά τους. Το ερώτημα όμως που προκύπτει κατά τη γνώμη της στήλης είναι κατά πόσο θα μπορούσαν να κάνουν καλύτερα τη δουλειά τους ώστε να είχε αποφευχθεί το μοιραίο. Αυτό το ερώτημα αναμένουμε να απαντηθεί μέσα από τη δικαστική διαδικασία. Θα μπορούσε όμως να απαντηθεί πολύ καλύτερα μέσα από μια ανεξάρτητη ποινική έρευνα. Μέσα από μια τέτοια έρευνα ενδεχομένως, λέμε, να αναδεικνύονταν και άλλα συστημικά προβλήματα. Γιατί κακά τα ψέματα έχουμε το σύστημα υγείας που μας αξίζει ή αν θέλετε το σύστημα υγείας που πληρώνουμε. Μήπως δεν είναι αλήθεια πως αν οι γιατροί έχουν λιγότερα περιστατικά θα μπορούν να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο και προσοχή; Γιατί παραβλέπουμε το γεγονός ότι οι γιατροί των Πρώτων Βοηθειών κάνουν διάγνωση κυρίως με βάση τα συμπτώματα παρά με εξετάσεις;

Αν, λοιπόν, ο κάθε γιατρός του Δημοσίου αντιμετωπίζει τον κίνδυνο σύλληψης και καταδίκης σε φυλάκιση ως κοινός εγκληματίας, δολοφόνος, κλέφτης, βιαστής ή έμπορος ναρκωτικών για ένα λάθος που μπορεί να διαπράξει υπό το βάρος της πίεσης της δουλειάς διότι η κοινωνία δεν θέλει να πληρώσει περισσότερα για την υγεία τότε γιατί να μην εφαρμόζει αμυντική ιατρική ή ακόμα να εξακολουθεί να εργάζονται στο δημόσιο; Η αποχώρηση δύο γιατρών από το δημόσιο είναι μόνο η αρχή. Η υποστελέχωση σε συνδυασμό με την αμυντική ιατρική οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην κατάρρευση του συστήματος. Μια τέτοια κρίση θα οδηγήσει σε κατακόρυφη αύξηση του χρόνου αναμονής των ασθενών στις Πρώτες Βοήθειες. Μήπως είναι υπερβολή να ισχυρισθεί κανείς ότι είναι πιθανόν να χάνουμε ανθρώπους στους διαδρόμους οι οποίοι θα αναμένουν τη σειρά τους να εξεταστούν; Άραγε ποιους θα συλλάβουν τότε;

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018
Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

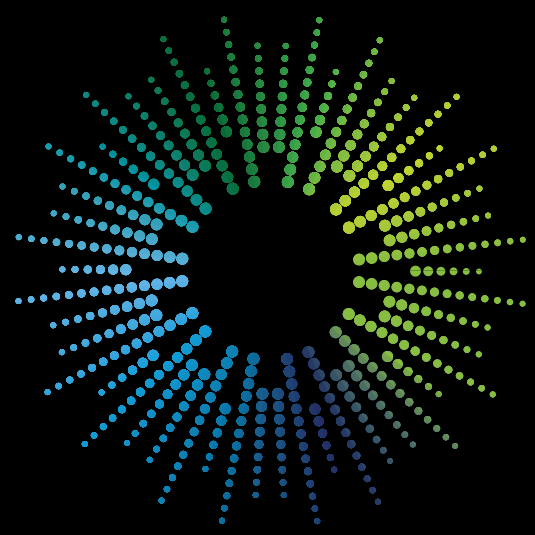

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Ο Δήκτης θα πάει να ανοίξει ένα βενζινάδικο εκεί, με τόση κίνηση που είχε και θα έχει από εδώ και πέρα, θα κάνει θραύση.

Δεν είναι τυχαία η ανάπτυξη

«Το δημόσιο χρέος της Κύπρου βρίσκεται ήδη κάτω από το συμβολικό όριο του 100%. Και έχουμε πετύχει τον στόχο αυτό επειδή έχουμε αντιστρέψει πλήρως την πολιτική διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών και συγκεκριμένα τις πολιτικές των μεγάλων δημοσιονομικών ελλειμμάτων.». Η πολύ ικανοποιητική ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας δεν οφείλεται ούτε σε αλόγιστα ψηλές και ελλειμματικές δημόσιες δαπάνες, ούτε και σε υπερβολικό τραπεζικό δανεισμό δήλωσε σε συνέντευξή του ο Χάρης Γεωργιάδης.

Πόσα στοίχησε η Γιωρκάτζη

Αυτό βέβαια που δεν αποκαλύπτει ο υπουργός Οικονομικών είναι η λανθασμένη επιλογή της Χρυστάλλας Γιωρκάτζη ως επικεφαλής της ΚΤΚ. Δεν είναι μυστικό ότι κυβερνητικοί αλλά και κομματικοί παράγοντες μιλούν πλέον ανοικτά για «ανύπαρκτη» διοικήτρια. Πόσο λοιπόν κόστισε στο δημόσιο αυτή η επιλογή; Μήπως είναι υπερβολή να ισχυριστεί κανείς ότι καλύτερη εποπτεία θα σήμαινε λιγότερα προβλήματα στον τραπεζικό τομέα;

Μπούλινγκ made in USA

Για μπούλινγκ από τους Αμερικανούς επόπτες κάνουν λόγο Κύπριοι τραπεζίτες σε σχέση με άνοιγμα λογαριασμών Ρώσων. Η κόντρα Αμερικής και Ρωσίας και οι οικονομικές κυρώσεις που έχουν επιβληθεί έχουν επιβαρύνει το γενικότερο κλίμα για τις κυπριακές τράπεζες οι οποίες φοβούνται ιδιαίτερα το άνοιγμα λογαριασμών Ρώσων υπηκόων προκειμένου να μη χάσουν ανταποκρίτριες τράπεζες και την πρόσβασή τους σε συναλλαγές με αμερικανικά δολάρια.

Σε ελεύθερη πτώση η λίρα

Η τουρκική λίρα βρίσκεται σε ελεύθερη πτώση – σοβαρότατο πρόβλημα για μια χώρα που εισάγει περισσότερα από όσα εξάγει. Ο ρυθμός του πληθωρισμού κυμαίνεται αυτό το διάστημα στα επίπεδα του 11% -υπερδιπλάσιο ποσοστό από τον στόχο που θέτει η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας. Σύμφωνα με την Deutsche Welle οι αποδόσεις των τουρκικών ομολόγων έχουν εκτιναχθεί σε επίπεδα ρεκόρ. Που σημαίνει ότι οι επενδυτές δεν είναι πλέον διατεθειμένοι να χορηγήσουν δάνεια στην Τουρκία με τους προνομιακούς όρους του παρελθόντος.

Ομόρφυνε η Κύπρος

Μειώθηκαν τα ταξίδια κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό τον Απρίλιο του 2018, σε σύγκριση με τον περσινό Απρίλιο, σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου. Με βάση τα αποτελέσματα της Έρευνας Ταξιδιωτών, τα ταξίδια κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό τον Απρίλιο του 2018 ανήλθαν στις 113.477 σε σύγκριση με 117.178 τον Απρίλιο 2017, σημειώνοντας μείωση 3,2%. Ομόρφυνε ή φτώχυνε η Κύπρος;

Σωστό βήμα κ. Ζέτα

Η εισαγωγή του εθνικού κατώτατου μισθού είναι αναγκαία, δήλωσε την Τετάρτη η υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Ζέτα Αιμιλιανίδου. Στις δηλώσεις της η κ. Αιμιλιανίδου είπε ότι θα γίνει διάλογος για την εφαρμογή ενός εθνικού κατώτατου μισθού, ενώ σημείωσε τα υψηλά ποσοστά ανεργίας είναι μεταξύ των λόγων για τους οποίους δεν θεσμοθετήθηκε ακόμα. «Όπως οδεύουμε σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης ελπίζουμε και θέλουμε να εφαρμοστεί ένας εθνικός κατώτατος μισθός», είπε.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Επιτόκιο Επανεπένδυσης

Επιτόκιο επανεπένδυσης καλείται το επιτόκιο με το οποίο θα επανατοκιστεί μια επένδυση μετά την πρώτη λήξη της. Το επιτόκιο αυτό χρησιμοποιείται για σκοπούς σύγκρισης επενδύσεων με διαφορετική ημερομηνία λήξης.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΑΠΟΨΗ Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Ενοικιάσεις μέσω διαδικτυακών πλατφόρμων

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι το γεγονός πως εύκολα και (σχεδόν) ανέξοδα μεταδίδεις αυτό που κατεβάζει το κεφάλι σου στο «ακροατήριό» σου σχεδόν στιγμιαία. Λέω σχεδόν ανέξοδα επειδή αν επανειλημμένα λες αρλούμπες ή απλώς εκφράζεις την ανάγκη σου να νιώσεις σημαντικός, τότε θα χάσεις αρκετό από το κοινό σου.

Σε παλαιότερες εποχές, για να εκφραστείς έπρεπε να συντάξεις ένα άρθρο και ακολούθως να πείσεις κάποιον αρχισυντάκτη κάποιου εντύπου να σου το δημοσιεύσει. Αν δεν ήσουν περιεκτικός, ακριβολόγος, να ξέρεις να εκφράζεσαι και να ασχολείσαι με ενδιαφέρουσα θεματολογία τότε μετά από κάποιες δημοσιεύσεις παραμεριζόσουν.

Ακολούθως και με την εξέλιξη των μέσων μαζικής επικοινωνίας, είχες τη σχετική δυνατότητα να «βγεις στον αέρα» σε κάποια ραδιοφωνική ή/ και τηλεοπτική εκπομπή να εκφράσεις την άποψη σου ή να θέσεις κάποιο ερώτημα. Η συνεχής παραγωγή βλακώδους σκέψης, ατεκμηρίωτων και μη αρτιμελών απόψεων, η εκστόμιση έως και ύβρεων και η σχεδόν παντελής έλλειψη ελέγχου του ποιος βγαίνει και τι εκφράζει περιόρισε στο ελάχιστο αυτή τη δυνατότητα.

Το φαινόμενο της βραχυπρόθεσμης ενοικίασης οικιστικών μονάδων μέσω διαδικτυακών πλατφόρμων, τύπου Airbnb, έφερε τα πάνω – κάτω στον τομέα της ενοικίασης ακινήτων και πλέον δεν αποτελεί αμελητέο ποσοστό της αγοράς ενοικίων στη χώρα μας. Εν ολίγοις, οι πλατφόρμες αυτές έχουν φέρει επανάσταση στον τρόπο που προσφέρεται ένα ακίνητο στην αγορά, παρόμοια επανάσταση με αυτήν που έφεραν οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης δίνοντας βήμα στον καθένα να εκφράζεται με… ελευθεροστομία.

Το ακίνητο πλέον προσφέρεται για σκοπούς βραχυπρόθεσμης διαμονής εκμεταλλευόμενο το μεγάλο τουριστικό ρεύμα και την ανεπάρκεια (τουλάχιστον) σε ποσότητα των τουριστικών κλινών. Η συμβατική ενοικίαση έχει πλέον πέσει σε δεύτερη μοίρα επειδή αποφέρει πιο λίγα σε οικονομικούς όρους προς τον ιδιοκτήτη, και ως αποτέλεσμα και ο συμβατικός τρόπος προώθησης της ενοικίασης (ταπελλούδες, δωρεάν αγγελίες κ.λπ.) δεν είναι πλέον στα φόρτε τους.

Το φαινόμενο των βραχυπρόθεσμων ιδιωτικών ενοικιάσεων αναμένεται να έχει αυξητική τάση ενόσω ο τουρισμός μας πάει καλά. Και όπως παρατηρείται μέχρι τώρα, μάλλον η φετινή χρονιά θα είναι καλύτερη από την περσινή, η οποία ήταν η καλύτερη στην ιστορία μας.

Ας σταθούμε λίγο στις επενδυτικές αποδόσεις ενός τέτοιου ακινήτου. Ένα δυάρι διαμέρισμα με αξία €180.000 ενοικιάζεται σε κανονική βάση €800/ μήνα με βασική επίπλωση, δηλαδή €9.600/ ετησίως. Η αρχική εισοδηματική του απόδοση ανέρχεται στο 5,3%. Αν το ίδιο διαμέρισμα ενοικιάζεται προς €80/ ημέρα με πληρότητα 70% τον χρόνο, τότε το εισόδημα του ανέρχεται στα €20.440/ ετησίως και η αρχική του απόδοση εκτοξεύεται στο 11,4%. Και με 50% πληρότητα η αρχική του απόδοση είναι 8,1% που είναι και πάλι ψηλή. Αυτό σημαίνει πως το ακίνητο ως μέσο παραγωγής εισοδήματος είναι πολύ καλό και άρα η κεφαλαιουχική του αξία είναι ανοδική.

Φυσικά τα πιο πάνω νούμερα και στα δύο παραδείγματα είναι πριν από την αφαίρεση κόστους και φόρων. Για παράδειγμα το Airbnb αφαιρεί μέχρι 23% του κόστους της διαμονής ως κόστος παροχής υπηρεσίας (μέχρι 20% τον χρήστη και 3% τον παροχέα). Επιπλέον στις χρεώσεις περιλαμβάνεται στην περίπτωση της Ε.Ε. αλλά και άλλων χωρών ΦΠΑ ή αντίστοιχος φόρος. Η Ιαπωνία λαμβάνει τον αντίστοιχο ΦΠΑ η ίδια μέσω της μεθόδου της αντίστροφης χρέωσης γι' αυτό και το Airbnb έχει ειδικό όχημα εγγεγραμμένο στην Ιρλανδία γι' αυτό τον σκοπό.

Είναι γνωστό πως η αγορά προηγείται των αρχών ενός κράτους με ευφάνταστες ιδέες. Γι' αυτό και σχεδόν όλα τα κράτη βρίσκονται σε αναβρασμό για το πώς θα χειριστούν νομοθετικά και φορολογικά αυτόν τον νέο τομέα ενοικιάσεων. Οι Ιταλοί (αν θέλετε το πιστεύετε) φαίνεται να είναι πιο προχωρημένοι σε αυτό το μέτωπο. Σαν χρήστης πληρώνεις και ξέρεις πόσα από αυτά που πλήρωσες πάνε σε τοπικούς φόρους κ.λπ. και η πλατφόρμα κάνει τον φοροεισπράκτορα και στέλνει απευθείας έμβασμα στις αρχές.

Το κεφάλαιο του ΦΠΑ πιστεύω είναι κλειστό για το κράτος. Οι πλατφόρμες χρεώνουν κανονικά ΦΠΑ εντός Ε.Ε. και άρα δεν υπάρχει έδαφος είσπραξής του από τα κυπριακά ταμεία, εκτός αν πείθαμε τις πλατφόρμες να εγγράφονταν ως κυπριακές εταιρείες. Αλλά ως συνήθως δεν πολυπείθουμε τέτοια μεγαθήρια να έρχονται σ' εμάς.

Άρα μένουν δύο επιλογές. Είτε να πάμε κόντρα στο κύμα, καθιστώντας εντελώς παράνομες τέτοιες ενοικιάσεις βάζοντας μεγάλα πρόστιμα και ποινές, επειδή τα υποστατικά αυτά δεν πληρούν – ας πούμε – τους κανονισμούς ενός απηρχαιωμένου ΚΟΤ ή πάμε με το κύμα και εφαρμόζουμε λογική φορολόγηση που να έχει μεγάλη εισπρακτική ικανότητα έχοντας γερές καμπάνες για όσους φοροδιαφεύγουν.

Εν όψει της ευρύτερης εξέλιξης της κτηματαγοράς, νομίζω πως η μόνη επιλογή είναι η δεύτερη επιλογή. Πιστεύω πως η όποια νομοθετική ρύθμιση θα πρέπει να είναι απλή και κατανοητή. Όσο πιο πολύπλοκη και δυσνόητη είναι μια φορολογική ρύθμιση τότε τόσο πιο εύκολα φοροδιαφεύγει ο φορολογούμενος, τόσο πιο εύκολα δημιουργούνται ανθυγιεινές συνθήκες εφαρμογής της και τόσο χαμηλότερη είναι η φοροεισπρακτική ικανότητα. Και η όλη φιλοσοφία θα πρέπει να περιστρέφεται γύρω από το καρότο και το μαστίγιο. Θα πρέπει, επίσης, να λαμβάνει σοβαρά υπόψη πως το ακίνητο είναι επενδυτικό και εμείς θέλουμε να ελκύουμε επενδύσεις που να είναι ζωντανές. Όχι από αυτές που έρχεται ο άλλος (ο βλάκας) να μας τα ακουμπά εμάς (τους έξυπνους) και να μη μας ενδιαφέρει το αύριο, αν δηλαδή ο άνθρωπος αυτός θα έχει έξοδο από την επένδυσή του ή αν θα καταλήξουμε να έχουμε πολυάριθμα κενά κτήρια.

Με σωστή ρύθμιση, να και ένας εμπλουτισμός του τουριστικού ανταγωνισμού έτσι ώστε τα ξενοδοχεία μας να είναι προσανατολισμένα στον ποιοτικό τουρισμό και όχι σε αυτόν με τα βραχιολάκια και τα all-inclusive πακέτα. Η τουριστική βιομηχανία πρέπει να είναι ολιστική και υγιής και όχι μονοδιάστατη και αναιμική. Και ας γίνει επιτέλους κάτι με το Υφυπουργείο Τουρισμού.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Audit • Tax • Consulting • Financial Advisory

Έρευνα της Deloitte για τους Millennials 2018

Μείωση της εμπιστοσύνης των Millennials προς τις επιχειρήσεις και της αφοσίωσης τους στους εργοδότες

Μετά από ένα χρόνο, ο οποίος σημαδεύτηκε από σημαντικές γεωπολιτικές και κοινωνικές αλλαγές, οι Millennials κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τις επιχειρήσεις και τις καλούν να επιτείνουν τις προσπάθειες τους ώστε να επιφέρουν θετική αλλαγή στον επιχειρηματικό κόσμο, σύμφωνα με την έβδομη ετήσια έρευνα της Deloitte για τους Millennials. Αν και ορισμένοι ηγέτες άρχισαν προσπάθειες ώστε να αντιμετωπίσουν κοινωνικά θέματα, οι Millennials αντιμετωπίζουν τα ευρύτερα κίνητρα και την ηθική των εταιριών με περισσότερο σκεπτικισμό. Τα ευρήματα αποκαλύφθηκαν μέσα από έρευνα στην οποία συμμετείχαν 10,455 Millennials από 36 χώρες. Επίσης, σχεδόν 1,850 ερωτηθέντες, οι οποίοι τώρα εντάσσονται στην αγορά εργασίας είχαν τις δικές τους απόψεις όσον αφορά τη σχέση τους με τις επιχειρήσεις.

Οι προηγούμενες δύο έρευνες της Deloitte έδειξαν ότι οι Millennials αποκτούσαν ολοένα και θετικότερη στάση ως προς τα κίνητρα και την ηθική των επιχειρήσεων. Εν τούτοις, το 2018 υπήρξε μια ολοκληρωτική στροφή των εντυπώσεων, καθώς η υπόληψη των επιχειρήσεων έφτασε στο χαμηλότερο σημείο τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Σήμερα, λιγότεροι από τους μισούς Millennials πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις συμπεριφέρονται ηθικά (48% σε σχέση με 65% το 2017) και ότι οι ηγέτες των επιχειρήσεων αισθάνονται τη συνεισφορά τους προς την κοινωνία ως καθήκον τους (47% σε σχέση με 62%).

Όπως τονίζεται τα τελευταία έξι χρόνια, οι Millennials πιστεύουν έντονα στον ευρύτερο ρόλο των επιχειρήσεων στην κοινωνία και αισθάνονται ότι η επιτυχία των επιχειρήσεων δεν πρέπει να περιορίζεται μόνο στις μετρήσεις της οικονομικής τους απόδοσης. Πιστεύουν ότι ανάμεσα στις προτεραιότητες των επιχειρήσεων πρέπει να είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας, η καινοτομία, η βελτίωση της επαγγελματικής ζωής και της καριέρας του προσωπικού, καθώς και η θετική επίδραση στην κοινωνία και στο περιβάλλον. Εν τούτοις, όταν ρωτήθηκαν σε τι επικεντρώνεται ο οργανισμός στον οποίο εργάζονται, αναφέρθηκαν στη δημιουργία κέρδους, στην αύξηση της αποδοτικότητας, στην παραγωγή και πώληση προϊόντων και υπηρεσιών, που αποτελούν τους τρεις τομείς όπου πιστεύουν θα έπρεπε να δίδεται η λιγότερη βαρύτητα. Αναγνωρίζουν ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να δημιουργούν κέρδος για να μπορούν να επιτύχουν τις προτεραιότητες τις οποίες επιθυμούν οι Millennials, αλλά πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις οφείλουν να ισορροπήσουν τους εν λόγω στόχους με την οικονομική τους απόδοση.

Η έλλειψη εμπιστοσύνης

Ενώ η άποψη των Millennials για τις επιχειρήσεις έχει σημειώσει κάθετη πτώση, η εμπιστοσύνη τους προς τους πολιτικούς ηγέτες είναι ακόμα πιο χαμηλή. Στην ερώτηση κατά πόσο θεωρούν ότι συγκεκριμένες ομάδες, όπως ηγέτες μη κερδοσκοπικών οργανισμών, επιχειρηματικοί ηγέτες, θρησκευτικοί ηγέτες και πολιτικοί ηγέτες, έχουν θετική ή αρνητική επίδραση στον επιχειρηματικό κόσμο, μόνο 19% των Millennials απάντησαν ότι οι θεωρούν ότι έχουν θετική επίδραση (σε σχέση με το 71% που θεωρούν ότι είναι αρνητική).

- *Οι Millennials επιδεικνύουν λιγότερη αφοσίωση και εμπιστοσύνη στις επιχειρήσεις.*
- *Οι ερωτηθέντες διακατέχονται από μια δυσπιστία ως προς τα κίνητρα και την ηθική των εταιριών και καλούν τους ηγέτες των επιχειρήσεων να ενεργήσουν άμεσα και να επιφέρουν θετική αλλαγή.*
- *Ενώ τα επίπεδα δέσμευσης μειώνονται, η διαφορετικότητα και η ευελιξία αποτελούν βασικοί παράγοντες διατήρησης της εργασίας, ενώ την ίδια ώρα επικρατούν οι ευέλικτες και προσωρινές μορφές εργασίας.*
- *Οι Millennials αισθάνονται ότι δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένοι για τη νέας μορφής βιομηχανία και θέλουν να τους βοηθήσουν οι εταιρίες να αναπτύξουν τις δεξιότητες που απαιτούνται ώστε να επιτύχουν.*

Επίσης, το 44% των Millennials πιστεύουν ότι οι ηγέτες των επιχειρήσεων έχουν κερδίσει την εμπιστοσύνη τους σχετικά με την ουσιαστική αλλαγή που μπορούν να επιφέρουν στην κοινωνία. Τα ¾ των Millennials πιστεύουν ότι οι πολυεθνικές εταιρείες έχουν τη δυνατότητα επίλυσης οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων. Αυτά τα ευρήματα καταδεικνύουν ότι οι Millennials πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις οφείλουν να εμπλακούν πιο ενεργά στη βελτίωση της κοινωνίας, πέρα από την προσπάθεια τους να δημιουργούν εργασίες και οικονομικό κέρδος.

Τα επίπεδα δέσμευσης μειώνονται – διαφορετικότητα, εμπλοκή και ευελιξία αποτελούν παράγοντες διατήρησης εργασίας

Τα επίπεδα αφοσίωσης έχουν μειωθεί σε σύγκριση με πριν από δύο χρόνια. Ανάμεσα στους Millennials το 43% επιθυμούν να φύγουν από την εργασία τους μέσα σε δύο χρόνια και μόνο 28% επιθυμούν να μείνουν για περισσότερο από πέντε χρόνια. Αυτό αποτελεί μια διαφορά 15 ποσοστιαίων μονάδων, με άνοδο 7 μονάδων από τον περασμένο χρόνο. Ανάμεσα στους Millennials που θα ήθελαν να φύγουν από την εργασία τους τα επόμενα δύο χρόνια, 62% θεωρούν τις ευέλικτες και προσωρινές μορφές εργασίας ως τη βιώσιμη εναλλακτική επιλογή αντί για την εργασία πλήρους απασχόλησης.

Τι μπορούν, λοιπόν, να κάνουν οι επιχειρήσεις για να τους κρατήσουν; Οι Millennials δίδουν ιδιαίτερη σημασία σε παράγοντες όπως η ανοχή και η εμπλοκή, ο σεβασμός και οι εναλλακτικοί τρόποι σκέψης. Ενώ ο μισθός και η εταιρική κουλτούρα αποτελούν παράγοντες προσέλκυσης αυτής της ομάδας εργαζομένων για τους εργοδότες, η διαφορετικότητα, η εμπλοκή και η ευελιξία είναι οι παράγοντες που τους δίδουν ικανοποίηση. Αυτοί που εργάζονται για εργοδότες που θεωρούνται ότι διατηρούν ένα ποικιλόμορφο εργατικό δυναμικό και διευθυντική ομάδα, έχουν περισσότερες πιθανότητες να θέλουν να παραμείνουν στο δυναμικό της επιχείρησης για πέντε ή περισσότερα χρόνια. Ανάμεσα στους Millennials που δήλωσαν ότι προτίθενται να παραμείνουν στην υφιστάμενη τους εργασία για τουλάχιστον πέντε χρόνια, 55% απολαμβάνουν μεγαλύτερη ευελιξία ως προς το που και πότε εργάζονται, σε σύγκριση με πριν τρία χρόνια.

Η νέας μορφής βιομηχανία (4.0) κάνει τους Millennials να αισθάνονται ανέτοιμοι

Οι Millennials έχουν πλήρη επίγνωση του πως η νέας μορφής βιομηχανία μεταβάλλει την αγορά εργασίας και αισθάνονται ότι υπάρχει προοπτική απελευθέρωσης των ανθρώπων από τη ρουτίνα, επιτρέποντας τους να κάνουν πιο δημιουργικές και ενδιαφέρουσες εργασίες. Παρόλα αυτά, πολλοί αισθάνονται άβολα με αυτή την εξέλιξη. Συγκεκριμένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων που εργάζονται σε οργανισμούς που ήδη εφαρμόζουν εκτεταμένα τεχνολογίες της βιομηχανίας 4.0, φοβούνται ότι οι δουλειές τους θα αντικατασταθούν είτε πλήρως είτε μερικώς με την εφαρμογή της νέας τεχνολογίας. Επίσης, λιγότεροι από 4 στους 10 Millennials αισθάνονται ότι διαθέτουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να επιτύχουν και προσμένουν στη βοήθεια των επιχειρήσεων για να τους προετοιμάσουν για τη «νέα επιχειρησιακή εποχή».

Οι ερωτηθέντες ζητούν καθοδήγηση πέραν της ανάπτυξης τεχνικών γνώσεων. Οι νέοι επαγγελματίες αναζητούν βοήθεια για την ανάπτυξη άλλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων όπως αυτοπεποίθηση, διαπροσωπικές δεξιότητες και ιδιαίτερα για θέματα που σχετίζονται με την επαγγελματική δεοντολογία και ηθική. Εν τούτοις, κατά την άποψη τους, οι επιχειρήσεις δεν ανταποκρίνονται πρόθυμα στις ανάγκες τους για ανάπτυξη. Μόνο το 36% των Millennials ανέφεραν ότι οι εργοδότες τους βοηθούν να καταλάβουν και να προετοιμαστούν για τις αλλαγές της που επιφέρει η βιομηχανίας 4.0.

Σχετικά με την Έρευνα

Η έκθεση της Deloitte βασίζεται στις απόψεις 10,455 Millennials από 36 χώρες. Οι Millennials που συμμετείχαν στην έρευνα γεννήθηκαν μεταξύ Ιανουαρίου 1983 και Δεκεμβρίου 1994 και εκπροσωπούν μια συγκεκριμένη ομάδα αυτής της γενιάς, δηλαδή αυτούς που κατέχουν πτυχία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, έχουν πλήρη απασχόληση και κυρίως σε μεγάλους ιδιωτικούς οργανισμούς. Γενικότερα, παρατηρείται ότι οι Millennials αναλαμβάνουν ολοένα και περισσότερες διευθυντικές θέσεις, από τις οποίες μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί αντιμετωπίζουν τις κοινωνικές προκλήσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έρευνα επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της Deloitte στο ***www.deloitte.com/cy***.

Ετσι πάγωσε η Τρ. Κύπρου λογαριασμούς του Vekselberg

Στις εποπτικές αρχές η ευθύνη για την προάσπιση του συστήματος

Όλες οι αποφάσεις λήφθηκαν σε συνάντηση που έλαβε χώρα μεταξύ των αμερικανών αξιωματούχων και στελεχών της Τράπεζας Κύπρου.

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Άμεσα μέτρα πήρε σύμφωνα με επιβεβαιωμένες πληροφορίες της «Κ» η Τράπεζα Κύπρου για να προστατευτεί από τις κυρώσεις που έχουν επιβάλει αρμόδια όργανα στις ΗΠΑ στον Ρώσο ολιγάρχη Viktor Vekselberg, προχωρώντας σε πάγωμα των τραπεζικών του λογαριασμών. Η κίνηση αυτή εκ μέρους της τράπεζας έρχεται ως συμμόρφωση στα όσα επιτάσσουν οι αμερικανικές κυρώσεις προς τον Vekselberg, οι οποίες στοχεύουν επακριβώς στους τραπεζικούς του λογαριασμούς ανά το παγκόσμιο. Υπενθυμίζεται πως ο τελευταίος βρίσκεται στο μικροσκόπιο των αμερικανικών αρχών, ελεγχόμενος για μια σειρά ζητημάτων που άπτονται από την υπόθεση εμπλοκής Ρώσων στις αμερικανικές προεδρικές εκλογές, μέχρι και πληρωμές που έγιναν μέσω εταιρειών του προς τον Μάικλ Κοέν, ο οποίος είναι δικηγόρος του Προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ. Ο επικαιροποιημένος κατάλογος των κυρώσεων (Specially Designated Nationals List - SDNList) που εξέδωσαν οι αμερικανικές αρχές, σήμανε συναγερμό στην Κύπρο με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τον Σύνδεσμο Λογιστών Κύπρου σε σχετικές ανακοινώσεις να εφιστούν την προσοχή λόγω ονομάτων που βρίσκονται στον εν λόγω κατάλογο κυρώσεων και εμπλέκονται με το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Συνάντηση με Αμερικανούς

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», η επικοινωνία με τις αμερικανικές αρχές και την Τράπεζα Κύπρου για τον Viktor Vekselberg ήταν συνεχής όλο το τελευταίο διάστημα. Η κίνηση του παγώματος των λογαριασμών του επήλθε μέσα σε αυτά τα πλαίσια και επισημοποιήθηκε με την κάθοδο αρμοδίων από τις ΗΠΑ στη Λευκωσία. Όλες οι αποφάσεις και οι κινήσεις που αποκαλύπτει σήμερα η «Κ» λήφθηκαν σε συνάντηση που έλαβε χώρα μεταξύ των αμερικανών αξιωματούχων και στελεχών της Τράπεζας Κύπρου. Μετά που προχώρησε η τελευταία αλλά και αφού έλαβε συναφείς διαβεβαιώσεις από τις ΗΠΑ, θεωρείται πως το ζήτημα Vekselberg έχει πλέον κλείσει. Αυτή άλλωστε είναι και η στόχευση των αμερικανικών αρχών που επιβάλλουν τις κυρώσεις. Να σταθεί ανέφικτο για όσους βρίσκονται στον εν λόγω κατάλογο να προχωρούν σε τραπεζικές πράξεις. Ούτως ή άλλως η κινητικότητα των αμερικανικών αρχών για το ζήτημα είναι πρωτοφανής,

Οργανισμός που υποβοηθά άτομο το οποίο υπόκειται σε κυρώσεις, κινδυνεύει να υποστεί δευτερογενείς κυρώσεις.

έστω κι αν, όπως λένε και πηγές στην Κύπρο, αυτή εδράζεται και στο εσωτερικό πολιτικό σκηνικό των ΗΠΑ. Για την Κύπρο είναι μια ευκαιρία να δείξει πως συμμορφώνεται, και αυτό παρά το ότι δεν απορρέουν νομικές ή άλλες υποχρεώσεις της χώρας από τις κυρώσεις σε αντίθεση με τα όσα ισχύουν διεθνώς για το ξέπλυμα χρήματος. Εγείρεται, ωστόσο, ένα ακόμη ερώτημα αναφορικά με τον Viktor Vekselberg. Τι γίνεται με τις μετοχές του στην Τράπεζα Κύπρου κι αν αυτές αποτελούν κίνδυνο.

Οι μετοχές

Ο Vekselberg είναι μέτοχος στην Τρ. Κύπρου μέσω της Lamesa Holding S.A. (που συνδέεται με το Renova Group), κατέχοντας ποσοστό 9,9%. Το προηγούμενο διάστημα διακινείτο πεισματικά το ερώτημα αν και κατά πόσο κινδυνεύει η τράπεζα λόγω του μετοχικού ποσοστού. Ωστόσο, σύμφωνα με ασφαλείς και επιβεβαιωμένες πληροφορίες της «Κ», δεν υφίσταται κίνδυνος. Μάλιστα, μπορεί και παραμένει μέτοχος ενώ σε αυτό συντείνουν και τα όσα μετέφεραν

Μετά από το πάγωμα των λογαριασμών του Vekselberg και τις συναφείς διαβεβαιώσεις των Αμερικανών, θεωρείται πως το ζήτημα έχει πλέον κλείσει.

οι Αμερικανοί κατά την επίσκεψή τους στην Τρ. Κύπρου. Υπάρχει φυσικά η δυνατότητα από την εποπτική αρχή να του υποδειχθεί η πλήρης αποχώρηση από την τράπεζα, να πουλήσει δηλαδή τις μετοχές του. Ωστόσο, από τη μία, όπως λένε πηγές που έχουν γνώση του τι γίνεται εκτός χώρας σε ανάλογες περιπτώσεις, δεν θα είχε πρόβλημα ο ίδιος ο Vekselberg να το κάνει και από την άλλη δεν μπορεί κανείς να τον υποχρεώσει. «Αν ήταν πλειοψηφικός μέτοχος θα ήταν πρόβλημα. Δεν είναι όμως, εξού και δεν απορρέει κίνδυνος. Την ίδια ώρα δεν είναι τυχαίος ο τρόπος που δρουν οι Αμερικανοί. Με τις κυρώσεις θέλουν να προκαλέσουν ζημιά, κλείνοντας σε όσους τις επιβάλλουν, την τραπεζική πρόσβαση. Αν του πεις να πουλήσει τις μετοχές, θα τις πουλήσει. Τον «σκοτώνει» όμως, αν δεν μπορεί να προβεί σε τραπεζικές ενέργειες. Οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν είναι για τους λογαριασμούς, ακόμα και τους καταθετικούς που πρέπει να κλείσουν, κι έτσι και έγινε», τόνισαν στην εφημερίδα πηγές με γνώση των προαναφερόμενων ζητημάτων.

Αντιπαράθεση ελεφάντων

Και ενώ αυτά λαμβάνουν χώρα, η μεγάλη εικόνα δεν έχει σταματήσει να συμπεριλαμβάνει το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου. Αν και δεν προκύπτουν όπως ήδη αναφέρθηκε νομικές υποχρεώσεις για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα από τον κατάλογο των κυρώσεων των αμερικανικών αρχών, υπάρχει και ουρά στο όλο θέμα. Κι αυτή απορρέει από τις δευτερογενείς κυρώσεις που δύναται να πλήξουν τόσο τις τράπεζες όσο και ελεγκτικά γραφεία που συνδιαλέγονται με άτομα που βρίσκονται στον κατάλογο των κυρώσεων. Καταρχάς πρέπει ν' αποσαφηνιστεί πως όταν γίνεται λόγος για πάγωμα περιουσιακών στοιχείων, αυτό σημαίνει επί της ουσίας πως όλη η περιουσία που έχουν στις ΗΠΑ όσοι βρίσκονται στον κατάλογο, δεσμεύεται. Εκεί που υπάρχει κίνδυνος για χώρες εκτός ΗΠΑ, είναι στην ουρά της νομοθεσίας περί κυρώσεων, η οποία προτάσσει ότι αν υπάρχει οργανισμός οπουδήποτε στον κόσμο που υποβοηθήσει άτομο το οποίο υπόκειται σε κυρώσεις, τότε κινδυνεύει να υποστεί δευτερογενείς κυρώσεις. Κινδυνεύουν με αυτό τον τρόπο και ελεγκτικά γραφεία σε βαθμό ανάλογο με αυτό των τραπεζών. Τα «αντίποινα» στην περίπτωση των τραπεζών, οι δευτερογενείς κυρώσεις, αφορούν τη διακοπή της ανταπόκρισης με άλλες τράπεζες και τη συνδιαλλαγή σε δολάριο, μεταξύ άλλων. Αν κάτι τέτοιο συμβεί τότε υπάρχει πρόβλημα και μάλιστα μεγάλο, όπως σημειώνουν πηγές στην εφημερίδα. «Είναι μια πολιτική αντιπαράθεση μεταξύ δύο ελεφάντων, των ΗΠΑ και της Ρωσίας, και εμείς πρέπει να έχουμε τον νου μας. Οι τράπεζες, αλλά και η εποπτική αρχή που έχει την ευθύνη προστασίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας» ειπώθηκε σχετικά. Κι αυτό παρά το ότι έχει αλλάξει μορφή ο τραπεζικός τομέας της Κύπρου και το άνοιγμα ενός λογαριασμού, κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση έχει γίνει.

Η διακυβέρνηση Τραμπ

Είναι κοινή συνισταμένη πως το «κυνήγι» Ρώσων και Αμερικανών που ξέσπασε μετά την εκλογή Τραμπ, θα έχει και συνέχεια. Την ίδια ώρα, ωστόσο, και η Κύπρος είναι στο μάτι του κυκλώνα, εξού και αρμοδίως συνιστάται διαρκής προσοχή αλλά και μετάδοση των όσων η χώρα κάνει. Ούτως ή άλλως μιλάμε για μια νέα διακυβέρνηση στις ΗΠΑ που δεν γνωρίζει επαρκώς τις κινήσεις που οι κυπριακές αρμόδιες αρχές κάνουν, τόσο απέναντι στο ξέπλυμα μαύρου χρήματος όσο και με τις κυρώσεις που επιβάλλονται. Με τους ομολόγους του της διακυβέρνησης Ομπάμα υπήρχε συνεργασία και αναγνώριση των όσων πράττει το ΥΠΟΙΚ της Κύπρου και οι αρχές στα ζητήματα αυτά, ωστόσο, η διαδικασία αναγνώρισης από την παρούσα διακυβέρνηση των ΗΠΑ αργεί. Γίνονται βήματα, ωστόσο, όπως η κάθοδος των αρμοδίων για την περίπτωση Vekselberg, που όπως είπαν πηγές στην «Κ» δίνουν τη δυνατότητα να χτιστεί νέα γέφυρα επικοινωνίας.

Διαχωρισμός της Fincen από το Τμήμα που επιβάλει τις κυρώσεις

Δύο διαφορετικοί είναι οι φορείς που ασχολούνται με την εποπτεία κατά του ξεπλύματος χρημάτων και με την επιβολή των κυρώσεων. Επειδή ακόμα υπάρχουν δημοσιεύματα από ξένα ΜΜΕ που παρουσιάζουν την Κύπρο ως κέντρο ξεπλύματος μαύρου χρήματος, συστάθηκε ειδική ομάδα υπό την ομπρέλα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου και από εκπροσώπους κυπριακών τραπεζών, με στόχο την σωστή πληροφόρηση για ύποπτους λογαριασμούς που έχουν κλείσει, την εφαρμογή νομοθεσιών και παρουσίαση επικαιροποιημένων στοιχείων που αποκρίνονται στην πραγματικότητα. Και αυτό, διότι οι κυπριακές αρχές ήδη διενήργησαν έρευνες γνώμης, όπου κατάδειξαν ότι η εικόνα για την Κύπρο από εποπτικές αρχές, σημαντικούς θεσμούς αλλά μεγάλους οργανισμούς όπως τράπεζες του εξωτερικού, είναι ξεπερασμένη. Το συγκεκριμένο έργο θα διαρκέσει για τα επόμενα δύο χρόνια τουλάχιστον, με βασική επιδίωξη την αποφυγή δημιουργίας αρνητικής εικόνας για την Κύπρο.

Ευρωπαϊκή και εγχώρια τραπεζική άδεια για Συνεργατισμό

Η διαδικασία ιδιωτικοποίησης της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας περνά από τέλος Μαΐου σε τέλος Ιουνίου

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Στο στάδιο κατάθεσης συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη που κατέθεσαν πρόταση τη Δευτέρα 14 Μαΐου για τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα στη Citigroup βρίσκεται η διαδικασία ιδιωτικοποίησης του Συνεργατισμού, μια διαδικασία που πηγές του Υπουργείου Οικονομικών επισημαίνουν ότι θα λάβει σεβαστό χρονικό διάστημα για να ολοκληρωθεί. Όπως επισήμαναν στην «Κ», δεν θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Μαΐου, όπως ήταν οι αρχικές πληροφορίες, αλλά μάλλον θα χρειαστεί όλος ο Ιούνιος για να ανακοινωθεί ο επιτυχών προσφοροδότης. Υπενθυμίζεται πως αυτοί που υπέβαλαν προτάσεις για τον Συνεργατισμό είναι η Ελληνική Τράπεζα και το αμερικανικό επενδυτικό ταμείο, Apollo Global Management. Αναφορικά με το ενδιαφέρον που επιδείχτηκε από τους επενδυτές, πηγές του Υπουργείου Οικονομικών είπαν ότι ήταν αναμενόμενο, καθώς από την πρώτη στιγμή εισχώρησαν στο εικονικό δωμάτιο του Συνεργατισμού αρκετοί επενδυτές. «Εάν ενδιαφερόντουσαν εξ αρχής 2 - 3 επενδυτές μόνο, θα αντιλαμβανόμασταν και εμείς οι ίδιοι πως στην τελική φάση δεν θα υπήρχαν προσφορές. Ομως, ενδιαφέρθηκαν αρκετοί από την έναρξη της διαδικασίας», σημείωσαν χαρακτηριστικά.

Πηγές από το Υπ. Οικονομικών εξήγησαν πως είναι ιδιόμορφη και πολύπλοκη η διαδικασία για ιδιωτικοποίηση μιας τράπεζας, ενώ για

Απαραίτητες οι εγκρίσεις από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό για να ολοκληρωθεί η πράξη.

να ολοκληρωθεί επιτυχώς θα χρειαστούν τρία πράγματα. Ο επιτυχών προσφοροδότης θα πρέπει να έχει τραπεζική άδεια, θα πρέπει να βρεθεί η χρυσή τομή-τιμή για τις δοθείσες προσφορές και να δοθούν όλες οι εποπτικές εγκρίσεις από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Θέλοντας να εξηγήσουν το πρώτο, αναφορικά με την τραπεζική άδεια, είπαν ότι το να επιδείξεις ενδιαφέρον είναι ένα σκέλος, ενώ σημαντική λεπτομέρεια είναι αν ο επενδυτής έχει τραπεζική άδεια. Και αυτό, γιατί από την επόμενη ημέρα που θα του δοθεί ο «καλός» Συνεργατισμός θα πρέπει να διαχειριστεί τις καταθέσεις του. Καθόλου τυχαίο το παράδειγμα που έδωσε η πηγή από το Υπουργείο, ότι ένα αμερικανικό fund που μπορεί να έχει δηλώσει το ενδιαφέρον του, θα πρέπει να το έχει συνοδεύσει με μια τράπεζα ευρωπαϊκή ή κυπριακή άδεια. Διευκρίνισε δε, ότι, δεν είναι ανάγκη να συνοδεύεται από άδεια εγχώριου τραπεζικού ιδρύματος, αλλά αρκεί να δραστηριοποιείται στην Ευρώπη. Υπενθυμίζεται ότι το επενδυτικό ταμείο Apollo φέρεται να συνόδευσε την προσφορά του με δυνητική συνεργασία με την Alpha Bank, δίχως να ορίζεται εάν είναι η μητρική ή η Alpha Bank Κύπρου. Σύμφωνα με τα δεδομένα της πηγής του Υπουργείου Οικονομικών, είτε με τη μητρική είτε με την κυπριακή, θα είναι μια προσφορά που σίγουρα θα αξιολογηθεί.

Δεύτερον, με τον προτιμητέο προσφοροδότη θα πρέπει να συμφωνηθεί το τίμημα της συναλλαγής που θα είναι συμφέρον για την ΣΚΤ.

Η συναλλαγή για τον Συνεργατισμό περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού που είναι τα δάνεια και στοιχεία παθητικού, που είναι οι καταθέσεις.

Όπως εξήγησε η πηγή, η συναλλαγή περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού και στοιχεία παθητικού, με τα στοιχεία ενεργητικού να είναι τα δάνεια και του παθητικού να είναι οι καταθέσεις. Για την περίπτωση του Συνεργατισμού, υπάρχουν 10 δισ. ενεργητικού και 10 δισ. παθητικού. Όμως, σχολίασε πως η χρυσή τομή θα πρέπει να βρεθεί βάσει της ποιότητας αυτών των 10 δισ. δανείων και πρέπει να συνυπολογιστεί ότι αυτή η αξία των στοιχείων ενεργητικού (δανείων), είναι όπως την έχει ορίσει η Συνεργατική και να μην αποκλείονται αποκλίσεις σε σχέση με τον ορισμό του προσφοροδότη.

Τέλος, τρίτη και τελευταία διαδικασία που πρέπει απαραιτήτως να γίνει, είναι να δοθούν οι απαραίτητες εγκρίσεις από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός θα πρέπει να δώσει όλες τις εγκρίσεις και να εξετάσει εάν οι προσφοροδότες μπορούν να αναλάβουν τα στοιχεία για τα οποία έχουν καταθέσει προσφορά.

Άρα, πέρα από την απλή αξιολόγηση των όρων των φακέλων που κατατέθηκαν, θα πρέπει να μπουν στην εξίσωση όλα τα παραπάνω.

PROUDLY PRESENTS

CYPRUS IN THE DIGITAL AGENDA

JUNE 2018

21st JUNE – FILOXENIA CONFERENCE CENTRE

The Conference is aiming to bring the new developments of the digital world and start a discussion on how to implement them in Cyprus. The Conference will also focus on the "fake news" issue and how the European Commision is dealing with the problem.

Keynote Speaker
Margaritis Schinas
Chief Spokesperson of the European Commission

Discussion will follow with
Alexis Papachelas
Greece's Kathimerini Executive Editor

FAKE NEWS vs QUALITY JOURNALISM

Addressing the issue of misleading news and the political issues they raise. How is the EU planning to respond? What is the role of the traditional Media Houses?

Keynote Speaker
Yiorgos Lakkotrypis
Minister of Energy, Commerce, Industry and Tourism

HOW SOLAR ENERGY AND A.I. TRANSFORM TRANSPORTATION

CAN CYPRUS BE A FRONT RUNNER?

In a country with 80% direct sun light annually, the potential of creating a renewable energy power house is huge. Will we take advantage of the sun and be front runners to create the first country 100% powered by the sun?

Keynote Speaker
Sebastian Waldbauer
Senior Product & Price Manager Digital Services & E-Mobility at BMW Group CSEU

Presentation by
Dr. Stelios Himonas
Permanent Secretary of the Ministry of Energy, Commerce, Industry and Tourism - Cyprus Digital Champion

ELECTRIFICATION AND AUTONOMOUS DRIVING

WHAT, WHEN, HOW.

The stages of introduction and the connection to the electric vehicle. When is it coming, what are the latest developments? Will Cyprus offer incentives to promote the electrification of its fleet? And how?

Keynote Speaker
George Makkoulis
Co-Founder Avocarrot

Keynote Speaker
Panos Papageorgiou
Co-Founder Avocarrot

DEEP DATA MANAGEMENT AND AD EXCHANGE

ADS IN MULTIPLE SCREENS

How big data becomes small data. Where is advertising heading to and how will the message be reproduced on multiple screens.

Keynote Speaker
Tania Giakoumaki
Social Media & Community Manager Consultant

WHY CONTENT CAN STILL BE THE KING

How to create native content and video experience. What are major brands doing, how is the message created, what are the distribution channels.

How brands are investing in Native Content
Discussion will follow with
Media & Brand Executives

Chrysanthos Tsouroulis, Dias Group
Giorgos Theodotou, Papaellinas Group
Athanasios Ellis, Journalist Kathimerini Greece
Stavros Christodoulou, Philelefteros Newspaper
Michalis Tsikalas, Kathimerini Cyprus

Conference Coordinator
Michalis Sophocleous
Ex Chief of Staff, Cyprus Presidency

MORE INFORMATION AND ONLINE REGISTRATION
WWW.SPPMEDIA.COM

WITH THE SUPPORT OF · PROUDLY PRESENTS · ELECTRIFIED BY · SPONSORS

Char. Pilakoutas Ltd

European University Cyprus · GCC · COBALT · KATHIMERINI CYPRUS EDITION · SPP MEDIA CONFERENCES

Πλοία με σημαία Ε.Ε. δένουν στα κατεχόμενα

Μεμονωμένες οι περιπτώσεις και τυγχάνουν διαχείρισης λένε οι αρμόδιοι

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Εμπορικά πλοία ή πλοία ανεφοδιασμού με σημαίες χωρών της Ε.Ε. έχουν ελλιμενιστεί κατά καιρούς σε κατεχόμενα λιμάνια της Κύπρου. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» παρά το γεγονός ότι πρόκειται για μικρό αριθμό πλοίων, που στο σύνολό τους δεν ξεπερνά τα 15, εντούτοις πρόκειται για ένα ευαίσθητο πολιτικά ζήτημα και ως τέτοιο τυγχάνει χειρισμού. Δέκα εξ αυτών αφορούν πλοία με σημαία της Μάλτας ενώ έχουν καταγραφεί και πλοία με σημαίες άλλως ευρωπαϊκών χωρών. Σύμφωνα με πληροφορίες πρόκειται για πλοία που φέρουν μεν την μαλτέζικη σημαία, ωστόσο είναι δεδομένο ότι πρόκειται στην πλειοψηφία τους για πλοία που ανήκουν σε εταιρίες τουρκικών συμφερόντων.

Στην περίπτωση της Μάλτας, το θέμα έχει ήδη τεθεί ενώπιον του αρμόδιου υπουργού, ο οποίος αναμένεται να προχωρήσει σε διερεύνηση του και να προβεί στις ενδεικνυόμενες ενέργειες.

Ζήτημα το οποίο στην έκτασή του στην παρούσα φάση δεν προκαλεί μεγάλη ανησυχία στην κυβέρνηση η οποία το έχει ήδη θέσει ενώπιον των αρμόδιων φορέων της Μάλτας, σε επίπεδο Υπουργών Ναυτιλίας.

Από την πλευρά του ο υπουργός Ναυτιλίας της χώρας Ian Borg, ο οποίος βρέθηκε πρόσφατα στην Κύπρο στο πλαίσιο της τριμερούς συνάντησης Κύπρου- Ελλάδας-Μάλτας για θέματα Ναυτιλίας, αναμένεται ότι με την επιστροφή στη χώρα του θα προχωρήσει σε διερεύνηση του θέματος και ακολούθως αν προκύπτουν ενέργειες οι οποίες πρέπει να ληφθούν τότε θα ενημερώσει σχετικά για την πορεία την Κυπριακή Δημοκρατία. Πάντως, από την πλευρά τους οι αρμόδιες αρχές διαβεβαιώνουν ότι η κατάσταση είναι ελεγχόμενη και το θέμα παρακολουθείται στενά.

Σε κάθε περίπτωση ωστόσο πρόκειται για περιπτώσεις παραβίασης του δικαίου της θάλασσας και της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας στα χωρικά της ύδατα. Από πλευρά της η Κυπριακή Δημοκρατία με σκοπό να στηριχθεί και διατηρηθεί η κυριαρχία της πάνω στα λιμάνια επιβάλλει περιορισμούς σε σκάφη τα οποία χρησιμοποιούν παράνομα λιμάνια στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, σε Αμμόχωστο και Κερύνεια.

Το σχετικό Διάταγμα προβλέπει ότι σε περίπτωση που ο κυβερνήτης και/ή ο ιδιοκτήτης του σκάφους, το οποίο καταπλέει ή αναχωρεί από λιμάνι το οποίο είναι κλειστό για τέτοιο σκάφος ή εισέρχεται ή παραμένει εκεί κατά παράβαση Διατάγματος θα είναι ένοχος αδικήματος και θα υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα δύο χρόνια ή σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις δέκα επτά χιλιάδες και ογδόντα έξι ευρώ (€17.086) ή σε αμφότερες τις ποινές, και στην περίπτωση που το πλοίο είναι εγγεγραμμένο στο Κυπριακό Νηολόγιο, το Δικαστήριο που ασχολείται με την υπόθεση έχει την εξουσία να διατάξει τη διαγραφή του από αυτό. Στις περιπτώσεις οι οποίες έχουν αναφερθεί πρόκειται το θέμα θα πρέπει να χειριστεί από τις χώρες στο νηολόγιο των οποίων είναι εγγεγραμμένα τα εν λόγω πλοία.

Τα στοιχεία κάνουν λόγο για περίπου δέκα πλοία με σημαία της Μάλτας, ωστόσο, έχουν σημειωθεί και άλλες περιπτώσεις με σημαίες άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Ενισχύεται συνεχώς η κυπριακή ναυτιλία

Το γεγονός ότι υπάρχουν περιπτώσεις με πλοία που δραστηριοποιούνται παράνομα στα λιμάνια των Κατεχομένων για εμπορικούς σκοπούς, είναι ένα ζήτημα το οποίο απασχολεί την κυπριακή ναυτιλία. Ωστόσο, το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το τουρκικό εμπάργκο στα πλοία υπό κυπριακή σημαία το οποίο επιβλήθηκε από τον Απρίλιο 1987 και είναι η μεγαλύτερη πληγή της κυπριακής ναυτιλίας. Παρόλα αυτά η κυπριακή ναυτιλία κατατάσσεται ως η 3η μεγαλύτερη ναυτιλιακή δύναμη στην Ευρώπη και 11η παγκοσμίως. Σύμφωνα μάλιστα με τελευταίες δηλώσεις της Υφυπουργού Ναυτιλίας Νατάσας Πηλείδου, υπάρχει αύξηση των πλοίων που εγγράφονται με κυπριακή σημαία. Ήδη έχουν ξεπεραστεί οι 24 εκατ. τόνοι χωρητικότητας, ενώ αύξηση σημειώθηκε και στις εταιρίες οι οποίες υπόκεινται σε φόρο χωρητικότητας που τέλος του χρόνου ήταν 168 και τώρα ανήλθαν στις 180. Σημειώνεται δε ότι η κυπριακή ναυτιλία συμπεριλαμβανομένης της πλοιοδιαχείρισης ανέρχεται στο 7% του ΑΕΠ.

Η κυπριακή ναυτιλία κατατάσσεται ως η 3η μεγαλύτερη ναυτιλιακή δύναμη στην Ευρώπη και 11η παγκοσμίως.

Νέα προϊόντα μειωμένου κινδύνου από την JTI

Μέχρι τέλος Μαΐου η εταιρεία λανσάρει το πρώτο με την επωνυμία logic Pro και θέλει να γίνει ηγέτης στην αγορά

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

«Δεν πιστεύουμε ότι θα εξαφανιστούν τα συμβατικά τσιγάρα από την αγορά, ωστόσο σταδιακά θα μειωθούν», δήλωση από τον Ramunas Macius VP Corporate Development Reduced Risk Products JTI, στέλεχος του κολοσσού της καπνοβιομηχανίας Japan Tobacco International, δήλωση η οποία συνοψίζει τη διαπίστωση ότι βρισκόμαστε στο μεταίχμιο μιας εποχής για τα καπνικά προϊόντα με την είσοδο των προϊόντων μειωμένου κινδύνου. Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο κ. Macius κάνει λόγο για την ανάγκη αλλαγής θεσμικού πλαισίου για τα προϊόντα μειωμένου κινδύνου στην Ε.Ε., καθώς και τις προοπτικές εξέλιξης των νέων συσκευών σε «έξυπνες συσκευές». Σημειώνεται ότι στην Κύπρο η εταιρία προγραμματίζει μέχρι τέλος Μαΐου να λανσάρει το πρώτο προϊόν αυτής της κατηγορίας, το Logic Pro.

–Στο ένα δισ. ανέρχεται η επένδυση της εταιρίας σας για τα προϊόντα μειωμένου κινδύνου. Ποια είναι αυτά;

–Πρόκειται για δύο είδη προϊόντων. Το πρώτο είναι το ηλεκτρονικό τσιγάρο το οποίο ονομάζεται logic Pro και λειτουργεί με υγρό νικοτίνης. Το δεύτερο προϊόν χρησιμοποιεί καπνό τον οποίο θερμαίνει και ονομάζεται Ploom TECH.

–Ποια είναι τα σχέδια της εταιρίας σας για την αγορά της Κύπρου;

–Προγραμματίζουμε να λανσάρουμε ένα από τα προϊόντα μας το επόμενο διάστημα. Συγκεκριμένα το logic Pro το οποίο θα λανσαριστεί μέσα στον Μάιο. Σε ό,τι αφορά το άλλο προϊόν της εταιρίας, το Ploom TECH, μελετούμε ακόμα το πότε θα λανσαριστεί σε άλλες αγορές, διότι αυτή τη στιγμή επικεντρωνόμαστε στην ιαπωνική αγορά όπου βρίσκεται ο μεγαλύτερος όγκος καταναλωτών.

–Σε ό,τι αφορά το logic Pro ποιος είναι ο στόχος για το μερίδιο αγοράς;

–Είναι πολύ σύντομα να πούμε διότι το προϊόν δεν έχει λανσαριστεί ακόμη και δεν ξέρουμε την απήχηση που θα έχει στο κοινό της Κύπρου. Το σίγουρο είναι ότι ο στόχος μας είναι να είμαστε ηγέτες στην αγορά στον συγκεκριμένο τομέα στα ηλεκτρονικά τσιγάρα. Ο στόχος μας είναι να είμαστε υπολογίσιμη δύναμη στην αγορά, ειδικότερα σε μια μικρή αγορά όπως είναι η Κύπρος.

–Ξέρετε ποιο είναι το μερίδιο αγοράς για τα προϊόντα μειωμένου κινδύνου σε παγκόσμιο επίπεδο;

–Είναι πολύ μικρό. Σε παγκόσμιο επίπεδο ανέρχεται στο 2,5% του συνόλου ενηλίκων καπνιστών και ατμιστών.

–Σε ποιες αγορές αναμένεται να κυκλοφορήσει το προϊόν Ploom TECH;

–Προγραμματίζουμε άμεσα την επέκταση της κυκλοφορίας του σε όλη την Ιαπωνία, ενώ διατίθεται ήδη και στις αγορές της Ελβετίας, των ΗΠΑ και του Καναδά. Οι επόμενες αγορές θα αποφασιστούν όταν επιλύσουμε τα θέματα αγοράς που υπάρχουν στην αγορά της Ιαπωνίας. Όταν λανσάραμε το προϊόν είχε μεγάλη ζήτηση από τους καταναλωτές αλλά δεν είχαμε αρκετή παραγωγή που να καλύπτει αυτές τις ανάγκες. Τώρα είμαστε σε διαδικασία επίλυσης και τον Ιούνιο θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε σε επίσημο άνοιγμα στην Ιαπωνία και μετά από αυτό θα αποφασίσουμε σε ποιες άλλες αγορές θα προχωρήσουμε.

Στα σχέδια της εταιρίας είναι οι συσκευές των προϊόντων μειωμένου κινδύνου να εξελιχθούν σε έξυπνες συσκευές. Ήδη είναι σε διάλογο με κολοσσούς στον τομέα της τεχνολογίας για ανάπτυξη της πρώτης εφαρμογής, ανέφερε στην «Κ» ο κ. Macius.

Το μερίδιο αγοράς για τα προϊόντα μειωμένου κινδύνου σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ακόμη μικρό και φτάνει το 2,5%.

–Μπορούν οι εταιρίες να διαφημίσουν τα προϊόντα μειωμένου κινδύνου;

–Το θεσμικό πλαίσιο στην Ε.Ε. απαγορεύει τη διαφήμιση τόσο των ηλεκτρονικών τσιγάρων όσο και των προϊόντων με θερμαινόμενο καπνό και στις 28 χώρες μέλη.

–Θεωρείτε ότι θα πρέπει να αλλάξει το θεσμικό πλαίσιο;

–Ναι. Η άποψή μας είναι ότι θα πρέπει να υπάρχει περισσότερη ελευθερία στην επικοινωνία αυτών των προϊόντων διότι προσφέρουν στους καταναλωτές την ευκαιρία να χρησιμοποιούν προϊόντα που έχουν τη δυνατότητα να μειώνουν τους κινδύνους που σχετίζονται με το κάπνισμα. Φυσικά, θεωρούμε ότι πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί στη διαφήμιση καθώς αυτά τα προϊόντα δεν θα πρέπει να διαφημίζονται σε νεαρές ηλικίες, βάσει και της νομοθεσίας και σαφώς όχι σε παιδικές ζώνες. Αλλά σε ό,τι αφορά άλλους καταναλωτές, ναι, θεωρούμε ότι θα έπρεπε να γνωρίζουν για τις δυνατότητες μειωμένου κινδύνου αυτών των προϊόντων σε σχέση με το κάπνισμα.

–Έχετε αναφέρει κάποια αποτελέσματα δικής σας έρευνας που κάνουν λόγο για μειωμένο κίνδυνο κατά 95% στο ηλεκτρονικό τσιγάρο και κατά 99% στο Ploom. Έχουν επικυρωθεί αυτά τα αποτελέσματα από τον παγκόσμιο οργανισμό υγείας;

–Όχι. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας θεωρεί ότι τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα προϊόντα με θερμαινόμενο καπνό θα έπρεπε είτε να απαγορευτούν είτε να καλύπτονται κάτω από την ίδια νομοθεσία με τα συμβατικά τσιγάρα. Θεωρούν ότι δεν υπάρχουν ακόμα επαρκή επιστημονικά στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι είναι λιγότερο βλαβερά για τον ανθρώπινο οργανισμό. Αυτά τα προϊόντα είναι διαθέσιμα μόλις τα τελευταία 5-10 χρόνια και κάποιος μπορεί να ισχυριστεί ότι αυτό δεν είναι αρκετός χρόνος. Αν από την άλλη δούμε καθαρά τα γεγονότα και τα αποτελέσματα που έχουμε μπροστά μας, αυτά δείχνουν ξεκάθαρα ότι οι ουσίες που εξάγονται από τον ατμό, είναι πολύ λιγότερες στα ηλεκτρονικά τσιγάρα από ό,τι είναι στον καπνό από τα συμβατικά τσιγάρα. Στο προϊόν θερμαινόμενου καπνού από την άλλη γνωρίζουμε ότι όσο πιο υψηλή είναι η θερμοκρασία, τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος για τη δημιουργία βλαβερών οργανικών ουσιών.

–Πολλά έχουν ακουστεί για προϊόντα παρόμοιου τύπου ότι θα έχουν πολλές περισσότερες δυνατότητες παρά ένα άλλο απλό ηλεκτρονικό τσιγάρο. Άρα μιλάμε για άλλη μια δυνητικά έξυπνη συσκευή;

Δεν είναι διαδεδομένος όρος ακόμη, παρόλα αυτά, το να ενσωματωθούν εφαρμογές και λογισμικό πρόγραμμα στη συσκευή είναι κάτι το οποίο μελετούμε. Πρόκειται για μια συσκευή η οποία μπορεί να παρέχει συνδεσιμότητα και να χρησιμοποιηθεί για εφαρμογές. Σε ό,τι αφορά τη δική μας εταιρία, είναι κάτι το οποίο είναι μέσα στα σχέδιά μας. Θα το θέλαμε ακόμα και μέσα στον επόμενο χρόνο, ωστόσο αυτό εξαρτάται από τις αποφάσεις εταιριών/εφαρμογών όπως η Apple και η Android, καθώς φαίνεται να υπάρχει μεγάλη επιφύλαξη για το γεγονός ότι πρόκειται για εφαρμογή προϊόντος καπνού. Ωστόσο, δουλεύουμε προς αυτή την κατεύθυνση και είμαστε παράλληλα σε διάλογο με κολοσσούς στον τομέα της τεχνολογίας, με στόχο να υπάρξει σύντομα κάποιο αποτέλεσμα.

Ξανακερδίζουν την εμπιστοσύνη του κοινού

Πολλά τα ανοιχτά μέτωπα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι τράπεζες της Κύπρου – Εχει διευρυνθεί η καταθετική τους βάση

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Αν και ο τραπεζικός τομέας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από το πολύ υψηλό επίπεδο των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων στους ισολογισμούς των πιστωτικών ιδρυμάτων και από αρνητική κερδοφορία, η εμπιστοσύνη του κοινού προς τα πιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου πλέον δείχνει σημάδια ανάκαμψης και ενισχύεται. Ταυτόχρονα, η αύξηση της εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα επέτρεψε στα πιστωτικά ιδρύματα να διευρύνουν την καταθετική τους βάση και να βελτιώσουν τη ρευστότητά τους.

Κατά τους δώδεκα μήνες μέχρι τον Νοέμβριο του 2017, οι συνολικές καταθέσεις στα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα αυξήθηκαν κατά 1,2 δισ. ευρώ, ενώ όσον αφορά τις νέες χορηγήσεις, παρατηρήθηκε σταδιακή αύξηση στη ζήτηση, υποστηριζόμενη, κυρίως, από τη βελτίωση των εγχώριων μακροοικονομικών συνθηκών και από τα χαμηλά δανειστικά επιτόκια. Σύμφωνα με έρευνα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, παρά την πρόοδο που σημειώθηκε στην αποκλιμάκωση των ΜΕΔ, τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και σε σχέση με τις συνολικές χορηγήσεις, το επίπεδό τους εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλό και να αποτελεί σημαντική πρόκληση για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα. Ως εκ τούτου, η ΚτΚ σημειώνει πως απαιτείται από τα πιστωτικά ιδρύματα να εντείνουν τις προσπάθειές τους για μείωση των ΜΕΔ, εφαρμόζοντας βιώσιμες στρατηγικές. Η διεύρυνση της καταθετικής βάσης και η παράλληλη μείωση των συνολικών χορηγήσεων είχαν ως αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του λόγου χορηγήσεων προς καταθέσεις, από 113,9% τον Νοέμβριο του 2016 στο 106,1% τον Νοέμβριο του 2017. Ο λόγος χορηγήσεων προς καταθέσεις είναι σαφώς βελτιωμένος σε σύγκριση με το ιστορικά υψηλό επίπεδο του 138,9% που καταγράφηκε τον Ιανουάριο του 2015.

Τα στοιχεία της δημοσκόπησης που διενήργησε η Symmetron Market Research για λογαριασμό της εφημερίδας «Η Καθημερινή», επιβεβαιώνουν τη θέση της ΚτΚ για την επιστροφή στην ομαλότητα και την εμπιστοσύνη στις τράπεζες της Κύπρου. Θέση που όμως δεν συνάδει με τις απαντήσεις του δείγματος των 620 ερωτηθέντων σε ερώτηση «αν η Κύπρος έχει βγει ή παραμένει σε οικονομική κρίση». Εκεί, το 69% του δείγματος απαντά πως παραμένει στην κρίση, με μόλις το 30% να εκτιμά πως έχει βγει. Το 1% του δείγματος δεν γνωρίζει ή προτίμησε να μην απαντήσει στη συγκεκριμένη ερώτηση. Αντικρουόμενο, διότι η οικονομία μιας χώρας είναι άμεσα συνδεδεμένη με τον τραπεζικό τομέα και είναι πρόσφατα τα σημάδια που άφησε στην οικονομία της Κύπρου το κούρεμα καταθέσεων του 2013.

Δείκτης εμπιστοσύνης τραπεζών

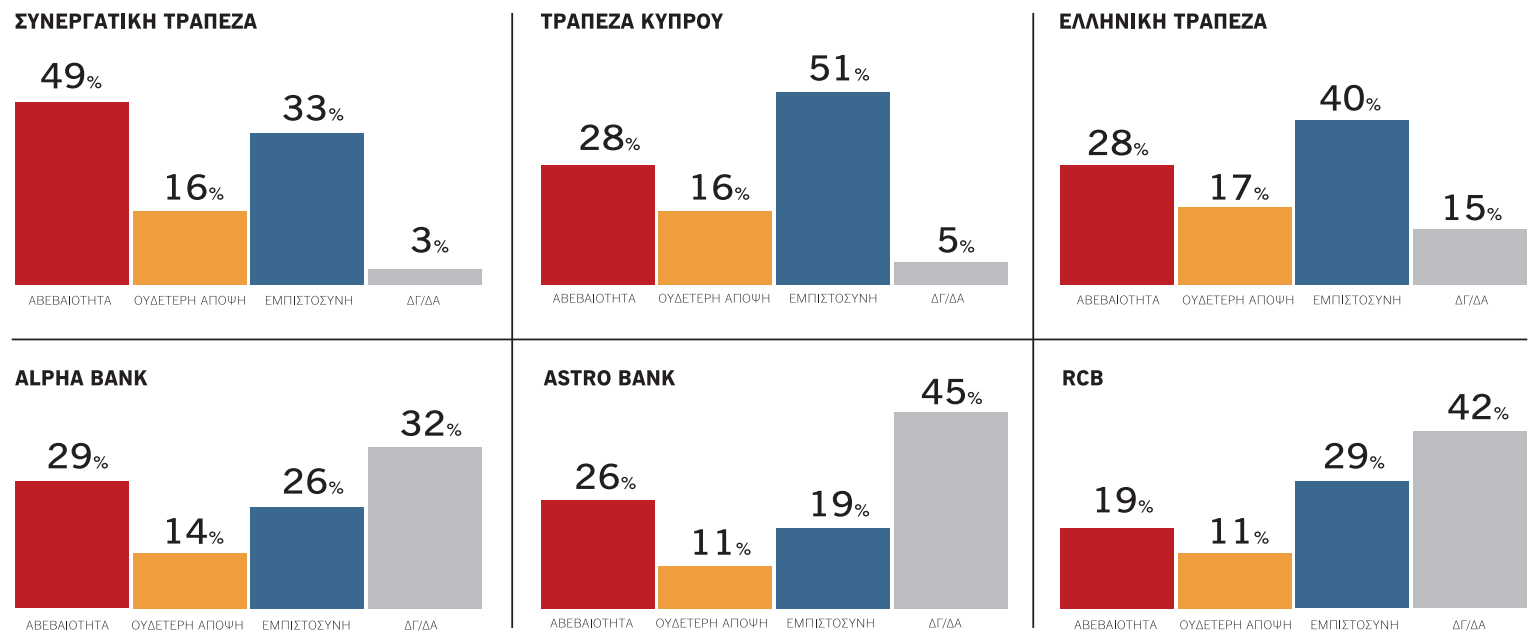

Οι απαντήσεις

Συγκεκριμένα για τη μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας, την Τράπεζα Κύπρου, 315 ερωτηθέντες, ήτοι το 51% απάντησε ότι την εμπιστεύεται, 175, ήτοι 28% απάντησαν ότι είναι αβέβαιοι για το μέλλον της, ενώ ουδέτερη άποψη είχαν 100 άτομα, δηλαδή το 16%. Σημειωτέον, η Τράπεζα Κύπρου ήταν η Τράπεζα που επηρεάστηκε περισσότερο από τις υφιστάμενες τράπεζες που λειτουργούν ως απότοκο του κουρέματος καταθέσεων. Επηρεασμένος ο κόσμος από τη διαδικασία εξεύρεσης επενδυτή για τη Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, η αβεβαιότητα υπερίσχυσε στο δείγμα. Το 49% δήλωσαν πως είναι αβέβαιοι για το μέλλον της, ενώ μόλις το 33% δείχνει εμπιστοσύνη σε αυτήν. Όσον αφορά στην τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της Κύπρου, την Ελληνική, το 40% την εμπιστεύεται, το 28% δηλώνει αβεβαιότητα, ουδέτερη άποψη εξέφρασε το 17%, ενώ δεν ξέρω / δεν απαντώ είπε το 15% του δείγματος. Την Alpha Bank βάσει της έρευνας της Symmetron την εμπιστεύεται το 26%, την AstroBank το 19% και την RCB το 29%.

20% στις αρχές του 2015

Κληθείσα να σχολιάσει τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης η Δάφνη Προδρόμου, διευθύντρια Στρατηγικής και Επικοινωνίας της Τράπεζας Κύπρου, δήλωσε πως η εμπιστοσύνη στην τράπεζα βρισκόταν λίγο πιο πάνω από 20% στις αρχές του 2015. Η κ. Προδρόμου υπογράμμισε ότι «το πιο σημαντικό στοιχείο που διαφάνηκε και από τις δικές μας μετρήσεις, είναι πως οι συμπολίτες μας έχουν συνειδητοποιήσει πως γίνεται μια προσπάθεια για βελτίωση στην Τράπεζα Κύπρου. Η προσπάθεια αυτή είναι μεγάλη, είναι συνεχής και πάνω από όλα είναι ειλικρινής. Και αυτά τα τρία χαρακτηριστικά έχουν καθοδηγήσει την ανάκαμψη της εμπιστοσύνης στην τράπεζα. Σαφώς υπάρχει ακόμα αρκετός δρόμος να διανύσουμε στη βελτίωσή μας. Ωστόσο, το γεγονός ότι το μέγεθος και η ειλικρίνεια της προσπάθειας είναι ορατές, αλλά και το γεγονός ότι τα αποτελέσματα είναι επίσης αισθητά στην κοινωνία, έχουν πείσει το κοινό πως κάτι έχει αλλάξει στην Τράπεζα Κύπρου, και πως αυτή η αλλαγή δεν είναι, ούτε τυχαία, αλλά ούτε και παροδική».

> **«Δεν υπάρχει μυστικό για την ανάκαμψη της εμπιστοσύνης», σχολιάζει η διευθύντρια Στρατηγικής και Επικοινωνίας της Τράπεζας Κύπρου, Δάφνη Προδρόμου.**

Συνέχισε λέγοντας, «η τράπεζα αναγνώριζε πάντοτε πως λόγω του κυρίαρχου ρόλου που διαδραματίζει στην αγορά και στην οικονομία έχει και μια υποχρέωση απέναντι στην κοινωνία. Σήμερα δεν αντιμετωπίζουμε αυτό τον ρόλο ως προνόμιο αλλά ως υποχρέωση. Ο ρόλος της τράπεζας σαν πρωτοπόρος στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και τεχνολογικών υποδομών επεκτείνει τον ρόλο της τράπεζας, μετά την υγεία και τον πολιτισμό, στην έμμεση αλλά ουσιαστική στήριξη των αναγκών της κοινωνίας».

Τέλος, ερωτηθείσα σχετικά με τη στρατηγική που ακολουθείται για την ανάκαμψη, απάντησε πως «δεν υπάρχει μυστικό για την ανάκαμψη της εμπιστοσύνης. Πρέπει να τεθεί μια σαφής και μετρήσιμη στρατηγική, η οποία να εμπεριέχει το στοιχείο της ειλικρίνειας, της ακεραιότητας και της τόλμης να παραδεχτεί μια επιχείρηση τις ελλείψεις της. Και, στη συνέχεια, πρέπει να υλοποιηθεί αυτή η στρατηγική χωρίς περισπασμούς και με αποφασιστικότητα».

Μείωση τζίρου για μικρούς, αύξηση για τους μεγάλους στις εκπτώσεις

Σε οργανωμένες λιανεμπορικές αλυσίδες εξακολουθεί να μετατοπίζεται η ζήτηση

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Δυσαρεστημένοι εμφανίζονται οι μικρομεσαίοι έμποροι από τις επιδόσεις των καταστημάτων τους κατά τη διάρκεια των εαρινών ενδιάμεσων εκπτώσεων. Διαφορετική αντίληψη, ωστόσο, επικρατεί στις λιανεμπορικές αλυσίδες, με παράγοντες της αγοράς να εκτιμούν ότι ο τζίρος τους κατέγραψε αύξηση, ενώ συνολικά το πρώτο τετράμηνο του 2018 κινήθηκε ελαφρώς θετικά για το σύνολο της αγοράς.

Πρόκειται για κάποια μορφή «διγλωσσίας» της αγοράς; Το πιθανότερο είναι πως σε αυτή τη διαφορετική αντίληψη αποτυπώνεται η μετατόπιση της ζήτησης που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια από τα μεμονωμένα εμπορικά καταστήματα σε μεγάλες αλυσίδες, εγχώριων και μη συμφερόντων. Αλλωστε, σύμφωνα και με την Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ), το 70% των επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών μικρότερο των 30.000 ευρώ σημείωσε πτώση πωλήσεων.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία που δημοσιοποίησε χθες η ΕΣΕΕ και στηρίζονται στις εκτιμήσεις των εκπροσώπων των εμπορικών συλλόγων της χώρας, ο τζίρος του λιανεμπορίου στις εαρινές ενδιάμεσες εκπτώσεις του φετινού Μαΐου κατέγραψε υποχώρηση 7,3% κατά μέσον όρο σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Την ίδια ώρα, εκπρόσωποι οργανωμένων αλυσίδων με τους οποίους συνομίλησε η «Κ» κάνουν λόγο για αύξηση των πωλήσεών τους κατά τις εκπτώσεις, αύξηση η οποία κυμαίνεται από 10% έως 15% και οφείλεται επιπλέον στο γεγονός ότι οι αλυσίδες στη συντριπτική τους πλειονότητα λειτούργησαν την Κυριακή 6 Μαΐου και αρκετές και στις 13 Μαΐου. Στις 6 Μαΐου επιτρεπόταν η λειτουργία όλων των εμπορικών επιχειρήσεων, καθώς ήταν η πρώτη Κυριακή των ενδιάμεσων εκπτώσεων, ενώ στις 13 Μαΐου επιτρεπόταν η λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων που βρίσκονται εντός των ορίων του Δήμου Αθηναίων, στο Εμπορικό Πάρκο του αεροδρομίου, στο ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης, καθώς και σε περιοχές του Πειραιά και των νοτίων προαστίων.

Σε σύνολο 67 περιοχών, αύξηση πωλήσεων έως 10%, σε σύγκριση με πέρυσι αναφέρθηκε σε πέντε, ενώ στα ίδια επίπεδα σε 20.

Σε σύνολο 67 περιοχών για τις οποίες το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της ΕΣΕΕ (ΙΝΕΜΥ - ΕΣΕΕ) συγκέντρωσε εκτιμήσεις από τους οικείους εμπορικούς συλλόγους, αύξηση του τζίρου, έως 10%, σε σύγκριση με πέρυσι αναφέρθηκε σε πέντε, ενώ στα ίδια επίπεδα σε 20. Σε όλες τις υπόλοιπες περιοχές αναφέρθηκε μείωση του τζίρου, η οποία σε κάποιες μικρές επαρχιακές πόλεις ξεπέρασε το 40%. Στην Αθήνα, σύμφωνα με την ΕΣΕΕ, ο τζίρος επίσης υποχώρησε σε σύγκριση με τις περυσινές εκπτώσεις με τη μείωση να φτάνει το 10% στο κέντρο της πρωτεύουσας. Ανάλογο ήταν το εύρος της πτώσης στον Πειραιά, ενώ έως 20% έφτασε η μείωση στη Θεσσαλονίκη.

Σύμφωνα με τη δειγματοληπτική έρευνα που πραγματοποίησε το ΙΝΕΜΥ - ΕΣΕΕ σε εμπορικές επιχειρήσεις, το 80% συμμετείχε στις ενδιάμεσες εαρινές εκπτώσεις, ενώ, μάλιστα, το 53% πραγματοποίησε εκπτώσεις στο σύνολο των εμπορευμάτων. Οι επιχειρήσεις, πάντως, που ανέφεραν ότι φέτος σημείωσαν χαμηλότερες πωλήσεις ήταν λιγότερες σε σύγκριση με πέρυσι (56% φέτος έναντι 70% πέρυσι). Ο πρόεδρος της ΕΣΕΕ κ. Β. Κορκίδης με δήλωσή του, πάντως, στο Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων υποστήριξε ότι «ο θεσμός των εκπτώσεων ξεχείλωσε πολύ, με αποτέλεσμα να ξεφτίσει».

Η πορεία των εαρινών ενδιάμεσων εκπτώσεων

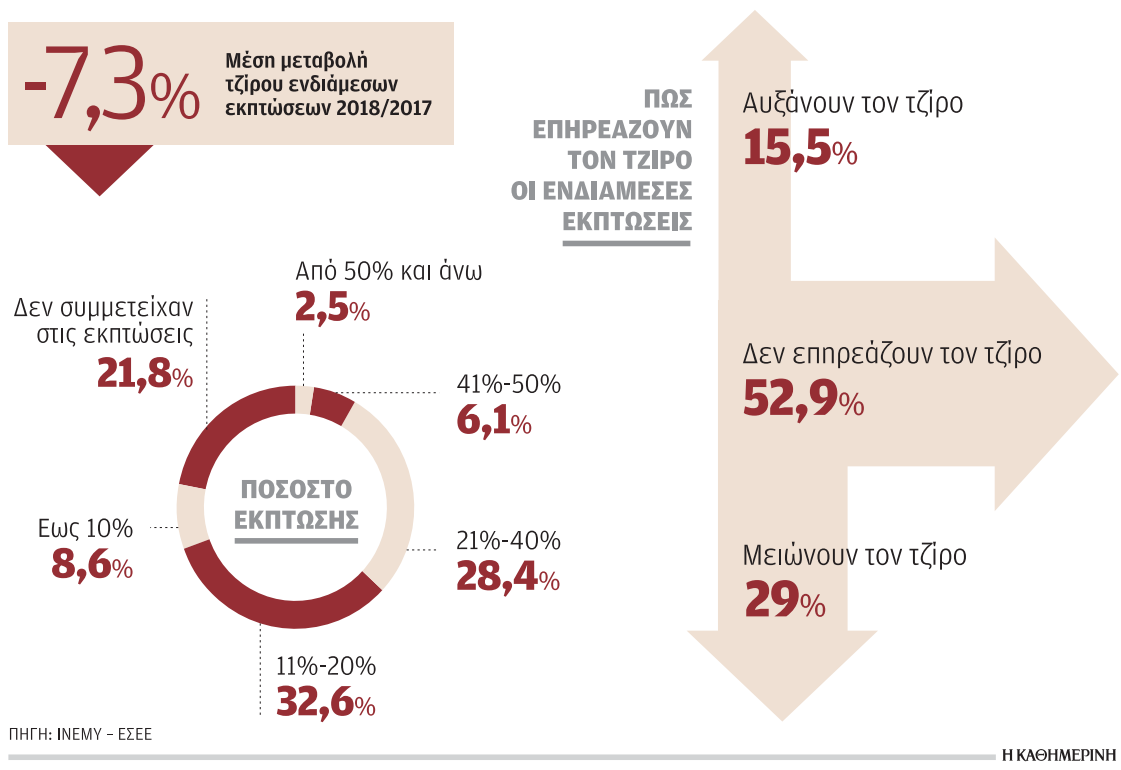

ΠΗΓΗ: ΙΝΕΜΥ - ΕΣΕΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στο 20,8% διαμορφώθηκε το ποσοστό ανεργίας τον περασμένο Φεβρουάριο

Παγιωμένος σε υψηλά ποσοστά, πέριξ του 20,7%, παραμένει ο δείκτης της ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς και τον περασμένο Φεβρουάριο διαμορφώθηκε στο 20,8%, μειωμένος μεν κατά 1,8 μονάδα από το αναθεωρημένο προς τα κάτω 22,6% τον Φεβρουάριο του 2017, αυξημένος όμως, έστω και οριακά, από το αναθεωρημένο προς τα πάνω 20,7% του αμέσως προηγούμενου μήνα, Ιανουαρίου του 2018.

Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι από τον Ιούνιο του 2017, όταν το ποσοστό ανεργίας έπεσε στο 21,3%, έως σήμερα, δεν μπορεί να «ξεκολλήσει» από το 20,7% με 20,8%. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, οι άνεργοι ανήλθαν σε 978.072 άτομα και μειώθηκαν κατά 102.296 άτομα σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2017 (μείωση 9,5%) και κατά 2.045 άτομα σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2018 (μείωση 0,2%).

Στην έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, εκτιμάται επίσης ότι το σύνολο των απασχολουμένων ανήλθε σε 3.735.098 άτομα. Αναλυτικά, οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 33.636 σε σχέση με τον Φεβρουάριο 2017 (αύξηση 0,9%) και μειώθηκαν κατά 14.195 άτομα σε σχέση με τον Ιανουάριο 2018 (μείωση 0,4%). Οι οικονομικά μη ενεργοί (τα άτομα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία) ανήλθαν σε 3.277.165 και αυξήθηκαν κατά 34.469 άτομα σε σχέση με τον Φεβρουάριο 2017 (αύξηση 1,1%) και κατά 12.740 άτομα σε σχέση με τον Ιανουάριο 2018 (αύξηση 0,4%).

Η ανεργία παραμένει «γυναικείο» πρόβλημα, καθώς στις γυναίκες το ποσοστό 26,2% τον Φεβρουάριο 2018, από 27,1% τον Φεβρουάριο 2017, παραμένει σημαντικά υψηλότερο από εκείνο στους άνδρες (16,4% από 19%).

Ηλικιακά, τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στις ομάδες 15-24 ετών (45,4% τον Φεβρουάριο 2018 από 46,4% τον Φεβρουάριο 2017) και ακολουθούν οι ηλικίες 25-34 ετών (26,1% από 29%), 35-44 ετών (18,8% από 19,7%), 45-54 ετών (16,3% από 17,5%), 55-64 ετών (17,6% από 19,1%) και 65-74 ετών (12% από 14%).

Από τον Ιούνιο του 2017, όταν το ποσοστό ανεργίας έπεσε στο 21,3%, έως σήμερα, δεν μπορεί να «ξεκολλήσει» από το 20,7% με 20,8%.

Σε επίπεδο αποκεντρωμένων διοικήσεων της χώρας, στις τρεις πρώτες θέσεις βρίσκονται η Ηπειρος-Δυτική Μακεδονία με 25,9% τον Φεβρουάριο 2018, από 27,7% τον Φεβρουάριο 2017, η Πελοπόννησος-Δυτική Ελλάδα-Ιόνιοι Νήσοι με 21,4%, από 22,9%, και η Αττική με 21,1%, από 22,1%. Ακολουθούν, η Μακεδονία-Θράκη (20,8% από 22,9%), το Αιγαίο (20,2% από 18,4%), η Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα (18,8% από 22,7%) και η Κρήτη (16,6% από 20,2%).

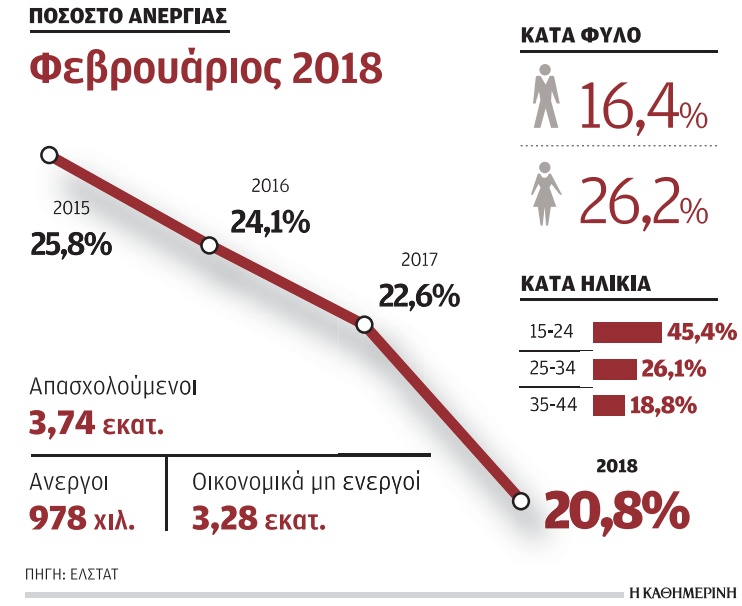

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δεν πλήρωσε εισφορές το 2017 το 25% των επαγγελματιών

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Σχεδόν ένας στους δύο επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και αγρότες χρωστά το σύνολο ή μέρος από τις εισφορές του 2017. Η εκκαθάριση των εισφορών του προηγούμενου έτους για τους μη μισθωτούς, που ολοκληρώθηκε με μεγάλη καθυστέρηση από τον ΕΦΚΑ και την ΗΔΙΚΑ, δείχνει μεν ότι βελτιώθηκε η εισπραξιμότητα των εισφορών ως προς το εισπραχθέν ποσό κατά 24%, καταδεικνύει όμως και ότι ένας στους τέσσερις ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και αγρότες δεν κατέβαλε το 2017 καθόλου εισφορές.

Από αυτούς δε, που πλήρωσαν, το 16,4% (ήτοι 255.333 ασφαλισμένοι) κατέβαλε χαμηλότερες εισφορές σε σχέση με αυτές που αντιστοιχούν στο εισόδημα του 2016 και τώρα καλούνται να πληρώσουν, μαζί με τις τρέχουσες εισφορές και το υπόλοιπο του προηγούμενου έτους.

Αναλυτικά, σύμφωνα με το υπουργείο Εργασίας, σε αντίθεση με τα χαμηλά ποσοστά εισπραξιμότητας εισφορών στους μη μισθωτούς που υπήρχαν με το παλιό καθεστώς και δεν υπερέβαιναν το 53% κατά μέσον όρο, η εισπραξιμότητα το 2017 με το νέο σύστημα, άγγιξε το 65,5% των απαιτητών εισφορών, δηλαδή βελτιώθηκε κατά 24%. Το ποσοστό των ασφαλισμένων με μερική ή πλήρη συμμόρφωση, που πλήρωσαν δηλαδή ένα μέρος ή το σύνολο των εισφορών τους, έφτασε στο 74,4%.

Να σημειωθεί ότι εκκαθαριστικά ειδοποιητήρια αναρτήθηκαν για 1.155.534 ασφαλισμένους στον ΕΦΚΑ, ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους - επιστήμονες και αγρότες.

Το 23,7% αυτών (περίπου 273.861 ασφαλισμένοι) δεν έχει ούτε χρεωστικό ούτε πιστωτικό υπόλοιπο. Δεν θα κληθεί να πληρώσει, λοιπόν, παρά μόνο τις τρέχουσες εισφορές, ήτοι εισφορές Μαρτίου 2018, που πρέπει να εξοφληθούν έως την ερχόμενη Παρασκευή 18 Μαΐου.

Η εισπραξιμότητα το 2017 άγγιξε το 65,5% των απαιτητών εισφορών, δηλαδή βελτιώθηκε κατά 24%. Το ποσοστό των ασφαλισμένων με μερική ή πλήρη συμμόρφωση, που πλήρωσαν δηλαδή ένα μέρος ή το σύνολο των εισφορών τους, έφτασε στο 74,4%.

Ενας στους δύο επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενους και αγρότες χρωστάει το σύνολο ή μέρος από τις εισφορές του 2017.

Το 28,6% (330.482 ασφαλισμένοι) έχει πιστωτικά εκκαθαριστικά και κατά συνέπεια θα πρέπει να του επιστραφεί χρήματα. Προσοχή. Αν το ποσό επιστροφής (πιστωτικό υπόλοιπο) είναι κάτω των 50 ευρώ, αυτό θα συμψηφιστεί με τις επόμενες εισφορές. Αν είναι πάνω από 50 ευρώ, ο ασφαλισμένος μπορεί είτε να το εισπράξει εφάπαξ έως το τέλος Ιουλίου, αποστέλλοντας ηλεκτρονικά στον ΕΦΚΑ τον αριθμό του τραπεζικού του λογαριασμού (IBAN) είτε να το αφήσει ως πιστωτικό υπόλοιπο στον λογαριασμό του προκειμένου να γίνει ο συμψηφισμός με μελλοντικές ασφαλιστικές εισφορές, αρκεί να το δηλώσει στον ιστότοπο του ΕΦΚΑ.

Το 22,1% των μη μισθωτών, ήτοι 255.333 ασφαλισμένοι, έχει κάνει μερικές καταβολές και κατά συνέπεια οφείλει μέσα σε 5 μήνες, με ισόποσες δόσεις να εξοφλήσει το ποσό που αντιστοιχεί στο σύνολο των εισφορών του 2017, παράλληλα με τις τρέχουσες καταβολές. Η πρώτη δόση θα πρέπει να πληρωθεί έως 31 Μαΐου, η δεύτερη έως 29/06, η τρίτη έως 31/07, η τέταρτη δόση έως 31/08 και η πέμπτη δόση θα πρέπει να πληρωθεί έως τις 28 Σεπτεμβρίου του 2018.

Παράλληλα, υπάρχουν και 295.770 ασφαλισμένοι μη μισθωτοί, ήτοι το 25,6% του συνόλου των μη μισθωτών για τους οποίους αναρτήθηκαν εκκαθαριστικά ειδοποιητήρια για το 2017, οι οποίοι καθ' όλη τη διάρκεια του προηγούμενου έτους δεν πλήρωσαν καθόλου εισφορές. Πρόκειται για ασφαλισμένους που είτε η κρίση άφησε βαριά τα σημάδια της στην επιχειρηματική τους δραστηριότητα είτε είναι συνειδητοί κακοπληρωτές και λειτουργούν στρεβλώνοντας τον ανταγωνισμό.

Προσοχή. Δεν έχουν αναρτηθεί τα εκκαθαριστικά για όσους έχουν παράλληλη μισθωτή απασχόληση, αλλά και για όσους αμείβονται ως οιωνεί μισθωτοί, με δελτία παροχής υπηρεσιών. Γι' αυτούς, σύμφωνα με τον ΕΦΚΑ, είναι σε εξέλιξη η διαδικασία εκκαθάρισης χωρίς να είναι γνωστό ακόμη, πότε θα ολοκληρωθεί. Σύμφωνα με το υπουργείο Εργασίας, βάσει των στοιχείων, καταρρίπτεται το «αφήγημα» ότι το νέο σύστημα εισφορών προκάλεσε εκτεταμένη απόκρυψη εισοδημάτων, καθώς και ότι το πλεόνασμα του ΕΦΚΑ προήλθε από την επιβολή δήθεν εξοντωτικών εισφορών στους μη μισθωτούς.

Διεύρυνση καταλόγου χρόνιων ασθενειών για επ' αόριστον αναπηρία

Δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως η απόφαση του υπουργείου Εργασίας με την οποία αυξάνονται οι παθήσεις που χαρακτηρίζονται μη αναστρέψιμες και για τις οποίες η διάρκεια αναπηρίας των ασφαλισμένων καθορίζεται επ' αόριστον. Ετσι, από 43 που ήταν έως το 2017 αυξάνονται σε περισσότερες από 140.

Συγκεκριμένα, με την πρόσφατη απόφαση, προστίθενται στις μη αναστρέψιμες παθήσεις και οι εξής:

- Δυσμενείς, από πλευράς πρόγνωσης, μορφές σκλήρυνσης κατά πλάκας (πρωτοπαθώς προϊούσα μορφή, περιπτώσεις δευτεροπαθώς προϊούσας μορφής), με υπολειμματική κινητική σημειολογία (ημιπάρεση - ημιπληγία, παραπάρεση - παραπληγία, τετραπάρεση - τετραπληγία, παρεγκεφαλιδική συνδρομή, δυστονία, κ.λπ.) με Π.Α. ≥67%, έπειτα από δύο διετείς κρίσεις.
- Γενετικά σύνδρομα του χρωμοσώματος.
- Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας επιπέδου 3.
- Πάσχοντες από έλλειψη παραγόντων πήξεως και συγγενείς αιμορραγικές διαθέσεις που επιμολύνθηκαν κατά τη διάρκεια θεραπείας τους από ηπατίτιδες και λοιπά λοιμώδη νοσήματα.
- Ιδιοπαθής πνευμονική υπέρταση σοβαρού βαθμού (πίεση πνευμονικής αρτηρίας »70mmHg) διαγνωσμένη με δεξιό μαρασμό και έπειτα από διερεύνηση για αποκλεισμό άλλων παθήσεων με επηρεασμό λειτουργικής δεξιάς κοιλίας και πνευμόνων, ύστερα από δύο κρίσεις.
- Παραγκεφαλικο-αμφιβληστροειδή αιμογγειοβλαστωμάτωση (σύνδρομο von HIPPEL-LINDAU).

Από 43 που ήταν έως το 2017, οι παθήσεις που χαρακτηρίζονται μη αναστρέψιμες αυξάνονται σε περισσότερες από 140.

Εκτοξεύτηκε στα 80 δολ. το βαρέλι η τιμή Brent

Η μείωση της παραγωγής και οι κυρώσεις στο Ιράν είναι οι κύριες αιτίες - Φόβοι ότι θα ξεπεράσει τα 100 δολ. στο Λονδίνο

Εκτιμήσεις ότι η τιμή του πετρελαίου Brent στο Λονδίνο θα ξεπεράσει τα 100 δολάρια το βαρέλι, διατυπώνονται από παράγοντες των αγορών. Την Πέμπτη, η τιμή του Brent ξεπέρασε τα 80 δολάρια. Αφορμή για το ράλι του «μαύρου χρυσού» ήταν η δημοσιοποίηση στοιχείων από τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας (IEA) για τη μείωση των αποθεμάτων αργού πετρελαίου στις ΗΠΑ κατά 1,4 εκατ. βαρέλια την περασμένη εβδομάδα. Ωστόσο, τα αίτια της ανόδου των τιμών του πετρελαίου εδώ και 12 μήνες πρέπει να αναζητηθούν άλλου. Αναφερόμαστε στη μείωση της παραγωγής που έχουν συμφωνήσει ο ΟΠΕΚ

Αφορμή για το ράλι του «μαύρου χρυσού» ήταν η δημοσιοποίηση στοιχείων για μείωση των αποθεμάτων αργού πετρελαίου στις ΗΠΑ κατά 1,4 εκατ. βαρέλια την περασμένη εβδομάδα.

και άλλες πετρελαιοπαραγωγές χώρες αλλά και στην αβεβαιότητα για γεωπολιτικούς λόγους στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής, κυρίως μετά την επαναφορά των αμερικανικών κυρώσεων εις βάρος του Ιράν. Στο σκηνικό προστίθεται και η Βενεζουέλα που, επίσης, κινδυνεύει με κυρώσεις από τις ΗΠΑ. Αυτό θα ήταν ένα ακόμα πλήγμα στην οικονομία της χώρας, που εξαρτάται άμεσα από το πετρέλαιο.

Η τιμή του Brent έχει ενισχυθεί κατά 50 δολάρια από το χαμηλό 13ετίας που είχε καταγραφεί τον Ιανουάριο του 2016. Εχει, παράλληλα, αυξηθεί κατά 50% στη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου, αντανακλώντας τη μείωση της υπερπροσφοράς στις διεθνείς αγορές αλλά και τις γεωπολιτικές εντάσεις εξαιτίας του προστατευτισμού που εκπορεύεται από τις ΗΠΑ. Η τιμή του αργού έφθασε, την Πέμπτη, έως τα 72,340 δολάρια το βαρέλι. Τον Ιανουάριο του 2017, ο ΟΠΕΚ συμφώνησε με δέκα ακόμα πετρελαιοπαραγωγές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας, να μειώσουν την ημερήσια παραγωγή τους κατά 1,7 εκατ. βαρέλια. Απώτερος στόχος αυτής της συμφωνίας, που ανανεώθηκε τον Ιανουάριο του 2018, είναι η εξισορρόπηση της προσφοράς με τη ζήτηση και να ενισχυθούν οι τιμές

Οι ανοδικές τάσεις έχουν ενισχυθεί αρκετά αυτόν τον μήνα, ύστερα από την απόφαση των ΗΠΑ να αποσυρθούν μονομερώς από τη διεθνή συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης, επαναφέροντας τις κυρώσεις που ίσχυαν προ διετίας και ανατρέποντας έτσι τα σχέδια των πετρελαϊκών κολοσσών στον Ιράν. Η γαλλική

Ο Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε ότι είναι πιθανή η επιβολή κυρώσεων και κατά της Βενεζουέλας, μιας χώρας με τα μεγαλύτερα κοιτάσματα πετρελαίου στον κόσμο.

πετρελαϊκή Total ανακοίνωσε πως θα ματαιώσει τα επενδυτικά σχέδιά της για αξιοποίηση του κοιτάσματος φυσικού αερίου South Pars, αν δεν εξαιρεθεί από τις αμερικανικές κυρώσεις. Οπότε φαίνεται να «παγώνουν» τα σχέδια της Τεχεράνης για αναβάθμιση των υποδομών της, προκειμένου να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τις εξαγωγές πετρελαίου. Επίσης, καμία τρίτη χώρα δεν θα μπορεί να αγοράσει πετρέλαιο από το Ιράν πάνω από ένα συγκεκριμένο όριο, διότι θα κινδυνεύει να τις επιβληθούν κυρώσεις από τις ΗΠΑ. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερη μείωση της παγκόσμιας προσφοράς πετρελαίου. Τον Απρίλιο, οι εξαγωγές διαμορφώθηκαν στα 2,48 εκατ. βαρέλια από τα 2,06 εκατ. βαρέλια τον Μάρτιο.

Εκτός των άλλων, ο κ. Τραμπ ανακοίνωσε ότι είναι πιθανή η επιβολή κυρώσεων και κατά της Βενεζουέλας, μιας χώρας με τα μεγαλύτερα κοιτάσματα πετρελαίου στον κόσμο. Ο Αμερικανός πρόεδρος προβλέπει ότι θα υπάρξουν παράτυπες παρεμβάσεις στη διεξαγωγή εκλογών στη Βενεζουέλα την Κυριακή και γι' αυτόν τον λόγο έθεσε ζήτημα ενδεχόμενων κυρώσεων.

«Είναι πολύ πιθανό να διατηρηθεί η τιμή του Brent στα 80 δολάρια το βαρέλι, καθώς ο ΟΠΕΚ δεν φαίνεται να βιάζεται να θέσει τέλος στη συμφωνία για τη μείωση της ημερήσιας παραγωγής πετρελαίου, ο πετρελαϊκός κλάδος της Βενεζουέλας καταρρέει λόγω της πολιτικής και οικονομικής κρίσης στη χώρα και αρχίζουν να γίνονται αισθητές οι κυρώσεις των Αμερικανών του Ιράν», σχολιάζει η Φιόνα Σινκότα, υψηλόβαθμο στέλεχος στο τμήμα αναλύσεων της City Index.

Αναλυτές της αγοράς πετρελαίου διαβλέπουν ότι η τιμή του Brent μπορεί να φθάσει τα 100 δολάρια το βαρέλι. Από την άλλη πλευρά, διεθνείς οργανισμοί είναι πολύ πιο μετριοπαθείς στις προβλέψεις τους, λόγω της αύξησης της παραγωγής στις ΗΠΑ από τη ραγδαία ανάπτυξη του σχιστολιθικού πετρελαίου. Αν και θεωρούνταν ζήτημα χρόνου για να ξεπεράσει η τιμή του Brent τα 80 δολάρια το βαρέλι, ήταν απρόσμενη η πρόσφατη ανακοίνωση της IEA για τη μείωση των αποθεμάτων αργού πετρελαίου στις ΗΠΑ. Η αμερικανική Υπηρεσία Πληροφοριών Ενέργειας προβλέπει ότι οι ΗΠΑ θα ξεπεράσουν σύντομα τη Ρωσία στην παραγωγή πετρελαίου.

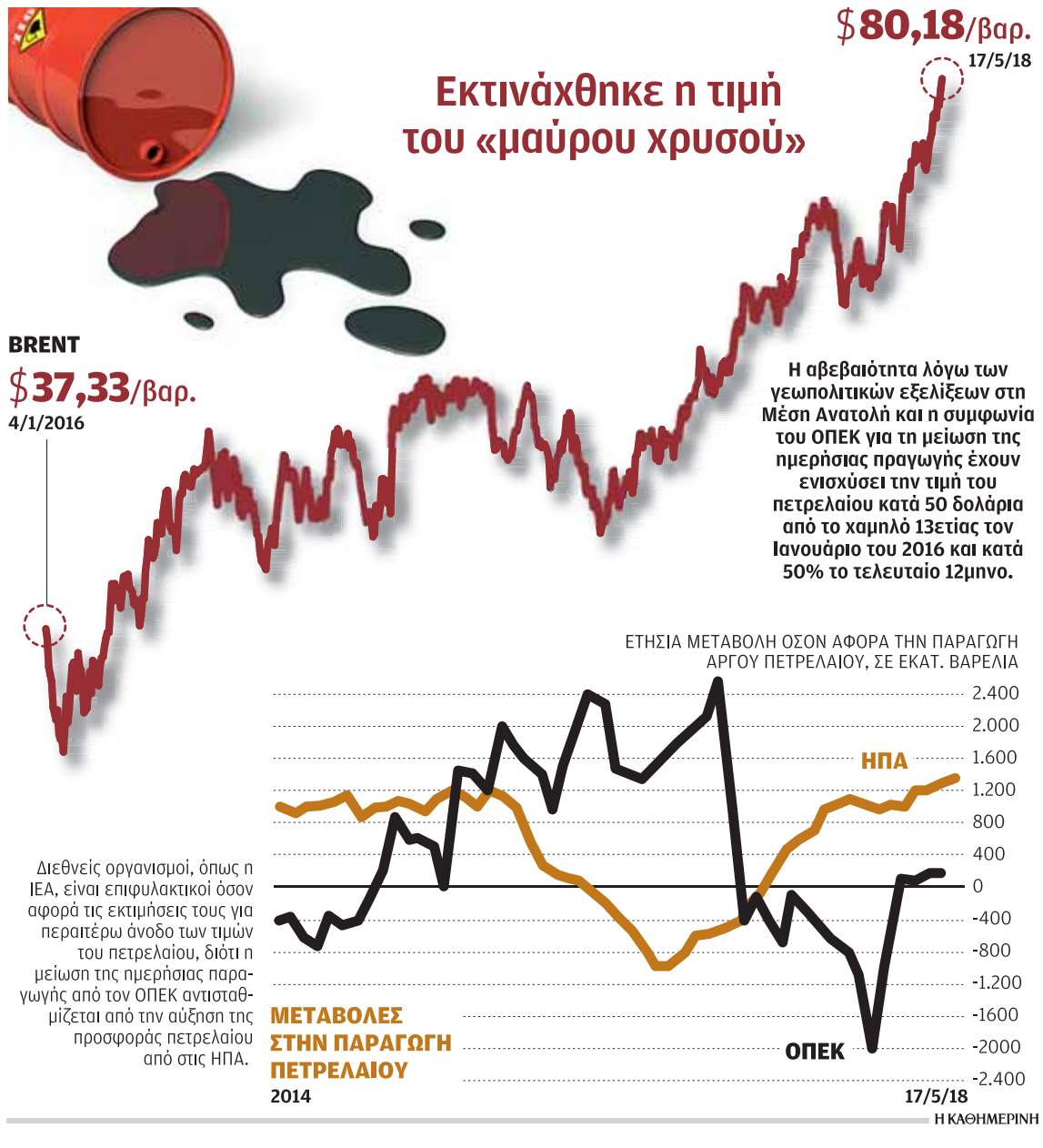

Το ΔΝΤ συνιστά στη Γερμανία να αυξήσει τις επενδύσεις της

Επίσης, να εντείνει την παραγωγικότητα και να μειώσει το εμπορικό πλεόνασμα

Συστάσεις προς τη γερμανική κυβέρνηση να αυξήσει τις επενδύσεις και τους μισθούς, ώστε να ενισχύσει την εσωτερική ζήτηση και να περιορίσει το τεράστιο πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών, απηύθυνε χθες το ΔΝΤ, συμπίπτοντας με τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, που είχε μιλήσει την περασμένη εβδομάδα για «φετιχισμό» της Γερμανίας σε σχέση με τα πλεονάσματα. Το ΔΝΤ στην ετήσια έκθεσή του για την κατάσταση της γερμανικής οικονομίας επαινεί την κυβέρνηση της χώρας για την «εντυπωσιακή οικονομική επίδοση» που έχει επιτύχει τα προηγούμενα χρόνια. Οι οικονομολόγοι του Ταμείου τονίζουν ότι νοικοκυριά και επιχειρήσεις διαθέτουν ισχυρή οικονομική βάση, ενώ το δημόσιο χρέος της Γερμανίας περιορίζεται «εντυπωσιακά» ως ποσοστό του ΑΕΠ, ωστόσο το ΔΝΤ επισημαίνει το χαμηλό ύψος του πληθωρισμού και τον χαμηλό αλλά αυξανόμενο ρυθμό αύξησης των μισθών. Το δημοσιονομικό πλεόνασμα της γερμανικής κυβέρνησης αυξήθηκε στο 1,3% του ΑΕΠ το 2017 και είναι το υψηλότερο από την εποχή της επανένωσης της Γερμανίας. Αντιθέτως, οι δημόσιες επενδύσεις αυξήθηκαν μόλις κατά 0,1% του ΑΕΠ και το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παραμένει στο «πολύ υψηλό επίπεδο»του 8% του ΑΕΠ. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσο και το ΔΝΤ και οι ΗΠΑ επικρίνουν εδώ και χρόνια τη γερμανική κυβέρνηση για το πολύ υψηλό πλεόνασμα, καλώντας το Βερολίνο να ενισχύσει την εσωτερική ζήτηση, μέσω της μεγαλύτερης αύξησης των μισθών και της αύξησης των επενδύσεων. Η πάγια απάντηση του Βερολίνου είναι ότι δεν μπορεί να κάτι τίποτα γι' αυτό και πως το πολύ μεγάλο πλεόνασμα οφείλεται, ουσιαστικά, στην ανταγωνιστικότητα και στην ποιότητα των γερμανικών εξαγωγών. Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό που είχε παρουσιάσει προ δύο εβδομάδων ο Ολαφ Σολτς, οι επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ θα ενισχυθούν ελαφρώς το 2018-2019 και θα αρχίσουν να μειώνονται από το 2020. Το ΔΝΤ δεν έχει πεισθεί από τα γερμανικά επιχειρήματα και στις συστάσεις που απευθύνει προς το Βερολίνο λέει ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να χρησιμοποιήσει «το ευρύ περιθώριο (που έχει) εντός των δημοσιονομικών κανόνων», ώστε να ενισχύσει περαιτέρω τις δημόσιες επενδύσεις σε έργα υποδομής και στην παιδεία. Για του λόγου το αληθές, η Γερμανία είχε το 2017 επενδύσεις (δημόσιες και ιδιωτικές) ύψους περίπου 20% του ΑΕΠ, δηλαδή ελάχιστα χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και ελάχιστα υψηλότερες από τον μέσο όρο της Ε.Ε. των «28», σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε χθες η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία. Την περίοδο 2007-2017, η Γερμανία ενίσχυσε το ύψος του συνόλου των επενδύσεων μόλις κατά 0,2% του ΑΕΠ, ενώ γενικότερα στην Ευρωζώνη το ύψος του μειώθηκε από το 23,2% του ΑΕΠ το 2007 στο 20,5% του ΑΕΠ το 2017. Ο λόγος που η Γερμανία αρνείται να αυξήσει τις επενδύσεις για χάρη των πολιτών της παραμένει μυστήριο. Υπάρχει το ζήτημα με το λεγόμενο «φρένο χρέους» που εισήγαγε στο γερμανικό σύνταγμα η Αγκελα Μέρκελ στο απόγειο της κρίσης δημοσίου χρέους της Ευρωζώνης, ωστόσο κανείς δεν ανάγκασε τους Γερμανούς πολιτικούς να το υιοθετήσουν. Η εκτίμηση του Γάλλου προέδρου περί «φετιχισμού» της Γερμανίας με το δημοσιονομικό και εμπορικό πλεόνασμα θεωρείται γενικότερα σωστή.

Το ΔΝΤ συνιστά επίσης στην κυβέρνηση Μέρκελ να προχωρήσει σε γενναίες μεταρρυθμίσεις, τομέα στον οποίον η Γερμανίδα καγκελάριος δεν έχει να επιδείξει κάτι αξιοσημείωτο. Οι βραχυπρόθεσμες θετικές οικονομικές προοπτικές της Γερμανίας αποτελούν ευκαιρία ώστε η χώρα να ενισχύσει τις επενδύσεις της, με τελικό στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας, του εργατικού δυναμικού και της μακροπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης, τονίζει το ΔΝΤ. Στον τομέα των συντάξεων, το Ταμείο συνιστά στο Βερολίνο να αυξήσει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, ενώ στο θέμα της φορολογίας προτείνει μείωση του συνδυασμένου ύψους φόρων και εισφορών για εργαζομένους και εργοδότες. Καλεί, τέλος, το Βερολίνο να ενισχύσει τον ανταγωνισμό στον κλάδο των υπηρεσιών, ώστε να αυξηθούν η παραγωγικότητα και οι ιδιωτικές επενδύσεις.

Στην ετήσια έκθεσή του για την κατάσταση της γερμανικής οικονομίας το ΔΝΤ επαινεί την κυβέρνηση της χώρας για την «εντυπωσιακή οικονομική επίδοση» που έχει επιτύχει τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, επισημαίνει τον χαμηλό ρυθμό αύξησης των μισθών.

Το δημοσιονομικό πλεόνασμα της γερμανικής κυβέρνησης αυξήθηκε στο 1,3% του ΑΕΠ το 2017.

Διαπραγματεύσεις ΔΝΤ - Αργεντινής

Το ΔΝΤ συνεχίζει τις διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση της Αργεντινής, με σκοπό τον σχεδιασμό προγράμματος δανειοδότησης της χώρας. Σύμφωνα με σχετική ανακοίνωσή του, πρόκειται να συγκληθεί ανεπίσημη σύσκεψη των στελεχών του για το θέμα της Αργεντινής την επόμενη Παρασκευή 18 Μαΐου. Την περασμένη εβδομάδα, το Μπουένος Αΐρες προσέφυγε μία ακόμα φορά στο ΔΝΤ, ζητώντας πιστωτική γραμμή, ύψους 30 δισ. δολαρίων, καθώς κατρακυλούσε το νόμισμά του, το πέσο, ενώ ο πληθωρισμός έχει φθάσει στο 25%. Παρά τις επαφές με το ΔΝΤ, συνεχίζεται η διολίσθηση του πέσο, που χθες υποχώρησε στην αρχή της συνεδρίασης κατά 7,4%, με το δολάριο να αντιστοιχεί πλέον στα 24,70 πέσο. Ετσι, τις τελευταίες 12 ημέρες το νόμισμα της Αργεντινής έχει χάσει 18% της αξίας του. Προσπαθώντας μάταια να το στηρίξει, η κεντρική τράπεζα της χώρος έχει δαπανήσει το 15% των συναλλαγματικών της διαθεσίμων, ενώ έχει αυξήσει τα επιτόκια στο 40%. Η χώρα έχει πληγεί όπως και οι περισσότερες αναδυόμενες αγορές από μαζικές εκροές κεφαλαίων, καθώς οι επενδυτές επιστρέφουν σε αμερικανικούς τίτλους, εν αναμονή περαιτέρω αυξήσεων του κόστους δανεισμού στις ΗΠΑ.

Παράνομες οι επιδοτήσεις που έλαβε η Airbus από την Ε.Ε. έκρινε ο ΠΟΕ

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου έκρινε ότι η Airbus έχει λάβει παράνομες κρατικές επιδοτήσεις για να εξελίξει δύο από τα μοντέλα της, απόφαση που ανοίγει τον δρόμο για την επιβολή κυρώσεων από τις ΗΠΑ, σε μια εποχή κατά την οποία οι εμπορικές και πολιτικές σχέσεις Βρυξελλών και Ουάσιγκτον είναι ήδη τεταμένες. Την Τρίτη, ο ΠΟΕ έκρινε σε δεύτερο βαθμό την υπόθεση, επικυρώνοντας την πρωτόδικη απόφαση του 2016, αποφασίζοντας ότι η Ευρωπαϊκή Ενωση απέτυχε να καταργήσει τις αθέμιτες κρατικές ενισχύσεις που χορηγούσε στην Airbus για να εξελίξει κάποια αεροσκάφη της. Πλέον, το επόμενο βήμα είναι οι ΗΠΑ να αποφασίσουν το ύψος των δασμών που θα επιβάλουν στα αεροσκάφη της Airbus. Προς τα τέλη του 2018, ο ΠΟΕ αναμένεται να κρίνει και αντίστοιχη προσφυγή της Airbus κατά της Boeing, την οποία κατηγορεί επίσης πως λαμβάνει παράνομες κρατικές ενισχύσεις από τις ΗΠΑ.

Η παράνομη κρατική χρηματοδότηση προς την Airbus έχει κοστίσει στις αμερικανικές αεροναυπηγικές εταιρείες «δεκάδες δισ. δολάρια, εξαιτίας της μείωσης πωλήσεων», δήλωσε την Τρίτη ο εκπρόσωπος των ΗΠΑ στον ΠΟΕ, Ρόμπερτ Λαϊτχάιζερ. «Αν δεν αναλάβει, επιτέλους, η Ευρωπαϊκή Ενωση δράση ώστε να σταματήσει να παραβιάζει τους κανόνες και να πλήττει τα αμερικανικά συμφέροντα, οι ΗΠΑ θα αναγκαστούν να προχωρήσουν στη λήψη αντιμέτρων στα ευρωπαϊκά προϊόντα», δήλωσε ο Αμερικανός αξιωματούχος. Ο ΠΟΕ έκρινε πως η Γαλλία, η Γερμανία, η Ισπανία και η Βρετανία απέτυχαν να λάβουν διορθωτικά μέτρα προκειμένου να αντισταθμίσουν την παροχή κρατικών επιδοτήσεων για την εξέλιξη του Airbus A380. Επιπλέον, η Ενωση κρίθηκε ότι χορήγησε στην Airbus δάνεια για την ανάπτυξη του A350 με επιτόκιο χαμηλότερο από αυτό που θα έδινε η αγορά. Οι ευρωπαϊκές κρατικές ενισχύσεις περιόρισαν τις πωλήσεις του αεροσκάφους 747 Jumbo της Boeing αλλά και του νέου 787 Dreamliner, και οδήγησαν σε μείωση των εξαγωγών της αμερικανικής εταιρείας στην Ε.Ε., στην Αυστραλία, στην Κίνα, στην Κορέα, στη Σιγκαπούρη και στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, έκρινε η επιτροπή εφέσεων του ΠΟΕ. Το δικαστήριο επιβεβαίωσε την πρωτόδικη απόφαση, σύμφωνα με την οποία η ευρωπαϊκή κρατική βοήθεια προς την Airbus δεν είχε αρνητικό αντίκτυπο στην αγορά για αεροσκάφη στενής ατράκτου (όπως το 737 της Boeing και το A320 της Airbus), τα οποία αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων για τις δύο εταιρείες. Το ύψος των δασμών που θα επιβάλουν οι ΗΠΑ θα καθοριστεί μέσω της διαδικασίας διαιτησίας του ΠΟΕ και θα βασιστεί στο ύψος των ετήσιων ζημιών που υπέστησαν οι ΗΠΑ και η Boeing, ζημίες που υπολογίζονται μεταξύ 7 δισ. και 10 δισ. δολαρίων. Η Airbus είπε ότι θα προβεί στις απαραίτητες ενέργειες και ότι οι κυρώσεις θα είναι περιορισμένες.

Η Ευρωπαϊκή Ενωση χορήγησε στην Airbus δάνεια για την ανάπτυξη του A350 με επιτόκιο χαμηλότερο από αυτό που θα έδινε η αγορά.

BLOOMBERG

Η απόφαση του ΠΟΕ ανοίγει τον δρόμο για την επιβολή κυρώσεων από τις ΗΠΑ, σε μια εποχή κατά την οποία οι εμπορικές και πολιτικές σχέσεις Βρυξελλών και Ουάσιγκτον είναι ήδη τεταμένες.

COLUMBIA RESTAURANTS
MELCO

Columbia Restaurants Company Ltd is recruiting catering staff for the first Cyprus Casino opening in **Limassol**

Chefs / Sushi Chefs
Cooks / Restaurant Supervisors
Bar Staff / Waiters
Cleaners / Runners / Cashiers

EXPERIENCE IN GREAT FOOD 20 YEARS

tel: 25 892304
CV's to: jobs@columbia-restaurants.com
www.cityofdreamsmed.com.cy
www.columbia-restaurants.com
#GrowWithUs

ΕΝ ΤΩ ΕΠΑΡΧΙΑΚΩ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
Δικαιοδοσία Διαχειρίσεως Κληρονομιών
Αρ.Αιτ.136/2002

Επί τοις αφορώσι την περιουσία του Πιερή Κάρμιου, τέως από τη Κερύνεια Αποβιώσαντα
Καλούνται όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα/κληρονόμοι να παρουσιαστούν στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας την 4/6/2018 και ώρα 9.00 π.μ., η οποία είναι ορισμένη για οδηγίες η πιο πάνω διαχείρηση. Σε περίπτωση μη εμφάνισης οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου/ κληρονόμου τότε η παρούσα Διαχείριση θα τεθεί εκτός πινακίου και/ή θα απορριφθεί με όλες τις συνέπειες του Νόμου.
Δήμος και Λία Γεωργιάδη & Σία ΔΕΠΕ
Δικηγόροι

Neodent Dental & Speech Center
Μαρία Μίτα
BSc Εγγεγραμμένη Λογοπαθολόγος
Αγίου Γεωργίου 65, Αρ. Διαμ. 201, Ανθούπολη
Τηλ. 22 385815 / 99 129129 email. neodentmaria@hotmail.com

Ζητείται Υπεύθυνη Πωλήσεων

Ζητείται Υπεύθυνη Πωλήσεων για κατάστημα επΙπλου στη Λεωφόρο Στροβόλου 252, στη Λευκωσια.
Απαραίτητη προϋπόθεση καλή γνώση Αγγλικών και Ηλεκτρονικού Υπολογιστή.
Για μόνιμη απασχόληση.
Παρακαλώ όπως αποστείλετε βιογραφικό με φωτογραφία στο email furniture@lavdasteam.com

Τηλέφωνο επικοινωνίας: 22328882
Κα Βίκυ Λάβδα
LAVDAS FURNITURE

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

Αγαπητές φίλες, καλείστε σε Καταστατική Συνέλευση του Γυναικείου Ομίλου Πρωτοπορία, στις 13/06/2018 η ώρα 3.30μ.μ. στο ξενοδοχείο Κλεοπάτρα με θέμα την Τροποποίηση του Καταστατικού με βάση τον νέο νόμο περί Σωματείων & Ιδρυμάτων.

Μετά την Καταστατική Συνέλευση θα γίνει ενημέρωση των δράσεων του 2018. Υπενθυμίζουμε ότι οφείλουμε να πληρώσουμε τη συνδρομή των €10 για το 2018. Η παρουσία σας είναι απαραίτητη.

Τηλέφωνο επικοινωνίας 99617800

Η Total αποχωρεί από το Ιράν εξαιτίας των κυρώσεων Τραμπ

Στον «αέρα» βρίσκονται πλέον οι εργασίες για το κοίτασμα South Pars

Ο γαλλικός ενεργειακός όμιλος Total αποσύρεται από το Ιράν εξαιτίας της απόφασης των ΗΠΑ να επαναφέρουν την επιβολή κυρώσεων εις βάρος της χώρας της Μέσης Ανατολής. Σύμφωνα με δηλώσεις εκπροσώπου της εταιρείας, είναι αδύνατον να συνεχίσει τις δραστηριότητές της που αφορούν την εκτέλεση έργου αξίας 2 δισ. δολαρίων για την ανάπτυξη του κοιτάσματος South Pars, στην ομώνυμη περιοχή, που είναι πλούσια σε κοιτάσματα φυσικού αερίου. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει το money.cnn.com, αν δεν εξαιρεθεί η Total από τις αμερικανικές κυρώσεις, θα διακόψει πλήρως τις δραστηριότητές της στη χώρα πριν από τις 4 Νοεμβρίου του 2018.

Ο γαλλικός ενεργειακός όμιλος υπέγραψε συμφωνία με την ιρανική κυβέρνηση στα τέλη του 2016, στο πλαίσιο της οποίας απέκτησε μερίδιο 50,1% στο έργο South Pars. Μαζί με την Total συμμετέχουν σε αυτό και η ιρανική Petropars, αλλά και ο κινεζικός κρατικός πετρελαϊκός όμιλος CNPC. Η αποχώρηση της εταιρείας έρχεται ως συνέπεια της απόφασης του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ να αποσύρει τις ΗΠΑ από τη διεθνή συμφωνία του 2015 με το Ιράν, η οποία υπεγράφη επί προεδρίας Μπαράκ Ομπάμα και στόχο είχε να περιορίσει το Ιράν το πυρηνικό πρόγραμμά του και ως αντάλλαγμα να το απαλλάξει η Δύση από ορισμένες από τις επιβληθείσες κυρώσεις. Αυτό σήμαινε ότι η χώρα μπορούσε να αποκαταστήσει τις εξαγωγές της σε πετρέλαιο, ενώ από την πλευρά τους οι δυτικές επιχειρήσεις μπορούσαν να επανακάμψουν εκεί με επενδύσεις και εμπορικές δραστηριότητες.

Η Total υπέγραψε συμφωνία με την ιρανική κυβέρνηση στα τέλη του 2016, σύμφωνα με την οποία απέκτησε μερίδιο 50,1% στο έργο South Pars. Μαζί της στην υλοποίηση του αγωγού συμμετέχουν η ιρανική Petropars και ο κινεζικός κρατικός πετρελαϊκός όμιλος CNPC.

Σήμερα, όμως, το σκηνικό άλλαξε άρδην. Βέβαια, η Γερμανία, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν δηλώσει ευθαρσώς ότι δεν προτίθενται να αθετήσουν όσα έχουν συμφωνήσει με το Ιράν. Μάλιστα, συνομιλούν με τους αρμόδιους αξιωματούχους ώστε να βρουν τρόπους να προστατευθούν τα οφέλη που η διεθνής συμφωνία εξασφάλισε στην Τεχεράνη. Εμπειρογνώμονες και από τις δύο πλευρές και στελέχη με την ανάλογη τεχνογνωσία εξετάζουν πιθανούς τρόπους να διατηρήσουν ως έχουν τις εξαγωγές ιρανικού πετρελαίου προς την Ε.Ε. και να προασπίσουν τις ευρωπαϊκές εταιρείες στο Ιράν. Εντούτοις, οι μεγάλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις δεν έχουν τη διάθεση να αναλάβουν το ρίσκο να εξακολουθήσουν να είναι παρούσες στο Ιράν. Κι αυτό είναι πολύ ξεκάθαρο στην ανακοίνωση της Total, η οποία επίσης δεν πρόκειται να θέσει εαυτόν σε κίνδυνο, παραμένοντας στη χώρα. «Δεν μπορούμε να εκτεθούμε σε δευτερογενείς επιπτώσεις, οι οποίες πιθανώς να υπάρξουν, όπως το να διακοπεί η γραμμή πίστωσης από τις τράπεζες, να αποσυρθούν οι Αμερικανοί μέτοχοί μας ή το να μη δυνάμεθα να συνεχίσουμε τη δραστηριοποίησή μας στις Ηνωμένες Πολιτείες», ανέφερε σε ανακοίνωσή της η Total. Σημειωτέον ότι, όπως η ίδια υπενθυμίζει, άνω του 90% της χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της καλύπτεται από αμερικανικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Μέχρι στιγμής, ο γαλλικός ενεργειακός κολοσσός έχει επενδύσει σχεδόν 40 εκατ. ευρώ στην περιοχή, που είναι πλούσια σε κοιτάσματα φυσικού αερίου.

Σε περίπτωση που μια εταιρεία βρεθεί να παραβιάζει τις αμερικανικές κυρώσεις, διατρέχει τον κίνδυνο να σταματήσει να χρηματοδοτείται από τις αμερικανικές τράπεζες, αλλά και να ληφθούν εις βάρος της και άλλα τιμωρητικά μέτρα. Αλλωστε είναι πολύ λίγες οι πιθανότητες να μπορέσει να εξαιρεθεί ειδικά η Total από τις κυρώσεις Τραμπ. Σύμφωνα τον ειδικευμένο σε θέματα Μέσης Ανατολής οικονομολόγο Τζέισον Τάβεϊ της Capital Economics, «αν και ο Αμερικανός πρόεδρος έχει εξαιρέσει ορισμένες χώρες (όπως και την Ε.Ε.) από τους δασμούς σε χάλυβα και αλουμίνιο, στην περίπτωση του Ιράν φαίνεται ότι δεν θέλει να κάνει πίσω». Μέχρι στιγμής η Total έχει επενδύσεις σχεδόν 40 εκατ. ευρώ στο κοίτασμα South Pars, ενώ πέρυσι το υπουργείο Ενέργειας του Ιράν είχε προβλέψει ότι το εν λόγω έργο θα βοηθήσει να παραχθούν προϊόντα προερχόμενα από το φυσικό αέριο αξίας πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων.

REUTERS

Σύννεφα σκιάζουν την ευρωπαϊκή οικονομία, προειδοποιεί το ΔΝΤ

Της ανταποκρίτριάς μας στις Βρυξέλλες
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Στο άμεσο μέλλον «θα αυξηθούν οι απειλές για την ευρωπαϊκή οικονομία», παρά την παρούσα ισχυρή ανάπτυξη, προειδοποίησε, μέσω της ετήσιας έκθεσής του, το ΔΝΤ. Με την ανάπτυξη της οικονομίας στην Ευρώπη να έχει επιβραδυνθεί κατά το α΄ τρίμηνο του έτους, το Ταμείο μίλησε για τις απειλές που υπάρχουν και μπορεί να μειώσουν περαιτέρω την ανάπτυξη, όπως οι υπερτιμημένες αξίες στα χρηματιστήρια, ο προστατευτισμός και η ανεργία, η οποία ακόμη παραμένει σε υψηλά επίπεδα σε χώρες της Ε.Ε.

Παρόλο που η οικονομία της Ευρωζώνης αναπτύχθηκε με ρυθμό 0,4% το α΄ τρίμηνο του 2018, η ανάπτυξη αυτή ήταν σημαντικά χαμηλότερη από το 0,7% του δ΄ τριμήνου του 2017. Ο επικεφαλής του ευρωπαϊκού τμήματος του Ταμείου Πόουλ Τόμσεν παρουσίασε χθες την ετήσια έκθεση στις Βρυξέλλες, τονίζοντας ότι «η δημοσιονομική προσαρμογή της Ευρώπης δεν ήταν αρκετά φιλόδοξη, αν λάβει κανείς υπ' όψιν την πρόσφατη ανάπτυξη», ενώ τόνισε ότι μερικές χώρες έχουν χαλαρώσει τους κανόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας. Μεταξύ των χωρών που έχουν μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμά τους με αργό ρυθμό συγκαταλέγονται η Γαλλία, η Ισπανία και η Ιταλία, ενώ στις χώρες που έχουν αυξήσει το δημοσιονομικό έλλειμμά τους περιλαμβάνεται το Βέλγιο. Ο κ. Τόμσεν, αναφερόμενος στα αποτελέσματα της έκθεσης, επανέλαβε ότι οι πολιτικοί πρέπει να εκμεταλλευθούν το θετικό κλίμα και να μειώσουν ταχύτερα το δημοσιονομικό έλλειμμα, καθώς και να προωθήσουν τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. «Θέλω να επαναλάβω αυτό που λέγαμε και πέρυσι», δήλωσε ο κ. Τόμσεν. «Πρέπει να επιδιορθώνεις την οροφή σου όταν έχει λιακάδα». Με τη συζήτηση να επικεντρώνεται στο αν η επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας στις αρχές του 2018 είναι προσωρινή ή αν θα συνεχιστεί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, η έκθεση του ΔΝΤ διαπιστώνει ότι υπάρχει μικρότερη από την αναμενόμενη ανάπτυξη στη Γερμανία, στην Πορτογαλία, στην Ολλανδία και γενικά στην Ευρωζώνη κατά το α΄ τρίμηνο του 2018, ενώ ανάλογη πτώση σημείωσαν η Κεντρική και η Ανατολική Ευρώπη, και τονίζει ότι παγκόσμιοι κίνδυνοι μπορούν να την επιβραδύνουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Η έκθεση του ΔΝΤ επισημαίνει ότι ο εμπορικός πόλεμος που αυτήν τη στιγμή «σιγοβράζει» θα μπορούσε να έχει πολύ δυσμενείς επιπτώσεις στην παγκόσμια ανάπτυξη. Η ευρωπαϊκή οικονομία θα επηρεαστεί αρνητικά από την επιβράδυνση της ανάπτυξης στην Κίνα, αλλά και από τις γεωπολιτικές εντάσεις, προειδοποιεί το ΔΝΤ.

Ελλειμα ανταγωνιστικότητας

Οσον αφορά την Ελλάδα, η έκθεση διαπιστώνει ότι η ελληνική οικονομία πρέπει να αυξήσει την παραγωγικότητά της, και έτσι να συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της. Οσον αφορά την ανάπτυξη, το Ταμείο καταγράφει αύξηση της τάξεως του 0,6% για το 2018, καθώς εκτιμά ότι από το 1,4% το 2017 θα φτάσει στο 2% το 2018, ενώ για το 2019 προβλέπει ότι θα υπάρχει μείωση και θα διαμορφωθεί στο 1,8%. Στο μέτωπο των επενδύσεων, το ΔΝΤ προβλέπει αύξηση, υπολογίζοντας ότι το 11,7% για το 2017 θα φτάσει στο 12,7% το 2018 και, τελικά, θα αγγίξει το 13,8% μέσα στο 2019. Για την ανεργία, η έκθεση σημειώνει πως θα υπάρξει μια υποχώρηση από το ποσοστό του 21,5% του 2017 στο 19,8% το 2018, ενώ το 2019 θα υποχωρήσει ακόμα περισσότερο, στο 18%.

Το Ταμείο προειδοποίησε για τις απειλές που υπάρχουν και μπορεί να μειώσουν περαιτέρω την ανάπτυξη, όπως οι υπερτιμημένες αξίες στα χρηματιστήρια, ο προστατευτισμός και η ανεργία.

Συμβιβασμός Ε.Ε. - Gazprom για τη δεσπόζουσα θέση στην αγορά της Αν. Ευρώπης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οδηγείται σε συμβιβασμό με τη ρωσική Gazprom, ύστερα από εξονυχιστικές έρευνες που διήρκεσαν επτά χρόνια. Η σχετική ανακοίνωση αναμένεται να γίνει την επόμενη εβδομάδα. Οι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι διερεύνησαν αν ο ρωσικός όμιλος όντως κάνει κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης του στις αγορές της κεντρικής Ευρώπης και της Βαλτικής. Πάντως, αξίζει να αναφερθεί ότι γι' αυτήν την πολύκροτη υπόθεση δεν προβλέπεται να επιβληθούν πρόστιμα, σύμφωνα με πληροφορίες της εφημερίδας των Financial Times. Η επίτροπος Ανταγωνισμού της Ε.Ε. Μαργκρέτε Βεστάγκερ επισήμανε ότι η επιβολή προστίμου δεν θα αρκούσε για να αλλάξει η Gazprom γραμμή πλεύσης, ενώ τώρα στο πλαίσιο εντατικών συζητήσεων και διακανονισμών δεσμεύθηκε να το κάνει.

Ως αντάλλαγμα η Gazprom, μεταξύ άλλων, θα αναγνωρίσει στην Κομισιόν το δικαίωμα να ελέγχει τους όρους των συμβολαίων της με κράτη-μέλη, θα άρει τη ρήτρα για μη μεταπώληση του φυσικού της αερίου από τους αγοραστές του και θα λαμβάνει υπ' όψιν τις τιμές που ισχύουν στη Δυτική Ευρώπη, ώστε να προχωράει σε κοστολόγηση στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Ορισμένες από τις χώρες-πελάτες της Gazprom εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους, εκτιμώντας πως αν δεν επιβληθεί πρόστιμο στην Gazprom, δεν θα τιμωρηθεί για τις τακτικές που εφάρμοζε στο παρελθόν. Σύμφωνα με όσα αναφέρει το www.politico.eu, δεν αποκλείεται στο μέλλον να της επιβληθούν πρόστιμα έως και 10% επί του ετήσιου τζίρου της, αν δεν συμμορφωθεί με τις δεσμεύσεις που ανέλαβε έναντι της Κομισιόν.

Η ρωσική εταιρεία δεσμεύεται να αναγνωρίσει το δικαίωμα της Κομισιόν να ελέγχει τους όρους των συμβολαίων με κράτη-μέλη.

Επί επτά χρόνια, τα αρμόδια στελέχη της Κομισιόν έκαναν έρευνες στη Βουλγαρία, στην Τσεχία, στην Εσθονία, στη Λετονία, στη Λιθουανία, στην Πολωνία, στην Ουγγαρία και στη Σλοβακία, οι οποίες εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη ρωσική εταιρεία για να καλύψουν τις ενεργειακές τους ανάγκες. Δεδομένης της δεσπόζουσας θέσης της, η Gazprom, όπως την είχε κατηγορήσει η Κομισιόν, λειτουργούσε ως μονοπώλιο, εμπόδιζε τις διασυνοριακές πωλήσεις, χρέωνε υπέρογκα ποσά και συναρτούσε τις πωλήσεις φυσικού αερίου με τις επενδύσεις σε αγωγούς. Υπενθυμίζεται ότι τα τελευταία χρόνια οι εξαγωγές της ρωσικής επιχείρησης στην Ε.Ε. αυξήθηκαν σημαντικά, και πέρυσι έφθασαν τα 193,9 δισ. κυβικά μέτρα, δηλαδή κάλυψαν σχεδόν το 40% των συνολικών προμηθειών φυσικού αερίου. Ορισμένες ανατολικοευρωπαϊκές χώρες απογοητεύθηκαν επειδή δεν επιβλήθηκε πρόστιμο στην Gazprom. Επικαλέστηκαν τα υψηλά πρόστιμα σε Google και Qualcomm, οι οποίες τιμωρήθηκαν λόγω κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης τους στις ανατολικές και στις δυτικές χώρες της Ε.Ε. «Δεν θέλουμε να μπούμε στη λογική ότι υπάρχει προκατάληψη εις βάρος της Ανατολής έναντι της Δύσης, αλλά η περίπτωση Gazprom μάς αναγκάζει να το κάνουμε», ανέφερε Ανατολικοευρωπαίος διπλωμάτης.

REUTERS, A.P.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2018

Χορηγήσεις αδειών διαμονής σε επενδυτές-αγοραστές ακινήτων

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2018

ΠΟΣΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΔΟΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ 2013 ΕΩΣ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 2018

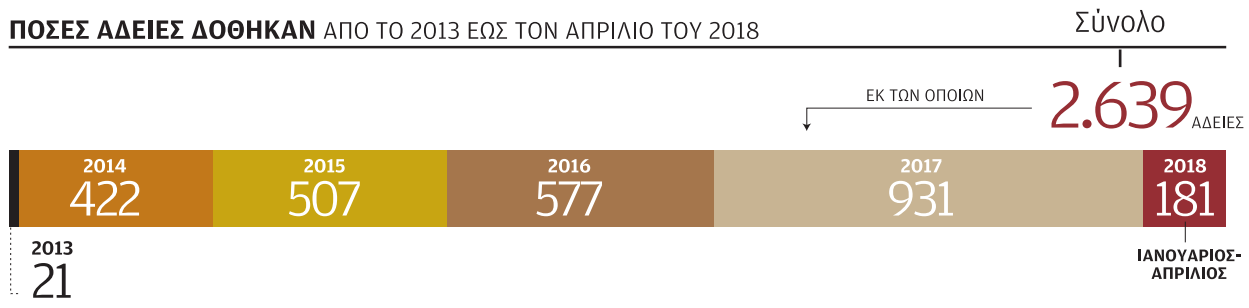

TOP 10 ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΑΝ ΑΔΕΙΕΣ

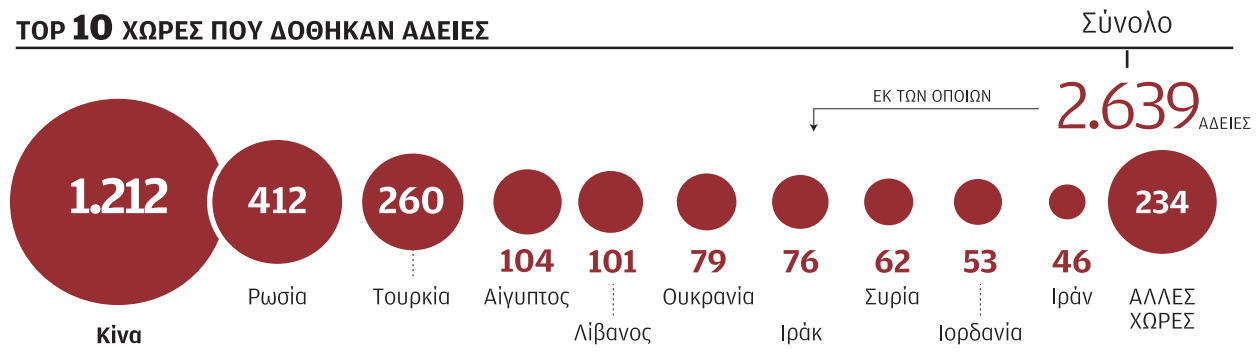

ΠΗΓΗ: Enterprise Greece

TOP 10 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΑΙΤΗΣΕΙΣ

Σύνολο — ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ 2.639 ΑΔΕΙΕΣ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ (νότια προάστια, Πειραιάς και νησιά του Αργοσαρωνικού)	710
ΑΘΗΝΑ (Κέντρο)	610
ΠΑΛΛΗΝΗ (βόρεια και ανατολικά προάστια)	543
ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ	170
ΧΑΝΙΑ	126
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	117
ΚΕΡΚΥΡΑ	55
ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ (Κυκλάδες)	53
ΚΟΡΙΝΘΟΣ	43
ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	26
Αλλες υπηρεσίες	186

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Και απάτες...

Ασφαλώς από το πρόγραμμα για τη «χρυσή βίζα» δεν λείπουν και οι απόπειρες εξαπάτησης. Σύμφωνα με καταγγελίες, υπάρχει διαφήμιση στο Ιράκ που προβάλλει ότι μπορεί κάποιος με τα μισά χρήματα να αγοράσει ακίνητο και να επιτύχει να αναγράφεται στο συμβόλαιο ψευδής αξία 250.000 ευρώ, ώστε να λάβει την πολυπόθητη άδεια παραμονής.

Πρώτη η Κίνα

Η Κίνα παραμένει η σημαντικότερη χώρα προέλευσης επενδυτών για τη λήψη αδειών παραμονής, με 1.212 άδειες, ακολουθούμενη από τη Ρωσία με 412 και την Τουρκία με 260. Επεται η Αίγυπτος με 104 άδειες, ο Λίβανος με 101 άδειες και η Ουκρανία με 79 άδειες, ενώ η πρώτη δεκάδα συμπληρώνεται από το Ιράκ (76 άδειες), τη Συρία (62 άδειες), την Ιορδανία (53 άδειες) και το Ιράν (46 άδειες).

Τα προβλήματα

Παράλληλα, απαιτείται και σημαντική βελτίωση σε άλλους τομείς, καθώς για παράδειγμα, οι ελληνικές πρεσβείες στις χώρες προέλευσης των ενδιαφερόμενων επενδυτών είναι υποστελεχωμένες. Επιπλέον, σύμφωνα με φορείς της αγοράς, δεν γνωρίζουν όλες τις παραμέτρους της σχετικής νομοθεσίας, με αποτέλεσμα να αποθαρρύνουν ενδεχόμενους επενδυτές.

Διπλή επένδυση για ξένους η «χρυσή βίζα»

Αποκτούν άδεια παραμονής και ταυτόχρονα προσδοκούν υπεραξίες από την εκμετάλλευση των ακινήτων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Πάνω από 1,5 δισ. ευρώ έχουν εισρεύσει στην ελληνική αγορά ακινήτων από τους επενδυτές εκτός Ε.Ε. που έχουν αξιοποιήσει το πρόγραμμα χορήγησης αδειών διαμονής «χρυσή βίζα», από την έναρξή του, στα μέσα του 2013 μέχρι και τις αρχές του φετινού Μαΐου. Πρόκειται πλέον για ένα βασικό «γρανάζι» που δημιουργεί σημαντική κινητικότητα στην αγορά κατοικίας, η οποία σε διαφορετική περίπτωση, θα συνέχιζε να χαρακτηρίζεται από λιγοστές αγοραπωλησίες και ένα τεράστιο απόθεμα απούλητων ακινήτων (ήδη υπολογίζονται σε πάνω από 200.000).

Το 2017 ήταν το καλύτερο έτος μέχρι σήμερα, καθώς καταγράφηκε αύξηση της τάξεως του 61% στον αριθμό των αδειών, καθώς εκδόθηκαν 931, έναντι 577 το 2016. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έλαβε το Enterprise Greece, από τη γενική γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, ο συνολικός αριθμός των αδειών που έχει εκδοθεί από την έναρξη του προγράμματος μέχρι και την 8η Μαΐου του 2018, ανήλθε σε 2.639. Παράλληλα, προκύπτει σταθερή αύξηση σε ετήσια βάση, από τις 422 άδειες του 2014, του πρώτου πλήρους έτους εφαρμογής του προγράμματος, σε 507 άδειες το 2015, 577 το 2016 και 931 το 2017. Μάλιστα, φέτος, έχουν ήδη εκδοθεί 181 άδειες (περίοδος Ιανουαρίου - Απριλίου).

Ανάλογη εκτιμάται ότι ήταν και η άνοδος των εσόδων του προγράμματος, δηλαδή τα κεφάλαια που δαπανήθηκαν για αγορές ακινήτων, καθώς σύμφωνα με μια πρώτη επεξεργασία των σχετικών στοιχείων, προκύπτει ότι τοποθετήθηκαν πάνω από 600 εκατ. πέρυσι, έναντι 365 εκατ. το 2016 και 235 εκατ. το 2015. Αναλογικά με τον αριθμό των αδειών, προκύπτει ότι η μέση αξία για κάθε άδεια διαμορφώθηκε (τα στοιχεία είναι κατ' εκτίμηση) σε 464.000 ευρώ το 2015, 625.000 ευρώ το 2016 και περίπου 664.000 ευρώ το 2017, δηλαδή πολύ πάνω από το ελάχιστο όριο των 250.000 ευρώ.

Μία νέα αγορά

Οπως λοιπόν είναι σαφές, το εν λόγω πρόγραμμα έχει προσλάβει καθαρά επενδυτικό χαρακτήρα, καθώς στην πλειονότητά τους οι αγοραστές δεν ενδιαφέρονται να χρησιμοποιήσουν οι ίδιοι τα ακίνητα, αλλά να τα εκμεταλλευθούν, είτε μέσω της ενοικίασης είτε μέσω της μεταπώλησης σε λίγα χρόνια κι αφού κεφαλαιοποιήσουν πιθανές υπεραξίες που εκτιμάται ότι θα δημιουργηθούν. Η εξέλιξη αυτή έχει τροφοδοτήσει επί της ουσίας τη δημιουργία μιας νέας αγοράς, καθώς όλο και περισσότερες εταιρείες ακινήτων κι επενδυτές σπεύδουν να καλύψουν τη ζήτηση που υπάρχει.

Μία από τις εταιρείες που έχει αναπτύξει εξειδίκευση στο συγκεκριμένο σκέλος είναι η Homm του κ. Δημήτρη Ρίζου. Οπως μάλιστα αναφέρει στην «Κ» ο κ. Ρίζος, πρόσφατα προχώρησε σε συμφωνία αποκλειστικής συνεργασίας με κινεζική εταιρεία πρακτόρευσης για την έκδοση αδειών διαμονής, με αντικείμενο την πώληση διαμερισμάτων σε ενδιαφερόμενους Κινέζους επενδυτές. Τα διαμερίσματα θα τα παράσχει η Homm. Συνολικά, γίνεται λόγος για 75-80 επιπλωμένα διαμερίσματα, σε μια επένδυση της τάξεως των 2 εκατ. «Εχουμε συμφωνήσει να προχωρήσουμε στην αγορά τεσσάρων πολυκατοικιών, εκ των οποίων δύο στην περιοχή του Νέου Κόσμου (κοντά στον σταθμό του μετρό), μία στην πλατεία Αμερικής και μία ακόμα στην πλατεία Αττικής. Τα διαμερίσματα θα ανακαινιστούν, θα εξοπλιστούν και θα πωληθούν σε Κινέζους που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν την άδεια διαμονής», αναφέρει ο κ. Ρίζος. Οι πωλήσεις θα ξεκινήσουν τον προσεχή Σεπτέμβριο. Παράλληλα, η Homm θα παράσχει και υπηρεσίες διαχείρισης (μισθώσεις κ.τ.λ.) στους νέους ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων.

Η Homm έχει δύο ακόμα κτίρια προς εκμετάλλευση, ένα στην οδό Μητροπόλεως, στο κέντρο της Αθήνας και ένα ακόμα που δρομολογεί σε παρακείμενη οδό στην Πλάκα. Το ύψος των εν λόγω επενδύσεων υπολογίζεται σε 1,5 εκατ. ευρώ.

Ενδιαφέρον από Κινέζους, Αραβες, Τούρκους, Αμερικανούς, Ρώσους

Εντονο αγοραστικό ενδιαφέρον παρατηρείται, όμως, και στην κατηγορία των πολυτελών κατοικιών, από εύπορους πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε., που παράλληλα με το ακίνητο αποκτούν και την άδεια παραμονής, μέσω του σχετικού προγράμματος. Οι άνθρωποι αυτοί κινούνται τόσο στην Αττική όσο και σε δημοφιλείς παραθεριστικούς προορισμούς, όπως τα νησιά των Κυκλάδων, η Κρήτη, αλλά και νησιά του Αργοσαρωνικού. Στόχος τους είναι η απόκτηση ακινήτων μοναδικών χαρακτηριστικών και υψηλού κύρους, τα οποία κατά κανόνα αφορούν σε ίδια χρήση. Ωστόσο, κατά κανόνα τέτοιου είδους αγορές έχουν και τον χαρακτήρα της επένδυσης, επομένως σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και η οικονομική κατάσταση της χώρας, η δυνατότητα μεταπώλησης με κέρδος στο μέλλον, αλλά και η δυνατότητα εκμίσθωσης των ακινήτων αυτών.

Σύμφωνα με τον κ. Σάββα Σαββαΐδη, διευθύνοντα σύμβουλο της Greece Sotheby's International Realty, στην περιοχή της Αττικής, παρατηρείται μεγάλο ενδιαφέρον από αγοραστές από την Κίνα και το Χονγκ Κονγκ, όπως επίσης και από την Τουρκία. Οι άνθρωποι αυτοί αναζητούν ακίνητα αξίας της τάξεως του 1 εκατ. ευρώ. Αντίστοιχα, στην ευρύτερη περιοχή της «Αθηναϊκής Ριβιέρας», σε σημεία όπως ο Λαιμός της Βουλιαγμένης, καταγράφεται και έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και κυρίως το Κατάρ και το Κουβέιτ. Η βασική, όμως, διαφοροποίηση των εν λόγω αγοραστών είναι ο προϋπολογισμός τους, καθώς είναι πρόθυμοι να διαθέσουν ακόμα και οκτώ εκατ. ευρώ για να αποκτήσουν το ακίνητο της αρεσκείας τους. Το δέλεαρ της «Αθηναϊκής Ριβιέρας», δηλαδή του παράκτιου μετώπου της Αττικής, όπου άλλωστε δρομολογούνται και σημαντικές επενδύσεις, προεξάρχοντος του Ελληνικού, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τους ενδιαφερόμενους αγοραστές. Αλλωστε, η πλειονότητα αποσκοπεί στην αποκόμιση σημαντικών υπεραξιών στο μέλλον, μέσω της κεφαλαιοποίησής τους στο μέλλον.

Πέραν της Αττικής, οι εν λόγω αγοραστές από τα Εμιράτα κινούνται επίσης στην Μύκονο και στην Κέρκυρα. Οσοι προέρχονται από τις ΗΠΑ και τον Καναδά αναζητούν ακίνητα έως 4 εκατ. σε Μύκονο, Σαντορίνη, Υδρα, Σπέτσες και Πόρτο Χέλι, ενώ ορισμένοι εξ αυτών απευθύνονται απευθείας σε πολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα, όπως το Amanzoe στο Πόρτο Χέλι και το Costa Navarino στην Πύλο. Οι αγοραστές από το Ισραήλ διαθέτουν προϋπολογισμό της τάξεως των 3 εκατ. ευρώ και προτιμούν περισσότερο την Κρήτη, τη Ρόδο και τη Μύκονο. Αντίστοιχα, οι Ρώσοι διαθέτουν μέχρι 5 εκατ. ευρώ για την απόκτηση πολυτελούς κατοικίας στην Κέρκυρα και στην Ελούντα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η πλειονότητα των εν λόγω αγοραπωλησιών, παρότι καθ' όλα νόμιμες, δεν καταγράφονται από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς πραγματοποιούνται εκτός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Οπως τονίζουν άνθρωποι με γνώση της συγκεκριμένης αγοράς, οι πωλητές ζητούν η κατάθεση του ποσού που συμφωνείται να γίνει σε τραπεζικούς λογαριασμούς του εξωτερικού. Ασφαλώς, η μεταβίβαση του ακινήτου και η φορολόγηση της αγοραπωλησίας γίνονται στην Ελλάδα.

Το 70% των ακινήτων που έχουν αγοράσει οι επενδυτές βρίσκεται στην Αττική

Ενα ακόμα χαρακτηριστικό συμπέρασμα που προκύπτει από τη δραστηριότητα των επενδυτών ακινήτων για τη λήψη άδειας παραμονής στη χώρα, αφορά την ιδιαίτερη προτίμησή τους στην αγορά της Αττικής. Με βάση τα σχετικά στοιχεία, από την έναρξη του προγράμματος και μέχρι σήμερα (Μάιος 2018), το 70% των ακινήτων που αποκτήθηκαν με σκοπό την έκδοση άδειας διαμονής, αφορούσε περιοχές στην Αττική. Συγκεκριμένα, 1.863 άδειες (επί συνόλου 2.639) χορηγήθηκαν για ακίνητα εντός Αττικής. Την μεγαλύτερη προτίμηση με 710 άδειες συγκεντρώνει η υπηρεσία υποδοχής του Πειραιά, που, μεταξύ άλλων, καλύπτει τις περιοχές των νοτίων προαστίων και του Πειραιά, ενώ ακολουθεί με 610 άδειες η υπηρεσία της Αθήνας (κέντρο κ.τ.λ.) και με 543 άδειες η υπηρεσία της Παλλήνης, που καλύπτει τους δήμους στα βορειοανατολικά προάστια της Αττικής.

Η τάση αυτή εξηγείται από τη διάθεση της πλειονότητας των αγοραστών να εκμεταλλευθεί τα ακίνητα που αποκτά μέσω της εκμίσθωσής τους, είτε αξιοποιώντας τις βραχυχρόνιες μισθώσεις και τις σχετικές ψηφιακές πλατφόρμες είτε μέσω συμβατικών μισθώσεων. Αυτό ακριβώς πράττει η Prime Synergy Greek Residency, εταιρεία επενδυτικής μετανάστευσης, η οποία λειτουργεί ως «one-stop-shop» για τους ενδιαφερόμενους επενδυτές μέσω του προγράμματος για τη «χρυσή βίζα». Εκτός από την εύρεση του κατάλληλου ακινήτου και την προετοιμασία και προώθηση των σχετικών εγγράφων για τη λήψη της άδειας διαμονής, η εταιρεία αναλαμβάνει και τη διαχείριση των ακινήτων. Από την αρχή του προγράμματος μέχρι και το τέλος του 2017, η Prime Synergy έχει εκδώσει πάνω από 200 άδειες διαμονής, ενώ μόνο πέρυσι, προσείλκυσε επενδύσεις της τάξεως των 5 εκατ. ευρώ.

Οπως εξηγεί στην «Κ» ο κ. Πάνος Ροζάκης, γενικός διευθυντής της εταιρείας, οι περισσότεροι ενδιαφερόμενοι αγοραστές κινούνται στην αγορά της Αττικής, ιδίως στο κέντρο της Αθήνας και στα νότια προάστια της Αττικής. «Το 90% των υποψηφίων κινείται εντός της Αττικής. Ακόμα και όσοι επιθυμούν αρχικά την αγορά μιας εξοχικής κατοικίας σε κάποιο νησί, συνήθως αλλάζουν άποψη, προτιμώντας την ευκολία της Αθήνας». Κατά τον ίδιο, όλοι οι επενδυτές εκμισθώνουν τα ακίνητα που αποκτούν, κυρίως μέσω συμβατικών μισθώσεων μακράς διάρκειας. «Τη διαχείριση των ακινήτων την κάνουμε κυρίως εμείς και μισθώνουμε τα ακίνητα σε ελληνικές οικογένειες», σημειώνει ο κ. Ροζάκης.

Οσον αφορά τις χώρες προέλευσης, η εταιρεία του κ. Ροζάκη συνεργάζεται κυρίως με αγοραστές από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία, τον Λίβανο, το Πακιστάν και την Ινδία, με τους περισσότερους να κινούνται πέριξ των 250.000-300.000 ευρώ, αναφορικά με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό.

Επιπλέον, τον τελευταίο χρόνο καταγράφεται αλματώδης αύξηση από Τούρκους αγοραστές. «Πρόκειται κυρίως για επιχειρηματίες, ή στελέχη μεγάλων επιχειρήσεων, οι οποίοι αποκτούν κατοικίες της τάξεως των 300.000 στην ελληνική αγορά. Οι περισσότεροι προέρχονται από τα παράλια της Μικράς Ασίας, τη Σμύρνη, την Αττάλεια, την Μπούρσα και την Κωνσταντινούπολη και λίγοι ακόμα και από την Αγκυρα.

Παράλληλα, βέβαια, ο κ. Ροζάκης, εντοπίζει και κάποια ζητήματα που χρήζουν βελτίωσης. Παρότι όντως έχουν γίνει σημαντικά βήματα προόδου και η προώθηση του προγράμματος από την Enterprise Greece είναι σημαντική την τελευταία διετία, εντούτοις, η στελέχωση των κέντρων έκδοσης αδειών στις αποκεντρωμένες διοικήσεις είναι ελλιπής και υπάρχει έλλειμμα οργάνωσης. Μάλιστα, ενώ η ζήτηση έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, το προσωπικό έχει μειωθεί.

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2018

Blue Air
smart flying

Ιεροτελεστία στον ναό της γνώσης

Η «Κ» ξεναγήθηκε στη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης από τον διευθυντή Ζωντανών Δράσεων Πολ Χολντενγκράμπερ

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Ποσές φορές μπορεί κάποιος να σταθεί απέναντι σε ένα πλήθος πυγμάχων και να τους πει κάτι σαν: Παιδιά τι δεν καταλαβαίνετε όταν ακούτε «δημόσια βιβλιοθήκη»; Ο Πολ Χολντεγκράμπερ, διευθυντής των Ζωντανών Δράσεων και Συζητήσεων της ιστορικής Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Νέας Υόρκης, το είπε όμως μπροστά σε 100 μποξέρ, φίλους και θαυμαστές του Μάικ Τάισον χωρίς να χρειαστεί να δοκιμάσει το δεξί κροσέ του.

Το 2013, καθισμένος απέναντί του ήταν ο 52χρονος σήμερα τέως πυγμάχος και πρωταθλητής βαρέων βαρών για έναν ακόμα γύρο, όχι πυγμαχίας αλλά της δημοφιλούς σειράς συζητήσεων που διευθύνει «LIVE from the NYPL». «Μαζί με τον Μάικ Τάισον προσκάλεσα στη βιβλιοθήκη 100 πυγμάχους που δεν είχαν έρθει ποτέ τους στο κτίριο. Ηξερα από τον σκηνοθέτη Βέρνερ Χέρτζογκ ότι ο Τάισον τρελαίνεται για τον Μακιαβέλι και για τους Γάλλους βασιλείς. Οταν τον ρώτησα στη σκηνή τι έβρισκε γοητευτικό σε εκείνους, μου απάντησε ότι ήξεραν πώς να σκοτώνουν. Σχετικά με το πώς ένιωσε όταν βρέθηκε μέσα στη σπάνια συλλογή, μου είπε ότι ένα δωμάτιο χωρίς βιβλία είναι σαν ένα σώμα χωρίς ψυχή. Παρέθετε στίχους του Κικέρωνα», μας λέει ο Πολ Χολντενγκράμπερ.

Μετά το τέλος της εκδήλωσης, οι πυγμάχοι συγκεντρώθηκαν γύρω από τον οικοδεσπότη και τον ρώτησαν εάν θα μπορούσαν και οι ίδιοι να δουν τη σπάνια συλλογή βιβλίων. «Τους είπα ποια λέξη δεν καταλαβαίνετε από τη φράση Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης; Είναι δική σας, είναι ανοιχτή και δωρεάν» και αυτό είναι κάτι που προσπαθεί να μεταδώσει στους Νεοϋορκέζους με κάθε πιθανό και κυρίως απροσδόκητο τρόπο.

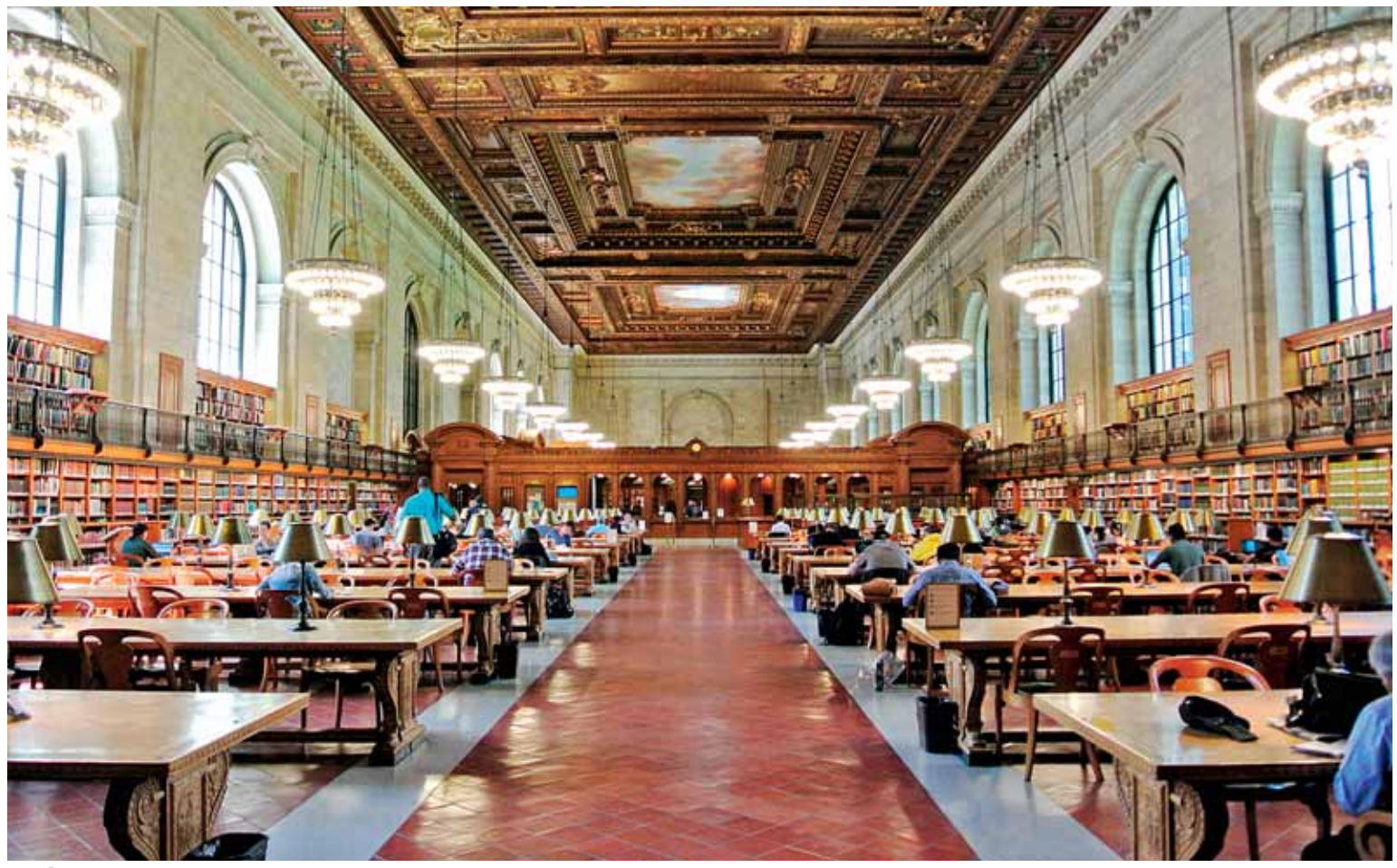

Το κύριο αναγνωστήριο της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Νέας Υόρκης επισκέπτονται ερευνητές και σπουδαστές, ενώ στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών εξωστρέφειας έχουν διοργανωθεί συναυλίες όπερας και σύγχρονης μουσικής. Η κατασκευή του κτιρίου ολοκληρώθηκε το 1911 στο ελληνορωμαϊκό αρχιτεκτονικό στυλ της εποχής.

«Σταρ» του σινεμά

Με τον κ. Χολντενγκράμπερ, συναντηθήκαμε ανάμεσα στους δύο μεγάλους, μαρμάρινους λέοντες, την «Υπομονή» και τη «Γενναιότητα» (Patience & Fortitude) που στέκουν στην είσοδο του επιβλητικού κτιρίου της βιβλιοθήκης στην 5η Λεωφόρο του Μανχάταν. Από το «Breakfast at Tiffany's» το 1961, τους «Ghostbusters» το 1984, μέχρι το «Sex and the City» του 2008, η βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης έχει εμφανιστεί πολλές φορές στον κινηματογράφο, την τηλεόραση και τη λογοτεχνία αλλά ακόμα και έτσι, μας λέει ο κ. Χολντενγκράμπερ, αρκετοί περνούν έξω από το κτίριο και δεν ξέρουν τι συμβαίνει στο εσωτερικό του.

> *«Ποια λέξη δεν καταλαβαίνετε από τη φράση Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης; Είναι δική σας, είναι ανοιχτή και δωρεάν».*

Ούτε και κάτω από αυτό.

«Η βιβλιοθήκη είναι ένας "βαρύς" οργανισμός και ο ρόλος μου είναι τον "ελαφρύνω" λίγο. Να ενεργοποιήσω για παράδειγμα τα αρχεία του. Πριν από κάθε συζήτηση, φέρνω τον καλεσμένο στην ειδική συλλογή της βιβλιοθήκης για να δει τα βιβλία, να αγγίξει τα τεκμήρια και να δει πώς είναι. Δεν τα αντιμετωπίζουμε ως φετίχ. Θέλουμε να δημιουργήσουμε την αίσθηση ότι αυτά τα αντικείμενα είναι μέρος του κόσμου σου. Για μένα αυτό είναι πολύ σημαντικό».

Την προηγούμενη μέρα άκουγα την παρέμβαση του κ. Χολντενγκράμπερ σε μια συζήτηση για τις νέες προκλήσεις των πολιτιστικών ιδρυμάτων και αυτό που έλεγε ήταν το πόσο σημαντικό είναι να μη μετατρέπονται αυτοί οι μουσειακοί χώροι σε μαυσωλεία. Περνώντας το κατώφλι της εισόδου στη βιβλιοθήκη κατάλαβα πιο καθαρά τι εννοούσε, αντικρίζοντας έναν μεγαλειώδη, αυστηρό, προθάλαμο από πολυτελές μάρμαρο, πανύψηλους κίονες, κρεμαστά φωτιστικά εποχής και ροτόντες. «Ο στόχος μου εδώ ακολουθεί τη ρήση του Φρανκ Ζάπα που είπε ότι το μυαλό είναι σαν αλεξίπτωτο, αν δεν είναι ανοιχτό δεν δουλεύει. Θέλω να ανοίξω αυτό το μυαλό, να δημιουργήσω μια αίσθηση περιέργειας και όχι εκφοβισμού. Οταν μπαίνεις μέσα σε αυτό τον χώρο σκέφτεσαι "τι κάνω εγώ εδώ", αλλά μετά βλέπεις ότι μπορείς να κάνεις αυτό τον χώρο δικό σου», μου λέει.

Το πάρκο Μπράιαντ πίσω από τη βιβλιοθήκη, κάτω από το οποίο εκτείνονται τα βιβλιοστάσια σε βάθος επτά ορόφων.

> *Ο ρόλος μου είναι να θέσω τις καλύτερες, τις πιο λαμπρές και ασυνήθιστες ιδέες σε εφαρμογή, σαν ένα ποτ πουρί ανεπανάληπτων στιγμών.*

Μέχρι να ακουστούν ξανά τα λιοντάρια, την ησυχία στο εντυπωσιακό αναγνωστήριο της βιβλιοθήκης, με τα ξύλινα σκαλιστά τραπέζια, τους πολυελαίους και τη ζωγραφισμένη οροφή αναγεννησιακού στυλ, έχουν ταράξει ευχάριστα βραδιές όπερας με μονωδούς ανάμεσα στα ράφια των βιβλίων και συναυλίες σύγχρονης και άμπιεντ μουσικής, με καλλιτέχνες όπως ο Μπράιαν Ινο. Ανάμεσα στους καλεσμένους του Πολ Χολντενγκράμπερ ήταν η Πάτι Σμιθ, ο Πολ Οστερ, ο Νόαμ Τσόμσκι, πολύ πρόσφατα ο Τζορτζ Σόντερς, ο Κιθ Ρίτσαρντς αλλά και ο ράπερ Τζει Ζι.

Σε μια εποχή που η αυτοσυγκέντρωσή μας διαθλάται με μεγάλη ευκολία χάρη στην τεχνολογία και στις φωτεινές ενδείξεις των κινητών μας τηλεφώνων, ο διευθυντής του προγράμματος LIVE, μας λέει ότι προσπαθεί να δημιουργήσει με τους καλεσμένους του έναν νοητό «χώρο προσοχής» σε συζητήσεις που διαρκούν έως και δύο ώρες. Και αν στον Μάικ Τάισον το «μυστικό» ήταν μια συνάντηση με το έργο του Μακιαβέλι, στον... νεκρόφιλο Λου Ριντ ήταν μια τούφα από τα μαλλιά του Εντγκαρ Αλαν Πόε που βρίσκεται στην ασυνήθιστη συλλογή της βιβλιοθήκης, μαζί με ένα μικρό κομμάτι από το κρανίο του Πέρσι Σέλεϊ, το γραφείο του Κάρολου Ντίκενς και το μπαστούνι της Βιρτζίνια Γουλφ, αυτό που χρησιμοποιούσε όταν αυτοκτόνησε.

Τοπόσημο

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Νέας Υόρκης είναι στην πραγματικότητα ένα σύνολο 92 βιβλιοθηκών σε όλο το Μανχάταν και έξω από αυτό με το κτίριο του Στέφεν Σβάρτσμαν να αποτελεί το κύριο μέρος της, ένα λειτουργικό και συμβολικό τοπόσημο στην 5η Λεωφόρο. Τα βιβλία και τα τεκμήρια της βιβλιοθήκης είναι περίπου 52 εκατομμύρια λέει ο κ. Χολντενγκράμπερ και σχεδόν συλλαβίζει τη λέξη. «Μου αρέσει τόσο πολύ να το λέω, όχι τόσο για τον αριθμό αλλά γιατί σκέφτομαι ότι κάποιος κάποτε τα μέτρησε», σημειώνει. Ανοίγουμε μικρές ξύλινες πόρτες, ανεβαίνουμε στενές στριφογυριστές σκάλες, μιλάμε ψιθυριστά, κάπου κοντοστέκεται και μου λέει, περίμενε να σου δείξω κάτι να γελάσεις. Από ένα ράφι ξεχωρίζει δύο σκληρόδετους τόμους με τις περιπέτειες του Ντόναλντ Ντακ, του κόμικ χαρακτήρα της Ντίσνεϊ. «Είμαστε στον ναό της γνώσης και έχουμε και τον Ντόναλντ», λέει γελώντας.

Οι βιβλιοθήκες, μου λέει, είναι περίπλοκα πράγματα. Αποτελούν αποθετήρια βιβλίων, γνώσης, αλλά για τον ίδιο είναι επίσης «ανακινητές» ιδεών. «Ο Χέρτζογκ λέει ότι ο πολιτισμός είναι μια συλλογική ανακίνηση του μυαλού και προσωπικά αυτό πιστεύω ότι είναι ο προορισμός αυτών των χώρων», τονίζει. Οι άνθρωποι, σημειώνει, επισκέπτονται μια βιβλιοθήκη για πολλούς λόγους. «Ο ρόλος μου είναι να θέσω τις καλύτερες, τις πιο λαμπρές και ασυνήθιστες ιδέες σε εφαρμογή, σαν ένα ποτ πουρί ανεπανάληπτων στιγμών. Ωστόσο, οι βιβλιοθήκες εξυπηρετούν επίσης ανθρώπους που δεν έχουν πού να πάνε, που ψάχνουν για δουλειά ή θέλουν να ξεκουραστούν· έχουν έναν κοινωνικό ρόλο», υπογραμμίζει με νόημα.

Τα κειμήλια στα έγκατα του Μανχάταν και το Ιδρυμα Ωνάση

Βγαίνοντας, καθόμαστε με τον κ. Χολντενγκράμπερ στο πάρκο Μπράιαντ που βρίσκεται πίσω ακριβώς από το μεγάλο οικοδόμημα της βιβλιοθήκης. Μια έκταση πρασίνου πάνω στην οποία λιάζονται και κάνουν πικ νικ οι Νεοϋορκέζοι και γύρω άφθονες καρέκλες και τραπεζάκια για ένα μεσημεριανό lunch break ή μια αναμνηστική φωτογραφία. Αυτό που δεν ξέρει ο περισσότερος κόσμος, μου λέει ο οικοδεσπότης μας, είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι «κάθονται» πάνω σε έναν θησαυρό γνώσης. Η βιβλιοθήκη εκτείνεται επτά ορόφους κάτω από το πάρκο. Εκεί φυλάσσονται η συλλογή των βιβλίων αλλά και το γράμμα που έστειλε ο Κολόμβος όταν ανακάλυψε τη χώρα που σήμερα ξέρουμε ως Αμερική. Αυτή η αίσθηση της συνέχειας και της σύνδεσης από τα έγκατα της γης του Μανχάταν μέχρι την επιφάνεια και της διαστρωμάτωσης των διαφορετικών εποχών που αποτυπώνεται στη συλλογή των βιβλίων και των σπάνιων τεκμηρίων είναι εξωπραγματική. «Οταν ήρθα στη βιβλιοθήκη, η εντολή που πήρα από τον τότε πρόεδρο Πολ Λε Κλερ ήταν να "οξυγονώσω" τον οργανισμό», μας λέει και συμπληρώνει «να δημιουργήσω ένα μέρος για απροσδόκητες συναντήσεις, φέρνοντας ανθρώπους στη βιβλιοθήκη που δεν είχαν έρθει ποτέ πιο πριν».

Με καταγωγή από την Αυστρία, ο Πολ Χολντενγκράμπερ γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αμερική, σε μια οικογένεια που το διευρυμένο πνεύμα αποτελούσε σημαντικό εφόδιο ζωής. «Οσο πιο πολλά ενδιαφέροντα έχεις, τόσο πιο ενδιαφέρων άνθρωπος είσαι», μας λέει.

«Οι βιβλιοθήκες αποτελούν αποθετήρια βιβλίων αλλά και "ανακινητές" ιδεών», λέει στην «Κ» ο Πολ Χολντενγκράμπερ.

Η γέφυρα

Με σπουδές στη συγκριτική λογοτεχνία, στη νομική και στη φιλοσοφία στην Ευρώπη και καθηγητές τους Μισέλ Φουκό, Λεβί Στρος και Ρολάν Μπαρτ, ο κ. Χολντενγκράμπερ εντάχθηκε στο δυναμικό της βιβλιοθήκης το 2004 και πριν από δύο χρόνια έγινε ένα από τα νεότερα μέλη στο Δ.Σ. της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση. «Νομίζω η ιδέα είναι πώς μπορούμε να ενεργοποιήσουμε περαιτέρω αυτόν τον οργανισμό και να διαδώσουμε τα πράγματα που μπορεί να κάνει το όνομα Ωνάσης, όχι μόνο την αίσθηση του να φέρουμε την Ελλάδα στην Αμερική αλλά να φέρουμε έναν συγκεκριμένο τρόπο σκέψης», σημειώνει.

Μερικές φορές, λέει, χρειάζεται να χτίσεις μία γέφυρα και να δημιουργήσεις απροσδόκητες συναντήσεις, πράγματα που κανείς δεν θα περιμένει. «Τους λέω ότι πρέπει να ταρακουνήσετε τα μυαλά των ανθρώπων. Στη βιβλιοθήκη θέλω να ακουστεί ο βρυχηθμός των λιονταριών που είδες στην είσοδο, να ενεργοποιηθούν ξανά. Δεν είμαι, όμως, βιβλιοθηκονόμος». Και προσθέτει χαμογελώντας με νόημα, προτού τον αποχαιρετήσουμε μπροστά στους λέοντες «Υπομονή» και «Γενναιότητα»: «Κανείς δεν είναι τέλειος».

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

20.5.18-26.5.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Η Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου και οι εκδόσεις Άνευ συνδιοργανώνουν εκδήλωση για την παρουσίαση της ποιητικής συλλογής της Ντίνας Κατσούρη «Το παγκάκι». Για την ποιητική συλλογή θα μιλήσουν οι Κώστας Χατζηγεωργίου, φιλόλογος, Ελένη Φτιάκα, αναπληρώτρια καθηγήτρια Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης και Ενιαίας Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κύπρου, και ο Κώστας Βασιλείου, φιλόλογος - ποιητής. Ποιήματα θα διαβάσει η ηθοποιός Γαλάτεια Ζήνωνος.
Τρίτη 22 Μαΐου, ώρα 7:30 μ.μ. Αίθουσα Καστελλιώτισσα, Πύλη Πάφου.

ΘΕΑΤΡΟ

«Μπαμπά μην ξαναπεθάνεις Παρασκευή»

Τρεις τελευταίες παραστάσεις για την σπαρταριστή κωμωδία «Μπαμπά μην ξαναπεθάνεις Παρασκευή», των Αλέξανδρου Ρήγα και Δημήτρη Αποστόλου στην Κεντρική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου, σε σκηνοθεσία Δέσποινας Μπεμπεδέλη. Η παράσταση έχει σημειώσει μεγάλη επιτυχία, προσφέροντας στις εκατοντάδες κοινού που την παρακολούθησαν άφθονο γέλιο και διασκέδαση. Τους ρόλους ερμηνεύουν οι ηθοποιοί Σπύρος Γεωργίου, Μάριος Δημητρίου, Μαριάννα Καυκαρίδου, Βασίλης Μιχαήλ, Λουκία Πρωτοπαπά, Ανδρέας Ρόζου, Μαρία Φιακά, Νάτια Χαραλάμπους, Ιωάννα Μαραγκού και Στέφανος Κασάπη. Στο Σατιρικό Θέατρο πρωτοανέβηκε το 2005 και πάλι σε σκηνοθεσία Δέσποινας Μπεμπεδέλη και έκανε ρεκόρ παραστάσεων και θεατών. Παραστάσεις 20, 26 και 27 Μαΐου, ώρα έναρξης 8:30 μ.μ. Σατιρικό Θέατρο, Βλαδίμηρου Καυκαρίδη, 11-15, Αγλαντζιά, Λευκωσία.
Πληροφορίες τηλέφωνο 22421609, www.satiriko.com.

ΘΕΑΤΡΟ

«Το νυφικό κρεβάτι»

Το πολυβραβευμένο θεατρικό έργο του Ολλανδού συγγραφέα Γιαν ντε Χάρτογκ τώρα και στην Κύπρο με πρωταγωνιστές την Άννα Μαρία Παπαχαραλάμπους και τον Λευτέρη Ζαμπετάκη σε μια ευρηματική σκηνοθεσία του καταξιωμένου Χρήστου Δήμα και μετάφραση του Μάριου Πλωρίτη. Τα σκηνικά και κοστούμια είναι του πολυβραβευμένου Λάκη Γενεθλή και οι φωτισμοί του Alexander Jotovic. Ένας γάμος... μια συζυγική συμβίωση 35 ολόκληρων χρόνων γύρω από ένα νυφικό κρεβάτι! Αληθινή ζωή, συγκίνηση και άφθονο γέλιο. Παρακολουθούμε τη ζωή ενός ζευγαριού από την πρώτη μέρα του γάμου τους μέχρι τα διάφορα στάδια: από τον ενθουσιασμό και τα σχέδια των πρώτων χρόνων μέχρι τη ρουτίνα της καθημερινότητας και τη ζωή που ίσως περάσει χωρίς να το καταλάβεις. Υπάρχουν, όμως και οι στιγμές ευτυχίας. Εκείνο το αντικείμενο που μένει σταθερό σαν άξονας αναφοράς και υπενθυμίζει τη μοναδικότητα της σχέσης των δύο ανθρώπων είναι - για τον Ολλανδό συγγραφέα - «Το νυφικό Κρεβάτι»! Μια διαχρονική γλυκόπικρη κωμωδία που θα μας κάνει να γελάσουμε και να συγκινηθούμε αλλά κυρίως να ταυτιστούμε όπως έκανε για εκατομμύρια θεατών σε όλο τον κόσμο. Παραστάσεις σε Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο, Παραλίμνι και Λευκωσία από 2 έως 10 Ιουνίου.Μέρος των εσόδων θα δοθούν στο Σύνδεσμο «Μωρά – Θαύματα».
Εισιτήρια-πληροφορίες www.soldouttickets.com.cy στα περίπτερα SO EASY (εκτός Λεμεσού) και στο 22472472.

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΑΝΑΛΟΓΙΟ

«Τέσσερις γυναίκες αφηγούνται»

Για τέσσερις μόνο παραστάσεις ανεβαίνει το θεατρικό αναλόγιο «Τέσσερις γυναίκες αφηγούνται», στο Πολιτιστικό Κέντρο Εξόρμηση στον Στρόβολο. Με τη συνοδεία μιας κιθάρας οι «Τέσσερις γυναίκες» παραθέτουν στο κοινό τις διαφορετικές τους ιστορίες, καθώς και τα συναισθήματά τους τα οποία προκαλούν στον θεατή πότε λύπη και πότε χαρά. Λαμβάνουν μέρος οι ηθοποιοί Έλλη Κυριακίδου, Νατάσα Πανταζή, Κάτια Πιπέκη, Ντόρις Κυριακίδου. Μουσική: Σωτήρης Κασπαρίδης. Φωτισμός - ήχος: Κυριάκος Αλλαγιώτης. Ενδυματολογική επιμέλεια: Κωνσταντέλ Σ. Σκηνοθετική επιμέλεια: Αλέξης Κλεάνθους. Παραστάσεις 24, 25, 26 και 27 Μαΐου, ώρα 8:30 μ.μ., Πολιτιστικό Κέντρο Εξόρμηση, Θράκης 12, Στρόβολος.
Πληροφορίες και προκρατήσεις τηλέφωνο 99 595091 και 99 328535.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τακούσις - Καραπατάκης

Το σύνολο σύγχρονης τζαζ από την Κύπρο, Τακούσις-Καραπατάκης, ιδρύθηκε το 2008 από τον πιανίστα/συνθέτη Μάριο Τακούσι και τον μπασίστα/συνθέτη Γαβριήλ Καραπατάκη. Η πρωτότυπη, μα συνάμα ανεπιτήδευτη μουσική διάθεση των δύο μουσικών αποπνέει έναν μοντέρνο ήχο που είναι χαρακτηριστικός της Ευρωπαϊκής τζαζ και βασίζεται σε δυνατές μελωδίες και δεξιοτεχνικούς αυτοσχεδιασμούς, αψηφώντας την οποιαδήποτε αυτό-κατηγοριοποίηση. Η μουσική τους, έχοντας κατά κύριο λόγο ως βάση της τις αρχές της τζαζ, του αυτοσχεδιασμού και της ελεύθερης αυτό-έκφρασης, προβάλλει αυθεντικές ιδέες και συνθέσεις, οι οποίες είναι εμπνευσμένες από τις μουσικές παραδόσεις της Μεσογείου, ξυπνώντας «μνήμες» από την ιδιαίτερη πατρίδα των δύο μουσικών. Μαζί τους ένας κορυφαίος μουσικός στα κρουστά, ο Γερμανός Udo Demandt. Πέμπτη, 24 Μαΐου, ώρα 8:30 μ.μ. Παττίχειο Θέατρο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 6, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 25377277.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Βασίλης Χριστοφή «The Balloon»

Στη δεύτερη ατομική του έκθεση «The Balloon» ο νέος κύπριος καλλιτέχνης Βασίλη Χριστοφή, διερευνά τρόπους με τους οποίους η ζωγραφική μπορεί να ανταποκριθεί στην πολυπλοκότητα των προσωπικών εμπειριών. Στην Εκκλησία του Αγίου Νεκταρίου, ζωγραφισμένη κατά τη διάρκεια τριών χρόνων, η μόνη φιγούρα που έρχεται αντιμέτωπη με εμάς ξεμακραίνει από το επίκεντρο της σκηνής στην οποία ανήκει: τη λειτουργία. Η τυχαία συνάντηση που έχουμε με αυτό το κορίτσι αλλάζει την αντίληψή μας για τη σκηνή. Το κορίτσι φαίνεται να μην ανήκει μέσα στην οργανωμένη δομή της τελετουργικής πράξης εγείροντας έτσι το ερώτημα του τι σημαίνει να ανήκει κάτι σε αυτή τη δομή. Δημιουργώντας αντίθεση στο χώρο με την παρουσία της μας καλεί να συλλογιστούμε πως ορισμένες στιγμές μπορούν να αμφισβητήσουν τα οικείες παραστάσεις με τις οποίες κατασκευάζουμε την αίσθηση της πραγματικότητας. Την έκθεση θα εγκαινιάσει η Nina Paszkowski. Διάρκεια έκθεσης έως 9 Ιουνίου. Γκαλερί Αποκάλυψη, Χύτρων 30, Μέγαρο Τοφάρκο, Λευκωσία.
Πληροφορίες τηλέφωνο 22300150, info@apocalypse-gallery.com.cy.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Το βίντεο του πρωθυπουργού

Τα ολιγόλεπτα βίντεο που χρησιμοποιούν οι πολιτικοί για να «επικοινωνήσουν» τα μηνύματά τους με μεγαλύτερο αριθμό θεατών - χρηστών των social media, οφείλουν να είναι εύληπτα, περιεκτικά, πρωτότυπα, ευρηματικά. Ή μήπως όχι; Μήπως τελικά το «μέσο» παγιώνεται και το «μήνυμα» θαμπώνει; Η διάσπαση της προσοχής, από τον πολλαπλασιασμό των εικόνων και τις ταχύτητες που αναπτύσσονται με την τεχνολογία, εξαναγκάζει τους επικοινωνιολόγους να κυνηγούν τον εντυπωσιασμό και να αφιερώνουν ώρες σκέψης και προετοιμασίας για λίγα λεπτά διαδικτυακής προβολής και προσοχής. Ή μήπως όχι; Τουλάχιστον αυτό προδίδει το βίντεο του πρωθυπουργού που κυκλοφόρησε την περασμένη εβδομάδα. Θα πείτε: τόσα και τόσα έχει να προσάψει κανείς στην κυβέρνηση, με το βίντεο θα ασχοληθούμε; Εχει, όμως, η εικόνα τη σημασία της, ειδικά όταν η χρήση της δεν σκοπεύει στην ψυχαγωγία και τα συνδηλούμενα δεν είναι αμελητέα: αφορούν τη σκέψη και την αισθητική του πολιτικού προσωπικού της χώρας που κυβερνά.

Ας εστιάσουμε στην εικόνα, λοιπόν: ανέμπνευστη και διεκπεραιωτική. Τετριμμένη και κουρασμένη. Το κόκκινο χαλί του φτωχού, που στρώνεται για να υποδεχθεί τους ισχυρούς του πλανήτη. Είναι φθαρμένο, προσπαθεί, μάταια, να τινάξει τη σκόνη για να αποδώσει τη λάμψη. Ο πρωταγωνιστής νιώθει άβολα στον ρόλο του πρωθυπουργού. Προσπαθεί να αναπληρώσει το έλλειμμα με την αμεσότητα και τη φιλικότητα του προσώπου. Εργάζεται στο πρωθυπουργικό γραφείο μπροστά στον υπολογιστή, κρατάει σημειώσεις, ανεβοκατεβαίνει σκάλες, φωτογραφίζεται με τους επίσημους προσκεκλημένους του. Οι φράσεις που προφέρει ο Αλέξης Τσίπρας εναρμονίζονται με την κοινοτοπία των πλάνων: «Από τον φόβο περνάμε στην κανονικότητα. Από την αμφισβήτηση στον σεβασμό.Τώρα πια μας ακούν, μας αναγνωρίζουν, μας σέβονται. Από τις θυσίες των πολλών περνάμε (...) στο δίκαιο των πολλών και στα δικαιώματα για όλους. Η κοινωνία σηκώνει το κεφάλι και βαδίζει πια σταθερά. Σε μια χώρα κανονική». Δεν έχει διάθεση ο πρωθυπουργός. Αισθάνεσαι την παρουσία του σκηνοθέτη να δίνει οδηγίες για τις ανάσες της φράσης: πού θα κάνει μια μικρή παύση, πού θα υψώσει τον τόνο της φωνής. Μιας φωνής θαμπής, σχεδόν απρόσωπης. Σαν να προφέρει τα λόγια ενός άλλου. Σαν να πρόκειται για τον ντουμπλέρ του πρωταγωνιστή, που υποχρεώθηκε την τελευταία στιγμή να αναλάβει δράση. Το καταληκτικό σύνθημα «ήταν δίκαιο και έγινε πράξη» είναι σαν να ακούγεται από τη μηχανή του χρόνου, ξεθωριασμένο, αποκομμένο από την πραγματικότητα του ίδιου του βίντεο.

Πριν από τέσσερα χρόνια είχε προβληθεί το ντοκιμαντέρ «Στο νήμα» των Αλέξανδρου Παπανικολάου και Εμιλυ Γιαννούκου. Η κάμερα παρακολουθεί από κοντά τον υποψήφιο ηγέτη στην προεκλογική εκστρατεία του 2012. Σχολιάζαμε τότε (30/03/2014): «Ο κινηματογραφικός Αλέξης Τσίπρας μοιάζει σαν να μη συμμετέχει, ακόμη και όταν εμφανίζεται σε στιγμές χαλάρωσης με τους συνεργάτες του. Νιώθει άβολα; Μπορεί. Είναι όμως "απών", άδειος από φορτία ακόμη και όταν αφηγείται περιστατικά από την παιδική ηλικία του ("δευτέρα, τρίτη δημοτικού, άνοιγα την εφημερίδα στο πάτωμα και τη διάβαζα")· δεν φαίνεται να ταλανίζεται από έγνοιες, από την κρισιμότητα των ιστορικών στιγμών, ακόμη και όταν επαναλαμβάνει σε μια προεκλογική ομιλία του το μότο "αναλαμβάνουμε ευθύνη και εγγυόμαστε"». Και αναρωτιόμαστε: «Να είναι σκηνοθετική αβεβαιότητα, αδεξιότητα ή μήπως το κινηματογραφικό αντικείμενο δεν "γράφει" στον φακό;». Οσο για τη γενική αίσθηση: «Η προεκλογική τελετουργία έχει κάτι μηχανικό, που θυμίζει παπαγαλία ασκημένου μαθητή και όχι ενσυναίσθηση υποψήφιου ηγέτη. Περισσότερο παραπέμπει σε ανάληψη εργολαβίας παρά σε εκλογική μάχη».

Από το ντοκιμαντέρ του 2012 στο βίντεο του 2018 έχουν μεσολαβήσει,τυπικά, έξι χρόνια και, ουσιαστικά, μια αιωνιότητα. Ηρθαν τα πάνω κάτω όχι μία αλλά πολλές φορές, κι ακόμη το «ασανσέρ» δεν έχει ρυθμιστεί. Συνεχίζει να αναπτύσσει ταχύτητες ή να επιβραδύνει, με σταθερό σημείο πρόσκρουσης την καταστροφή της χώρας, που άλλοτε μοιάζει να απομακρύνεται κάπως και άλλοτε να πλησιάζει εφιαλτικά. Ο πρωθυπουργός έχει ήδη στο ενεργητικό του αναρίθμητες εμφανίσεις, στον ίδιο ρόλο. Η ερμηνεία του, όμως, δεν βελτιώθηκε, είτε από αδιαφορία είτε από αδυναμία.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Κι ας μην ήσουν επαναστάτης

Με ένα λιτό δελτίο Τύπου από το Γραφείο Επικοινωνίας του κ. Κουλπαμέανο, αναλήφθηκαν οι ευθύνες για τα όσα συνέβησαν στο κεντρικό κτήριο της Ένωσης Ατόμων «Εγιώ εν τζιαι». Κανείς δεν περίμενε ότι κάποιος θα αναλάμβανε εις το ακέραιον, που λένε, τις ευθύνες. Στο δελτίο Τύπου αναγραφόταν ότι ο κύριος Κουλπαμέανος θα παρέθετε και συνέντευξη για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ώστε αυτά να πληροφορηθούν εγκύρως τα πραγματικά γεγονότα, διότι πολλές φορές στο παρελθόν αυτά παρείχαν στον πολίτη στρεβλή ενημέρωση με αποτέλεσμα να μην αποδίδονται τα του Καίσαρος τω Καίσαρι. Η Ένωση αυτή, ειρήσθω εν παρόδω, είναι από τις πιο μεγάλες ενώσεις προσώπων σε ολόκληρη τη χώρα. Ήθελαν να αναλάβουν όλοι τις ευθύνες τους. Μα πού ξανακούστηκε στην οικουμένη να θέλουν όλοι αυτοί να αναλάβουν ευθύνες, αυτά τα πράγματα είναι ανεπίτρεπτα. Ο κύριος Κουλπαμέανος έπρεπε να αναλάβει δράση, διότι σήμερα το συζητάνε να αναλάβουν ευθύνες, αν αύριο το αποφασίσουν κιόλας;

Μάλιστα, ο κ. Κουλπαμέανος βρήκε απρόσμενη στήριξη και από την κυβέρνηση του τόπου. Ο υπουργός αρμόδιος για τις αναλήψεις ευθυνών κ. Κουνοδάκτυλος δήλωσε στις κάμερες, «δεν θα επιτρέψουμε σε κανέναν να προχωράει μόνος του στον δρόμο της ευθύνης, δεν γίνεται ο καθένας να κάνει ό,τι θέλει, υπάρχουν συντεταγμένα όργανα στο κράτος μας και αυτά ξέρουν πώς να διαχειριστούν τα προβλήματα της χώρας. Αν κάποιος πρέπει να παραιτηθεί είναι εκείνοι. Το μαχαίρι θα φτάσει στο κόκαλο!». Είπε ορθά κοφτά και αποχώρησε… από το πόντιουμ, βεβαίως βεβαίως.

Η κατάσταση γενικά είχε ξεφύγει, κανείς δεν μπορούσε να καταλάβει τι τους έπιασε όλους να θέλουν να επιμεριστούν ευθύνες… Η αντιπολίτευση εξαπέλυσε μύδρους, «Είναι δυνατόν να αναλαμβάνουν ευθύνες τώρα όλοι αυτοί. Τι έκαναν για να αποφύγουμε τις κακοτοπιές τόσα χρόνια; Η κυβέρνηση του τόπου δεν έχει λάβει ξεκάθαρη θέση και οφείλουν να το πράξουν το συντομότερο», αυτές ήταν οι δηλώσεις του κ. Φταίνεοιαλλοι, ο οποίος καταχειροκροτήθηκε από οπαδούς της θεωρίας «κοιτώ τη δουλειά μου, και στη στραβή των άλλων κρίνω αυστηρά».

Η δε αστυνομία φοβήθηκε για έκτροπα, διότι σε κάτι τέτοιες περιστάσεις τα αίματα ανάβουν γρήγορα και το κακό δεν αργεί να γίνει. Έτσι, έλαβε άμεσα μέτρα περιφρούρησης της δημόσιας τάξης, «Δεν θα επιτρέψουμε στον φόβο να φωλιάσει στις καρδιές των πολιτών. Προειδοποιούμε άπαντες, όποιος μας πειράξει θα μας βρει απέναντί του», είπε αστυνομική πηγή που δεν θέλησε να κατονομαστεί.

Οι δε συντεχνίες, θέλοντας να υποστηρίξουν το πολυσχιδές τους έργο, δήλωσαν ότι δεν θα δεχθούν με κανένα τρόπο την ποινικοποίηση της ανάληψης ευθυνών από τους άλλους, οπότε στέκονται αλληλέγγυοι στην απόφαση της Ένωσης «Εγιώ εν τζιαι». Θέλοντας, λοιπόν, να δείξουν το αγωνιστικό τους πνεύμα εξήγγειλαν απεργία διαρκείας. «Η συμπαράστασή μας είναι δεδομένη, όλοι μαζί θα καταφέρουμε να προχωρήσουμε στις τομές που απαιτούνται για να μπορούμε να σας εκφράζουμε, ακόμα και όταν δεν μας πιστεύετε», δήλωσε σε ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ο γενικός γραμματέας κ. Φταίμετουσούλους.

Και εμείς συνεχίζουμε το παιχνίδι μας… και οι υπεύθυνοι αναζητούν τους υπαίτιους, και οι ευθύνες στέκονται ορφανές και όπως είναι μιαρές κανείς δεν τις αναλαμβάνει. Ό,τι άλλο περιττό. Παρά μόνο συντροφιά ελάχιστη και παραμυθία, αν μπορεί να υπάρξει: «Βογγούν του κόσμου τα στοιχειά, σηκώνουν κύμα βροντερό, θαρρείς ανάλειωσεν η γη και τρέχ' η στράτα, σα νερό, και γω το κύμα τ' ακλουθώ. Μάνα μην κλαις, θα ξαναρθώ! […] Ωχ! As ημπόργα να σταθώ… Μάνα μην κλαις, θα ξαναρθώ. Πλάκωσε γύρω καταχνιά, κι ήρθε στα χείλη μ' η ψυχή! Δος με την άγια σου δεξιά, δος με συντρόφισσαν ευχή, να με φυλάγει μη χαθώ, μάνα, μην κλαις, θα ξαναρθώ». Από τον «Αποχωρισμό» του Γ. Βιζυηνού.

«Πού να σε κρύψω γιόκα μου
να μη σε φτάνουν οι κακοί
σε ποιο νησί του ωκεανού
σε πια κορφή ερημική».

«Θεριά οι ανθρώποι
δεν μπορούν
το φως να το σηκώσουν
δεν είναι η αλήθεια πιο χρυσή
απ' την αλήθεια της σιωπής
χίλιες φορές να γεννηθείς
τόσες, τόσες θα
σε σταυρώσουν»

«Βοηθάτε, ουράνιες δύναμες,
κι ανοίχτε μου την πιο βαθιά
την άβυσσο, μακριά απ' τους
λύκους να κρυφογεννήσω!»

«Οι πόνοι της Παναγιάς»
Κ. Βάρναλης

Το εικαστικό αποτύπωμα μιας λίμνης

Η Λητώ Κάττου παρουσιάζει το San, από το project «Red Lake» στην γκαλερί Point Centre for Contemporary Art στη Λευκωσία

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το δεύτερο κεφάλαιο με τίτλο «Days of San», σε μία συνεργασία με το Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ, του Μουσείου Μπενάκη και του Point Centre for Contemporary Art, θα παρουσιαστεί στο Μουσείο Μπενάκη στην Αθήνα, στις 15 Ιουνίου.

Το Point Centre for Contemporary Art παρουσιάζει το San, από την καλλιτέχνιδα Λητώ Κάττου, το πρώτο κεφάλαιο του πρότζεκτ «Red Lake». Η Λητώ Κάττου είναι απόφοιτος της Σχολής Καλών Τεχνών της Αθήνας και του Royal College of Art του Λονδίνου, με μεταπτυχιακό στη Γλυπτική. Έλαβε το βραβείο New Positions Award for Art Cologne 2018 και ήταν η προσκεκλημένη καλλιτέχνις στο 89plus Google Residency 2017 στο Παρίσι. Η Λητώ είναι μία νέα καλλιτέχνιδα που μοιράζει τη δημιουργικότητά της μεταξύ Αθήνας και Λονδίνου, έχοντας βέβαια πάντοτε και στις διαδρομές της και τη γενέτειρά της Κύπρο. Τι παρουσιάζει όμως στη Λευκωσία; «Αυτό που εκθέτουμε στο Point είναι το πρώτο μέρος μιας ευρύτερης ιδέας που παρήγαγα κατά τη διάρκεια ενός residency στο Παρίσι, στο Πολιτιστικό Ινστιτούτο της Google (Google Cultural Institute), στο οποίο με προσκάλεσε να λάβω μέρος ο Hans Ulrich Obrist. Εκεί δημιούργησα ένα μυθικό… ψηφιακό τέρατος».

Ο κριτικός τέχνης και επιμελητής εκθέσεων Hans Ulrich Obrist εντόπισε τη Λητώ στο Λονδίνο, αυτή η γνωριμία τους συνέχισε με τον Obrist να επισκέπτεται και την Αθήνα για να δει δουλειά της. Άρα η πρόταση μόνο τυχαία δεν ήλθε για τη Λητώ να στείλει στην Google δουλειά της και να δουλέψει για τρεις μήνες περίπου μαζί του, αλλά και με έναν από τους μηχανικούς της Google. Ο San όμως πώς γεννήθηκε, τη ρώτησα και τι σχέση μπορεί να έχει με την Κοκκινοπεζούλα του Μιτσερού; «Έπρεπε να κατασκευάσω ένα έργο δικής μου έμπνευσης με τη βοήθεια ενός μηχανικού της Google και εκείνο το διάστημα βρέθηκα στην Κόκκινη Λίμνη του μεταλλείου Μιτσερού. Εκεί άρχισα να αντιλαμβάνομαι τη σχέση περιβάλλοντος και γεωλογικής εκμετάλλευσης, τη μνήμη και φυσικά το ίδιο το τοπίο. Έτσι, σκέφτηκα να κατασκευάσω έναν μυθολογικό χαρακτήρα που να λειτουργεί σαν προστάτης του τοπίου. Κάτι μεταξύ θεού και μηχανής, ανθρώπου-ζώου», μοιάζει δηλαδή κάπως με τον μυθολογικό Τάλω, που κατασκεύασε ο Ήφαιστος για να προστατεύει την Κρήτη, προτρέχω και η Λητώ που τον γέννησε και τον ξέρει καλύτερα μου λέει, «Θα έλεγα περισσότερο ότι μοιάζει με τον Σίσυφο, αφού δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο στόχο, έχει όμως την ευθύνη του τοπίου, της μοίρας του τοπίου που δεν αλλάζει αλλά παραμένει συνέχεια σε δύσκολες συνθήκες, εννοιολογικά είναι η μνήμη του τοπίου».

Ο υβριδικός San

Η κεντρική ιδέα της έκθεσης είναι το τοπίο μέσα από την κατασκευή αυτού του μυθολογικού χαρακτήρα, όπως μου λέει η Λητώ. «Το έργο που έφτιαξα στο Παρίσι είναι ένα real time video projection, στο οποίο αναπαρήγαγα με τρισδιάστατη προσομοίωση (3D simulation) το περιβάλλον του συγκεκριμένου τοπίου και κατασκευάστηκε επίσης ένας χαρακτήρας τεχνητής νοημοσύνης (artificial intelligence), ο οποίος χρησιμοποιεί τεχνολογίας μέσω e-learning. Σε αυτόν τον χαρακτήρα εφαρμόζεται η έξυπνη τεχνολογία που χρησιμοποιείται σε πολλά άλλα τεχνολογικά συστήματα, όπως το κινητό μας, που καταλαβαίνει τι έχουμε κάνει like, για παράδειγμα, στο instagram οπότε μας προτείνει παρόμοιες σελίδες». Μου εξηγεί ότι σε συνεργασία με τον μηχανικό της Google κατασκευάστηκε ένας αλγόριθμος, ενώ εκείνη δούλευε πάνω στην οπτικοποίηση, το σώμα δηλαδή του αλγορίθμου. Υπήρχε δηλαδή αυτό το δίπολο κατασκευής του εγκεφάλου από τη μία και του σώματος και του τοπίου από την άλλη. Στο Point θα δούμε τα επί μέρους κομμάτια που αποτελούν το San αλλά και το ίδιο το τοπίο. «Στην Αθήνα θα δείξουμε το ψηφιακό έργο, εδώ στη Λευκωσία θα δείξω πώς αυτός ο χαρακτήρας κτίστηκε και ποιο είναι το αφήγημά του. Ο San διαδρά σε πραγματικό χρόνο με δεδομένα που συλλέγει από το τοπίο της λίμνης του Μιτσερού, αξιοποιώντας open source συστήματα, μαθαίνει να περπατά και να λειτουργεί στο τοπίο. Κατά κάποιο η αποστολή του είναι να επιβλέπει τη λίμνη». Η έκθεση αυτή έρχεται για τη Λητώ ως ανάγκη να επιστρέψει στη γλυπτική και να ξαναδεί πώς αυτός ο χαρακτήρας έρχεται στον χώρο και πώς συστήνεται μέσα από ένα αφηγηματικό γλυπτικό λεξιλόγιο, σε χώρους όπως ο συγκεκριμένος». Στο Point θα δούμε τις γλυπτικές ενσαρκώσεις του χαρακτήρα και του τοπίου, μέσα από μία σειρά φύλων χαλκού, το οποίο είναι το κυρίαρχο υλικό της λίμνης και του τοπίου στα οποία έχουν γίνει τεχνητές οξειδώσεις με στόχο να αποτυπωθεί το συμπεριφορικό αποτύπωμα του χαρακτήρα, όπως μου περιγράφει, «Θέλω ουσιαστικά να κάνω μια καταγραφή της ατμόσφαιρας, αλλά και πώς ο San αντιλαμβάνεται το τοπίο και πώς περιηγείται σε αυτό».

> *«Θέλω ουσιαστικά να κάνω μια καταγραφή της ατμόσφαιρας, αλλά και πώς ο San αντιλαμβάνεται το τοπίο και πώς περιηγείται σε αυτό», λέει η Λητώ Κάττου.*

Η έκθεση στο Point είναι ένας κατακερματισμός του San, και έρχεται να συνυπάρξει με ένα άλλο τοπίο, που αποτυπώνεται με έναν ήλιο, αλλά και με υφάσματα που προκύπτουν από το ψηφιακό τοπίο, που ουσιαστικά είναι η λίμνη σε διάφορες χρονικές και καιρικές συνθήκες. Τα απεικονίσεις αυτές η Λητώ τις αντιλαμβάνεται και ως γεωλογικά συμβάντα, και τις ομαδοποιεί σε ένα πλαίσιο όπου ενυπάρχει η μνήμη και ο τόπος, και οι αέναες επαναλαμβανόμενες σκέψεις, σε συνάρτηση των αναπόφευκτων αλλαγών που εκφεύγουν από το ανθρωπίνως ελέγξιμο.

info

«San» της Λητώς Κάττου, 19 Μαΐου - 20 Ιουνίου, Point Centre for Contemporary Art, λεωφόρος Ευαγόρου 2, www.pointcentre.org, τηλ. 22 662053

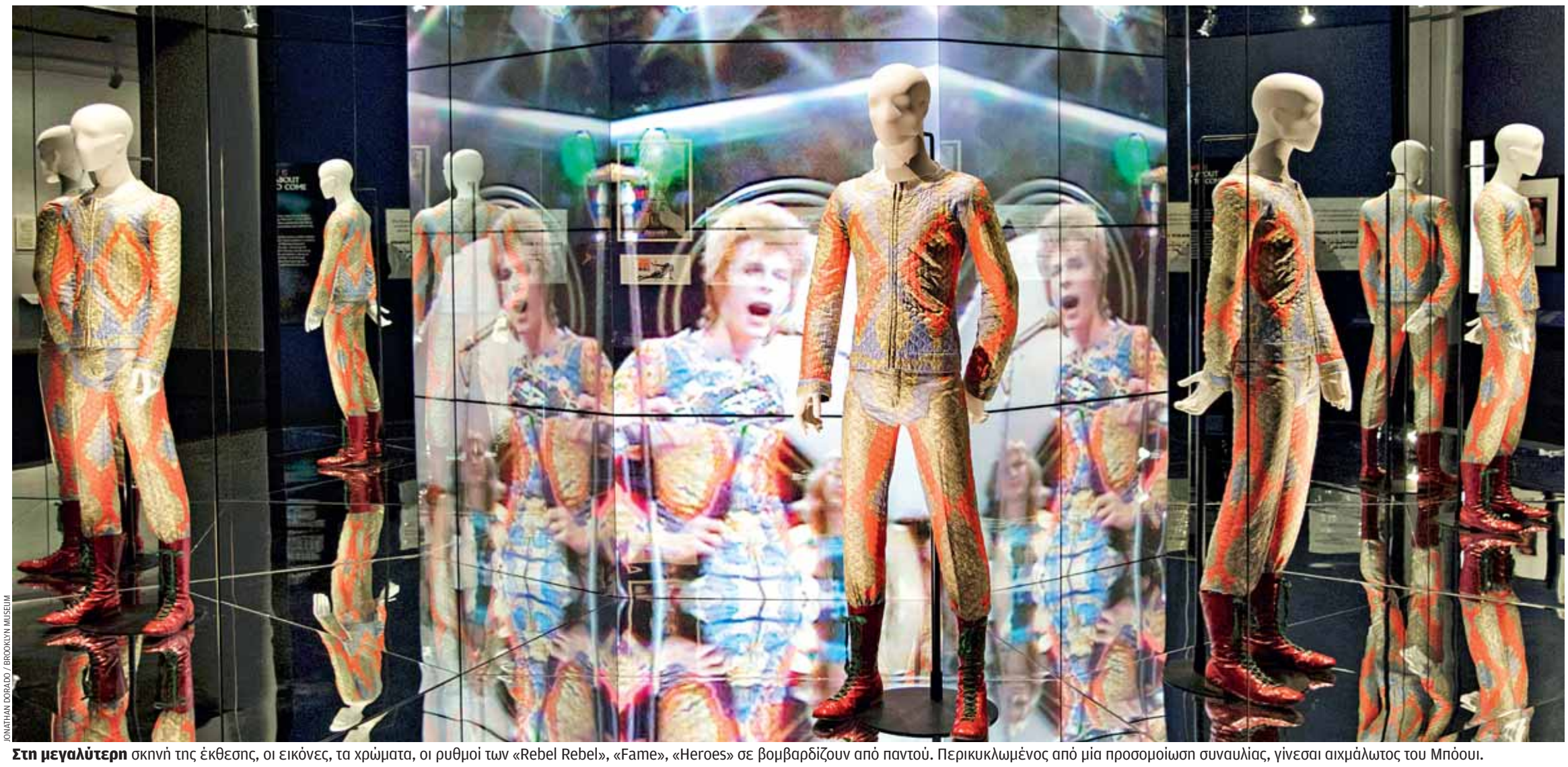

JONATHAN DORADO / BROOKLYN MUSEUM

Στη μεγαλύτερη σκηνή της έκθεσης, οι εικόνες, τα χρώματα, οι ρυθμοί των «Rebel Rebel», «Fame», «Heroes» σε βομβαρδίζουν από παντού. Περικυκλωμένος από μία προσομοίωση συναυλίας, γίνεσαι αιχμάλωτος του Μπόουι.

Ο Αντι Γουόρχολ της μουσικής

Με αφορμή την αναδρομική έκθεση για τον Ντέιβιντ Μπόουι (David Bowie is), ο πρώην μάνατζέρ του Τόνι Ζανέτα μιλάει στην «Κ»

Του **ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΠΠΟΥ***

Νέα Υόρκη. «Η Γη τού ανήκε», «Ο καλλιτέχνης που έκανε τον κόσμο πιο τολμηρό και ελεύθερο», «Ζώντας με πνεύμα και στυλ», «Είσαι αρκετά άνδρας για τον Μπόουι;», είναι μερικοί από τους τίτλους άρθρων του περιοδικού Rolling Stone μετά τον θάνατο του Ντέιβιντ Μπόουι (1947-2016).

Δεν είναι εύκολο να περιγράψεις τον Μπόουι σε μια πρόταση. Ισως ήταν ο καλλιτέχνης που μας έμαθε να βλέπουμε μουσική. Αυτός που κατάφερε να συνδυάσει το αβανγκάρντ με το μέινστριμ. Χαμαιλέων, ανοιχτός σε όλα, ιδιοφυΐα... Μπορείς να περάσεις το υπόλοιπο της ζωής σου διαβάζοντας για τον Μπόουι. Ομως, το πρώτο πράγμα που ακούς τον ίδιο να λέει στην έκθεση «Ο Ντέιβιντ Μπόουι είναι» («David Bowie is») στο μουσείο του Μπρούκλιν, είναι η ικανότητά του να δανείζεται κουλτούρες, να τις δουλεύει, και να τις κάνει δικές του: «Πάντα εκμεταλλευόμουν ό,τι μπορούσα περισσότερο».

Η αναδρομική, οπτικοακουστική έκθεση «Ο Ντέιβιντ Μπόουι είναι» αποτελεί προϊόν συνεργασίας. Στημένη από το Μουσείο Βικτωρία & Αλμπερτ του Λονδίνου, υποστηρίζεται από τη Spotify, τη Sennheiser, και την –όχι τόσο αβανγκάρντ– BMW. Η Νέα Υόρκη είναι το γκραν φινάλε (μετά τον γύρο του κόσμου: Λονδίνο, Σάο Πάολο, Παρίσι, Μελβούρνη, Τόκιο, Βαρκελώνη), με εκατοντάδες προσωπικά αντικείμενα, κοστούμια, φωτογραφίες, χειρόγραφα, σκίτσα, ηχογραφήσεις, και βίντεο από σπάνιες εμφανίσεις, όπως στο Saturday Night Live το 1979 και στο Μπρόντγουεϊ («Ο Ανθρωπος Ελέφαντας») το 1980.

Αυστηροί κανόνες

Πρόκειται για μοναδική έκθεση. Οι ώρες άφιξης είναι συγκεκριμένες, όπως σε σχολική τάξη. Τα κινητά τηλέφωνα κλείνουν. Οι φωτογραφίες απαγορεύονται. Δεν υπάρχει φυσικό φως, κάτι που κάνει τα φαντασμαγορικά κοστούμια και τα παραισθησιογόνα βίντεο πάνω στα ολόμαυρα περίπτερα να δημιουργούν ένα τεράστιο καλειδοσκόπιο μέσα σε κατακόμβη.

Στο πρώτο περίπτερο ο Μπόουι αφηγείται πως νέος, παρόλο που δεν καταλάβαινε την τζαζ, τη λάτρευε επειδή ήταν κουλ μουσική. Εμπαινε σε λεωφορεία με προχωρημένα βιβλία (μπορεί να μην τα είχε διαβάσει, ή κατανοήσει, μας λέει) τοποθετημένα προσεκτικά στην τσέπη του παλτού του, έτσι ώστε ο τίτλος του βιβλίου να περισσεύει. «Να βλέπουν τι διαβάζω».

Σιγά σιγά αυτές οι κουλτούρες τον μπόλιασαν. Εγινε κουλ. «Ηθελα να γίνω διάσημος», εξομολογείται με αφοπλιστική ειλικρίνεια· ή και όχι: με τον Μπόουι ποτέ (ακόμα και μετά θάνατον) δεν είσαι σίγουρος εάν η θέση του είναι φυσική ή στημένη. «Τραγουδιστής ήταν το τελευταίο που πέρασε από το μυαλό μου. Μου άρεσε να γράφω ιστορίες. Η μουσική ήταν τρόπος να τις πω».

> *«Του άρεσε η γκέι υποκουλτούρα. Οι μπότες, τα βερνίκια, οι περούκες... Ηταν γκέι; Οχι. Ηταν στρέιτ; Οχι ακριβώς. Ενα βράδυ κοιμόταν με την Αντζελα, ένα με τον Τομ».*

«Ο Ντέιβιντ δεν φοβόταν την αποτυχία», μου λέει ο Τόνι Ζανέτα, μάνατζερ των περιοδειών του Μπόουι από το 1972 έως το 1975, και συγγραφέας της βιογραφίας «Stardust: The David Bowie Story». «Ο Ντέιβιντ πήγε από αποτυχία, σε αποτυχία, σε αποτυχία, αλλά αυτό δεν τον πτοούσε. Ηταν απίστευτα φιλόδοξος. Τίποτα δεν τον σταματούσε. Ηταν έξυπνος και ανοιχτός σε όλα». Πέρα από τα μεταβατικά χρόνια, όταν από φολκ τραγουδιστής με μια επιτυχία-ατύχημα («Space Oddity») που δεν «έγραφε» στις συναυλίες, έγινε σούπερ σταρ τη δεκαετία του '70, ο Ζανέτα μου μιλάει για την πιο σημαντική «μετενσάρκωση» του Μπόουι, το 1972. «Ο Ziggy Stardust ήταν ένας φανταστικός ροκ σταρ που εμπνεύστηκε ο Ντέιβιντ, έντυσε, και υποδύθηκε στη σκηνή. "Μασκαρεμένο ροκ-εντ-ρολ", το λέγαμε. Μέχρι τότε, οι ροκ σταρ τραγουδούσαν φορώντας τζιν, δεν έκαναν σόου. Ο Ντέιβιντ έκανε το ροκ-εντ-ρολ θεατρική εμπειρία».

Επίσης, με τον Ziggy Stardust έβαλε στον χάρτη το ανδρόγυνο λουκ, που ήταν επανάσταση. Τα ντοκιμαντέρ της εποχής δεν το χαρακτηρίζουν υποχρεωτικά έκφραση σεξουαλικότητας ή φύλου, αλλά ένα καινούργιο τρόπο για να «την πεις» στους γονείς σου, σε περίπτωση που τα μακριά μαλλιά δεν έφταναν.

JONATHAN DORADO / BROOKLYN MUSEUM

Με τον Ziggy Stardust, ο Μπόουι έβαλε στον χάρτη το ανδρόγυνο λουκ, που ήταν επανάσταση το 1972.

BRIAN WARD / COURTESY OF THE DAVID BOWIE ARCHIVE

Στις αρχές της δεκαετίας του '70, όταν ηχογραφούσε το άλμπουμ «The Man Who Sold The World».

Τα δάνεια, ο πειραματισμός (κινηματογράφος, καμπούκι, μιμητική, γράψιμο), και οι συνεργασίες με ειδικούς όπως τους Τόνι Βισκόντι και Νάιλ Ρότζερς (παραγωγή), Κανσάι Γιαμαμότο και Αλεξάντερ Μακουίν (κοστούμια), Πιερ Λα Ρος (μέικαπ), Τζουλς Φίσερ (φωτισμοί) βρίσκονται στο επίκεντρο της έκθεσης. Στην εμφάνισή του στο «Saturday Night Live», ο Μπόουι φοράει μια 1920s καμπαρέ πανοπλία με μαύρη γραβάτα. Ο Κλάους Νόμι και ο Μαρκ Ράβιτζ, που τραγουδούν μαζί του, τον μεταφέρουν σηκωτό στο μικρόφωνο.

«Με τον Ντέιβιντ γνωριστήκαμε το 1971, όταν μου ζήτησε να του γνωρίσω τον Αντι Γουόρχολ. Είχε εμμονή με τον Αντι. Τους σύστησα. Ο Ντέιβιντ τότε ήταν εσωστρεφής, έμπαινε κάπου και δεν τον κοίταζε κανένας. Ετσι δεν είχε κάτι αξιοπερίεργο να προσφέρει στον Αντι, ο οποίος έμεινε εντελώς αδιάφορος», λέει ο Ζανέτα. Το ότι η γνωριμία δεν προχώρησε, είναι εύκολα κατανοητό. Και οι δύο ήταν παρατηρητές και σφουγγάρια στα ερεθίσματα. «Ο Ντέιβιντ είχε υπερβολικά δημιουργική ενέργεια γύρω του», λέει ο Ζανέτα. «Και έπαιρνε από αυτή. Εκλεβε από παντού. Του άρεσε η γκέι υποκουλτούρα. Οι μπότες, τα βερνίκια, οι περούκες, οι ντίσκο... Ηταν γκέι; Οχι. Ηταν στρέιτ; Οχι ακριβώς. Ενα βράδυ κοιμόταν με την Αντζελα, ένα με τον Τομ... Ηταν πολύ σεξουαλικός. Αλλα το σεξ εκείνη την εποχή δεν ήταν "θέμα", οι ταμπέλες δεν είχαν τη σημασία που έχουν σήμερα».

Η συνέπεια του Μπόουι φαίνεται στους πλασματικούς του χαρακτήρες (Major Tom, Alladin Sane, Halloween Jack, The Thin White Duke, The Minotaur) που συνεχίζουν να προκαλούν το στάτους κβο. Πόση από αυτή την πορεία είναι οργανική και πόση δανεισμένη (ακόμη και εάν υπάρχει φόρος τιμής) είναι υπό συζήτηση. «Τα πρώτα χρόνια ήταν εξόφθαλμα "Κουρδιστό Πορτοκάλι"», λέει ο Ζανέτα. «Ο Λίντσεϊ Κεμπ (σ.σ. δάσκαλος μιμητικής και εραστής του Μπόουι) έχει μιλήσει ανοικτά για το πώς δούλευε ο Ντέιβιντ. Επαιρνε λίγο τσίρκο, λίγο ποπ κουλτούρα, λίγο ντραγκ, και τα έβαζε μαζί σε μια καινούργια φόρμα: "Ψώνιζε από τα καλύτερα μαγαζιά"». Επηρεάστηκε από πολλά, αλλά τα έκανε με τον δικό του τρόπο, άρα έγιναν δικά του».

> *«Ο Ντέιβιντ έπαιρνε λίγο τσίρκο, λίγο ποπ κουλτούρα, λίγο ντραγκ, και τα έβαζε μαζί σε μια καινούργια φόρμα: "Ψώνιζε από τα καλύτερα μαγαζιά"».*

Με το άλμπουμ «Alladin Sane» (1973) ο Μπόουι πουλάει το πρόσωπό του. Μερικοί καλλιτέχνες είναι συμβατικά όμορφοι (Σάρον Στόουν, Μπραντ Πιτ), κάποιοι αντικομφορμιστικά όμορφοι (Σαρλότ Γκενσμπούρ, Πινκ), όπου η εμφάνιση γίνεται μέρος της προσωπικότητάς, και λίγοι εξωγήινα όμορφοι (Τίλντα Σουίντον, Γκρέις Τζόουνς). Αν ο Μπόουι δεν ανήκε στην τελευταία κατηγορία, τότε ήταν μια φυλή από μόνος του.

Ισως λόγω ξενοφοβίας, ή ομοφοβίας και πουριτανισμού, η Αμερική έγινε η πιο δύσκολη πόρτα. Τελικά άνοιξε για τα καλά το 1975 με το «Young Americans». Ρωτάω τον Ζανέτα πώς ήταν να είσαι σε περιοδεία με τον Μπόουι, τότε. «Υπήρχε μια τρομερή πίστη σε αυτό που κάναμε. Αλλά κανένας προγραμματισμός. Εγώ έβαλα μια τάξη στα πράγματα. Οι πρώτες συναυλίες μας στην Αμερική (1972, 1973) μπορεί να είχαν κριτική επιτυχία, όμως "έμπαιναν" μέσα ή απλά ρεφάρανε. Κάτι που έκανε το κλείσιμο των επόμενων συναυλιών δύσκολο». Εως εδώ έχουμε μιλήσει για σεξ και ροκ-εντ-ρολ... Για ντραγκς; «Κοίτα, τα Ziggy Stardust χρόνια ήταν καθαρά. Το "Diamond Dogs" (1974) και το "Young Americans" (1975) ήταν βουτηγμένα στην κοκαΐνη».

Αιχμάλωτος

Στη μεγαλύτερη σκηνή της έκθεσης, οι εικόνες, τα χρώματα, οι ρυθμοί των «Rebel Rebel», «Fame», «Heroes» σε βομβαρδίζουν από παντού. Περικυκλωμένος απο μία προσομοίωση συναυλίας, γίνεσαι αιχμάλωτος του Μπόουι. Κόσμος καθισμένος στο πάτωμα, δακρύζει. Δύο-τρία δωμάτια νωρίτερα, φιλοξενείται μια πιο νουάρ εποχή. Ο Μπόουι φοράει ένα γκόθαμ κοστούμι με μυτερούς ώμους, σαν από κόμικ Μπάτμαν, για το «Earthling» (1997), ένα άλμπουμ στο οποίο συνεργάστηκε με τον Αλεξάντερ Μακουίν. Παραδόξως, οι οθόνες δείχνουν το «Blackstar» (2016), το αινιγματικό βίντεο που με μια μάσκα λεπρού ο Μπόουι προδίδει τη θνησιμότητά του. Είναι ενδιαφέρον ότι πίσω από τις συγκεκριμένες οθόνες βρίσκεται η έξοδος της έκθεσης. «Ακόμα και την αρρώστιά του την έκανε τέχνη», λέει ο Ζανέτα. «Αυτό δείχνει πραγματικό καλλιτέχνη. Ο μόνος τρόπος που ο καλλιτέχνης καταφέρνει να αντιμετωπίσει τη ζωή, είναι να την κάνει τέχνη». Αφήνοντας την έκθεση, μας τυλίγει ο φυσικός φωτισμός του αιθρίου. Σταματάω και κοιτώ αυτούς που βγαίνουν έπειτα από εμένα. Μερικοί βάζουν γυαλιά ηλίου. Δεν υπάρχει ούτε ένα χαμόγελο.

* Ο κ. Ιωάννης Πάππος είναι σύμβουλος επιχειρήσεων και συγγραφέας. Ζει και εργάζεται στη Νέα Υόρκη.

Τα καθαρά χέρια αγγίζουν την ψυχή μας

Η εικαστικός Ελένη Νικοδήμου παρουσιάζει τη νέα της έκθεση «Με μολύβι και κλωστή....» σε τρεις ενότητες στην Γκαλερί Γκλόρια

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η νέα εικαστική έκθεση της Ελένης Νικοδήμου με τίτλο «Με μολύβι και κλωστή....» παρουσιάζει η Γκαλερί Γκλόρια και ο τίτλος κατά κάποιον τρόπο δείχνει τις προθέσεις της εικαστικού. Όπως η ίδια αναφέρει: «Μολύβι, ύφασμα και κλωστή, τρία απλά υλικά, που έρχονται από την αρχή του κόσμου κατά κάποιον τρόπο» και αυτή η αρχή του κόσμου, αντικατοπτρίζεται κατά κάποιον τρόπο και στις ενότητες της έκθεσης. Η πρώτη αφορά την παιδική αθωότητα, η δεύτερη σχετίζεται με τον «Άρτο τον επιούσιο» και η τρίτη έχει τίτλο «Τα πέπλα της Πηνελόπης». Αυτές οι τρεις ενότητες ενώνονται και συνυφαίνονται με το νήμα της μνήμης και τις ενώνει η λιτότητα των υλικών, που δεν είναι άλλα από το μολύβι, το πανί και την κλωστή, που γίνονται σχέδιο, λέξεις, νήμα και κέντημα.

Η Ελένη Νικοδήμου σημειώνει για την έκθεσή της ότι κάποια πράγματα πρέπει να λέγονται και με τις λέξεις, με τρόπο που να είναι άμεσα κατανοητά, χωρίς να πάψουν να έχουν μέσα τους το ποιητικό. Η συγγραφέας Μαρία Στεφανοπούλου διαπιστώνει ότι με αυτή την έκθεση η Ελένη Νικοδήμου περνάει από το αφηρημένο σε κάτι πιο συγκεκριμένο, «από τη χειρονομιακή ζωγραφική και τα ακρυλικά χρώματα στα αφηρημένα έργα της, τώρα θέλησε να αφηγηθεί απεικονιστικά τα θέματά της» και όπως τονίζει η κ. Στεφανοπούλου το κάνει ρηξικέλευθα και μοναδικά.

Η Ελένη πιστεύει ότι ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσης η τέχνη πρέπει να είναι παρούσα και να δίνει τροφή για ενδοσκόπηση και για διορθώσεις. Άρα, θέλοντας να εμπλέξει περισσότερους σε αυτή της την αφήγηση επιλέγει να φέρει στο προσκήνιο τις λέξεις μέσα και από τη δική της βιωματική κατάθεση. Χρησιμοποιεί το μολύβι και την κλωστή, το ύφασμα, υλικά πρωτόγονα, που έχουν εγγραφεί όμως στο υποσυνείδητό μας ως απαραίτητα εργαλεία πρώτης ανάγκης για έκφραση, «Ο σχεδιασμός με μολύβι είναι η ζωγραφική πριν από το χρώμα», σημειώνει η Μαρία Στεφανοπούλου, το κέντημα στο ύφασμα και η παρελκυστική τακτική ύφανσης από την Πηνελόπη δείχνει μια ανάγκη για αναζήτηση λύσεων, διόρθωσης, μέσα από το ξήλωμα ίσως;

> *Έχουμε ανάγκη όλοι μας τα παραμύθια. Μοιάζουν να είναι η μόνη αλήθεια. Αν μη τι άλλο με τα παραμύθια φτιάχνεις ωραία πράγματα και αν μη τι άλλο η ομορφιά διορθώνει τα πράγματα.*

Οι τρεις ενότητες

Η έκθεση της Ελένης ξεκινάει από την παιδική αθωότητα, και όλοι μας υπήρξαμε παιδιά, άρα η μνήμη της παιδικής αθωότητας μπορεί να ανακληθεί και γιατί όχι να γίνει οδηγός. Η Νικοδήμου την ανακαλεί, τη δείχνει σαν παραμύθι, και όπως μας λέει «Πρέπει να ξαναδούμε με τα παιδικά μάτια, που εκπλήσσονται, απορούν και που πολλές φορές θέτουν τα σωστά ερωτήματα». Η ενότητα αυτή ιχνηλατεί να βρει τη χαμένη αθωότητα, αυτήν που κάποτε του έδιωχνε μακριά έναν κόσμο άπληστο και ακατανόητο που πληγώνει και σκοτώνει την ομορφιά, χωρίς να απαντά σε τίποτα. Αναζητά να ξαναβρεί εκείνα τα μάτια». Τονίζει η Ελένη «Έχουμε ανάγκη όλοι μας τα παραμύθια. Μοιάζουν να είναι η μόνη αλήθεια. Αν μη τι άλλο με τα παραμύθια φτιάχνεις ωραία πράγματα και αν μη τι άλλο η ομορφιά διορθώνει τα πράγματα».

Μα και ο άρτος δεν τίθεται τυχαία στο καλλιτεχνικό στόχαστρο της Ελένης. Η ενότητα « Άρτος ο επιούσιος» σχετίζεται με τη μνήμη, αλλά και με την ανάγκη του ανθρώπου να επιβιώσει. Στα έργα της ενότητας η Νικοδήμου αναζητάει να βρει εκείνη τη μνήμη της γεύσης που είναι η πιο δυνατή. Σχεδιάζει με μολύβι, τα αποτυπώματα που άφησαν τα χέρια στο ζύμωμα του άρτου αναπλάθοντας όλα τα στάδια της διαδικασίας παρασκευής του. Εκτός από τη μνήμη της γεύσης ψάχνει και τη μνήμη των χεριών. «αναπαριστά μια σειρά από 'νεκρές φύσεις' με την απουσία του άρτου, αλλά με ολοζώντανη την τέχνη της κατασκευής του» και όπως τονίζει η κ. Στεφανοπούλου «Ιδού η πανουργία της εξαπάτησης περί παραστατικής ζωγραφικής». Επιστρέφει η Νικοδήμου στα βασικά, λοιπόν, και το ψωμί είναι ένα από αυτά, που εμπερικλείει τη μνήμη, τα πρωταρχικά.

Η τρίτη ενότητα έργων « Τα πέπλα της Πηνελόπης» που φτιάχτηκαν στο πλαίσιο της συμμετοχής της εικαστικού για την έκθεση «Weaving Europe» του «Πάφος 17». Η ενότητα μιλάει για την Ευρώπη, τη φέρνει ενώπιο ενωπίω με την ιστορία της. Τονίζει η Νικοδήμου στην ενότητα την Ευρώπη που αναζητάει μια κοινή ταυτότητα, υφαίνοντας και ξε-υφαίνοντας. Η εγκατάσταση στον χώρο αναζητάει τα ίχνη που άφησε η Πηνελόπη, περπατώντας στα χρόνια και τους καιρούς διασχίζοντας τους πολιτισμούς κι αλλάζοντας διαρκώς πρόσωπα. Είτε αυτή λέγεται Πηνελόπη, Ελένη, Κλυταιμνήστρα, Ιφιγένεια, Ιουλιέτα , ή Jeanne d'Arc, Αθηνά, Marie Curie, Μήδεια ή Malala Yousafsai, Κάλλας, Παναγία ή Mother Tereza, Anna Frank ή Florence Nightingale. Σκιαγραφεί με μολύβι τα αρχαία και τα σύγχρονα πρόσωπα μιας Πηνελόπης, που άλλοτε μεγαλουργούν και κάποτε στάζουν φρίκη. Με την κλωστή κεντά και χαρτογραφεί τις διαδρομές και τα πάθη τους.

Με εργαλεία ένα μολύβι και κλωστές η Ελένη Νικοδήμου υφαίνει και σχεδιάζει τη μνήμη. Επιστρέφει στα αυτονόητα και αναζητεί την αλήθεια.

«Με μολύβι και κλωστή....», από 24 Μαΐου έως 24 Ιουνίου, Γκαλερί Γκλόρια, Ζήνωνος Σώζου 3, Λευκωσία.
Τηλ. 22762605, www.gloriagallery.net

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ Π. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Νόου σπικ ήνγκλις και οι σύγχρονοι Ζορμπάδες

Οι Δυτικοί επισκέπτονται επί τρεις αιώνες την Ελλάδα –από τότε που το ταξίδι στην «Ανατολή» έγινε το περιπετειώδες διαβατήριο έθιμο κάθε νεαρού Ευρωπαίου καλλιτεχνίζοντος στην ενηλικίωση– ακριβώς για να συναντήσουν «Βαλκάνιους», στο όνομα ενός γοητευτικού (κάποτε αρχαιολατρικού και σήμερα αντιπαγκοσμιοποιητικού) εξωτισμού που ειδάλλως δεν θα έβρισκε κανένα άλλο πολιτισμικό ενδιαφέρον στον τόπο αυτό. Ο φιλελληνισμός αυτός, φυσικά, ουδέποτε –ούτε τότε ούτε και τώρα– έβλεπε τους πραγματικούς Έλληνες. Εκείνο που έβλεπε ήταν ο εξωτικός εαυτός του και οι φαντασιώσεις του για κόσμους και τοπία μυθικά και μυθοποιημένα, σε ένα ταξίδι εσωτερικό που επέμενε να αγνοεί την εξωτερική πραγματικότητα. Εξ ου και όταν εντέλει αναγκαζόταν να έρθει σε επαφή με την ίδια την πραγματικότητα, ο εξιδανικευτικός φιλελληνισμός δεν αργούσε να μετατραπεί σε εκνευρισμό και επιθετικότητα, λόγω της μεγάλης απογοήτευσης. Οπως έγραφε ο Γάλλος κόμης ντ' Εστουρμέλ, που είχε επισκεφθεί την Ελλάδα μετεπαναστατικά, όταν δηλαδή είχε πάψει πια να είναι «ιδέα», και ήταν πλέον ένα «βαρετό» ανεξάρτητο εθνικό κράτος, όπως τα υπόλοιπα: «Εδώ πρέπει να ζήσει κανείς αποκλειστικά με το παρελθόν, αλλά με τον κίνδυνο να καταρρεύσει από το βάρος του παρόντος. Να συναντήσει μόνο μια θλιβερή πραγματικότητα. Μια άνυδρη γη χωρίς πρασινάδα. Ενα καυτό λιοπύρι. Αιμοβόρα κουνούπια και τον Κολοκοτρώνη». Ο πρώιμος νεοκλασικισμός, που αναζητούσε εδώ αρχαία ερείπια και είχε οδηγό του τον Ομηρο και τον Παυσανία, είχε αρχίσει να αποκτά ρωγμές.

Του απέμενε όμως η αναζήτηση της γραφικότητας, την οποία θα εντόπιζε αργότερα τον 20ό αιώνα στην αυθεντικότητα των ιθαγενών. Αν έπρεπε να κοιτάξει το παρόν όπως του ζητούσαν, αν έπρεπε δηλαδή να δει τους «πραγματικούς ανθρώπους» και όχι τα ερείπια, τότε εκείνο που θα τον σαγήνευε δεν θα μπορούσε να είναι ό,τι μοιάζει στη «Δύση» αλλά ό,τι θυμίζει τον χαμένο, πρωτόγονο, μα αυθεντικό εαυτό του. Ο Ζορμπάς μπορούσε έτσι να ανακηρυχθεί στον αυθεντικότερο Ελληνα της σύγχρονης ιστορίας. Εξωστρεφής, γλεντζές, γυναικάς, υπερήφανος, μπαγαπόντης, ανορθολογικός και ξεροκέφαλος. Ζούσε το «τώρα» και προκαλούσε καθημερινά τον Θεό και τον θάνατο. Ποιος δεν θα τον ερωτευόταν; Να θυμίσουμε, βέβαια, ότι τη δεκαετία του '60, όταν αποθεώνεται έξω η περσόνα του Ζορμπά, η Ελλάδα έχει πετύχει ένα αναπτυξιακό θαύμα, μετά μια ξένη κατοχή και έναν εμφύλιο που είχαν αφήσει πίσω πρωτοφανείς καταστροφές. Κι όμως, κανείς δεν ενδιαφερόταν να αναδείξει αυτή την πλευρά της, αλλά η κυρίαρχη εικόνα της, που έκτοτε λίγο έχει αλλάξει, ήταν οι εξωτικοί «ιθαγενείς», το συρτάκι και ο ήλιος της. Είτε επρόκειτο λοιπόν για τα μάρμαρα, είτε για τους Ζορμπάδες, εκείνο που μονίμως απουσίαζε από αυτό το βλέμμα ήταν η επαφή με την αντιφατική αλλά εξίσου γοητευτική σύγχρονη Ελλάδα και την κοινωνία της που πεισματικά προχωρούσε και εκσυγχρονιζόταν.

ΑΠΕ-ΜΠΕ

Τουρίστες στην καλοκαιρινή Αθήνα παρατηρούν ένα γκράφιτι στην Αθηναϊκή Τριλογία: «Για πάντα ένα δάνειο». Η ευρωπαϊκή νεολαία είδε τα ερείπια της σύγχρονης Αθήνας ως έναν τεράστιο καμβά για γκράφιτι (γκραφιτοτουρισμός).

> *«Σκέφτηκα, σαν κάτι να φωτίστηκε μέσα μου, εφόσον η Ελλάδα δεν πεθαίνει ποτέ, πάει να πει πως και ποτέ δεν θα αναστηθεί».*

Τι είδαν άραγε οι ξένοι στην πρόσφατη ελληνική κρίση; Οι προβολές τους ήταν αντίστοιχες. Οσοι γοητεύονται ακόμη από αυτόν τον εξωτισμό (ευρωπαϊκή Αριστερά, αντισυστημικοί, αμερικανικός φιλελευθερισμός) προέβαλαν εδώ τις δικές τους αμφιθυμίες για τον «νεοφιλελεύθερο» παγκοσμιοποιημένο καπιταλισμό. Οσοι, αντιθέτως, έχουν απογοητευθεί εδώ και καιρό με αυτήν την ατίθαση Ελλάδα «που δεν αλλάζει» (ευρωπαϊκός συντηρητισμός) την είδαν ως ένα βάρος που κακώς κάποτε το ανέλαβαν. Ενδιαμέσως, η ευρωπαϊκή νεολαία είδε τα ερείπια της σύγχρονης Αθήνας ως έναν τεράστιο καμβά για γκράφιτι (γκραφιτοτουρισμός), και προοδευτικές εφημερίδες όπως η Guardian (που είχε προσφάτως τη φαεινή ιδέα να διοργανώσει τουριστικά τουρ στην Ελλάδα της κρίσης), ως ευκαιρία αναβίωσης του παλιού ταξιδιού των αριστοκρατών στην Ανατολή, προκειμένου αυτή τη φορά να δουν πρόσφυγες σε κλουβιά, κατά κυριολεξία.

Εννοείται βεβαίως ότι το ερώτημα είναι πάντα, όχι μόνο πώς σε βλέπουν οι άλλοι, αλλά και πώς ενσωματώνεις ο ίδιος αυτό το βλέμμα. Το ζήτημα ήταν εξαρχής ότι ως ανώριμοι ψευτοανατολίτες χωρίς αυτοπεποίθηση μοιάζουμε να ανταποκρινόμαστε ενθουσιωδώς στον ρόλο του εξωτικού πουλιού, χωρίς να καταλαβαίνουμε την παγίδα της αυτο-υποτίμησης. Αντιθέτως, εδώ και δύο αιώνες τείνουμε να διαμορφώνουμε ένα αντιστασιακό αφήγημα «ιθαγενούς» που θα υποδεχθεί τον ξένο ηγέτη με τη βαλκανική foustanela του, για να του δείξει, τάχα μου, ότι πότε δεν υποτάχθηκε και ποτέ δεν θα υποταχθεί στην κυρίαρχη επείσακτη κουλτούρα. Οτι είναι ελεύθερος, άγριος και ωραίος, όπως ο ήρωας του Καζαντζάκη και το «no speak english» που είδαμε τις προάλλες σε κεντρικό σταθμό του μετρό. Επί δύο αιώνες, παίζεται το ίδιο ακριβώς τροπάριο και αναπαράγεται συμβολικά στις τελετές-παρωδία υποδοχής των ξένων αντιπροσωπειών. Τα διάφορα underdogs με την κουλτούρα του αδικημένου διαμορφώνουν, έτσι, μια ντοπαθή ταυτότητα αδυνάμου που πάντα κλαίγεται για την αδικία αλλά και πάντα υποτάσσεται αυτοβούλως σε αυτή, ενώ από την πλευρά του, ο «μεγάλος» επιβεβαιώνει το δικό του παραδοσιακό αφήγημα του bon pour les Balkans: «Τελικά, τους αξίζει αυτό που είναι».

Από τότε που η γενιά του '30 είχε πρώτη το σθένος να θέσει ως υπαρξιακό ερώτημα την αναζήτηση μιας ανεξάρτητης ελληνικής φωνής που να συνδιαλέγεται ισότιμα με τη «Δύση», η Ελλάδα εξακολουθεί είτε να ετεροπροσδιορίζεται, είτε να αυτομαστιγώνεται, είτε να αντιστέκεται σε ανύπαρκτους εχθρούς που την «επιβουλεύονται». Οι ξένοι ιδεαλιστές και οι ντόπιοι φτωχοί τω πνεύματι θα αντέτειναν: «Μα η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει». Οσοι όμως κατανοούν, θα απαντούσαν όπως ο Μάνος Χατζιδάκις: «Σκέφτηκα, σαν κάτι να φωτίστηκε μέσα μου, εφόσον η Ελλάδα δεν πεθαίνει ποτέ, πάει να πει πως και ποτέ δεν θα αναστηθεί».

Ο κ. Δημήτρης Π. Σωτηρόπουλος είναι αναπληρωτής καθηγητής Σύγχρονης Πολιτικής Ιστορίας, διευθυντής του ΠΜΣ «Διακυβέρνηση και Επιχειρηματικότητα», αρχισυντάκτης της «Νέας Εστίας».

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΧΙΝΑ**

Εξοχα δείγματα φανταστικού ρεαλισμού

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΣΑΡΗΣ
Ονειρολόγιο
εκδ. Στερέωμα, **σελ.** 130

«Πιστεύω πως δεν είμαστε σε θέση να μιλήσουμε με βεβαιότητα για την ποιότητα, την προέλευση και τους συμβολισμούς των ονείρων μας», γράφει ο Αλέξανδρος Ισαρης στην εισαγωγή του τελευταίου του πεζογραφικού, αυτή τη φορά, βιβλίου – και πράγματι, έτσι είναι. Τυχαίνει, ωστόσο, να καταφέρουμε να διατηρήσουμε κάποιες ονειρικές εικόνες ανέπαφες από την έφοδο του κόσμου των αισθήσεων που επέρχεται με το ξύπνημα – κι αυτές τις εικόνες, την ένταση, το μυστήριο, το μεγαλείο και τη σαγήνη τους ο Αλέξανδρος Ισαρης δεν θα τις αφήσει να χαθούν. Δεν τον απασχολεί η ερμηνεία τους, αλλά η φαντασμαγορία τους· και τις αποτυπώνει στο χαρτί, ωραίες, ανησυχητικές, συχνά συγκλονιστικές, επειδή γνωρίζει ότι αυτό που χάνεται με το ξύπνημα είναι κάτι πολύ περισσότερο από εικόνες.

Τα κείμενα του «Ονειρολογίου» μολονότι οργανώνονται αφηγηματικά γύρω από ένα ή περισσότερα όνειρα, αίρονται πάνω από την αφορμή τους ή το πρόσχημά τους, για να εκθέσουν την ασπαίρουσα λογοτεχνική τους ύλη και την υπαρξιακή τους δόνηση. Δεν είναι καταγραφές ονείρων, λοιπόν, ούτε ασφαλώς απόπειρα ερμηνευτικής τους με βάση θραύσματα της ατομικής ιστορίας του συγγραφέα, παιδικές ψυχοσυγκρούσεις, προσωπικά «ημερήσια κατάλοιπα». Είναι πυρετώδη αφηγήματα που προκύπτουν από τη συνένωση δύο ή τριών ονείρων μαζί, με την προσθήκη κάποιων, επινοημένων από την εν εγρηγόρσει σκέψη, σκηνών. Είναι έξοχα δείγματα φανταστικού ρεαλισμού: περιγραφές που αναδιευθετούν ποιητικά την ισορροπία του σύμπαντος, εφιαλτικές εικόνες μιας καφκικής, συχνά, πυκνότητας, εδεμικά τοπία, υπέροχες μουσικές, επισκέψεις προσώπων από το αγιολόγιο του συγγραφέα – όχι μόνο αγαπημένα πρόσωπα, αλλά και δημιουργοί (Μούζιλ, Καρυωτάκης, Τσβάιχ, Μπέρνχαρντ, Ντοστογιέφσκι, Ταρκόφσκι κι άλλοι πολλοί) με τους οποίους συνομιλεί κατ' όναρ ο Ισαρης σ' ένα κλίμα που υπογραμμίζει την αγωνία της ύπαρξης, της φθοράς και του θανάτου, αποτυπωμένη σε μια σταθερή αισθητική: την αισθητική της μοιραίας απώλειας.

Διαβάζοντας αυτά τα κείμενα, μου ήρθε στον νου ένα κείμενο της Μπριζίτ Μπαπτιστί, μιας γνωστής Γαλλίδας ανθρωπολόγου που μελετάει τις τελετουργίες του ύπνου στον ταοϊσμό και στον βουδισμό· εκεί η ερευνήτρια έγραφε ότι στην Κίνα, κοντά στο Φουτζιάν, βρίσκεται το Ορος των Λίθων και των Μπαμπού, όπου από τον 14ο αιώνα και ώς σήμερα ακόμα, υπάρχει ένας ναός που υποδέχεται τους αιτούντες όνειρα, προσκυνητές που φτάνουν από κάθε άκρη της Κίνας για να κοιμηθούν στον περίβολο του ναού και να αποκτήσουν ένα όνειρο, θεωρώντας, καθώς φαίνεται, την ονειρική δραστηριότητα προνόμιο. Και μήπως δεν είναι; Ο άνθρωπος που δεν μπορεί να κοιμηθεί, με άλλα λόγια αυτός που δεν μπορεί να εγκαταλειφθεί στην έλευση του ονείρου, είναι ο άνθρωπος της έγνοιας και όχι της επιθυμίας. Και το «Ονειρολόγιο» του Ισαρη, παρότι γίνεται στιγμές ανησυχητικό, ίσως και τρομακτικό, παραμένει, παρ' όλα αυτά, ο τόπος της επιθυμίας.

Οταν, το 2010, είχα παρουσιάσει τη συλλογή διηγημάτων του Αλέξανδρου Ισαρη «Βίνκελμαν ή το πεπρωμένο» που είχε κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Κίχλη, έγραφα: «Αισθήματα, ιδέες, παρορμήσεις, φαντασιώσεις που βρίσκονται έξω από τη συνειδητή αντίληψη σπρωγμένες σε αθέατα ψυχικά βάθη, αναδύονται στο συνειδητό τις στιγμές που χαλαρώνει η λογοκρισία του εγώ, την ώρα των ονείρων – κι αυτά αποτελούν για τον Ισαρη σημαντικό στοιχείο της πλοκής, επιτείνοντας συχνά τη δραματική ένταση».

Τώρα, στο «Ονειρολόγιο», μας παρουσιάζονται ατόφια, όχι ως αγωγοί της δράσης, αλλά ως η δράση, η ψυχική εργασία καθεαυτή. Ο Ισαρης καταφέρνει να μιλήσει το ανείπωτο, όπως καταφέρνει να κάνει ορατό το αόρατο μέσα από τη ζωγραφική του.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΣΚΑΜΠΑΡΔΩΝΗ

Ο Γιώργος Σκαμπαρδώνης γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1953. Εγραψε διηγήματα και μυθιστορήματα, σενάρια για τηλεοπτικά ντοκιμαντέρ και το σενάριο για την ταινία του Παντελή Βούλγαρη «Ολα είναι δρόμος» σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη. Το 2012 έλαβε το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών «Πέτρος Χάρης» για το βιβλίο του «Περιπολών περί πολλών τυρβάζω» (εκδόσεις Πατάκη). Τελευταίο του βιβλίο, το «Λεωφορείο: 19 Στάσεις», εκδόσεις Πατάκη.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Αντί να έχω κάποιο κορίτσι, παρηγοριέμαι με Αριστοτέλη, Πρόκλο, και Ιάμβλιχο. Σύνδρομο της ηλικίας.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο υποκόμης του Βαλμόντ, από το «Les liaisons dangereuses». Ερωτες, πάθη, ίντριγκες, τέχνη της αποπλάνησης. Ανελέητη κομψότητα, κατά της σημερινής αυθάδειας.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Τους βαθιά σατιρικούς Σλαβομίρ Μρόζεκ και Μπόχουμιλ Χράμπαλ, μαζί με τον έξοχο αστό Προυστ και τον αλητάμπουρα Τζέιμς Ελρόι. Θα είχε ενδιαφέρον.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Οτι η γωνία είναι ποιότητα, με βάση τον Εύδημο τον Περιπατητικό – όπως αναφέρει ο Πρόκλος στα σχόλιά του για τον Ευκλείδη.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Γκόγκολ, τη «Λεωφόρο Νιέφσκι» σε μετάφραση Βιργινίας Γαλανοπούλου.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Τα «Κουρέλια», του Μάικλ Χέερ. Τον μελετώ συνέχεια για να κατανοήσω όσο γίνεται το ανεπανάληπτο στυλ του.

Πόσο αυτοβιογραφικό είναι το δρομολόγιο του λεωφορείου αριθ. 10;
Το νέο βιβλίο μου «Λεωφορείο» από τις εκδόσεις Πατάκη, είναι μια ελλειπτική αυτοβιογραφία που διασχίζει την πόλη αποσπασματικά, θαυμαστικά, και κάποτε ειρωνικά. Μνήμες, αυτοσαρκασμός και θάμβος. Ενα προσωπικό, κυρίως, απρόβλεπτο δρομολόγιο.

Η Θεσσαλονίκη πώς αναδύεται μέσα από αυτές τις ιστορίες;
Η πόλη υπάρχει ως υποκειμενική πρόσληψη, που αλλοιώνεται διαρκώς μέσα στον χρόνο. Ενυπάρχει δυναμικά, αλλά θραυσματικά μέσα στην αφήγηση. Είναι πάντα μεταβαλλόμενη, αινιγματική, φευγαλέα, όπως κι εμείς.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1. **«Περπατώντας στην Αθήνα»** του Νίκου Βατόπουλου (Μεταίχμιο)
2. **«Η Θεσσαλονίκη των Εβραίων: Ανάμεσα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και τη νεότερη Ελλάδα»** του Devin E. Naar (Αλεξάνδρεια)
3. **«Η ιστορία της CIA: Ερείπια και στάχτες»** του Tim Weiner (Γκοβόστη)
4. **«Μια μητέρα γεννιέται: Πώς η εμπειρία της μητρότητας σε αλλάζει για πάντα»** των Daniel N. Stern και Nadia Bruschweiler-Stern (Αγρα)
5. **«Η ζωή σήμερα, άλλοτε, αλλού και στο μέλλον: Η λογική των βιολογικών συστημάτων»** του Γιάννη Μανέτα (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1. **«Η γυναίκα με τα κόκκινα μαλλιά»** του Ορχάν Παμούκ (Πατάκη)
2. **«Ημερήσια διάταξη»** του Eric Vuillard (Πόλις)
3. **«Ο φοίνικας»** του Χρήστου Α. Χωμενίδη (Πατάκη)
4. **«Ελαφρά ελληνικά τραγούδια»** του Αλέξη Πανσέληνου (Μεταίχμιο)
5. **«Ο αχυρώνας φλέγεται»** του Ουίλλιαμ Φώκνερ (Κίχλη)

• Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Πλειάδες, Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

EPA/ CHRISTIAN BRUNA

ΜΑΚΑΟ

Διά χειρός Ζάχα Χαντίντ

Αυτή είναι η όψη του ξενοδοχείου Morpheus (καλή επιλογή τίτλου για ξενοδοχείο!), στο Μακάο, στην Κίνα. Αποτελεί τμήμα του συγκροτήματος αναψυχής City of Dreams με καζίνο, ξενοδοχείο και εστιατόρια. Το κτίριο είναι έργο του γραφείου της Ζάχα Χαντίντ και είναι ο πρώτος πύργος παγκοσμίως που υποστηρίζεται από «εξωτερικό σκελετό» από ατσάλι που δεν εφάπτεται στην επιδερμίδα του κτιρίου. Το ξενοδοχείο «Μορφεύς» του Μακάο υπολογίζεται να παραδοθεί προς χρήση στα τέλη του έτους.

AP/ SF MUSEUM OF MODERN ART

ΛΟΝΔΙΝΟ

Η νέα Βασιλική Ακαδημία

Τα 250 χρόνια της λειτουργίας της γιορτάζει φέτος η Βασιλική Ακαδημία Τεχνών (Royal Academy of Arts) στο Λονδίνο. Η επέτειος πυροδότησε το μεγάλο σχέδιο επέκτασης και ανανέωσης των εγκαταστάσεων και του εξαιρετικής τέχνης ιστορικού κτιρίου της Ακαδημίας. Τα σχέδια για τη νέα μορφή υπογράφει ο διακεκριμένος αρχιτέκτων Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ. Ήδη, η Βασιλική Ακαδημία άνοιξε τις νέες αίθουσες, από όπου και η φωτογραφία, και έχει προκαλέσει το ανανεωμένο ενδιαφέρον του κοινού.

AP / THIBAULT CAMUS

ΜΑΪΣΕΝ

Η κορυφή στις πορσελάνες

Φωτογραφίες από το Μουσείο Meissen έστειλαν τα διεθνή πρακτορεία. Η ιστορική πόλη Μάισεν, κοντά στη Δρέσδη, συνδέεται με τις ξακουστές πορσελάνες Meissen, με σήμα τα δύο σπαθιά σε χρώμα κυανούν. Στον χώρο του εργοστασίου υπάρχει μόνιμη έκθεση. Οι πορσελάνες Meissen άρχισαν να παράγονται το 1722 ως μία πρωτοβουλία του βασιλιά Αυγούστου Β΄ του Δυνατού. Ο βασιλιάς Αύγουστος, ευγενής της Σαξονίας και μετέπειτα βασιλιάς της Πολωνίας, ήταν από τους ισχυρούς άνδρες του 18ου αιώνα.

EPA/ ANATOLY MALTSEV

ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ

Υψίφωνος με τρόπαιο

Η Σουηδή δραματική σοπράνο Nina Stemme είναι η νικήτρια του βραβείου Birgit Nilsson για το 2018, που έχει καθιερωθεί προς τιμήν της άλλης μεγάλης σοπράνο Μπίργκιτ Νίλσον (1918-2005). Την επιλογή της 55χρονης Nina Stemme ανακοίνωσε το Ιδρυμα Birgit Nilsson στη Στοκχόλμη. Το βραβείο συνοδεύεται από χρηματικό έπαθλο ενός εκατ. δολαρίων. Η απονομή θα γίνει στη Βασιλική Οπερα της Στοκχόλμης στις 11 Οκτωβρίου. Η Stemme είναι η πρώτη Σουηδή που τιμάται με αυτό το βραβείο.

EPA/ ABEDIN TAHERKENAREH

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

Ο «νέος» Ρέμπραντ

Ο Ολλανδός έμπορος έργων τέχνης Γιαν Σιξ φωτογραφίζεται δίπλα στο «Πορτρέτο νέου άνδρα» στο μουσείο Hermitage του Αμστερνταμ. Το πορτρέτο, που απεικονίζει άγνωστο άνδρα, φιλοτεχνήθηκε το 1634 και πιθανόν να ήταν μέρος διπλού πορτρέτου. Πρόσφατα ταυτίστηκε ως έργο του Ρέμπραντ και θα παρουσιάζεται έως τις 15 Ιουνίου στο Hermitage του Αμστερνταμ. Από το 1944 είχε να συμβεί τέτοια ταύτιση. Το έργο αγόρασε ο Γιαν Σιξ πριν από 18 μήνες από τους Christie's ως έργο χωρίς υπογραφή.

Η απογείωση της φαντασίας σε ένα μικρό μουσείο του Λονδίνου

ΛΟΝΔΙΝΟ

Ανάμεσα στα μεγάλα μουσεία, ανάμεσα στα αξιοθέατα μιας πόλης όπως το Λονδίνο, δίπλα στην υψηλή τέχνη ή στην τέχνη που παράγεται σήμερα και δεν έχει ακόμη αξιολογηθεί, υπάρχει πάντα η γοητευτική επιλογή μιας εναλλακτικής διαδρομής. Στο Μουσείο του Viktor Wynd, μακριά από το κέντρο του Λονδίνου, στο Cambridge Heath, υπάρχει η ανασύσταση ενός μυσταγωγικού κόσμου φαντασίας, αποτελούμενου από όλα τα ετερογενή αντικείμενα που με εμμονή συλλέγει ο Viktor Wynd, καλλιτέχνης και συγγραφέας ο ίδιος, επί σειράν ετών. Στο «Viktor Wynd Museum of Curiosities, Fine Art and Natural History» υπάρχουν τα πάντα. Κρανία Αζτέκων, νεκρικά εκμαγεία, γοργόνες, εξαρτήματα μάγων, εγγαστρίμυθων και γυρολόγων, σπάνια βιβλία, παιχνίδια μηχανοκίνητα, πάνινες κούκλες, σπασμένες πορσελάνες, τούλια και οργάντζες, αποξηραμένα άνθη και βαλσαμωμένα πτηνά, περούκες, ομπρέλες, μουσικά κουτιά, γούρια και βασκανίες, καθρέφτες, μπουκάλια με το άρωμα από κολόνια, αφρικανικά τοτέμ, όργανα ανατομίας, βελούδινα υφάσματα, πόμολα και ρόπτρα, πίνακες ζωγραφικής ανωνύμων και γκραβούρες περιηγητών, τάματα και μεταλλικά κουτιά για εργαλεία και σύνεργα ραπτικής, φιάλες φαρμακείων και δοχεία νυκτός, τούφες από αληθινά μαλλιά και γυάλινα μάτια, μπαλαρίνες που χορεύουν και σπόροι φυτών, αγκράφες και κουμπιά, προτομές και μπούστα από μάρμαρο ή ορείχαλκο, οβάλ κορνίζες και μικροσκοπικά φυλαχτά, βεντάλιες και κυνηγετικά όπλα. Ο κόσμος του Viktor Wynd κοντεύει να τον καταπιεί, αλλά διαρκώς τον παροτρύνει να ανακαλύψει και άλλες δυνατές προσθήκες σε ένα υπερχειλισμένο σύμπαν ομορφιάς, ματαιότητας και παραδοξοτήτων. Η ιδέα του μουσείου εμπνέεται και αναπαριστά σε ένα ικανοποιητικό βαθμό τα Cabinets of Curiosities, γνωστά στη γερμανική ορολογία ως Wunderkabinett, ή άλλως κάμαρες με παράξενα αντικείμενα, όπου το κριτήριο εισαγωγής ήταν απλώς το γούστο του συλλέκτη και όχι η αντικειμενική αξία, καλλιτεχνική ή υλική του αντικειμένου. Με καταγωγή από την Αναγέννηση, αλλά ίσως και πιο παλιά (ακόμη και από την ελληνιστική εποχή), αυτές οι κάμαρες των εκπλήξεων επιβίωσαν σε πολλές εκδοχές διά μέσου των αιώνων αποκαλύπτοντας ανήσυχα πνεύματα και οξυμένο αισθητήριο για την τέχνη και την πένθιμη ομορφιά.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ο Τομ Γουλφ και οι «Κατάλληλοι άνθρωποι»

Ήταν το φθινόπωρο του 2004 όταν ο κύριος Γκρι σουλατσάριζε μόνος στο Μανχάταν και είδε μπροστά του έναν άνδρα με ολόλευκο, φρεσκοσιδερωμένο κοστούμι και έντονα, διαπεραστικά γαλανά μάτια. «Ήταν ο Τομ Γουλφ, αυτοπροσώπως», μου επιβεβαιώνει. «Τον παρακολούθησα κάμποση ώρα να βηματίζει αποφασιστικά στους δρόμους της Νέας Υόρκης, μέσα στο πλήθος».

Ο κύριος Γκρι θυμήθηκε εκείνο το τυχαίο συμβάν της ζωής του όταν πληροφορήθηκε το απόγευμα της περασμένης Τρίτης ότι ο Γουλφ πέθανε στα 87 του, σε νοσοκομείο της Νέας Υόρκης. «Ασήμαντη συνάντηση», λέει τώρα, «όμως τότε κάπως συγκινήθηκα, παρότι δεν έδειχνε από κοντά και τόσο συμπαθητικός. Η αλήθεια είναι ότι ούτε από μακριά έδειχνε ποτέ ιδιαίτερα συμπαθής ο Γουλφ – ειδικά με αυτά τα κάτασπρα, απεχθή κοστούμια, με τις λευκές γραβάτες, τις λευκές ζώνες και τα λευκά παπούτσιασήμα κατατεθέν του».

Ο Γουλφ διατυμπάνιζε ότι «η δημοσιογραφία σκότωσε το μυθιστόρημα». Και τι πάει και κάνει μετά; Γράφει μυθιστόρημα.

Ο Γουλφ είναι μια ιστορία από μόνος του. Ξεκινώντας τη δημοσιογραφική του καριέρα στις αρχές της δεκαετίας του 1960, υπήρξε από τους θεμελιωτές της αμερικανικής Νέας Δημοσιογραφίας, μαζί με τον Γκέι Ταλίζ, την Τζόαν Ντίντιον, τον Τρούμαν Καπότε, τον Νόρμαν Μέιλερ και άλλους: μεγάλα, επικά ρεπορτάζ μηνών και χρόνων που γίνονταν βιβλία, θυμίζοντας μυθιστόρημα. Πραγματικά γεγονότα και πρόσωπα δοσμένα με τις συμβάσεις της μυθοπλασίας. Η πεμπτουσία του αμερικανικού περιοδικού Τύπου, με τα εξαντλητικά profiles και τα διασταυρωμένα reporter-at-large, που συνήθως γίνονταν μετά και βιβλία βραβευμένα με Πούλιτζερ.

«The Right Stuff»: Η πολυβραβευμένη ταινία του 1983, βασισμένη στο ομότιτλο βιβλίο - εκτενές ρεπορτάζ του Τομ Γουλφ.

Ο Γουλφ ήταν ο πιο πληθωρικός, γράφοντας το ένα μεγάλο ρεπορτάζ μετά το άλλο, ώσπου έφτασε στο απόγειο της δυναμικής του στα τέλη της δεκαετίας του '70 με το «The Right Stuff», που το 1983 έγινε ταινία από τον Ντέιβιντ Κάουφμαν (ελληνικός τίτλος: «Οι κατάλληλοι άνθρωποι»), με τον Εντ Χάρις, τον Σαμ Σέπαρντ, τον Ντένις Κουέιντ, την Μπάρμπαρα Χέρσεϊ, αποσπώντας οκτώ Οσκαρ. Ηταν τότε που ο Γουλφ διατυμπάνιζε ότι «η δημοσιογραφία σκότωσε το μυθιστόρημα». Και τι πάει και κάνει μετά; Πιάνει και γράφει μυθιστόρημα: το «Πανηγύρι της ματαιοδοξίας», για το οικονομικό όργιο και τους γιάπις του '80 στη Νέα Υόρκη.

«Δεν θα τον θυμόμαστε γι' αυτό», λέει ο κύριος Γκρι, «αλλά για το "The Right Stuff"». Λάτρης ο κύριος Γκρι του βιβλίου αλλά και της ταινίας, την οποία είδε στα δεκαπέντε του, με τις ιστορίες των πρώτων επτά Αμερικανών του διαστημικού προγράμματος, εκκινώντας από το χρονικό του θρυλικού Τσακ Γιέγκερ και του πώς έσπασε πρώτος το φράγμα του ήχου το 1947. Τον Γιέγκερ δεν τον ενδιέφερε να γίνει αστροναύτης αλλά, όπως και όλοι οι άλλοι πιλότοι που έφτασαν ώς τα άστρα (ο Τζον Γκλεν, ο αδικοχαμένος Γκας Γκρίσομ, ο Αλαν Σέπαρντ που πάτησε στη Σελήνη το 1972 κ.ά.), ήταν φτιαγμένος από «το κατάλληλο υλικό»: υπέρβαση ορίων και αντοχών, σωματικών και ψυχικών, γενναιότητα, τρέλα, αντιφατικότητα, επιπολαιότητα, παιδικότητα, αλαζονεία, εγωκεντρισμός και αγορίστικη αυθάδεια. Και ο Γουλφ, με το λευκό κοστούμι και τα γαλάζια μάτια, όλο αυτό το μετέτρεψε σε έπος.

Η ορατότητα μιας πραγματικότητας

Οι οπτικές και υλικές συνέπειες των τεχνολογιών Drone παρουσιάζονται σε έκθεση στο Κέντρο Τεχνών NiMAC στη Λευκωσία

Επιμέλεια
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Η Έφη Σαββίδη καταγράφει συστηματικά τον αγώνα μιας οικογένειας απάτριδων Κούρδων από τη Συρία.

Ο Στέλιος Καλλινίκου ασχολείται με αποικιακές πολιτικές επιτήρησης, από τα βυζαντινά/μεσαιωνικά κάστρα της οροσειράς του Πενταδάκτυλου.

Η τεχνολογία των drone έχει εξελιχθεί και χαρίζει απίστευτες εικόνες πό την επίγεια πραγματικότητα. Τα drones άλλαξαν τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο μας, δεν είναι αεροφωτογραφίες, δεν είναι απλώς μια εξελιγμένη εναέρια κινηματογραφική κάλυψη και αποτύπωση. Χρησιμοποιούνται για πολλούς και για πολλές χρήσεις (χαρτογράφηση, φωτογράφηση, βιντεοσκόπηση, αποστολές εύρεσης και διάσωσης κ.ά.). Αυτή η γενικευμένη χρήση νομίζω ότι κάνει τη διαφορά. Τα drones είναι μη επανδρωμένα ιπτάμενα οχήματα που ελέγχονται είτε από κάποιον απομακρυσμένο χειριστή είτε αυτόνομα ακολουθώντας κάποιο προκαθορισμένο σχέδιο πτήσης.

Το πρότζεκτ Drone Vision: Εκθροπραξίες, Επιτήρηση και Διαμαρτυρία στο NiMAC (Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη) διερευνάει ζητήματα σχετικά με την ορατότητα και την καθετότητα, όρους εγγενείς στις λειτουργίες της τεχνολογίας των drone και τη σημασία τους για την καλλιτεχνική και πολιτική πράξη. Για την έκθεση οι καλλιτέχνες Έφη Σαββίδη, Στέλιος Καλλινίκου και Ran Slavin επελέγησαν μέσω ανοικτής πρόσκλησης, και δημιούργησαν έργα που ανταποκρίνονται στις οπτικές και υλικές συνέπειες των τεχνολογιών των drone στο πλαίσιο της Κύπρου και της ευρύτερης περιοχής της νοτιοανατολικής Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Το πρότζεκτ «Drone Vision» είναι μια κοινή πρωτοβουλία της Ακαδημίας Valand του Πανεπιστημίου του Γκέτεμποργκ και του Κέντρου Hasselblad. Με επικεφαλής τη δρα Sarah Tuck, το πρότζεκτ διερευνά του τρόπους με τους οποίους η τεχνολογία drone αλλάζει τις συνθέσεις υλικών μέσω των οποίων λαμβάνουν χώρα οι εχθροπραξίες, η επιτήρηση και η διαμαρτυρία. Επίσης, στις 14 Σεπτεμβρίου θα πραγματοποιηθεί διεθνές σεμινάριο με συμμετέχοντες στο πρότζεκτ από το Γκέτεμποργκ, τη Λευκωσία και τη Λαχώρη στο Μουσείο Τέχνης του Γκέτεμποργκ Hörsalen, καθώς και δημόσια συζήτηση στις 15 Σεπτεμβρίου στη Δημοτική Βιβλιοθήκη του Γκέτεμποργκ, Trappscenen.

> *Για την έκθεση οι καλλιτέχνες Έφη Σαββίδη, Στέλιος Καλλινίκου και Ran Slavin επελέγησαν μέσω ανοικτής πρόσκλησης, και δημιούργησαν έργα που ανταποκρίνονται στις οπτικές και υλικές συνέπειες των τεχνολογιών των drone.*

Ο Ran Slavin μελετά την αισθητική της επιτήρησης των drones και αποτυπώνει τις γεωλογικές ουλές και τα πολεμικά απομεινάρια από πέντε εγκαταλελειμμένες στρατιωτικές περιοχές στο Ισραήλ.

Οι συμμετέχοντες

Η Έφη Σαββίδη, εικαστικός και εκπαιδευτικός με έδρα τη Λευκωσία, διερευνά μηχανισμούς εξουσίας και δύναμης σε σχέση με μια οικογένεια απάτριδων Κούρδων από τη Συρία, η οποία από τις 22 Μαρτίου του 2017 βρίσκεται υπό καθεστώς συνεχούς διαμαρτυρίας έξω από το Προεδρικό Μέγαρο και το Υπουργείο Εσωτερικών στη Λευκωσία, ενώ το 2014 έκανε απεργία πείνας για 57 συνεχείς ημέρες. Η Σαββίδη βρίσκεται σε καθημερινή επαφή με την οικογένεια Hassan και καταγράφει συστηματικά τον αγώνα τους για διεκδίκηση κυπριακής υπηκοότητας.

Ο Στέλιος Καλλινίκου, φωτογράφος που ζει και εργάζεται στη Λευκωσία, ασχολείται με αποικιακές πολιτικές επιτήρησης, από τα βυζαντινά/μεσαιωνικά κάστρα της οροσειράς του Πενταδάκτυλου μέχρι το σύγχρονο σύστημα HAARP (High Frequency Active Auroral Research Project/Ερευνητικό Πρόγραμμα Υψηλής Συχνότητας Δραστικής Ακτινοβολίας) που βρίσκεται στις βρετανικές κυρίαρχες βάσεις στις περιοχές Ακρωτηρίου και Τροόδους.

Ο Ran Slavin μελετά την αισθητική της επιτήρησης των drones και αποτυπώνει τις γεωλογικές ουλές και τα πολεμικά απομεινάρια από πέντε εγκαταλελειμμένες στρατιωτικές περιοχές στο Ισραήλ –οχυρά, πεδία βολής και εγκαταστάσεις εκπαίδευσης πολεμικών επιχειρήσεων σε αστικές περιοχές– και τα αντιπαραβάλλει με τις προσωπικές αλλά και πολιτικές ουλές που χαράσσονται και εγγράφονται στο ιδιωτικό, ανθρώπινο σώμα.

Μέρος ενός τρίπτυχου εκθέσεων με τα άλλα δύο συνεργαζόμενα κέντρα τεχνών, το Κέντρο Hasselblad στο Γκέτεμποργκ και την γκαλερί Zahoor Ul Akhlaq του Εθνικού Κολλεγίου Τεχνών στη Λαχώρη, το πρότζεκτ αποτελεί μια προσπάθεια προς την παραγωγή μιας «γεωγραφικής λογικής» που καταδεικνύει τις διαφορετικές έννοιες του να βλέπει κανείς χωρίς να τον βλέπουν, καθώς και της ευπάθειας και της αντίστασης. Το δίκτυο των συνεργαζόμενων μερών παρουσιάζεται σε τρεις οθόνες όπου προβάλλονται εικόνες των πόλεων Γκέτεμποργκ, Λευκωσίας και Λαχώρης από ψηλά, τις οποίες επιμελήθηκε η εικαστικός και λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Frederick Βίκυ Περικλέους, καθώς και στο κοινό ηχητικό υλικό από τρεις διεθνείς συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης που φιλοξενήθηκαν στο Γκέτεμποργκ το 2017.

Την έκθεση στο NiMAC επιμελήθηκε ο Γιάννης Τουμαζής, την έκθεση στο Κέντρο Hasselblad στο Γκέτεμποργκ η Sarah Tuck και η Louise Wolthers και την έκθεση στην γκαλερί Zahoor Ul Akhlaq στη Λαχώρη ο Imran Qureshi.

info

«Drone Vision: Εκθροπραξίες, Επιτήρηση και Διαμαρτυρία», NiMAC [Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη], από τις 20 Μαΐου έως τις 28 Ιουλίου. Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας – Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη, Παλιάς Ηλεκτρικής 19, Λευκωσία, τηλ. 22797400, www.nimac.org.cy.

Ελληνας κυνηγός της σκοτεινής ύλης

Μιλάει στην «Κ» ο καθηγητής Γιάννης Σεμερτζίδης

Του **ΠΑΝΟΥ ΧΑΡΙΤΟΥ**

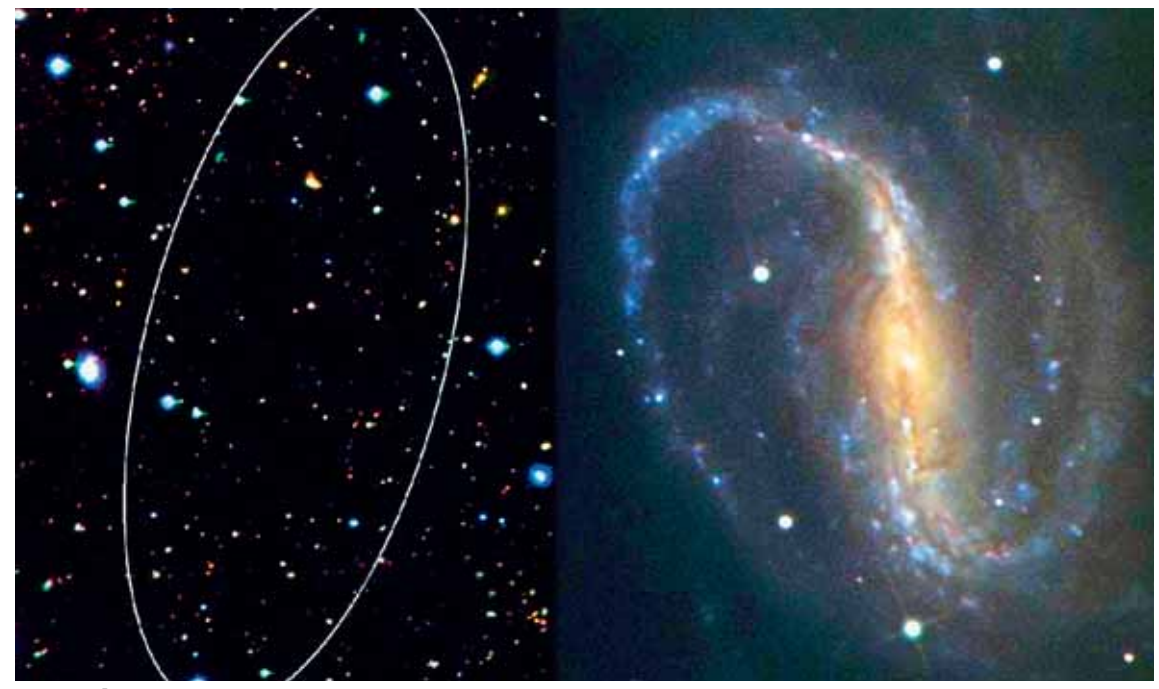

Το σημείο όπου παρατηρήθηκε ο γαλαξίας VirgoHI21. Δεξιά, αυτό που περίμεναν να δουν οι αστρονόμοι, όμως αυτό που εντοπίστηκε ήταν ένας «αόρατος» γαλαξίας, ο οποίος αποτελείται από σκοτεινή ύλη.

Εχετε σκεφθεί ποτέ πως το 99,99999% του ατόμου αποτελείται από κενό; Εχετε αναρωτηθεί τι κάνει τον Ηλιο και τα άλλα αστέρια να είναι τόσο φωτεινά; Γιατί παρά τη μεγάλη ταχύτητα με την οποία κινούνται τα ουράνια σώματα τελικά συγκροτούν ηλιακά συστήματα; Αυτά είναι ορισμένα από τα βασικά ερωτήματα για τη δημιουργία και οργάνωση της ύλης που προσπαθεί να απαντήσει η σύγχρονη φυσική. Ταυτόχρονα, τα ανοιχτά ερωτήματα γύρω από την άγνωστη φύση της σκοτεινής ύλης και της σκοτεινής ενέργειας, που αθροιστικά αποτελούν το 95% του σύμπαντος, μας καλούν να ψάξουμε βαθύτερα.

> *Η μετάβαση στη Νότια Κορέα δεν ήταν εύκολη. «Συχνά μου θυμίζει την ελληνική κοινωνία. Αρκετό πάθος και πολύ συναίσθημα, κάτι που παραδέχονται και οι ίδιοι».*

Βασικά εργαλεία σε αυτή την προσπάθεια είναι οι επιταχυντές σωματιδίων, όπως ο LHC στο CERN, που λειτουργούν ως πανίσχυρα μικροσκόπια που μας επιτρέπουν να μελετήσουμε την ύλη στις πολύ μικρές κλίμακες. Παράλληλα με τους επιταχυντές, πειράματα υψηλής ακριβείας που πραγματοποιούνται σε χαμηλότερες ενέργειες, λειτουργούν συμπληρωματικά στην αναζήτηση νέας φυσικής. Ιχνος νέας φυσικής θα μπορούσε να είναι μια μικρή απόκλιση στη συμπεριφορά ενός σωματιδίου από το καθιερωμένο πρότυπο.

Ενας από τους πρωτοπόρους παγκοσμίως σε αυτή την έρευνα είναι ο καθηγητής Γιάννης Σεμερτζίδης, διευθυντής του Κέντρου για την αναζήτηση Αξιονίων και Φυσικής Υψηλής Ακριβείας (Axions and Precision Physics Research) στην Daejeon της Νότιας Κορέας.

Από την Κατερίνη

Με καταγωγή από την Κατερίνη, πραγματοποίησε προπτυχιακές σπουδές στη Φυσική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στην τρίτη χρονιά των προπτυχιακών σπουδών του παρακολούθησε το εργαστήριο πυρηνικής φυσικής. «Εκεί γνώρισα έναν από τους επιστημονικούς συνεργάτες του τομέα, τον Κωνσταντίνο Ζιούτα, που υπήρξε από πολλές απόψεις ο μέντοράς μου. Ξεχώρισα αμέσως την εργατικότητά του και το πόσο προσιτός ήταν με τους φοιτητές. Εκείνος με έστρεψε προς την πυρηνική φυσική και μου έδωσε και την αυτοπεποίθηση που χρειάζεται κανείς για να προχωρήσει στη ζωή».

Στο πλαίσιο της διπλωματικής του, μελέτησε την αλληλεπίδραση των φορτισμένων σωματιδίων της κοσμικής ακτινοβολίας με την ατμόσφαιρα, ενώ συνέχισε την έρευνά του στο πείραμα CPLEAR στο CERN. Το 1985, θα φύγει για τη Νέα Υόρκη, για να πραγματοποιήσει το διδακτορικό του στο πανεπιστήμιο του Rochester υπό την επίβλεψη του Αδριανού Μελισσινού. Τότε ήρθε για πρώτη φορά σε επαφή με τα «αξιόνια», υποθετικό σωματίδιο από το οποίο μπορεί να είναι φτιαγμένη η λεγόμενη σκοτεινή ύλη: είδος «αόρατης» ύλης, απαραίτητη για να εξηγήσει, μεταξύ άλλων, τη μεγάλη ταχύτητα περιστροφής του γαλαξία μας. «Ηδη από την αποφοίτησή μου, το μυστήριο της σκοτεινής ύλης με γοήτευε και κάπως έτσι αποφάσισα να ασχοληθώ με τα αξιόνια».

Στη συνέχεια, εργάστηκε για το πείραμα Muon g-2 στο Brook-haven National Lab (BNL) στο Λονγκ Αϊλαντ της Νέας Υόρκης, όπου αναδείχθηκε σε μόνιμο μέλος του τμήματος Φυσικής και τελικά να πάρει τον τίτλο του senior scientist with tenure. «Ηταν μια εποχή που προσπαθούσαμε να καταλάβουμε τα ανοιχτά ερωτήματα, τη σημασία τους στο πλαίσιο της φυσικής που γνωρίζαμε αλλά και τι θα μπορούσαμε να μετρήσουμε στα υπάρχοντα πειράματα».

Το 2013, του προτάθηκε από τον Kim Jihn-E, «πατέρα» της ιδέας του «αόρατου» αξιονίου, να αναλάβει την καθιέρωση εκ του μηδενός ενός νέου κέντρου στο ινστιτούτο Βασικής Φυσικής της Ν. Κορέας. «Ηταν μια συναρπαστική ευκαιρία να συνεχίσω την έρευνά μου στη σκοτεινή ύλη». Βέβαια, η μετάβαση στη Ν. Κορέα δεν ήταν τόσο εύκολη. «Οσο περίεργο και αν ακουστεί, συχνά μου θυμίζει την ελληνική κοινωνία πριν από 40 χρόνια. Αρκετό πάθος και πολύ συναίσθημα, κάτι που αναγνωρίζουν και οι ίδιοι στον εαυτό τους».

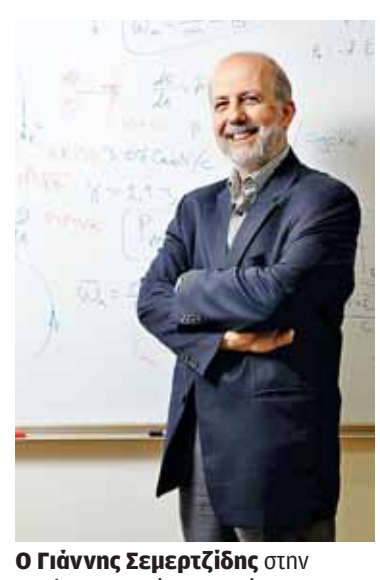

Ο Γιάννης Σεμερτζίδης στην Daejeon της Νότιας Κορέας.

Ο ηγέτης και το πλάνο

Ωστόσο, μας εξηγεί πώς κατάφεραν να υπερβούν τις δυσκολίες και να πετύχουν αυτή την εντυπωσιακή ανάπτυξη μέσω του κουμφουκιανισμού με τον σεβασμό προς την ιεραρχία. «Η κοινωνία τους ακολουθεί έντονα μια προσέγγιση από τα πάνω προς τα κάτω, ο ηγέτης έχει ένα πλάνο το οποίο πρέπει να ακολουθήσει η κοινωνία. Η προσέγγιση αυτή δεν δίνει την ελευθερία που χρειάζεται για να δημιουργηθεί η επόμενη μηχανή αναζήτησης μετά την Google ή μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook». Η Κίνα και η Νότια Κορέα επιχειρούν ένα άνοιγμα προς τη Δύση προσκαλώντας νέους επιστήμονες, ερευνητές και επιχειρηματίες. «Εχουν καταλάβει πως η οποιαδήποτε αλλαγή κουλτούρας χρειάζεται χρόνια και έτσι προσελκύουν ανθρώπινο δυναμικό από το εξωτερικό που θα βοηθήσει να συντελεστεί μια αλλαγή στην κοινωνία πιο γρήγορα. Νομίζω, μάλιστα, πως ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματά μου στην Κορέα μέχρι σήμερα είναι πως οι φοιτητές μου έχουν το θάρος να διαφωνήσουν μαζί μου και να υπερασπιστούν με επιχειρήματα την άποψή τους».

Βασικός τομέας έρευνας του CAPP είναι η πειραματική ανίχνευση αξιονίων, που θα έριχναν φως στο μυστήριο της σκοτεινής ύλης. «Διαθέτουμε σήμερα την καλύτερη πειραματική διάταξη στον κόσμο για την ανίχνευση αυτού του σωματιδίου. Παράλληλα, οι ερευνητές του εργαστηρίου αναπτύσσουν συστήματα πολύ υψηλής τεχνολογίας και για τη μελέτη μιας άλλης κβαντικής, της ηλεκτρικής διπολικής ροπής του πρωτονίου (proton EDM). Η ύπαρξή της θα αποτελούσε σαφή ένδειξη για την παραβίαση δύο θεμελιωδών συμμετριών της φύσης, η οποία πιθανότατα ευθύνεται για την επικράτηση της ύλης έναντι της αντιύλης λίγα κλάσματα του δευτερολέπτου μετά τη Μεγάλη Εκρηξη. Σήμερα, το CERN στην Ελβετία μελετά το ενδεχόμενο να συμπεριλάβει αυτό το πείραμα στο ερευνητικό του πρόγραμμα».

Ο κ. Πάνος Χαρίτος είναι Φυσικός - Διεύθυνση Τεχνολογίας και Επιταχυντών, CERN.

Το κέρδος και η γοητεία της απόστασης

Η καθαρή ματιά ενός νεαρού Βούλγαρου συγγραφέα στους μύθους της Κλεισούρας

Ο Μίροσλαβ Πένκοφ (αριστερά) με τον Μάικλ Οντάατζε, στο πλαίσιο διοργάνωσης «μεντόρων» της Rolex, όπου ο Οντάατζε ανέλαβε τον νεαρό Πένκοφ, ο οποίος τελείωσε το σχολείο στη Σόφια και κατόπιν έφυγε για να σπουδάσει στο πανεπιστήμιο του Αρκανσο.

ΜΙΡΟΣΛΑΒ ΠΕΝΚΟΦ
Το βουνό των πελαργών
μτφρ.: Ακης Παπαντώνης
εκδ. Αντίποδες, **σελ.** 464

Του **ΑΘΩ ΔΗΜΟΥΛΑ**

Ο Μίροσλαβ Πένκοφ (γενν. 1982) μας είχε δώσει οκτώ καλούς λόγους να αναμένουμε την επόμενη δουλειά του, όσα δηλαδή ήταν τα διηγήματα της εξαιρετικής συλλογής «Ανατολικά της Δύσης» με την οποία μας συστήθηκε πριν από δύο χρόνια. Τα διηγήματα εκείνα τελικά ήταν μια πρόβα, μια δοκιμή, η βάση για μια μεγαλύτερη ιστορία, για το πρώτο μυθιστόρημα του νεαρού Βούλγαρου συγγραφέα, στο οποίο η ανατολική ψυχή συγκρούεται με τη δυτική εμπειρία.

Στο «Βουνό των πελαργών» ο Πένκοφ ξεκινά με μια σκηνή μετα-αποκαλυπτικού χαρακτήρα στην αίθουσα αναμονής ενός επαρχιακού σταθμού λεωφορείων, με την αίσθηση μιας επικείμενης συμφοράς να πλανάται στην ατμόσφαιρα. Μια εύστοχη εισαγωγή σε ένα σύμπαν αλλόκοτο, στο οποίο ο συγγραφέας θα μας μεταφέρει στα επόμενα κεφάλαια. Από τον σταθμό ο αφηγητής παίρνει το λεωφορείο για την Κλεισούρα, ένα (φανταστικό) ξεχασμένο χωριό στα σύνορα Βουλγαρίας, Ελλάδας και Τουρκίας, μοιρασμένο ανάμεσα σε χριστιανούς και μουσουλμάνους, εκεί όπου ευελπιστεί να βρει τον παππού του και μαζί με αυτόν την πατρική του γη – ο στόχος του είναι να την πουλήσει για να ξεχρεώσει τα δάνεια που φορτώθηκε από τις σπουδές του στις ΗΠΑ.

Ο αφηγητής είναι σχεδιασμένος καθ' ομοίωσιν του συγγραφέα: ο Πένκοφ τελείωσε το σχολείο στη Σόφια και κατόπιν έφυγε για να σπουδάσει στο πανεπιστήμιο του Αρκανσο, κερδίζοντας μια απόσταση από την πατρίδα του και καταφέρνοντας έτσι να την κοιτάξει με καθαρό βλέμμα. Τη θέα αυτή εξαργυρώνει σήμερα ως νεαρός συγγραφέας.

Είναι ακριβώς ό,τι απασχολεί τον Πένκοφ. Αυτή η απόσταση και αυτή η αντίθεση, η Βουλγαρία και η Αμερική, η Ανατολή και η Δύση. Και βεβαίως το τότε (που στην περίπτωσή του σημαίνει οτιδήποτε πριν από την αλλαγή του καθεστώτος) και το τώρα. Το τότε που εκπροσωπείται από τον παππού που έμεινε στην Ανατολή και το τώρα που εκπροσωπείται από τον εγγονό που έφυγε για τη Δύση. Η σχέση παππού με εγγονό είναι μια ιδέα που επανέρχεται έπειτα από το διήγημα «Αγοράζοντας τον Λένιν», το πιο πολυσυζητημένο από τα διηγήματα του Πένκοφ, στο οποίο ο παππούς αποκαλεί «καπιταλιστικό γουρούνι» τον εγγονό του που φεύγει για τις ΗΠΑ και εκείνος του απαντά χαρακτηρίζοντάς τον «κομμουνιστικό κορόιδο».

> *Η απόσταση και η αντίθεση, η Βουλγαρία και η Αμερική, η Ανατολή και η Δύση. Και βεβαίως το τότε και το τώρα, απασχολούν τον Πένκοφ.*

Η ιστορία της Κλεισούρας περιγράφεται μέσα από αφηγήσεις μιας σειράς προσώπων που εμφανίζονται γύρω από τον αφηγητή, από τον παππού μέχρι τον ιμάμη και την κόρη του, την Ελίφ, με την οποία ο πρωταγωνιστής θα συνδεθεί και θα την ακούσει να του περιγράφει, μεταξύ άλλων, τον αγώνα που χρειάστηκε να δώσει για να της επιτραπεί να φορέσει τζιν παντελόνι – το τζιν που, ως σύμβολο του καθημερινού, δυτικού lifestyle, είναι κι αυτό ένα εύρημα που είχε απασχολήσει τον Πένκοφ στα διηγήματά του.

Οι αφηγήσεις ακροβατούν ανάμεσα στον μύθο και στην πραγματικότητα, με πρωταγωνιστές γενίτσαρους και περιπλανώμενους κλέφτες, στρατιώτες και χωρικούς, αναστενάρηδες και μάγισσες και αγίους και πάνω απ' όλα αυτούς που ήρθαν και αυτούς που έφυγαν, αυτούς που άφησαν πίσω τους στάχτη και αίμα, πόνο και απελπισία, θεμελιώνοντας μια ιστορία θρύλων και δεισιδαιμονιών, μέσα από την οποία η Κλεισούρα φτάνει στο παρόν.

Η ιδιαιτερότητα των Βαλκανίων έχει αποτυπωθεί λογοτεχνικά από φημισμένους πεζογράφους, ωστόσο η οπτική γωνία που μας προσφέρει ο Πένκοφ, αυτή της Βουλγαρίας, είναι κάτι σχετικά καινούργιο, καθώς είναι ελάχιστοι οι γείτονες λογοτέχνες που έχουν μεταφραστεί στη γλώσσα μας. Ανάμεσα στις λιγοστές εξαιρέσεις αναφέρουμε ενδεικτικά δύο εκπροσώπους της νεότερης γενιάς, μέλος της οποίας είναι και ο Πένκοφ, που εμφανίζεται πιο εξωστρεφής από την προηγούμενη. Ο λόγος για τον γεννημένο το 1966 Αλεκ Ποπόφ («Αποστολή Λονδίνο», εκδ. Κέδρος, 2010) και τον γεννημένο το 1968 Γκεόργκι Γκοσποντίνοφ («Περί φυσικής της μελαγχολίας», εκδ. Ικαρος, 2018).

Η γλώσσα

Σε αντίθεση με αυτούς, ο Πένκοφ έχει το πλεονέκτημα ότι απευθύνεται σε ένα πολύ μεγαλύτερο κοινό, όντας μόνιμος κάτοικος ΗΠΑ και γράφοντας κατευθείαν στα αγγλικά – εδώ εντοπίζεται άλλο ένα στοιχείο ταύτισης του συγγραφέα με τον αφηγητή του «Βουνού των Πελαργών», ο οποίος νιώθει αμήχανα για τη βουλγαρική προφορά του, ενώ άλλοτε νιώθει τις λέξεις ασυναίσθητα να βγαίνουν από μέσα του πρώτα στα αγγλικά.

Το άλλο στοιχείο του Πένκοφ που αξίζει να σημειωθεί είναι η ηλικία του. Οχι μόνο για να επαινεθεί η συγγραφική του ωριμότητα, αλλά κυρίως για να αντιληφθούμε ότι την αλλαγή του καθεστώτος την έζησε ως μαθητής του δημοτικού, ότι την τομή αυτή στην ιστορία της χώρας του την κατέγραψε αφιλτράριστα, με τη ματιά ενός μικρού παιδιού. Γι' αυτό ίσως και ο τρόπος που ανασύρει τις μνήμες, παρά τη μείξη τους με μετέπειτα γνώσεις και μυθοπλαστικά στοιχεία, αφήνει στον αναγνώστη κάτι πολύ αυθεντικό και καθόλου επιτηδευμένο, κάτι που τελικά είναι και το σπουδαιότερο στοιχείο της πολύ ελπιδοφόρας συγγραφικής καριέρας του.

Ξορκίζοντας την οδύνη του πολέμου

Μια τραγική ιστορία μετατρέπεται σε γλυκόπικρη ταινία δρόμου

Τρεις πολύ καλοί ηθοποιοί προσφέρουν σπουδαίες ερμηνείες, κρατώντας την ισορροπία της ταινίας του Λινκλέιτερ.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο Ρίτσαρντ Λινκλέιτερ είναι αναμφισβήτητα ένας από τους κορυφαίους του σύγχρονου αμερικανικού σινεμά και ειδικότερα του φιλμ ενηλικίωσης. Η φήμη του, η οποία ήταν ήδη μεγάλη, εκτοξεύθηκε χάρη στο τολμηρό πρότζεκτ του «Boyhood», ενός επικού χρονικού γυρισμένου σε βάθος 12 ετών. Για πρώτη φορά, ωστόσο, τώρα αφήνει στην άκρη τα συνηθισμένα του θέματα, προκειμένου να κάνει ένα αρκετά πιο πολιτικό φιλμ, βασισμένο στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Ντάριλ Πόνικσαν. Και για να το πετύχει επιστρατεύει τους...καλύτερους.

Βρισκόμαστε στο 2003 και η εισβολή των αμερικανικών στρατευμάτων στο Ιράκ βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Τριάντα χρόνια αφότου έχουν υπηρετήσει μαζί στον πόλεμο του Βιετνάμ, τρεις πρώην πεζοναύτες επανενώνονται για ένα ακόμη θλιβερό καθήκον: να θάψουν τον μονάκριβο γιο του ενός, ο οποίος σκοτώθηκε πρόσφατα στη Βαγδάτη. Για να το κάνουν θα χρειαστεί να ταξιδέψουν παρέα τόσο στον δρόμο όσο και πίσω στις δικές τους πολεμικές αναμνήσεις. Ο Λινκλέιτερ καταφέρνει να διαχειριστεί την τραγική ιστορία, μετατρέποντάς την σε γλυκόπικρη ταινία δρόμου, κυρίως χάρη στο ταλέντο των πρωταγωνιστών του. Οι Μπράιαν Κράνστον, Στιβ Καρέλ και Λόρενς Φίσμπερν ερμηνεύουν τρεις πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους άνδρες, τους οποίους ωστόσο έχει σημαδέψει η κοινή εμπειρία των νεανικών τους χρόνων.

Η αμερικανική κοινωνία, η οποία, λόγω της προεδρίας Τραμπ, βρίσκεται σήμερα για ακόμη μία φορά διχασμένη, έχει μακρύ παρόμοιο ιστορικό που σχετίζεται με διάφορες πολεμικές προσπάθειες. Ο καταστροφικός πόλεμος του Βιετνάμ μπαίνει εδώ σε ευθεία αναλογία με τον επίσης αιματηρό στο Ιράκ, ο οποίος κόστισε τις ζωές χιλιάδων νέων Αμερικανών. Το ύφος του Λινκλέιτερ ωστόσο δεν είναι απλώς στείρα καταγγελτικό. Ο αντιπρωισμός που αποπνέει μεγάλο κομμάτι του φιλμ δεν σημαίνει πως εκεί δεν υπάρχουν επίσης αγάπη για την πατρίδα και σεβασμός για όσους την υπηρέτησαν, ακόμη και σε αναίτιες συγκρούσεις.

Το χιούμορ με τη σειρά του λειτουργεί λυτρωτικά –ειδικά σε μια υπέροχη σκηνή προς το τέλος–, κάτι σαν «ξόρκι» ενάντια στον θάνατο και στην οδύνη του πολέμου. Γιατί όμως να γίνει τώρα η συγκεκριμένη ταινία; Κάποιος θα έλεγε πως είναι ένας ακόμη εξορκισμός, μια προειδοποιητική κραυγή ενάντια σε μια πιθανή νέα «απελευθερωτική» επέμβαση των ΗΠΑ.

Ο δημιουργός της, πάντως, το θέτει ως εξής: «Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2005 και το διάβασα αμέσως. Τη δεδομένη χρονική περίοδο ο πόλεμος στο Ιράκ ήταν ήδη μια καταστροφή και το βιβλίο έλεγε πάρα πολλά σχετικά με τις τρανταχτές ομοιότητες ανάμεσα σε αυτόν και εκείνον του Βιετνάμ. Ουσιαστικά, όσα έλεγε το βιβλίο συντονίστηκαν με τις σκέψεις μου πάνω στο θέμα. Κυρίως όμως ήταν αυτοί οι τρεις χαρακτήρες, ο Ντοκ, ο Σαλ και ο Μούλερ, που με συνεπήραν. Ήθελα να σκάψω στις ζωές τους έτσι ώστε να δημιουργήσω το πορτρέτο τριών μεσήλικων βετεράνων του πολέμου του Βιετνάμ».

«Η τελευταία σημαία» ★★★
ΔΡΑΜΑ (2017)
Σκηνοθεσία: Ρίτσαρντ Λινκλέιτερ
Ερμηνείες: Μπράιαν Κράνστον, Στιβ Καρέλ, Λόρενς Φίσμπερν, Γιουλ Βάσκεζ

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Deadpool 2» ο πιο ανοικονόμητος ήρωας κόμικς που έχει εμφανιστεί ποτέ επί της οθόνης, επιστρέφει για άλλον ένα γύρο θεότρελης δράσης και με ατάκες που θα έκαναν και τον... διάβολο να κοκκινίσει. Ενας σούπερ στρατιώτης από το μέλλον αναλαμβάνει την αποστολή δολοφονίας ενός νεαρού (κάτι μας θυμίζει) και ο Deadpool μπαίνει στη μέση με το δικό του απαράμιλλο στυλ. Αυτή τη φορά ωστόσο θα χρειαστεί ενισχύσεις από μερικούς νέους φίλους. Το σίκουελ μπορεί να μην καταφέρνει να φτάσει τα επίπεδα της πρώτης ξεκαρδιστικής ταινίας, ωστόσο η διασκεδαστική παράνοια είναι πάλι εδώ και μάλιστα σε αρκετά πιο ακριβό περιτύλιγμα.

Στο «50 Φορές Ανοιξη» η Μπλαντίν Λενουάρ περιγράφει τη μέση ηλικία μιας δραστήριας γυναίκας, η οποία βλέπει τη ζωή της να αλλάζει και δυσκολεύεται να το αποδεχθεί. Κλασική γαλλική κομεντί με ελάχιστες εκπλήξεις αλλά και την ωραία, ευαίσθητη ερμηνεία της Ανιές Ζαουί στον κεντρικό ρόλο.

Στο «Too Much Info Clouding Over my Head» ο Βασίλης Χριστοφιλάκης κατασκευάζει μια κεφάτη, αυτοαναφορική κωμωδία, η οποία κέρδισε και το βραβείο της Διεθνούς Ενωσης Κριτικών Κινηματογράφου, στο περασμένο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Ενας τριαντάρης σκηνοθέτης, γεμάτος νευρώσεις και μεγάλες ιδέες (για τον εαυτό του), προσπαθεί να μαζέψει χρήματα για την επόμενη ταινία του, την οποία όμως δεν θέλει στην πραγματικότητα να γυρίσει. Η ασπρόμαυρη φωτογραφία δίνει γουντιαλενικό στυλ, ενώ το καλογραμμένο σενάριο προσφέρει τη μια απολαυστική σεκάνς μετά την άλλη, γύρω από την παλαβή καλλιτεχνική πραγματικότητα.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

22.15 Το όνειρο του σκύλου
07.30 Θεία λειτουργία
10.15 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Σειρά εποχής.
11.45 Κάμπος Ντοκιμαντέρ.
12.15 Λευκόνικο - Το κεφαλοχώρι της Μεσαορίας Αφιέρωμα.
13.00 Μάθε τέχνη - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe Πολιτιστική εκπομπή.
15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
15.45 Movie time - (Ε) Ψυχαγωγικό Chat show.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.15 Η ωραία Ελενού - (Ε) Κυπριώτικο κετς.
18.45 Χωρίς αποσκευές, V Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Σάββα Πούμπουρα.
19.15 Η κυρά του μεταξιού Σειρά εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.10 Τετ-Α-Τετ Ψυχαγωγικό Chat show.
22.15 Το όνειρο του σκύλου Κοινωνική ταινία, με τους Κωνσταντίνο Μαρκουλάκη, Λίνα Σακκά, κ.ά.
23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.15 Συνέχεια της ταινίας
00.00 Graham Norton Show Ψυχαγωγικό Chat show.
01.00 Επαν. προγραμμάτων

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 Road to World Cup 2018
07.30 Παιδική ζώνη
α. Χίθκλιφ
β. Γουίλ και Ντιούιτ
γ. Ολίβια
δ. Η μικρή εξερευνήτρια
ε. Μάγια η μέλισσα
στ. Γιούπι Γιούπι Για
ζ. Ταχυδρομικό τρενάκι
η. Παρέα με τον Ανδρέα
θ. Ντράκο
09.45 Zoom Art
10.00 Πολιτικό και Καταστατικό Συνέδριο Συμμαχίας Πολιτών
11.00 Zoom Art
11.05 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.45 Παιδική ζώνη - (Ε)
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
16.00 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, I) Οικογενειακή σειρά.
17.00 I.Q Ντοκιμαντέρ.
17.30 The Great Outdoors: Our National Parks Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.00 Unlocking the Past Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 National Geographic: Underwater Treasures Ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.05 Road to FIFA World Cup 2018
21.30 The Graham Norton Show Ψυχαγωγικό Chat show.
22.30 Ερρίκος ο 5ος (Henry V) Κοινωνική ταινία
01.00 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

TVONE ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Speed
07.00 Θεία λειτουργία
09.40 Αντικλείδι - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τη Χριστίνα Ιακώβου.
10.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου και τον Ανδρέα Τέρλα.
11.00 Καθ' ημάς Ανατολή Κοινωνική εκπομπή.
12.00 Ο τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τους Πέτρο Πολυχρονίδη και Τζούλια Νόβα.
13.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.00 DanSing for you 6 (Ε) Ψυχαγωγικό σόου.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.10 Στο αλαλούμ - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Δανάη Χρίστου, κ.ά.
19.20 Σαν την Κύπρο Ψυχαγωγική εκπομπή.
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Speed Περιπέτεια, με τους Κιάνου Ριβς, Σάντρα Μπούλοκ, κ.ά.
23.05 Τα δεσμά του διαβόλου (Devil's Knot). Βιογραφικό δράμα, με τους Ρις Γουίδερσπουν, Κόλιν Φερθ, κ.ά.
01.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
01.05 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά με τους Λένια Σορόκου, Αντρούλα Ηρακλέους.
02.05 Dansing for you - (Ε) Ψυχαγωγικό σόου.
05.20 Una Fatsa - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπήά.

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 The Bourne Identity
07.20 Για την αγάπη σου - (Ε) Κυπριακή σειρά.
08.40 Mamma mia (Ε) Κωμική σειρά.
09.40 Daddy cool - (Ε) Κωμική σειρά.
10.30 La Pasta Pomilωri - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό - (Ε)
12.15 ΡΟΥΚ ΖΟΥΚ Τηλεπαιχνίδι.
13.10 Παρθένα ζωή - (Ε) Αισθηματική σειρά.
14.40 Ο κόσμος να χαλάσει-(Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
16.00 Celebrity Game Night-(Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Θοδωρή Αθερίδη.
17.00 Follow Εκπομπή, με την Αφροδίτη Γεωργίου.
18.00 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.10 The wall - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με τον Γρηγόρη Αρναούτογλου.
18.30 Κάτι χωρισμένα παλικάρια - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.20 The Bourne Supremacy Ταινία δράσης, με τους Ματ Ντέιμον, Φράνκα Ποτέντε, κ.ά.
23.15 Game of Thrones, V - (Ε) Σειρά φαντασίας.
00.00 Τίτλοι ειδήσεων
00.10 Δέκα Μικροί Μήτσοι Σατιρική εκπομπή με τον Λάκη Λαζόπουλο.
01.00 Εγκλήματα - (Ε) Κωμική σειρά.
01.50 Πόσο γλυκά με σκοτώνεις
02.40 Γιάννης ο όμορφος - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor
07.00 Happy traveler - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
08.00 Γαλάτεια - (Ε) Σειρά εποχής, με τους Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Κώστα Δημητρίου, κ.ά.
09.00 Ooh La La! Ψυχαγωγική εκπομπή, με τη Σάσα Σταμάτη.
11.00 Θέκλα μιλάμε ανοιχτά (Ε) Κοινωνική εκπομπή με τη Θέκλα Πετρίδου και τον Πέτρο Αθανασίου.
12.40 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.00 Power of Love - (Ε) Reality σχέσεων, με τη Μαρία Μπακοδήμου.
17.00 Power of Love Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Power of Love Gala (Συνέχεια)
20.15 Τομές στα γεγονότα
21.15 Survivor Reality επιβίωσης, με τον Σάκη Τανιμανίδη.
00.10 Γεγονότα σε τίτλους
00.15 Scandal Δραματική σειρά, με τους Κέρι Ουάσινγκτον, Τόνι Γκόλντγουιν, κ.ά.
01.00 Ooh La La! - (Ε) Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σάσα Σταμάτη.
02.40 Επιστροφή - (Ε) Δραματική σειρά, με τους Ηλιάνα Χαλκιά, Γιώργο Ζένιο, κ.ά.
03.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά με τους Σταύρο Λούρα, Ανδρέα Τσουρή, κ.ά.
04.40 Survivor Panorama - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Πάμε Πακέτο
07.00 Στο δρόμο - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
07.45 Θα σε δω στο πλοίο - (Ε) Κωμική σειρά.
08.30 Κάτι ψήνεται - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή με το Νίκο Μάνεση.
13.00 Fatto Εκπομπή μαγειρικής.
13.10 Οικογενειακές ιστορίες (Ε) Αυτοτελείς επεισόδια.
14.00 Deal - (Ε)
14.45 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου.
15.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
16.15 Λούης Night Show - (Ε)
17.30 Οικογενειακές ιστορίες (Ε) Αυτοτελείς επεισόδια με οικογενειακές υποθέσεις.
17.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
18.00 Οικογενειακές ιστορίες (Ε) (Συνέχεια)
19.30 Το σόι σου, IV Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Πάμε Πακέτο Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
22.45 Νότα Μία βραδιάτικα Μουσικό τηλεπαιχνίδι.
00.00 Όσο υπάρχουν τραγούδια - (Ε)
01.40 Κόκκινος κύκλος - (Ε)
03.15 Deal - (Ε)
04.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.30 Τάσος στη μουσική - (Ε)
08.30 My best friend
10.25 Pop star
12.15 Love's abiding joy
14.00 Second chances
16.00 Πρόσωπα και γεγονότα Με τον Χρίστο Ιακώβου.
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Bewitched Αισθηματική κωμωδία.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 The vanishing Ταινία θρίλερ.
02.40 Girl positive

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
07.30 Τηλεαγορά
09.40 Επιτέλους Σ/Κ Με τη Ναταλία Γερμανού.
13.40 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.10 Τηλεαγορά
19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Ξένη ταινία
23.15 Το ταξίδι της ζωής
00.15 Cold Case Αστυνομική σειρά.
01.10 Ξένη σειρά

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

11.30 Glitter Force
12.00 Sissi The Young Empress
12.30 Puppy In My Pocket
13.00 Popples
13.30 Pacman
14.00 The Owl
14.30 Maya The Bee
15.00 Zig And Sharko
15.30 Rabbids, II
16.00 Popples
16.30 Oggy & The Cockroaches
17.00 Pacman
17.30 Digimon Fusion
18.00 Dragonball
19.00 Glitter Force
19.30 Heidi

MOVIES BEST

21.00 Betty And Coretta
08.40 Hell Or High Water aka Comancheria
10.30 Anime Nere aka Black Souls
12.25 Monkey In The Middle
14.00 The Young Pope
19.00 Picnic At Hanging Rock
21.00 Betty And Coretta
22.50 Extortion
00.45 Freezer
02.30 Life After Beth
04.00 Exists
05.30 Snowden

GREEK CINEMA

18.30 Όλγα αγάπη μου
07.20 Η βίλα των οργίων
08.50 Καημοί στη φτωχογειτονιά
10.15 20 γυναίκες κι εγώ
12.00 Ζητείται ψεύτης
13.30 Αντίο Ζωή
15.10 Ο κατεργάρης
16.45 Ένα τανκς στο κρεβάτι μου
18.30 Όλγα αγάπη μου
20.10 Ο Θόδωρος και το δίκανο
22.00 Η Παριζιάνα
23.40 Η ιστορία μιας ζωής

Ελληνες στην κόλαση των γκουλάγκ

Με το νέο βιβλίο του ο Ιβάν Τζουχά ρίχνει φως στην περιπέτεια των μελών της μειονότητας στην πρώην Σοβιετική Ενωση

Του **ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ**

Ο 65χρονος Ιβάν Τζουχά είναι γεωγράφος στο επάγγελμα. Αλλά η μοίρα της οικογένειάς του (ο Ελληνας παππούς του τουφεκίστηκε από τον Στάλιν) και η αγάπη του για ταξίδια και... αρχεία τον έκανε χρονικογράφο του μαρτυρίου της ελληνικής μειονότητας στην πρώην Σοβιετική Ενωση. Είχαμε μαζί ταξιδέψει το 2006 στη ρωσική Απω Ανατολή, εκεί όπου το σταλινικό καθεστώς δημιούργησε το πιο γνωστό τμήμα του Νταλστρόι («Το Τραστ της Οικοδόμησης του Βορρά»), του οργανισμού που ενορχήστρωσε την κράτηση και την καταναγκαστική εργασία όσων είχαν χαρακτηρισθεί «εχθροί του λαού». Στόχος του Ιβάν τότε ήταν να μελετήσει τα τοπικά αρχεία που φυλάσσονταν στο Μαγκαντάν, μια πόλης στον Ειρηνικό που οικοδομήθηκε από κατάδικους. Μαζί επισκεφθήκαμε την κόρη του κομισαρίου Γιεζόφ, ο οποίος δολοφόνησε τον παππού του Τζουχά το 1937 και συζητήσαμε για το ηθικό και το ανήθικο στη σοβιετική ιστορία. Ενδεικτικό είναι ότι η θετή κόρη του Γιεζόφ στάλθηκε στην Απω Ανατολή επειδή εκεί μόνο θα ήταν ασφαλής από την οργή των μελών των οικογενειών που είχαν εκτελεστεί ή καταδικαστεί τη δεκαετία του '30... Ανάμεσα στους Σοβιετικούς πολίτες-θύματα του συστήματος της σταλινικής καταπίεσης ήσαν και 14.000 Ελληνες Σοβιετικοί υπήκοοι και κάτοχοι ελληνικών διαβατηρίων. Είχαμε τελειώσει εκείνο το ταξίδι με τον Τζουχά (και τον Ελληνα ιστορικό Βλάσση Αγτζίδη) στο χρυσωρυχείο «Σπακόινο» (που σημαίνει «ήσυχο»), όπου ο Γερμανός μηχανικός Βαλόντια Νάιμαν μας αφηγήθηκε πώς ο πατέρας του είχε γυρίσει από την αιχμαλωσία μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο για να καταλήξει στη σοβιετική εξορία στην Απω Ανατολή και πώς ο ίδιος αγάπησε τελικά αυτή τη γωνιά της Σιβηρίας και έμεινε εκεί για πάντα.

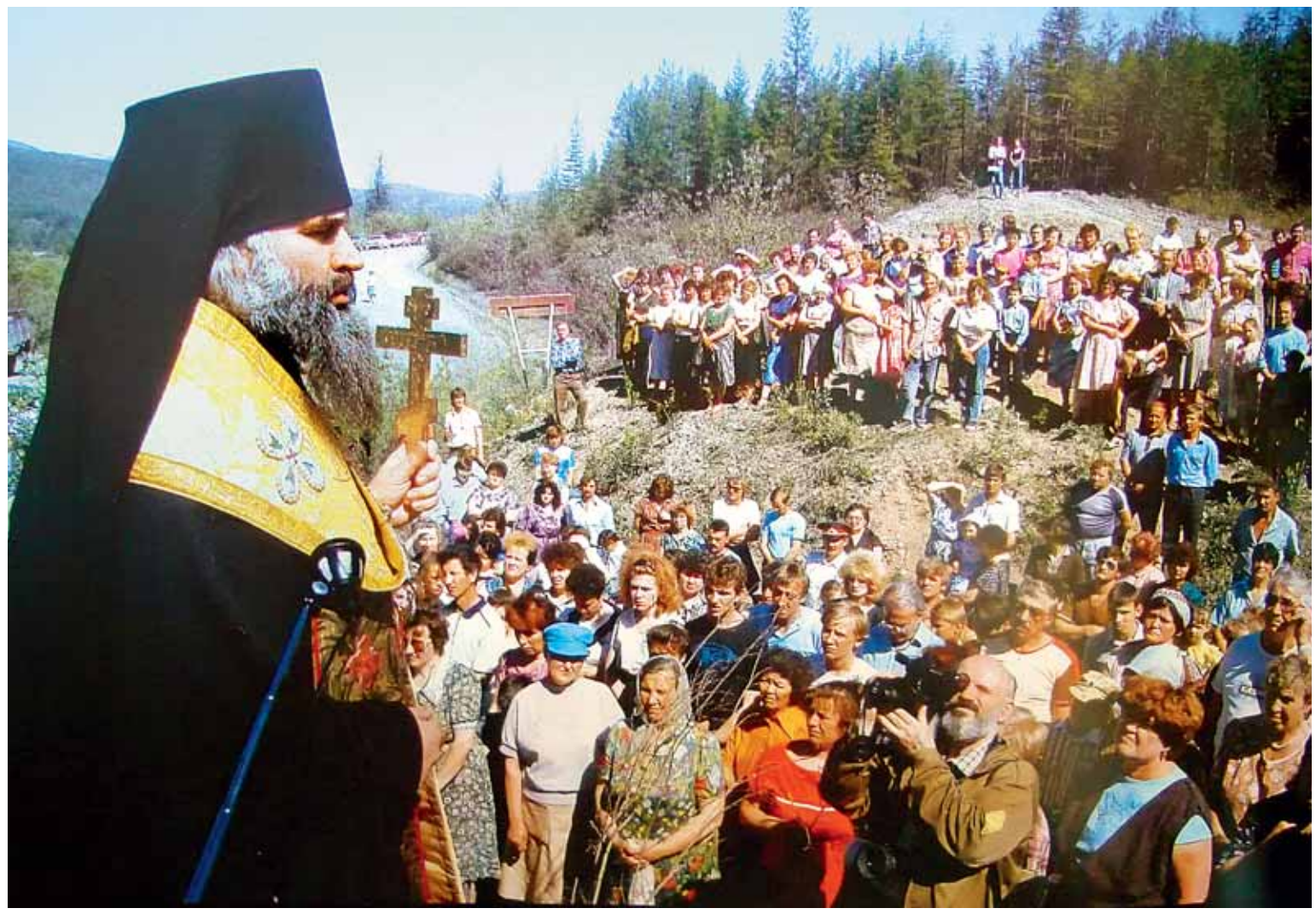

Το πρώτο μνημόσυνο για τους Ελληνες-θύματα του σταλινισμού στον χώρο του γκουλάγκ, έξω από το Μαγκαντάν, αμέσως μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ.

«Στην "Ελληνική Επιχείρηση" συνελήφθησαν περίπου 14.000 Ελληνες. Από αυτούς, 11.000 ήταν Σοβιετικοί υπήκοοι και 3.500 με ελληνικά διαβατήρια».

Τιμητικό δίπλωμα που δόθηκε σε κρατούμενο στο γκουλάγκ.

Νοσοκομείο στη Σιβηρία με Ελληνες τροφίμους που είχαν χαρακτηριστεί «εχθροί του λαού».

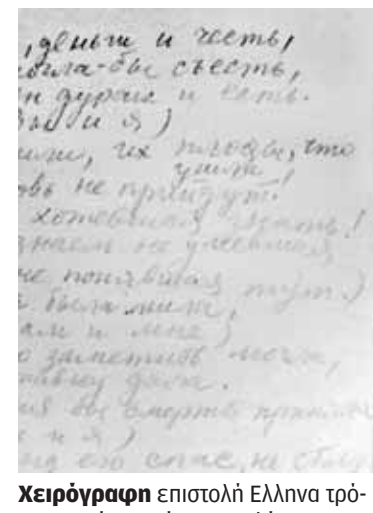

Χειρόγραφη επιστολή Ελληνα τρόφιμου μέσα από τα γκουλάγκ.

Η ανάκριση

«Ο αριθμός των ανακρίσεων», γράφει ο Τζουχά στην «Επιχείρηση κατά των Ελλήνων», «εξαρτάτο από την καρτερικότητα του κατηγορουμένου. Οι Ελληνες στην πλειονότητά τους ήταν Πόντιοι που ζούσαν σε διάφορα μέρη, στο Βατούμ, στην Ατζαρία και στην Οδησσό, οι οποίοι αντιμετώπισαν το λιγότερο δύο φορές τον ανακριτή. Κατά κανόνα, η πρώτη ανάκριση δεν απέφερε στον ανακριτή το ζητούμενο αποτέλεσμα. Η μόνιμη, σταθερή ερώτηση όλων των ανακριτών προς όλους τους ανακρινόμενους ήταν: «Είσαι μέλος αντεπαναστατικής οργάνωσης;». Ο κρατούμενος ανακρινόταν ώσπου να υπογράψει το σχετικό πρωτόκολλο της ομολογίας του...

Το ρεκόρ συχνότητας υποβολής στην ανάκριση ανήκει στον Ιωάννη Πασχαλίδη. Αρχίζοντας από τις 28 Δεκεμβρίου 1937 και τελειώνοντας τη 2α Ιανουαρίου 1938, οι ανακριτές κατά δραστήρια τρόικα (ένας εισαγγελέας, ένας πράκτορας της μυστικής αστυνομίας και ένας κομματικός επίτροπος συνέτασσαν τις λίστες των προς εκκαθάριση).

Το ρεκόρ συχνότητας υποβολής σε ανάκριση ανήκει στον Ιωάννη Πασχαλίδη. Ανακρίθηκε δώδεκα φορές από τις 28 Δεκεμβρίου 1937 μέχρι και τις 2 Ιανουαρίου 1938.

Ο κομισάριος Γιεσόφ και η θετή του κόρη, την οποία η «Κ» συνάντησε το 2006 στη Σιβηρία.

τής από την οργή των μελών των οικογενειών που είχαν εκτελεστεί ή καταδικαστεί τη δεκαετία του '30... Ανάμεσα στους Σοβιετικούς πολίτες-θύματα του συστήματος της σταλινικής καταπίεσης ήσαν και 14.000 Ελληνες Σοβιετικοί υπήκοοι και κάτοχοι ελληνικών διαβατηρίων. Είχαμε τελειώσει εκείνο το ταξίδι με τον Τζουχά (και τον Ελληνα ιστορικό Βλάσση Αγτζίδη) στο χρυσωρυχείο «Σπακόινο» (που σημαίνει «ήσυχο»), όπου ο Γερμανός μηχανικός Βαλόντια Νάιμαν μας αφηγήθηκε πώς ο πατέρας του είχε γυρίσει από την αιχμαλωσία μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο για να καταλήξει στη σοβιετική εξορία στην Απω Ανατολή και πώς ο ίδιος αγάπησε τελικά αυτή τη γωνιά της Σιβηρίας και έμεινε εκεί για πάντα.

Τα 2/3 εκτελέστηκαν

Μετά το 2006, οπότε ο Τζουχά έγραψε το βιβλίο «Η επιχείρηση κατά των Ελλήνων» με θέμα τη λεγόμενη «Ελληνική Επιχείρηση» του Στάλιν και του επιτρόπου κρατικής ασφάλειας Γιεζόφ, ο Ελληνορώσος ιστοριογράφος ξαναγύρισε στο Σπακόινο ακολουθώντας τα ίχνη του πιο διάσημου Ρώσου κρατούμενου των γκουλάγκ, του Βαρλαάμ Σαλάμοφ, για τις ανάγκες ενός άλλου βιβλίου του («Η γεωγραφία του Σαλάμοφ»). Ο Σαλάμοφ ήταν έγκλειστος στο Σπακόινο και ως συντοπίτης του ο Τζουχά –έμεναν και οι δύο στη Βολογκντά, μεσαία ρωσική πόλη 400 χιλιόμετρα από τη Μόσχα– ήθελε να κάνει ένα δώρο «στην πόλη όπου γεννήθηκαν οι κόρες του» (τα συγκλονιστικά διηγήματα του Σαλάμοφ, «Ιστορίες από την Κολιμά», κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Ινδικτος). Συναντήσαμε ξανά τον Τζουχά πριν από μερικές μέρες σε καφενείο του Μοσχάτου, προτού πάρει το τρένο για τη Θεσσαλονίκη. Ετοιμάζει νέο βιβλίο με τίτλο «Ελληνες υπήκοοι στο γκουλάγκ», για τους 3.500 Ελληνες που έχασαν στη ζωή τους ή κατέληξαν στα σοβιετικά στρατόπεδα συγκέντρωσης ως «εχθροί του λαού» τη δεκαετία του '30.

– **Πόσοι ακριβώς ήταν;**

– Το 1937-38 ήταν περίπου 3.500. Το σύνολο των Ελλήνων που συνέλαβαν οι Αρχές στην «Ελληνική Επιχείρηση» του Στάλιν ήταν περίπου 14.000. Από αυτούς, οι 11.000 ήταν Σοβιετικοί υπήκοοι ελληνικής καταγωγής και οι 3.500 Ελληνες με ελληνικά διαβατήρια. Δεν εξορίστηκαν μόνο στο Μαγκαντάν, δηλαδή στη ρωσική Απω Ανατολή. Εκεί έφτασαν οι τυχεροί. Πάνω από τα 2/3 εκτελέστηκαν. Στην πόλη της νότιας Ρωσίας εκτελέστηκε το 96% των συλληφθέντων...

– **Γιατί τόσο πολλοί στη συγκεκριμένη πόλη;**

– Υπήρχε μεγάλη συγκέντρωση Ελλήνων από τον Πόντο και μια αρκετά δραστήρια τρόικα (ένας εισαγγελέας, ένας πράκτορας της μυστικής αστυνομίας και ένας κομματικός επίτροπος συνέτασσαν τις λίστες των προς εκκαθάριση).

Ιβάνενκο, Αγκορόντνικοφ και Κραφτσένκο υπέβαλλαν τον Πασχαλίδη σε ανάκριση δώδεκα φορές. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς του 1938 τον υπέβαλλαν σε διαρκείς ανακρίσεις. Η τρίτη ανάκριση κράτησε όλη τη νύχτα από τις δέκα το βράδυ ώς τη δεκάτη πρωινή. Τον μετέφεραν στο κελί του κουβαλητό. Δεν μπόρεσε να υπογράψει ούτε την εντολή προσαγωγής. Μόλις συνήλθε, αμέσως τον ανέκριναν. Αυτή τη φορά ο ξυλοδαρμός συνέπεσε με τη βάρδια του Κραφτσένκο, ο οποίος δύο φορές προσπάθησε να γιορτάσει την Πρωτοχρονιά με την απόσπαση ομολογίας.

Μετά την πρώτη αποτυχημένη προσπάθεια, αφού ξεκουράστηκε ο Κραφτσένκο, την ίδια μέρα έδωσε εντολή για νέα προσαγωγή του Πασχαλίδη. Νέα αστοχία. Την επόμενη μέρα, 2 Ιανουαρίου 1938, ο Ιβάνενκο και ο Κραφτσένκο προσπάθησαν από κοινού να πείσουν τον Πασχαλίδη ότι, παρ' όλα αυτά, είναι κατάσκοπος. Για ακόμη μία φορά απέτυχαν να το γιορτάσουν...

Η 20ετής έρευνα και το παράπονο για τη στάση του ελληνικού κράτους

Ο Τζουχά λέει στην «Κ» ότι «από τους 14.000 συνολικά Ελληνες μόλις 2.000 κατέληξαν στα στρατόπεδα. Οι άλλοι είχαν εκτελεστεί ή πέθαναν στις ανακρίσεις ή κατά τη διάρκεια της έκτισης της ποινής τους στα στρατόπεδα. Από όσους γλίτωσαν, οι μισοί είχαν σοβιετική υπηκοότητα, άλλοι μισοί με ελληνικά διαβατήρια».

– **Αυτοί τι βιογραφίες είχαν;**

– Ηταν εργάτες, ήταν κολχόζνικοι, ήταν απλοί άνθρωποι και κομμουνιστές. Οι περισσότεροι ζούσαν στα χωριά.

– **Υπήρχαν άνθρωποι που το είχαν σκάσει από τον Μεταξά στην ΕΣΣΔ και βρέθηκαν στο γκουλάγκ;**

– Λίγοι. Στην Κομιντέρν υπήρχαν πανεπιστήμια για ξένους μεταξύ των οποίων και για Ελληνες. Και σε αυτή τη σχολή υπήρχαν στελέχη του ΚΚΕ, όπως ο Κωνσταντίνος Ευτυχίδης (Καρακόζωφ ήταν το ψευδώνυμό του). Ηταν μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ και του Πολιτικού Γραφείου. Ο Γεώργιος Ψηλέας (ψευδώνυμο του Αποστόλη Κλειδωνάρη), ένα άλλο μέλος του Π.Γ., κατάφερε να αποδράσει από τις φυλακές της Αίγινας με τη συμπαράσταση του Ζαχαριάδη. Συνελήφθη την πρώτη μέρα της «Ελληνικής Επιχείρησης». Στην πρώτη του ανάκριση, στις 15 Δεκεμβρίου 1937, «ομολόγησε» ότι κατέφυγε στην ΕΣΣΔ για την «ανάπτυξη της αντεπαναστατικής και εθνικιστικής δραστηριότητας ανάμεσα στον ελληνικό πληθυσμό». Υπέγραψε το πρωτόκολλο της «ομολογίας» του. Ο ίδιος και ο Ευτυχίδης θα αποκατασταθούν από το ΚΚΕ μόλις το 2008.

Ο Παπατσίδης ήταν μακάριος μέχρις ότου ο ανακριτής άρχισε να του λέει «βρωμιές» για την αρραβωνιαστικιά του.

Ο Ιβάν Τζουχά (δεξιά) με τον Τάσο Τέλλογλου, το 2006, στον σιδηρόδρομο που κατέληγε σε ένα από τα γκουλάγκ με Ελληνες στη ρωσική Απω Ανατολή.

Δεν είναι εύκολο να πείσεις Πόντιους ότι έχουν άδικο, ιδιαίτερα όταν έχουν δίκιο. Ο Τζουχά, στη διάρκεια της 20χρονης ερευνητικής του διαδρομής στα διάφορα κρατικά αρχεία, βρήκε ελάχιστες περιπτώσεις αντίστασης στους ανακριτές. Ενας από αυτούς, ο Χριστόφορος Παπατσίδης, ήταν μακάριος μέχρις ότου ο ανακριτής άρχισε να του λέει «βρωμιές» για την αρραβωνιαστικιά του («όσο είσαι εσύ εδώ, αυτή τη "βρίσκει" με τον καταδότη»). Ο Παπατσίδης πέταξε το τασάκι στο κεφάλι του ανακριτή, αλλά σώθηκε διότι ο ανακριτής έβγαλε το πιστόλι να τον πυροβολήσει και σωριάστηκε από την ένταση λιπόθυμος στο πάτωμα. Τον Παπατσίδη τον έστειλαν στο στρατόπεδο χωρίς άλλη «ανάκριση».

Αντί επιλόγου

Ο Τζουχά βιάζεται να πάρει το τρένο, αλλά λίγο πριν χωρίσουμε εκφράζει ένα αυθεντικό παράπονο. Η επίσημη Πολωνία τον έχει καλέσει να μιλήσει για την «Ελληνική Επιχείρηση», τα βιβλία του έχουν κυκλοφορήσει στα αγγλικά και στα γερμανικά, αλλά ο ίδιος ουδέποτε έχει κληθεί από το ελληνικό κράτος να μιλήσει για όσα επί 20 χρόνια συλλέγει από αρχεία και μαρτυρίες ανθρώπων.

Alpha
Στεγαστικά Δάνεια

ALPHA
κατοικία

δόση από:

€329

/μήνα

Σπίτι σου ... **άνετα!**

Ελάτε στην Alpha Bank να μιλήσουμε για το στεγαστικό δάνειο **Alpha Κατοικία** και μαζί να βρούμε τον ιδανικό τρόπο για να βρεθείτε σπίτι σας... άνετα!

Το Alpha Κατοικία σάς δίνει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσετε την αγορά ή ανέγερση νέας κατοικίας, αγορά οικοπέδου για ανέγερση κατοικίας καθώς και ανακαίνιση υφιστάμενης, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους.

Κι αν σκέφτεστε τη δόση, μην το σκέφτεστε!

Το Alpha Κατοικία προσφέρεται με χαμηλή μηνιαία δόση από **€329 τον μήνα!**

Για περισσότερες πληροφορίες, όρους και προϋποθέσεις επισκεφθείτε ένα από τα Καταστήματα της Alpha Bank ή το www.alphabank.com.cy.

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να αποσύρει ή να τροποποιήσει το προϊόν ανά πάσα στιγμή.

ΣΕΠΕ = 2,62%: Το Συνολικό Ετήσιο Ποσοστό Επιβάρυνσης (ΣΕΠΕ) υπολογίστηκε για στεγαστικό δάνειο €100.000, 40 χρόνια αποπληρωμή, με κυμαινόμενο επιτόκιο (Βασικό Επιτόκιο Στεγαστικών Δανείων 2,00% + περιθώριο 0,50%), αρχικά τραπεζικά έξοδα, έξοδα χαρτοσήμων εγγράφων / υποθηκών, έξοδα υποθήκης και εκτιμήσεων, με ενδεικτική δόση €329,09 (480 δόσεις, με συνολικό πληρωτέο ποσό 157.962,61). Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις. Απαραίτητη εξασφάλιση: Υποθήκη, ασφάλεια πυρός / σεισμού και ασφάλεια ζωής, το κόστος των οποίων δεν συμπεριλαμβάνεται στον υπολογισμό του ΣΕΠΕ. Η χορήγηση του δανείου υπόκειται στην παραχώρηση ικανοποιητικών εμπράγματων εξασφαλίσεων. Η Alpha Bank δύναται να απορρίψει οποιοδήποτε αίτημα και να αποσύρει οποιονδήποτε σχέδιο κατά την κρίση της. Το επιτόκιο και η δόση μπορούν μελλοντικά να τροποποιηθούν. Διατρέχετε τον κίνδυνο απώλειας της ακίνητης περιουσίας σας εάν δεν πληρώνετε κανονικά τις δόσεις σας.

ALPHA BANK

Μία Τράπεζα...όλες οι επιλογές

www.alphabank.com.cy
22888888